

RIDER HAGGARD

AZ ŐSÖK KINCSE

REGÉNY

ANGOLBÓL FORDITOTTA
CSERHALMI H. IRÉN

BUDAPEST
AZ ATHENAEUM R. TÁRSULAT KIADÁSA
1896.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2015
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5531-88-0 (online)
MEK-14632

ELSŐ KÖTET.

ELSŐ FEJEZET.

»Vannak arcok, a melyeknek első benyomása kitörölhetlenül vésődik lelkünkbe és melyek, ha nem is látjuk soha többé az életben, mindig ugyanazzal a változatlan kifejezéssel, ugyanazzal a mosolylyal vonásaikon lebegnek előttünk, mint a hogy legelőször láttuk.«

Ezen meglepő igazságon tűnődött egy katonás külsejű férfi, ki egy gyönyörű őszi est alkonyán tétlenül támaszkodott falusi birtoka sövényéhez és merőn bámult az előtte elterülő kalász hullámos buzaföldre.

Sajátságos, megviselt külsejű, körülbelül negyvenéves férfi volt, kinek egész lénye az önérzetes méltóság ama félreismeretlen kifejezését viselte, amely az angol gentlemant jellegzi. Arcza inkább rút volt mint szép és regényhősnek nem illett volna be, mert a természet nem áldotta volt meg sem hódító szénfekete bajusszal, sem mandula alaku lángoló égszín szemekkel, sem arisztokratikus alakkal.

Mindezek helyett - oh a való nagyon kiméletlen - egy zsemleszinű körszakál, barátságos tekintetű, de kicsi kék szemek, széles alacsony homlok a melyen egy mély redő vonult végig, aminőt Julius Cæsar mellszobrain látni - jutottak neki osztályrészül. Egyetlen egy szép vonás volt csupán az arczában, a szája, melynek csodás szelidségű és szépségű ajkai, oda sem illettek széles, erőyes álla fölé.

Öreg nagynénje, ki nemrég elhalálozott és egész vagyonát neki hagyta örökbe, azt mondta volt, midőn huszonöt esztendővel ezelőtt legelőször látta.

- Ejnye fiam, a természet szép lányt akart belőled faragni, de mire meg volt a szája, meggon-
dolta a dolgot és rút férfiúvá gyurt át. Se baj, sohse bánd fiam, inkább rút férfi mint szép lány.
Csak nőjj nagyra, fiam. Szeretem ezt a te csunya arcodat.

És az öreg asszony e véleményét később sokan osztották, mert bár milyen csunya volt Quaritch ezredes arcza, mindenki vonzónak találta, mihelyt megszokta szigorú kifejezését. Hogy miben állt tulajdonképen a sajátságos vonzerő, azt bajosan lehetett volna meghatározni, tán leginkább a benne tükröző lelki tisztaságnak volt az betudható. Mindenki érezte azt, hogy jó emberrel áll szemben, nem valami szájhőssel, vagy pipogya papucsvitézzel, hanem férfival, ki nehéz küzdelem és komoly gondolkodás útján jutott az erény magaslatára, de kivel azért nem tanácsos kikezdeni. Szóval Quaritch ezredes olyan ember volt, kit mindenki tisztelt és kitől a gazemberek reszkettek. A férfiak érezték erkölcsi tartalmát, és ámbár igen kevés emberrel állt bizalmas lábon, mindamellett szerették őt mindazok, a kikkel bárminemű összeköttetésben állt.

A nők azonban nem szerették, sőt félték is tőle, mert a szépnem felületes képviselőit feszélyezte az ő jelenléte, a tartalmasabb nők pedig érezték, hogy nem értik meg őt. Ezért nem nősült meg Quaritch ezredes és ez volt tán az oka annak is, hogy huszonöt év óta nem volt neki szerelmi viszonya.

És mégis asszony volt az, kiről ábrándozott, a mint a sövényhez támaszkodva kitekintett a mezőre.

Quaritch ezredes életében kétszer volt ezen a vidéken. Tíz év előtt került ide legelőször, aztán másodszor volt itt látogatóban öt évvel ennek előtte, és most visszatért, hogy állandóan letelepedjék.

Nénje, Masseyne, egy kis birtok tulajdonosnője volt és halála után őt tette »Honham Cottage« vagy a hogy a benszülöttek nevezték, Molehill örökösévé. Quaritch ezredes pedig lemondott eddigi pályájáról, mely megsebesülése óta nem kecsegtette valami különös kilátásokkal és föltette magában, hogy mint földbirtokos világtól elvonult nyugalomban tölti ezentul napjait.

Ez volt az első est, melyet új otthonában töltött, mert múlt éjjel érkezett csak ide az utolsó vonattal; egész álló nap pedig szakadatlanul dolgozott, hogy lakályossá tegye a házat és most kimerülten pihente ki a fáradalmakat.

És a mint így merengve tekintett maga elé, megtörtént az, hogy lelke előtt feltűnt az a kép, mely őt évig folyton szeme előtt lebegett. Mert őt hosszú esztendő múlt azóta, hogy legelőször látta; azt az őt esztendőt pedig Indiában s Egyiptomban töltötte és mégis minden időben és mindenütt előtte lebegett ez az arc: álmában és ébrenlétében, a csata hevében és poharazás közepett. Eszébe jutott, miként El Teb mellett a szükség arra kényszerítette, hogy lelőjön egy embert. A golyó talált, az ellenfél egy perc múlva némán feküdt a földön. Látta őt meghalni és ez az utálatos látvány, az emberöléstől való undorodás, még a harc hevében is mélyen meghatotta; de ama arc bájos vonásai fátyolként borultak akkor is a holtnak eltorzult arczára és elföldték az undok látványt szemei előtt.

Öt év hosszú idő az ember életében és mégis rövidnek tűnik fel, ha visszapillantunk rá. Quaritch ezredes előtt úgy tűnt fel, mintha csak napok multak volna azóta, hogy ő utoljára a sövény mellett állt és tekintetével követte azt a feketeruhás lányt, a ki egy csokor loncvirággal a kezében nyugodtan közeledett feléje a virágba borult bokrok között.

A lány egész megjelenésében volt valami sajátságos báj és fenség, mely már messziről feltűnt a kíváncsi szemlélőnek. Midőn aztán közelebb ért, észrevette szelid tekintetű sötét szempárját; hullámos gesztenyeszín haját, mely különösen vonzó ellentétben állt halvány kifejezésteljes arcához.

Maga az arc nem volt klasszikus szépnek mondható, mert a száj kelleténél nagyobb volt és az orra is kisebb lehetett volna, de a magas homlok annyi észre vallott és egész magatartása oly duzzadó erőre és előkelő nőiességre mutatott, hogy kitörölhetlen benyomást tett a lelkére. Abban a percben, midőn az ismeretlen nő Harolddal szembe került, egy hirtelenül kerekedett szellő lekapta fejről a könnyű szalmakalapot és a sövényen átröpítette. Harold lovagias udvariassággal átvette magát a sövényen és utólérte a szökevényt, mit a szép nő mosolyogva, szemének hálásan felragyogó tekintetével megköszönt, hogy aztán udvariasan meghajtva magát, tovább menjen.

Igen, kecses meghajtással ment tovább és Harold szemével követte őt, míg alakjának körvonalai a távolba veszttek.

Midőn Harold aztán bement a házba, nénjétől megtudta, hogy de la Molle Ida a szép lány neve és hogy Honham Castle tulajdonosának egyetlen lánya. Másnap Harold Indiába utazott és nem látta soha többé a felejthetlen szép viziót.

Most pedig azon tündődött, vajjon mi történt azóta véle. Kétségkívül férjhez ment, mert ilyen bájos teremtés arra volt hivatva, hogy mindenütt magára vonja a férfiak figyelmét.

Különben mi köze neki ehhez? Ő maga nem szándékozott megnősülni, mert a nők nem gyakoroltak rá nagy vonzerőt, úgy hogy nemcsak aggregény maradt, de még muló szerelmi viszonyba se bocsátkozott huszonöt esztendő óta. Husz éves korában jegyben járt egyszer, és ámbár senki se tudta ez eljegyzés részleteit, hire járt annak, hogy az eljegyzést valami botrány következtében felbontották volt, röviddel a lakodalom napja előtt. Később aztán azt beszéltek, hogy a menyasszony, valami dús gazdag örökös, bújában megőrült és a bolondok házába került, a hol tán egész életét fogja tölni.

Tán a gondolattársulás törvénye következtében jutott eszébe az előtte lebegő szép női arczzal egyidejűleg ama szerencsétlen nő emléke is és ő sohajtva fordult vissza és gyors léptekkel sietett a házba.

Az ut, melyen Quaritch ezredes haladt, hajdan Honham Castle kapuihoz vezetett, a de la Molle család történelmi nevezetességű székhelyéhez, mely most romban hevert. Csak a régi kastély egyik szárnya helyében épült lakóház maradt fenn belőle és az országutól Boisinghamba vezető széles utat most a nyájak tapostak.

Quaritch ezredes az országut egy kanyarulatánál befordult egy keskenyebb kocsitra, mely Honham Cottage felé vezetett. Neve után következtetve valami ujdonat új piros téglájú nyaralónak lehetett volna Honham Cottageet képzelni, de egy pillantás elegendő volt arra, hogy a tömör mohos kőfalakban valami ősrégi, tizenötödik századbeli építményre ismerjen a szakértő.

Régi időkben ugyanis Boisinghamban egy nagy kolostor emelkedett, ahol a tizenötödik század elején kiütvén a pestis, Honham Castle ura, a de la Molle család egy őse, akkortájtban tíz hold földet ajándékozott a szerzeteseknek, hogy ez egészséges vidéken házikót építsenek, hova a pestis esetleges új kitörésekor menekülhessenek.

És az épület megmaradt úgy, a hogy azt, akkoriban, sok erős tölgyfa és hatalmas épületkövek pazarlásával építették.

Gyönyörű egy hely volt ez a Molehill, a lejtősen emelkedő domb tetején, melyen az említett tíz hold föld elterült és melynek pázsitos mezején ötven hatalmas tölgy emelkedett ég felé, óriási törzsekkel és csodás kiterjedésű lombkoronákkal.

Quaritch ezredes nénye, az öreg Masseyne, magához váltotta ezt a kis birtokot, midőn harmincz évvel ezelőtt özvegyi sorsra jutott és így került a szerzetesek nyaralója Harold birtokába; a ki most elhessegetve a szomorú gondolatokat, megállt háza ajtajában, hogy egy pillantást vessen a vidékre, a hova innen nyílt a legszebb kilátás.

Dél felé zöld mezők közepett emelkedett az ódon norman kastély tömör kapubejárata, két oldalt ódon tornyoktól határolva. Nyugaton lejtős hullámokban terült el a rekettyebokros síkföld a Ellvölgyéig, hol az ezüsthagos kis folyó csörgedezve kigyózott dus legelők között, melyeken a csordák és gulyák térdig süppedtek a himes pázsitba. Aztán tovább kanyarodva ódon, furcsa kis malmok mellett folyt el, sárga virágu tüskés rekettyével borított partok között a város felé hömpölyögtetve vizeit, míg végre a piros téglatetők szabálytalan, festői összevisszaságában vészett el nyoma.

Csupán észak felé nem nyílt semmi kilátás, mert ott a kert közepett egy furcsa alaku nagy domb emelkedett, mely majdnem egy fél hold földet foglalt el és melynek milétéről senkinek se volt fogalma.

Néhány nagy tudós ráfogta, hogy e halom a régi szászok temetője, mire a neve is vallani látszott, mert a vidéken »Halott halom« neve alatt ismerték.

Mások meg ősrégi britt lakóháznak keresztelték és diadalmasan utaltak a dombtetőn lévő kis mélyedésre, hol szerintök az ős brittek tanyáztak volna.

Masseyne ez utóbbi állítás hiveinek táborához csatlakozva, egy óriási tetőt építtetett, melylyel a dombot nyaralóra változtatva be akarta mutatni, hogyan laktak itt az ős brittek. Ez a vállalat jó sok pénzébe került, mert a tető építésénél előre nem látott akadályokra bukkantak.

De mivelhogy a tető zsindelekkel volt fődve és szükségesnek bizonyult az is, hogy a domb-mélyedést téglával kikövezzék és csatorna csöveket rakjanak az eső idején képződő tócsák levezetésére, ez az építmény végre mégsem szolgálhatott döntő bizonyítékul arra nézve, hogy a domb Anglia őslakóinak tartózkodási helye lett volna.

De kerti háznak se vált be, úgy hogy végre lomtárnak használták csupán.

MÁSODIK FEJEZET.

Amint Quaritch ezredes minden oldalról megvizsgálva az előtte elterülő tájképet, arra a megnyugtató következtetésre jutott, hogy mégis csak okos dolog volt Honham Cottageban letelepedni, harsány hang zavarta fel révedezéséből, mely hang körülbelül husz méternyi távolságról oly elemi erő kitörésével üdvözölte, hogy az ezredes ijedten felrezzent.

- Quaritch ezredes, ha nem tévedek? szólt vagyis inkább ordította az említett hang az ut átlenni széléről.

- Az vagyok, válaszolt az ezredes nyugodtan.

- Sejtettem rögtön, hogy ön az. Hiába, a katonaviselt ember csak nem tagadja meg magát soha. Megengedi, hogy itt egy perczig kifujjam magamat, az utnak ez a része szörnyü meredek. Váltig mondogattam én azt kedves öreg barátnémnak, Massey asszonynak, hogy hordassa le ezt a halmot.

- Na, előre, vén csont és néhány hatalmas lépés után kibontakozott a váratlan látogató alakja a fák árnyából és az alkonyodó nap sugárkörébe lépett, mely biboros aranyözönével elárasztotta a zöldelő terraszt.

Quaritch ezredes kíváncsian nézett elébe az érkezőnek és vizsga szeme meglepetten akadt meg az emberi nem legszebb típusán, a melyet világ életében látott volt.

Egy közel hetvenéves ősz állott előtte, kinek előrehaladott korára azonban egyesegyedül hófehér fűrtjei vallottak, oly ifju erőből duzzadt hatalmas, szélesvállu, délczeg alakja és tiszta metszésü, arisztokrata származásáról tanuskodó arcza és oly ifju tűz villogott élestekintetü sasszemében. Amint így botjára támaszkodva megpihent a dombtetőn, óriási lovaglósizmáiban és világos bő nyári öltönyében, Quaritch Harold úgy vélte, hogy soha még előkelőbb megjelenésü angol falusi nemest nem láttak szemei.

- Jó napot, ezredes ur, jó napot. Nevem de la Molle. György, az én inasom, aki mindenkinek a dolgaiba bele van avatva, csak a saját dolgába nem, beszélte nekem, hogy ön megérkezett; a miért is ide felsétáltam, hogy kedves szomszédommal megösmerkedjem.

- Szivessége hálára kötelez, uram.

- Szivességről itt szó sincs. Ha önnek fogalma volna arról, hogy milyen végtelenül unalmas ez a mi vidékünk, tudom másképp beszélne. Már nem olyanok itt a viszonyok mint az én gyermekkoromban. Igaz, hogy van errefelé gazdag ember quantum satis, de nem a régi jó fajtából valók. Sok tekintetben változtak a körülmények.

Az öreg nemes ajkáról halk sóhaj röppest el és gondolatokba merülten vette le fehér kalapját, melyből e gyors mozdulatnál, mint valami szemfényvesztő mutatványnál, két zsebkendő és egy fehér damaszt asztalkendő hullott a földre.

- Ön holmi - holmi fehérenemüt ejtett el, szólt az ezredes udvariasan lehajolva az elejtett tárgyakért.

- Ah igen, köszönöm. Én ugyanis kissé forrónak találom a letűző napsugarakat és semmi sem óv meg oly hathatósan a meleg ellen, mint egynéhány darab törölköző, vagy zsebkendő.

E szavakkal újra csomóba gyömöszölte az említett fehérneműeket és beledugta azokat a kalapjába, melyet aztán a feje bubjára tett, úgy hogy hátul körülbelül nyolcz ujjnyi széles sallang lógott le az egyik zsebkendő végéből.

- Önnek is kijuthatott belőle derekasan - már mint a napból, - mikor Egyiptomban tartózkodott. Halálos egy éghajlat az az Egyiptom - azt saját káromon tanultam, folytatta kalapjának széles fekete szalagjára mutatva, melyet az ezredes most vett csak észre.

- Ah értem. Ön valami fájdalmas veszteséget gyászol.

- Igenis ezredes ur, nagyon fájdalmas veszteséget.

Quaritch ezredes azonban soh'se hallotta volt, hogy de la Molle urnak több mint egy gyermeke lett volna, az pedig lány gyermek volt, ugyanaz a bájos gyermek, a kinek arcza öt év előtti futólagos találkozásuk alkalmával oly kitörölhetetlenül vésődött lelkébe. Lehetséges-e, hogy ő halt volna meg Egyiptomban? Ez a gondolat nyugtalanító aggodalommal töltötte el.

- Csak nem - csak tán nem de la Molle kisasszony, rebegte az ezredes habozva. Volt ugyanis szerencsém öt egyszer láthatni, midőn évek előtt néhány napot töltöttem itt nénémnél.

- Oh nem, nem Ida; ő hál' Istennek ép egészséges, hanem a bátyja, szegény fiam; ő végig harcolta azt az egész átkozott háborút, a mit Gladstonenak köszönünk és ott aztán sárgalázba esett, vagy az én véleményem szerint, napszurást kapott és meghalt. Szegény fiam. Gyönyörű egy szál legény volt és az egyetlen fiam, csak hogy nagyon könnyelmű volt mindig. Még alig négy héttel a halála előtt azt irtam neki, hogy el ne mulasszon mindig egy törölközőt viselni a sisakja belsejében, mire azt válaszolta szokott nemtörődésével, hogy esze ágában sincs a fejét szennyes ruhatartónak felhasználni és hogy neki nagyon jól esik a hőség. Most szegény fiam sok más társával együtt a haza szolgálatában maradt a csataföldön. Vége!

És az öreg ember felsóhajtott.

- No és most ezredes ur, folytatta, meglepő és jellemző könnyedséggel lerázva előbbi szomorúságát, mit gondol, nem volna-e jó, ha ön most eljönne hozzám ebédelni? Hisz itt nagy felfordulás van még, az öreg Jobsonné, ki, a mint hallom az ön kiszolgálására vállalkozott, bizonyára örvendeni fog, ha megszabadul öntől ma este. Nos mit szól ehhez a propozícióhoz? Persze be kell érnie azzal, a mi az asztalra kerül. Ugy hiszem lesz legalább egy ürü-czombunk, mert ma reggel láttam, hogy az a naplopó György Boisinghamba sétált át direct azért, hogy beszerezzen egyet, a helyett, hogy a dolga után járt volna. Legalább azt állította, hogy az a célja a városba menetelének, hanem lehet, hogy csak ürügy volt a lustálkodásra és semmittevésre.

- Ön nagyon kegyes, felelt az ezredes, de alig hiszem, hogy a fekete öltönyöm ki legyen már csomagolva.

- Eh, mit, fekete öltöny! Mindegy az, Ida meg fog önnek bocsátani. Különben rá se érne már az átöltözködésre, mert rögtön hét óra lesz; itt az ideje, hogy induljunk.

Az ezredes habozott. Ő úgy tervezte volt, hogy otthon ebédel és szigorú pontosságú ember lévén, nem mondott le szívesen előre megállapított tervéről. Azonkívül mint a legtöbb katonatiszt, nagy súlyt fektetett az öltözetére és a kifogástalan külső megjelenésre, mért is restelte, hogy csak amugy vadászöltönyben jelenjen meg idegen helyütt. De mindamellett egy furcsa érzés, amelyről nem tudott magának számot adni és a melybe ép annyi nyugtalanság mint kíváncsiság sajátságosan vegyült, valami megmagyarázhatlan delejes vonzerő hatalmával legyőzte minden habozását és ő elfogadta a meghívást.

- Ha ön meg van róla győződve, hogy de la Molle kisasszony nem fog neheztelni épenséggel nem kifogástalan megjelenésemért, szívesen veszem igénybe vendégszeretetét. Engedje meg csak, hogy beszéljek a gazdasszonyomnak.

- Helyes, a ház mögött megvárom önt, a legrövidebb ut a szántóföldeken vezet keresztül.

Mire az ezredes benn végezte teendőit és kissé rendbeszedve gyérülő fürtjeit, újra kiért a kertbe, nyoma se volt már de la Molle urnak, de a sirdombalaku halom tetejéről felhangzó hangos kiáltásai csakhamar elárulták tartózkodási helyét.

Harold meglepetten sietett fel a dombra felvezető lépcsőkön, azon tűnődve, vajjon mit kereshet ott az öreg ur, és ott találta őt a gombaalaku nyaraló bejárata előtt a mint az innen kínálkozó remek kilátásban gyönyörködött.

- Terringettét, beh remek kilátása nyílik innen, ezredes ur. És még vannak emberek, akik nagy hűhót csapnak az Alpések meg Skóthon szépségeivel. Részemről nem tudok szebb kilátást képzelni, mint a milyen »Halott halmáról« nyílik szép őszi alkonyatkor. Már suhancz koromban rajongtam érte és fogok érte lelkesedni, amíg csak élek - nézze meg ezeket a tölgyeket. Tudtommal az egész vidéken nincs több ilyen fa. Az öreg asszony, az ön derék néne, is szeretettel ragaszkodott hozzájuk. Remélem - tette hozzá kissé aggódva, - hogy ön se szándékozik azokat kiirtatni.

- Hová gondol, hogy juthatna ilyesmi az eszembe?

- Helyes. Valóságos bűn az, ha levágatunk egy jó fát, amíg csak okvetlen szükségét nem látjuk. Sajnos, be kell vallanom, hogy én kénytelen voltam erdeim egy nagy részét feláldozni. Furcsa egy hely ez itt, nemde? Itt a vidéken »Halott halomnak« hívják, ez volt a neve már Anglia meghódítása idején, mint a hogy régi okiratokból be tudom bizonyítani. Én azt hittem, hogy valamikor sirdomb volt, de az utóbbi időkben tudós kutatók azt állítják róla, hogy valami ó brit lakóház lett légyen, ámbár szerintem sem a régi Brittek sem pedig más emberi lény nem lakhatott ilyen csatorna féleben. Hanem hát azoknak a szakembereknek sikerült igen tisztelt nényének a fejét telebeszélni ezekkel a csodabogarakkal és az öreg asszony - megkövetem - nagyon önfejű volt, ha egyszer valamire ráadta magát. Befogott hát ennek a gombának az építésébe, a mely körülbelül kétszázötven font sterlingjébe került.

- Uram Istenem sohse felejtsem el, micsoda savanyu arczott vágott, midőn meglátta a számlát és az öreg földbirtokos oly földet rengető hahotába tört ki, aminőhöz hasonlót Harold még alig hallott.

- Igen, felelt az ezredes, érdekes egy darab föld ez itt. Tán fogok itt valamikor ásatásokat eszközölni.

- Teringettét, erre nem is gondoltam még soha, felelt de la Molle, pedig úgy hiszem érdemes volna. No de hét óra elmúlt már husz perczczel és mi fél nyolczkor vacsorálunk. No hiszen majd kikapok Idától. Jöjjön gyorsan, barátom, ön még nem tudja, mit tesz az, ha az embernek lánya van; minden férfi reszket az asszonytól, ha elkésik az ebédről.

E szavaknál gyors futásnak eredt, de csakhamar megfeledkezni látszott az otthon reá várakozó zivatarról és lépteit meglassítva meg-megállt, hogy egy-egy tölgyfában vagy a kilátás egy újabb részletében gyönyörködjék, közbe közbe fesztelen és összefüggéstelen, de vonzó beszélgetésével mulattatva hallgatag kísérőjét, ki maga nem lévén bőbeszédű ember, szerfelett gyönyörködött társában.

Igy haladtak le a dombblejtőn és rézsut át szelve egy nagy buzaföldet, kiértek a fákkal gyéren beültetett tágas mezőségre, melyen át keskeny ösvény vezetett egyenesen az ódon kastély felé, melynek alkonypirtól tűzbe borult, piros szegélyzetű körvonalai élesen domborodtak ki a halvány kék égbolt háttéréből.

- Ugy-e - gyönyörű egy ódon épület, szólt de la Molle válaszul az ezredes ajkairól önkénytelenül elröppenő felkiáltásra, midőn az ut egy kanyarulatánál egy norman rommal álltak szemben. Csupa régi történelem, kőbe faragva és vakolatba írva, történelmi talaj itt minden talpalatnyi föld. Elődeim, a la Molle család ősei, előkelő emberek voltak. Majd megmutatom önnek vasárnap a sirjaikat, ott lenn a kis templomban; valamikor arról álmodoztam, hogy engem is egyszer melléjük temetnek, de az új törvények szerint az már nem járja. Mindenesetre lesz rá gondom, hogy minél közelebb legyen az én sirom is az ő pihenő helyükhöz, mert vágyódom a társaságuk után, - bár kissé durva emberek lehettek.

Három percczel később a kastély bejáratához vezető uton haladtak fölfelé. Mindkét oldalán régi lombos tölgyek sötétlettek, a melyek bizonyára itt zöldeltek már a norman Boisse család fénykorában, még mielőtt a birtok az utolsó lányivadék kezével együtt a de la Molle család birtokába ment át.

A kastély két szárnyán két ódon torony emelkedett, melyek egy néhány régi rom kivételével egyedül maradtak fenn a Cromwell idejében lerombolt hajdani kastélyból. A kastély rég lerombolt középtornyának helyén most virágos kert illatozott, míg maga a tulajdonképeni igénytelen lakóház, melynek hátsó részén széles árok vonult végig, a terjedelmes négyszög déli részén emelkedett.

- Amint látja, tényleg felépítettem a két tornyot, szólt de la Molle ur, a kapualjban megállva. Ha én nem lettem volna, folytatta mintegy mentegetőzve, most teljesen romban hevernének, hanem jó csomó pénzembe kerültek, azt mondhatom. Most ám fognak állani egy jó darabig. No de most itthon vagyunk. Tessék.

E szavakkal kinyitotta a nehéz tölgyfakaput és néhány lépcsőn felsietve, szűk folyosón át betuszkolta a vendégét egy tágas tölgyfaburkolatu csarnokba, melynek falait régi gobelinek, ódon lándzsák, pajzsok, vérték és kardok díszítették.

Ebben a teremben látta meg Quaritch ezredes újra azt a bájos arcot, mely évek óta kísértett emlékében.

HARMADIK FEJEZET.

- Te vagy, papa? kérde egy szelid dallamos hang, melyen azonban átcsendült egy jógyomru egészséges ember érthető ingerültsége, kinek éhgyomorral várnia kellett az ebédjére. Ez a hang a sötét terem egy ablakmélyedéséből hangzott fel, és midőn Harold szemei arra irányultak, egy magas alak körvonalait különböztette meg, mely egy ódon tölgyfaszékre dőlve keresztbefont karokkal várta az érkezőt.

- Te vagy, papa? Igazán nem illik tőled, hogy ilyen későn jössz haza ebédelni, annál kevésbé, miután tegnap oly haragosan förmedtél a szegény Emmára, amért az ebéd öt perczig váratott magára. Olyan régen várlak már, hogy majd elaludtam.

- Nagyon sajnálom, édes lányom, szólt az öreg ur kérlelő hangon, hanem - hopp - megütöttem a fejemet - Mary - gyujtson csak gyertyát, gyorsan.

- Itt van gyertya, édesapám, szólalt meg újra a hang és a következő perczben felgyult egy falhoz dörzsölt gyufa, lánggra lobbantva a viaszgyertyák egyikét, melynek sugarai glóriát

szóttek Ida de la Molle szép arcza köré, mely öt év óta egy perczig sem mosódott el Harold emlékezetében. Igen, ez még most is ugyanaz a magas, domboru homlok, ugyanaz az előkelő arisztokrata megjelenés, ugyanaz a nagy szelid szempár, ugyanaz a dus hullámos haj; de a lányos kifejezés letűnt arczáról, mely most egy érett nő vonásait viselte már, aki megismerte az életet és nem találta könnyűnek és kinek régi álmatag ábrándozását határozott elszántság váltotta föl. Karcsu magas termetét ritka báj övezte, melynek bűvös vonzereje ellenállhatatlanul bilincselte le mindenkit, a ki közelébe ért. Huszonhat éves volt most és szépsége teljes virágában állt. Harold Quaritch úgy érezte, hogy soha még előkelőbb megjelenést nem látott.

- De édes apám, hisz még ma reggel oly szigoruan követelted meg, hogy az ebéd pontban fél nyolczkor legyen az asztalon és már most nyolcz óra van és te még át se öltözködtél. Az ilyen dolog aztán elrontja a legjobb cselédet is - itt megakadt, mert észrevette, hogy atyja nem jött haza egyedül.

- Igen, igen, igazad van. No de tévedni emberi dolog, különösen ilyen szép estén, mint a milyen a mai. Azonkívül hoztam neked kárpótlásul egy kedves vendéget, új szomszédunkat, Quaritch ezredest. Ezredes ur, engedje meg, hogy bemutassam leányomnak.

- Ugy hiszem, már volt szerencsém, szólt Harold kissé izgatottan, kezét nyujtva Idának.

- Igen, felelt Ida, elfogadva a feléje nyujtott kezét, emlékszem. Körülbelül öt éve lehetett, egy szeles délutánon, midőn a kalapom lerepült a fejemről és a szél elvitte a sövényen keresztül és ön utána iramodott.

- Kitűnő emlékező tehetsége van, nagysád válaszolt Harold, kinek hizelgett az a fölfedezés, hogy a fiatal lány megemlékszik róla és arról a közbejött véletlenről.

- Csak olyan mint önnek, ezredes ur, adta vissza a bókot. Különben oly ritkán jár erre idegen, hogy az ember egyhamar el nem felejtí azt a nehányat, ki erre vetődik. Nálunk semmi sem történik, az idő mulik és ennyi az egész.

Az öreg ur ezalatt visszavonult, hogy ebédre átöltözködjék, miután utasítást adott, hogy Ida tálaltasson. Felment a szobájába, miközben a botját és a kalapját ejtette le a lépcsőn, melyek hangos csörömpöléssel gurultak lefelé.

Ida becsengette a cselédet és ráparancsolt, hogy tálalja föl öt percz múlva az ebédet és terítsen még egy személyre.

Aztán Haroldhoz fordult.

- Attól félek, hogy ezredes ur ma nem fog valami fényes ebédet kapni. De az édes apám ebben a tekintetben javithatatlan, soh'se tudatja velem előzőleg, ha vendéget hi ebédre.

- Oh kérem, kérem, mentegetőzött Harold nagy sebbel-lobbal, rajtam a sor, hogy bocsánatot kérjek, a miért ilyen váratlanul toppanok be, mint - mint -

- Mint a róka a galambduczba, segítette ki Ida nevetve. No de annyi bizonyos, hogy az ebédje nem fogja kárpótolni a betörés fáradalmáiért, pedig a tiszturak nagyon is meg tudják becsülni a jó ételt.

- Honnan tudja ön azt?

- Oh a mi szegény James bátyánktól, meg a barátjaitól, kik nálunk meg szoktak fordulni. Ápropo, erre eszembe jut - szólt, mig arcza elkomorodott, ön Egyiptomban járt, a mint hallom, nem találkozott ott az én fivéremmel?

- Ismertem, de csak felületesen, nagyon felületesen. Azt sem tudtam, hogy rokona volt önnek, egyáltalán nem volt tudomásom róla, hogy önnek fivére is van. Nagyon elegáns katonatiszt volt.

De az ezredes be nem vallotta az aggódva kérdezősködő lánynak, hogy James ezredének legkönnyelműbb és legtékozlóbb tisztje volt, úgy hogy lehetőleg kerülte a társaságát ama ritka alkalmaknál is, midőn a véletlen összehozta őket.

- Ő volt egyetlen testvérem, folytatta és halála nehéz csapás volt ránk nézve, az apám nem tudja felejtetni.

E perczben felhangzottak az öreg ur közeledő léptei, aki künn ráförmedt a cselédekre.

- Bocsánatot kérek, hogy megvárakoztattam: szólt belépve, de az emberi öltözet néhány fontos alkatrészét sehogy sem tudtam megtalálni. Nos, ezredes ur, nyujtsa a karját leányomnak. Megálljon, elfelejtettem, hogy ön nem tudja a járást, majd én megyek előre és fogok önnek világítani.

És átlépve az ajtó küszöbén, balra fordult és a hosszú folyosón végig haladva benyitott az ebédlőbe.

E terem falain is, valamint az előcsarnokban tölgyfaburkolat sötétlett, de fegyverek helyett érdekes arczképek diszitették, melyek közül különösen egy régi festmény vált ki, amely magát a kastélyt ábrázolta hajdani, Cromwell idejébe eső, alakjában. A közepes nagyságu termet a várakokra szóló három keskeny ablak világította meg; közepét egy hatalmas, ódon, művészies faragványu fekete tölgyfaasztal foglalta el, melynek méltó párjául az ablakkal szemközti falon sötétlő, menyezetig érő pohárszék szegődött. Mind a két butordarab a régi kastélyból származott át ide. E pohárszéken nehéz ódon ezüst edények ragyogtak, melyeknek mindegyike a de la Molle család czimerét: három aranyszínű sólymot, viselte, csak az egyiken, egy ősrégi tálczán diszlett a Boisse család czimere: egy ágbogas tölgyfa, ama de la Molle hagyatéka, ki a Boisse család utolsó ivadékának kezével a birtokot is kézre kerítette.

Az e körül forgó beszélgetés alkalmával a szivélyes házigazda oda nyujtotta vendégének az említett tálczát, hogy közelebből vizsgálhassa meg a rajta lévő domborműveket.

- Ez nagyon érdekes régiség, szólt Harold, van-e önnek még több ilyen értékes tárgya?

- Sajnos, nincs! Bár volna! De II. Károly idejében minden nyomtalanul eltűnt.

- Valószínűleg beolvasztották.

- Nem a, úgy hiszem, valahova elásták, nem tudom hova, vagy tán pénzzé tették tényleg és azt rejtették el valahova, különben ha érdekli önt a dolog, hát szívesen elmondok ebéd után a kincs történetét.

Alig szedték le az asztalt, régi jó szokás szerint a boros üvegeket a pusztasztalon helyezve el, midőn de la Molle ur belefogott a következő történetbe.

- I. Jakab király idején a de la Molle család vagyona tetőpontját érte volna el, mert a családfők emberöltők óta visszavonultak minden nyilvános szerepléstől, hogy óriási birtokaikon gazdálkodva ama időkhöz mért hallatlan vagyont gyűjtsenek. Így például de la Molle, ki I. Jakab idején élt, hasonnevű fiának huszonháromezer font sterlinget aranyban hagyott örököül. Ez a fennevezett István hirhedt zsugori lévén, a hagyomány azt állította róla, hogy élte folyamán megháromszorozta legyen ezt az összeget. Mindenesetre dúsgazdagon halt meg, miután az egész vidék és saját lányai előtt gyűlölet és utálat tárgya volt egész életében, ami nagyon természetes, ha tekintetbe vesszük, hogy előkelő nemes létére közönséges vérszopó uzsorássá fajult. Örökösében, Sir Jamesban újra feltámadtak családunk ősi erényei, ámbár kézzelfogható bizonyítékaink vannak arra, hogy ő se volt tékozló, hanem ellenkezőleg takarékos jó gazda; de ő már rangjának megfelelő életmódot élt és soh'se ártotta be magát olyan aljas üzelmekbe mint a nagybátyja, amiért is különös kegyben állt Jakab királynál, kihez melegen ragaszkodott és a kitől meg is vett egy városi birtokot. E ragaszkodásról legjobban tanuskodik az a tény,

hogy a király két izben kikölcsönözött tőle jelentékeny összegeket, a melyeket soha vissza nem fizetett. Midőn I. Károly trónralépett, Sir James máig is ismeretlen okokból visszavonult az udvartól. Azt mondják, hogy valami mellőzés miatt megsértődve, kissé durva hangon követelte volna vissza az I. Jakabnak kölcsönzött összeget, mire a király gunyosan tréfálkozva példálódzott arra, hogy nagybátyjának, de la Molle Istvánnak szelleme, kinek neve példabe-széddé vált az országban, úgy látszik, nem halt ki a családból. Sir James elsápadt haragjában, meghajtotta magát és elhagyta az udvart, hogy soha vissza ne térjen többé.

Évek multak azóta, és a polgári háboru dúlta az országot. Sir James állhatatosan megtagadta a háboruban való részvételét, mert büszke lelke nem tudta megbocsátani a királytól szenvedett sértést. Makacs ember volt és egészen a fájára ütött, melyről azt állítják, hogy soha sértést meg nem bocsátanak és soha vett jótéteményről meg nem feledkeznek. Ezért az ujját se mozgatta meg a király ügyében; de ép oly kevésbé tartott a Cromwell pártiakkal, a kiket szívből gyűlölt. Végre a király kénytelen volt a legégetőbb szükség idején Sir Jameshez fordulni, hogy ismerve nagy vagyonát és óriási befolyását, tőle pénzt és segílyt kérjen.

»Azt halljuk, így hangzott a király levele, hogy James de la Molle, ki a régi időkben rendíthetetlen híve volt fenséges személyünknek, de különösen elhunyt édes atyáknak, most tétlen tanuja e véres harcznak. Ez nem szokása ama régi nemesi családnak, a melyből ő származik, és a melynek tagjai, ha a hagyomány nem csal, királyuk oldalán küzdöttek a csatatéren jogért és igazságért. Azt halljuk, hogy James de la Molle azért vonul félre tétlenül, mint se hideg se meleg neutrális néző, mert mi évtizedek előtt néhány vigyázatlanul elejtett csipős szóval sértettük volna meg. Nem tudjuk, hogy úgy van-e tényleg és jogosan kételkedünk abban, vajjon oly messze évekre hat vissza az ember emlékezete, de ha mégis úgy lenne, ezennel bocsánatot kérünk tőle. Többet nem tehetünk. Állapotunk jelenleg vajmi válságos és rá vagyunk szorulva Isten és híveink segílyére. Azért arra kérjük James de la Mollet, hogy minél előbb siessen segítségünkre katonákkal és pénzzel, melylyel, a mint halljuk, halomszámra rendelkezik. Levelünk mutatja, hogy sürgős a dolog.«

Szóról szóra így hangzott a király sajátkezű levele, melynek elolvasása után Sir James, megfeledkezve a szenvedett sértésről, mély megindultsággal a következőket válaszolta, mint a hogy az a muzeumban őrzött levélben olvasható:

»Kegyelmes Uram és királyom. Nem akarom a multakat feszegetni. Az elmúlt. De mivel Felséged nagy kegyesen méltóztatott tőlem segílyt kérni a lázadók ellen, kik Felséged trónját meg akarják ingatni, esküszöm arra, hogy minden a mi az enyém, Felséged rendelkezésére áll mindaddig, a mig ellenségei legyőzve fognak térdelni Felséged trónja előtt.«

»A gondviselés úgy akarta, hogy vagyonom annyira szaporodjék, miként egy nagy összeget biztos helyre rejthettem el, melyből rögtön Felséged rendelkezésére bocsátok tizezer aranyat, mihelyt lesz alkalmam azokat biztos uton módon Felségedhez juttatni; mert inkább meghalnék, sem hogy ez a nagy összeg egy igaztalan ügy előmozdítása céljából a lázadók kezébe kerüljön«.

Továbbá azt ígérte a levél írója, hogy rögtön felfegyverkezik és jobbágysai köréből lovas sereget fog toborzani, melynek kíséretében, ha addig más megfelelő alkalom nem kínálkoznék, ő fogja személyesen átadni a királynak az említett összeget.

És most jön a dolog bibéje. A lázadók elfogták a levelet vivő küldönczöt, kinek csizmájában ráakadtak a kompromittáló levélre, minek következménye az volt, hogy tiz nap mulva egy tizenötezer főből álló sereg vette körül Playfair ezredes vezérlete alatt de la Molle kastélyát, a mely nem lévén elegendő élelmiszerekkel ellátva, hogy hosszabb ostromnak ellenállhasson. Sir James kénytelen volt magát megadni az ellenségnek. Alig vonult be az ezredes a bevett

kastélyba, midőn maga elé vezettette a foglyul ejtett vártulajdonost és annak legnagyobb meglepetésére megmutatta a királyhoz intézett levelet.

- Nos, Sir James, a méhkas meg volna, most arra kérem, mutassa meg nekünk a mézet. Hol vannak az említett nagy összegek? Örömmel fogunk az aranyakban dúsakalni, a melyeket ön oly ügyesen rejteget.

- Hohó, felelt Sir James, a méhkas meg van ugyan, hanem a mézhez vezető titok nincs meg, és azt nem is fogják megkapni. A tizezer arany ott van, a hol van, számtalan pajtása társaságában; keresse meg, ezredes ur, és kerítse kézre, ha tudja.

- Holnap rájuk fogok akadni, ha nem, úgy meg kell önnek halnia.

- Meg kell halnom? Minden embernek meg kell halnia, de ha én meghalok, a titok velem száll sirba.

- Majd meglátjuk, förmedt rá dühösen az ezredes és az öreg Sir James szűk börtönbe került, hol vizen és kenyéren tartották, de nem halt meg se másnap, se harmadnap, se egy héttel rá sem.

Nap-nap után vezették őt az ezredes elé, a ki halálbüntetés fenyegetése alatt kérdezte tőle a kincs hollétét, és ő nap nap után tagadta meg a választ, mire egy szép reggelen az ezredes elvesztette a türelmét és odadörögte a szigorú ukázt, hogy hajnalhasadtával mulhatatlanul föbe lövik, ha nem árulja el a titkot.

Sir James azonban kaczagva válaszolta, hogy inkább az ördögnek ajánlja fel a lelkét, semhogy ők gazdagodjanak meg az ő kincsein, aztán arra kérte az ezredest, hogy adjanak neki egy bibliát, hogy benne olvasgatva készülhessen a halálra.

Kivánságát teljesítették és magára hagyták. Másnap, alig pirkadt a hajnal, kivezették a kastély udvarára, hol az ezredes és a tisztikar előtt glédába állított katonaság várta őt.

- Nos, Sir James, az utolsó szavát kérem. Akarja ön megmondani, hogy hol van a kincs, vagy akar-e inkább meghalni?

- Nem akarom megmondani, felelt az öreg nemes nyugodtsággal. Öljetek meg, ha úgy tetszik. Ez a tett méltó ilyen jámbor presbyterianusokhoz. Megmondtam és a mellett maradok.

- Gondolja meg még egyszer.

- Meggondoltam és kész vagyok meghalni. Öljetek meg és keressétek meg a kincset. Csak egyre kérem önt. Kiskorú fiam távol van, három év óta Frankhonban tartózkodik és nem tud a kincs hollétéről. Küldjék el neki halálom után ezt a bibliát. Ez az egész örökség, a mi vagyonomból maradt és a mit ráhagyhatok. Kutassátok át lapról lapra. Nincs benne semmi, csak az, a mit ide irtam az utolsó oldalra.

- Meg lesz, át fogjuk vizsgálni a könyvet és ha nem találunk benne semmit, megküldjük neki.

- És most, Sir James, utoljára kérem, ne áldozza fel életét a mammonhoz való ragaszkodásnak. Még egy utolsó ajánlatot teszek önnek, adja ki nekünk azt a tizezer fontot, a mit a királynak szánt és ön szabad, - ha vonakodik, meghal.

- Vonakodom.

- Katonák, előre; vezényelt az ezredes. És a század előre lépett.

De a következő perczben olyan iszonyatos vihar kerekedett, és olyan sűrű eső zuhogott a földre, hogy el kellett halasztani a kivégzést. Midőn a zivatar elmúlt, a halvány őszi nap sugarában ott látták maguk előtt a halálra ítélt őszt imát rebegetve térdelni az átázott földön, míg hófehér fürtjéből és szakállából csak úgy csurgott a víz.

Ráparancsoltak, hogy keljen fel, de ő nem hallgatott rájuk, hanem nyugodtan tovább imádkozott. Így lőtték föbe.

Hősiesen halt meg, mint a hogy nemes emberhez illik.

E pillanatban halk kopogás hallatszott és a cseléd kandikált be az ajtón.

- Mi kell? kérde de la Molle.

- György szeretne a nagyságos urral beszélni.

- Az ördög vigye el Györgyöt, mormogta az öreg, mindig itt kuktálkodik. Bizonyára a Moatpuszta miatt, ma kellene Janterhez mennie. Megbocsát ugy-e Quaritch? A lányom elmondja önnek a történet végét, ha ön kíváncsi rá. Viszontlátásra.

NEGYEDIK FEJEZET.

Alig távozott az apja, Ida rögtön felkelt az asztal mellől és felajánlotta vendégének, hogy menjenek át a lakószobába, a mely már sokkal divatosabban volt butorozva, mint az ebédlő meg a csarnok és magán viselte a tizenkilenczedik századbeli nagyvilági nő bélyegét. Itt már meg voltak azok a különböző csecsebecsék, asztalkák, redőzetek, fényképállványok és vázák, a melyeknek segítségével jó izléssel bíró nő kényelmessé és lakályossá tudja tenni az otthonát. Ez a honhami lakószoba, szabálytalan falmélyedéseivel, kissé szinehagyott kárpitjaival, melyekre a piros ernyővel borított lámpa halványrózsás pirt szótt, nagyon jóleső benyomást tett a belépőre.

Harold ugyan sokat mozgott künn a világban, de nagyon keveset fordult meg nők társaságában és azok szalonjaiban, miért is különösen fogékony volt ilyen benyomások iránt. De tán maga Ida bájos megjelenése, kölcsönzött az egymagában is vonzó teremnek olyan különös bűbájt, mint a hogy a lavendulával és rózsákkal töltött virágvázák édes illatot árasztottak az egész teremben.

- Minő kedves egy szoba, szólt Quaritch belépve.

- Örvendek, hogy tetszik önnek, ez az én tulajdon kis fészke és egész berendezése az én művem.

- Meg is látszik rajta.

- Akarja ön meghallgatni Sir James történetének a befejezését?

- Hogyne, nagyon érdekes.

- Hallgasson hát ide. Miután föbe lőtték az öreg Sir Jamest, elvették a bibliáját, de vajjon Playfair ezredes tényleg elküldte-e azt az idegenben lakó fiunak vagy nem, arról hallgat a krónika. Sir Edward soha sem tért vissza Angliába, apja megöletése után a parlamentpárt lefoglalta ősi birtokait és földig rombolták az ősi kastélyt, csak a kapu mellett kimagasló két tornyot hagyva épen.

Mindez részint stratégiai okokból történt, részint mert Sir James kincsét remélték valahol megtalálni. De minden kísérlet hiábavalónak bizonyult, és Playfair ezredes belátta, hogy Sir Jamessel együtt sirba szállt minden reménye, valamikor a sovárgott pénz birtokába juthatni. A dolog akkori időben nagyon sok port vert fel, és az ezredes katonai rangját vesztette e tetteért. Eleintén arra gondoltak, hogy az öreg ur ilyen tekintélyes összeget csak nem rejthetett el egymaga, hanem hogy akadnak bizonyára mások is, kik be vannak avatva. Nagy összegeket

ígértek hát mindenkinek, aki a titok nyitjára vezeti őket, de hiába, senki se jelentkezett és a dolog így feledésbe jutott.

Az elhunyt fia, Edward, az utolsó báró idegen földön barangolt, mert nem mert visszatérni a hazájába, hol ősi birtokait a kormány konfiskálta. De huszonkét éves korában meggondolatlan lépést tett, amennyiben unokanővérét, Dufferleigh Idát, egy szépségéről híres, de teljesen vagyontalan lányt vett el. Szegény druzsám egy évvel az egybekelésük után gyermekével együtt meghalt kinos forró láz áldozatául, melynek oka, amint mondják, a szenvedett sok gond és nélkülözés volt. Ez a csapás örületig vitte a férjet, ki néhány hónappal később öngyilkos lett. De halála előtt végrendeletet irt, melynek értelmében valamennyi angolországi birtokait - »melyeket - ezt szószerint idézem - a lázadó Cromwell jog és törvény ellenére megtagadott tőlem, valamint azt a kincset is, mit boldogult apám valahol elrejtett, örök időkre örökbe hagyom John Geoffrey Dufferleighnak, szegény Istenben boldogult nőm testvérének és örököseinek azon egyetlen föltétel alatt, hogy a de la Molle család bennem kiháló főágának nevét és címét felvegye«.

- Abban az időben, midőn Sir Edward megírta azt a végrendeletet, értéktelen papirdarabként szerepelt, de bárom évvel később II. Károly volt Anglia királya.

- Midőn Geoffrey Dufferleigh felvette a de la Molle nevet és címet és felmutatta sógora végrendeletét, a jószágok egy nagy részének birtokába került és a romban heverő kastély is neki jutott. A fia aztán felépítette ezt újra és ő ami közvetlen ősünk. Mert ámbár az apámnak gyengéje, hogy úgy beszél mindig mint ha mi a régi de la Molle család ivadékai volnánk, azok még sem a mi közvetlen őseink férfi ágról.

- No és ráakadt Dufferleigh a kincsre?

- Nem, sem ő sem más valaki. A kincs eltűnt. Kereste ugyan, és megtalálta valahol azokat az ezüstnemüket, amiket ön az imént látott, de azon kívül mit sem lelt.

- Talán nem is volt az igaz, szólt Harold elgondolkodva.

- De igen, igaz volt, és én még máig is azt hiszem, hogy az a kincs valahol el van rejtve. Még az én kis történetemnek nincs ám vége. Valamit találtam.

- Ön? És mi az?

- Várjon egy perczig, majd megmutatom. És az íróasztalhoz lépve, kivett egy kopott bőrtárczát, melyet szintén kinyitott. Nézze ezt leltem. Ez a biblia, a mit Sir James a fiának akart küldeni.

Ezzel átnyújtott Haroldnak egy kis barna bőrkötésű könyvet, melyen nagy betűkkel oda volt írva: Sir James de la Molle, Honham castle 1611.

- De még ez sem minden.

A biblia első lapjai ki voltak szakítva és az egyik sarka is hiányzott, azt valószínűleg egy golyó téphette le, amiről a boritékon sötétlő vérfoltok is tanuskodtak.

- Szegény öreg ur, szólt Harold, bizonyára a keblén hordta, mikor a halálos lövést kapta. Hol találta ön ezt?

- A nyugati torony egy pinczehelyiségében találtam ezt a könyvet egy nagy vasládában. De itt az utolsó oldalán van az az üzenet, amit a fia számára hagyott hátra, hadd mutassam meg azt is.

Az utolsó oldal végén lévő véres helyet néhány fakó betűkkel, girbe görbe vonásokkal odavetett sor írás borította, melyet Ida hangosan felolvasott:

- Ha hozzád jut halálhirem, fiam, azért ne búsulj, hogy gyilkos lázadók áldozata lettem. Hidd meg, oh hidd meg, a mindenható Teremtő szent akarata ellen misem történik. Isten veled, édes fiam. Ha a földön nem is, a menyországban Isten trónja előtt látjuk egymást. A kincsemet, fiam, oly jól elrejtettem, hogy én miatta nyugodtan halhatok meg. Kinek jószágos teremőnk osztályrészül szánta, az megtalálja.

- Nos, mit szól ehhez, ezredes ur, kiáltott fel Ida diadalmasan. Ezt a bibliát az én nézetem szerint sohasem küldték el jogos tulajdonosának, hanem itt maradt és legszentebb meggyőződésem az, hogy ez a fakó írás a kincs rejtékhelyének a nyitja; csak attól félek, hogy sohasem fogom megtalálni. Évekig törtem rajt a fejemet, attól tartva, hogy tán valami akrostikon, de hiába. Mindenféle módon megkísérlettem. Lefordítottam francziára, latinra, de úgy sem tudtam belőle kihozni semmit. De valamikor akad majd valaki, aki rájön, arra esküdni merek.

Harold hitetlenül rázta a fejét.

- Attól tartok, hogy a mi annyi ideig felderítetlen volt, tovább is az marad. Tán rászedte az öreg Sir James az ellenségeit.

- Nem, mert hova lett volna az esetben az a rengeteg sok pénz. Az ő korában a leggazdagabb főurak egyikének tartották, és hogy tényleg az volt, mutatja a királyhoz intézett levele. A halála után pedig nem találtak semmit. Oh bizonyára rá fognak akadni a kincstre, de tán csak kétezer év múlva, mikor mi már nem vehetjük hasznát.

És Ida mélyen felsohajtott, míg szép arcza szomoruan elborult.

- Lehet, szólt Harold kételkedve, hogy valami van a dologban. Megengedi, hogy leírjam ezt a pár sort?

- Tessék, felelt Ida mosolyogva és ha őn ráakad a kincstre, osztzkodni fogunk benne. Irjon, majd tollba mondom.

Mire az utolsó szót leírta volt és a másolatot gondosan összehajtva tárczájába rejtette, az öreg földbirtokos újra belépett. Egy pillantás az öreg arczába rögtön elárulta, hogy Györggyel való értekezése nem vezetett valami kielégítő eredményre, mert mély levertség tükröződött kedélyes vonásain.

- Mi az ujság, édes apám? kérde Ida.

- Semmi, semmi különös, leányom, felelt az öreg ur komoran. György volt itt, egyéb semmi.

- Bár ne tenné be a lábát soh'sem, mert valahányszor jön, mindig rossz hirt hoz, jegyezte meg Ida, boszusan toppantva parányi lábával.

- Annak nem György az oka lelkem, csak a rossz idők. Biz én nem tudom, mi lesz maholnap az országgal.

- Mi történt? kérde Ida, még aggodalmasabban. Valami baj van tán a pusztával?

- Janter felmondta a bérletet és én nem tudom, honnan vegyek hamarjában más bérlőt.

- Látja, ezredes ur, minő örömmel jár az, ha az embernek fekvő jószágai vannak, szólt Ida szomoru mosolylyal.

- Igen, tudom, felelt az ezredes, szerencsére nincs egyéb ingatlanom, mint az a tiz hold föld, a mit a nénémről örököltem. No de itt az ideje, hogy ajánljam magamat. Már tizenegyre jár az idő és az öreg Jobsonné valószínűleg addig virraszt, míg hazamegyek.

Ida feltekintett, mintha marasztalni akarná, már is szóra nyíltak az ajkai, de aztán elhallgatott, mint a ki meggondolta a dolgot és kezet nyújtott neki.

- Jó éjt, ezredes ur, örvendek, hogy szomszédok lettünk. Apropos most jut eszembe, hogy holnap néhány ösmerősünk jön hozzánk lawntennist játszani. Nem szerencsétetne ön is bennünket?

- Micsoda? szakította őt félbe az öreg, haragosan, már megint azok a lawntennispártik. Ez egyszer megkimélhettél volna, mikor alig tudom, hol áll a fejem ezekkel az utálatos bérletekkel.

- De atyám, hisz az csak nem háborgathat a teendőidben, ha egynehányan lawntennist játszanak tágas kertünkben. Ugy is hiábavaló dolog, ha az ember elzárkózik és olyan dolgozkon bánkódik, a miken nem lehet változtatni.

Az öreg ur csendes megadással hallgatott és csak azt kérdezte, hogy kik lesznek a várt vendégek.

- Jeffres ur a feleségével, a mi plébánosunk, doktor Bess és a két Smith kisasszony, a kik közül az egyik, a mint hallom a doktorba szerelmes. Quest ur a nejével, Cossey Edward és még néhányan.

- Cossey! kiáltott fel de la Molle ingerülten felpattanva, valóban Ida, annyi tekintettel lehattél volna rám, hogy őt meg ne hivd a házamba, mikor tudod, hogy mennyire utálok őt.

- Nem kerülhettem el, felelt Ida nyugodtan, ép látogatóban volt Questnénél, midőn ez utóbbit meghívtam és így őt sem zárhattam ki; különben nagyon derék, udvarias ember ez a Cossey és én nem értem, mért lovalod be magadat olyan engesztelhetlen haragba iránta. Most azonban, akárhogy legyen a dolog, megtörtént és azon nem lehet már változtatni.

- Cossey? Cossey? ismételte Harold gondolkodva, nagyon ismerős előttem ez a név. Idának úgy rémlett, mintha ez a név kellemetlen emléket szülne Harold lelkében. A nagy bankár családjának egy tagja?

- Igen, a bankár egyik fia. - Azt mondják, hogy egy fél milliót, vagy még többet örököl, ha az öreg, a ki nagyon beteges, meg talál halni. Ő vezeti ezen a vidéken apja üzletének fiókját, legalább ő a névleges főnök, tényleg úgy hiszem Quest ur az intéző, legalább a mi a boisinghami üzleteket illeti.

- No, ha jönnek, hát jönnek. Különben nem kell, hogy itthon legyek. Ha haza megy, Quaritch, elkisérem; ki kell szellőztetnem a fejemet.

- Ezredes ur,- még nem mondta meg, hogy eljön e holnap, szólt Ida, midőn Quaritch bucsuzva kezet nyújtott.

- Oh, kérem, ön végtelenül lekötelez; remélem, hogy eljöhetek, ámbár bevallom, hogy komiszul játszom.

- Oh egyikünk sem valami fényes játészó. Na és most jó éjt, úgy örvendek, hogy ön Mollehilleben fog lakni, apám kellemes társalgót és barátot nyert, tette hozzá utólag.

- Igen, felelt Harold boszusan, körülbelül egyidősek vagyunk.

Ida nézte mint csapódik be mögöttük az ajtó, aztán oda könyökölt a kandallóra és azon tűnődött, hogy mennyire tetszik neki ez az új ismerős, oly annyira, hogy korántsem szép arcza is sajátságos vonzerőt gyakorol rá.

- Ugy hiszem, mondogatta magában, ez olyan ember, a kihez hozzá mennék feleségül. Eh dőreség, korholta aztán magamagát, nem restelled, maholnap huszonhat éves vagy, és már rég kinőttél a szerelmes ábrándok korából. És most ez az új gond szakad a nyakunkba. Szegény öreg apám. Bús az élet, nehéz teher és a legjobb benne az álom.

És sohajtva gyújtotta meg a gyertyát, hogy hálósobájába vonuljon vissza. Aztán meggondolta a dolgot és elhatározta, hogy bevárja az édes apját.

ÖTÖDIK FEJEZET.

- Biz én nem tudom, mi lesz ebből az országból, szólalt meg de la Molle, miután hallgatagon haladtak egy darabig egymás mellett. Ime ez a Moat pusztja. Fiatal ember koromban holdja harminczöt shilling bérletdíjt jövedelmezett és még nyolcz évvel ezelőtt huszonötöt kaptam érte. Lassanként leszállítottam tizenöt shillingre, csak hogy el ne veszítsem a bérlőmet. És mi a vége? Janter, ez a bérlőm neve, gyertyaszentelőre felmondta a bérletet. György, az a számár, eleintén azzal vigasztalt, hogy az egész csak mesebeszéd és hogy ha kenyértörésre kerül a dolog, majd csak megfizeti Janter tovább is a tizenöt shillinget. És ma hosszúra nyult pofával beállit, hogy - így meg amugy - Janter nem akar megmaradni és hogy ő nem tud sehol sem más bérlőt keríteni. Szívszaggató dolog ez, uram. Háromszáz hold egészséges, zsiros, kenyerettermő földre, holdját tizenöt shillingével, ne lehessen bérlőt találni. Mit csináljak most ezzel a birtokkal?

- Nem veheti ön át annak a kezelését?

- Dehogyan vehetem, barátom, dehogyan vehetem. Már ugyis a nyakamban van ez a birtok a maga százötven holdjával. Tudja, mibe kerülne annak a birtoknak az átvétele? szólt nagyot toppantva a botjával. Holdja tíz fontba kerülne, úgy hogy körülbelül négyezer font sterlingre volna szükségem ehhez. Honnan vegyek én négyezer font sterlinget ilyen merész spekulációhoz, mert hát az én koromban már nehezen vihetném keresztül ezt a vállalatot, még ha meg is volnának a szükséges ismereteim. És most ön itthon van a saját földjén, engedje meg, hogy jó éjt kívánjak önnek - kissé hüvös a levegő és az én mellem egy-két év óta nem a legegészségesebb. Remélem, hogy viszontlátjuk egymást holnap Ida lawntennise alkalmával. Hisz nagyon helyes dolog, hogy szegénynek megvan ez a szórakozása, csak hogy ilyenkor, mikor az embert nagy gondok nyomják, elmegy a kedve mindentől. No de most jó éjt, kedves ezredes ur, jó éjt.

Ezzel megfordult és haza felé haladt a holdsugaras uton.

Harold hosszasan nézett utána és aztán ő is hazafelé vette útját. Metsző fájdalommal tapasztalta, hogy ez a nemesi család is mint sok más uri család napjainkban lassan, de feltartóztathatlanul halad a bukás felé. Maga az a gyermeteg izgatottság, melylyel Ida a rejtett kincs legendáját mesélte, tanuskodott arról, hogy mennyire foglalkoztatja őt a pénzzavar. És aztán azon ábrándozott, hogy minő jóleső tudat volna az, ha ő ebben a házban mint deus ex machina, mint mesebeli királyfi felléphetne és megszámlálhatlan kincsaranyat öntve Ida ölébe, megváltaná őket a fenyegető bukástól. Milyen jól illenék egy hatalmas nagy birtok az előkelő külsejű, nyiltszívű de la Mollehoz, kit a természet, a hagyomány és a származása arra prädestináltak, hogy a régi jó földbirtokos typust személyesítse. Szomorú dolog, hogy az ilyen embert pénzzavara arra kényszeríti, hogy a fenyegető tönkrementést mindenféle uton módon kikerülje. És Ida, Ida, ki mind ama tulajdonságokkal ékeskedik, amelyeknek egyedül méltó kerete a hatalom és gazdagság! Ez a világ folyása és ő ezen nem változtathatott, de sajátságos, eddig soh'se tapasztalt keserűség érzete töltötte el a lelkét, midőn a hold halvány fényénél a tekervényes ut labirintusából kibontakozva, végre háza ajtajához ért.

Szobájába érve, rögtön oda szólt virrasztó gazdasszonyának, hogy feküdjék le aludni, ő maga pedig leült és pipára gyujtva, eltűnődött.

Quaritch, mint a legtöbb magános életre kárhoztatott ember, szenvedélyes pipázó volt, de soha még olyan szükségét nem érezte a dohány megnyugtató hatásának, mint ez éjjel. Midőn néhány hónappal ezelőtt megvált a katonai pályától, nagy dilemma előtt állt. Egészséges, erős, munkabíró és dolgozó ember létére egyszerre foglalkozás nélkül maradt. Vajon mihez fogjon? Mig ezen a kérdésen töprenkedett, melyre nem tudott választ találni, az egyik nénje Massey

asszony, hirtelen elhalálozott és örökbe hagyta neki egész vagyonát, a mely körülbelül háromszáz font sterling évi jövedelemnek felelt meg.

Ez az évjáradék nyugdíjával együtt elég volt arra, hogy a megélhetését biztosítsa és felmentette őt azon kötelesség alól, hogy más foglalkozás után nézzen. Feltette hát magában, hogy Molehillben fog letelepedni és ott a falusi nemes nyugodt, habár kissé czéltalan életét fogja élni. Tanulmányaiban - mert sokat olvasott és különös előszeretettel forgatta a tudományos munkákat, elegendő szórakozást remélt találni. Azonkívül kitűnő vadász volt és szerény viszonyaihoz mérten szenvedélyes régiséggyűjtő lévén, nem kellett attól rettegni, hogy a csendes fészekben megöli majd az unalom.

Midőn ebben végleg megállapodott, mondhatatlan meglegedés és nyugalom jóleső érzete töltötte el lelkét. Ezentul már nem kellett tépelődni és fáradnia, napjai nyugodtan fognak lefolyni mind haláláig. A gond a multakkal együtt elenyészett és a jövő nem hoz számára mást mint nyugalmat, mély nyugalmat, mely végre arra a mennyei békére fog átváltozni, melyet gyermekkorától az emberi élet legkivánatosabb céljának tartott.

Szegény Harold! Minő dőre csalódás! Amíg a földön élünk, nem lelünk nyugalmat. Előre hajszol a sors, győzelemről győzelemre vagy bukásról bukásra, mindig valamiért kell epednünk, valamit siratnunk vagy valamiért küzdenünk. Ez kikerülhetetlen törvény, mely alól még a legtisztább lélek, mennyei reményeiben ringatózva sem vonhatja ki magát.

És Harold Quaritch ittléte első napjaiban fájdalommal tapasztalta ezt az igazságot. Alig töltött negyvennyolcz órát új otthonában, és ime már is gond és nyugtalanság tölti el lelkét. Viszont látta de la Molle kisasszonyt és öt évi távollét után még bájosabbnak találta, mint azelőtt. Egy szóval szerette őt és okos ember létére, nem palástolta ezt a tényt önmaga előtt. Az igazat megvallva régóta szerette őt, csak hogy sohse jutott annak a világos tudatára, de most tisztában volt azzal, hogy a régi tűz új tápot kapott és többé el nem oltható.

A komoly emberek viszonya a szépnemhez rendesen három stádiumon megy keresztül.

Fiatal korokban rendesen azon kezdik, hogy egy kiválasztott nőt istennőként imádnak, míg végre belátják tévedésöket. Azután hosszú évek során a nőt kárhóztatják mint minden rossz megtestesülését és a gonosz quintessentiáját. Végre ez is dőreségnek bizonyul, amint a régi vonzalom lassanként elmosódik lelkükből és boszankodni kezdenek azon, hogy annyi érzést vesztegettek oly méltatlan tárgyra. Ez a veszély ideje és ebben a korban aztán megkísérti a férfi remegve, aggódva és kevés reménnyel a lelkében, másodszor a szerencsésjét. Ha most kudarcot vall, többnyire lemond egészen.

Harold most elérkezett ez az utolsó stádiumnál, nem mintha szabad akaratból jutott volna erre az elhatározásra, hanem mert esze és ítélte rabul esett egy nőnek, kinek képe már öt év óta lakozik a szívében. Ott ült hát most ebédlője magas támlájú karosszékében és hűledezett a rettenetes felfedezésen. Vajjon képzelhető-e, hogy az ilyen előkelő fiatal szép lány nőül mehessen egy kiszolgált katonához, kinek egész vagyonát nyomorult öt száz font évi jövedelem és az a Viktória-kereszt, a melyet soha nem visel. Nem, nem, Ida, ha valamikor férjhez megy, olyan férjet fog választani, ki vagyonával meg tudja aranyozni családját ellopott czimerét és vissza tudja varázsolni régi fényét, ami neki sajnos nem áll hatalmában. Addig-addig ismételte ezt magában, hogy mire felhaladt a hálószobájába vezető ódon tölgyfa lépcsőn, arra az elhatározásra jutott, hogy nem marad Honhamban, hanem eladja a birtokot és letelepszik valahol Újzeelandban, hogy áthághatatlan válaszfalat emeljen közte és ama szép arc között, mely álmaiban és ébren kísértte.

Midőn de la Molle visszatért a kastélyba, leányát az ebédlőben találta.

- Micsoda, te még nem feküdtél le?

- Nem, édes apám, vártalak, tudnom kell, mi az ujság Janterrel és a pusztával. Legjobb, ha az ember minél előbb tulesik az ilyen kellemetlen dolgon.

- Jó, jó lelkem, de hát nincs sok mondanivalóm. Janter nem ujitotta meg a bérletet és György azt mondja, hogy pénzért és jó szóért sem lehet más bérlőt kapni. Beszért ugyan ebben az ügyben valakivel, de az csak azt válaszolta, hogy a mint a dolgok most állanak, ő még öt shillingjével sem venné át.

- Biz a nagy baj, szólt Ida. Mit csináljunk?

- Mit csináljunk? felelt de la Molle ingerülten. Hogy tudjam én azt, mit csináljunk. Valószínűleg nem marad hátra más, mint hogy magam kezeljem a birtokot.

- Jó, de az pénzbe kerül, ugy-e?

- Hát persze, közel négyezer font sterlingbe.

- No és honnan szerezzünk annyi pénzt. Tudtommal nem rendelkezünk ilyen összeg felett.

- Honnan, honnan? kölcsönrel lesznek kénytelen a földeket megterhelni.

- Nem volna jobb, ha a földet parlagon hevertetnők, semmint annyi pénzt kockáztassunk.

- Parlagon hevertetni! Eh hogy beszélhetsz ilyen ostobaságokat! Ezt a zsiros földet egy emberöltőre tönkre tennők.

- Lehet, De édes jó apám, mondd, nem volna-e jobb, ha a föld megy tönkre, sem hogy mi menjünk tönkre? Édes apuskám, folytatta Ida esdekelve apja vállára téve kis kacsóját, légy nyílt irántam és mondd meg, hogy állunk. Látom, hogy kinlódol nap nap után és tudom, hogy semmire sem telik, alig van miből fedezni a napi szükségleteket, és te még sem akarsz megmondani, hogy mennyi adósságunk van. Ugy hiszem, nekem is van jogom arra, hogy ezt megtudjam.

Az öreg ur türelmetlenkedni kezdett.

- Lányok nem értenek ilyen dolgokhoz, hát minek feszegetessük.

- De én nem vagyok már kis lány, én huszonhat éves érett nő vagyok és eltekintve minden mástól, ép annyi részem van nekem is a te üzletedben mint neked, tette hozzá határozottan. Nem türhetem tovább ezt az állapotot. Mindig itt látom settenkedni azt az utálatos Quest urat, mint valami halálhirdető baglyot és - hallod apám, ha nem avatsz be rögtön mindenbe - sirva fakadok.

És ajkai olyan görcsösen vonaglottak, mintha rögtön valóra akarná váltani fenyegetését.

Már pedig de la Molle ur semmitől sem borsódzott úgy mint, az asszonyi könnyhullatástól, különösen ha Ida hullatta, a kinél vajmi ritka volt az ilyen érzelem kifakadás. Azonkívül kimondhatlanul szerette a lányát, jobban mint bármi mást e világon, Honham Castle kivételével és képtelen volt arra, hogy néki készakarva fájdalmat okozzon.

- Na jó, ha akarsz tudni, hát tényleg van rá jogod, hogy felvilágosítsalak a dolgok állásáról. Meg akartalak ugyan kimélni a hiábavaló gondoktól, de ha olyan zsarnok vagy, legyen, megmondok mindent. De most már későre jár az idő, fiam, ha tehát nincs ellenvetésed, halaszszuk a dolgot holnapra.

- Nem, nem, édes apám, holnap te más véleményre juthatnál. Mondd meg inkább most rögtön. Akarom tudni, mennyi adósságunk van és mennyi marad a megélésre.

Az öreg ur ötölt-hatolt, habozott és aztán türelmetlenül belefogott a mondókájába.

Amint tudod, családunk már hosszabb idő óta, úgy szólván nemzedékeken át, erre az egy birtokra van utalva. Édes anyád körülbelül öt vagy hatezer font sterlinget hozott a házhoz, mely összeg a gyámok beleegyezésével egy kis bankteher törlesztésére és a bérbe adott jószágok felszerelésére fordított. A birtok hosszú évek során át hétezer fontot jövedelmezett évente, de sajnos sosem tudtunk szigorúan e jövedelem szerény határai között mozogni. Így például okvetlen szükséges volt a kastélyfeljárt jobb karba helyezése, és neked fogalmad sincs arról, hogy ezek a javítások minő költségekbe vertek. Aztán itt volt a te James fivéred, aki rengeteg pénzembe került és aki megkövetelte, hogy a vadászat nagy költségek árán egész kiterjedésében épen tartassék. Aztán a katonasághoz került és az uristen a megmondhatója, hogy mennyi pénzt költött ottan. Nagyon tékozló volt, és én tán nálánál is dörébb voltam, de jaj, sohse tudtam tőle megtagadni semmit. De még ez nem elég, hanem mikor szegény meghalt, legalább ezerötszáz font sterlingre menő adósságot hagyott hátra, a melyeket már családom becsületére való tekintettel is ki kellett fizetnem. Azonkívül pedig olyan rossz idők jártak ránk azóta, hogy most igazán nem tudom, mihez fogjak.

Itt elhallgatott és idegesen dobolt az előtte fekvő könyv fedelén.

- Jól van apám, de még mindig nem tudom, mennyi adósságunk van.

- Azt nem is lehet így hamarjában megmondani, tán huszonöt ezer font betáblázott bankteher és egynéhány függő adósság.

- És mennyit ér a birtok?

- Azelőtt körülbelül ötven-hatvan ezer fontot ért, de hogy mennyit ér most, azt nem lehet kiszámítani, mert most nagyon csökkent a fekvőségek értéke. Hanem az változik idővel, most csak arról van szó, hogy az ember kívárhassa azt az időt.

- Ha tehát újabb kölcsönt akarsz rá betáblázni, hogy a Moatbirtokot is saját magad kezelhessed, körülbelül harminczezer font sterlinggel lesz a jószág terhelve, amely tőke után ötös kamatjával számítva évenként ezerötszáz font sterling kamatot kellene fizetned. Ámde te azt mondtad volt, hogy a birtok jobb időkben hétezer fontot jövedelmezett, az annyit jelent, hogy most kevesebbet hajt, úgy hogy a kamatok levonása után semmi sem, vagy is inkább a semminél még kevesebb marad a megélhetésre.

- Nem, nem, felelt az öreg, még olyan rosszul nem állnak a dolgaim. Te bele hajszolod magadat ezekbe az ijesztő következtetésekbe, de kérlek ne vedd rossz néven, én nagyon ki vagyok merülve és szeretnék lefeküdni.

- Édes apám, nem nyerünk mi azzal semmit, ha kerülgetjük a dolgot, mert kellemetlen fejtegetésekre ad alkalmat. Azt hiszed, hogy nékem valami különös kedvem telik ebben a beszélgetésben. Tudom, hogy téged a legkisebb vád sem érhet. Tudom, hogy szegény James nagyon könnyelmű és pazar ember volt és hogy rossz idők járnak. De hát ha tovább folytatjuk a régi életmódot, biztosan tönkre kell jutnunk. Sokkal okosabban cselekednénk, ha valami kis házikót bérelve megmaradt, szerény jövedelmünkből élnénk, semhogy itt hiába iparkodjunk magunkat a víz színén tartani, ami teljes lehetetlenség. Előbb-utóbb a hitelezőid vissza fogják követelni a pénzüket és ha meg nem kapják, el fogják árverezni a birtokot. Ugy hiszem, maga Quest ur vágyódik a falusi birtokos szerepe után. Apám, édes jó apám, tudom, hogy rettenetes dolog ezt a szót csak kimondani is, de a legokosabb volna, ha végkép elköltöznénk Honhamból.

- Honhamból elköltözni! kiáltott fel az öreg ur, felpattanva ültéből. Micsoda dőreséget beszélsz, Ida? Hogy hagyjam el Honhamot? Az a halálom volna. Hogy tehetném én azt? És ki ügyelne fel a bérletekre és ki törődne az üzletekkel? Nem, nem, biznunk kell a jövőben. Minden jóvá válhatik még, - valami váratlan előadhatja magát, azt sosem lehet előre tudni.

- Ha mi nem fogjuk elhagyni Honhamot, Honham bennünket fog elhagyni, felelt a lánya mély meggyőződés hangján. Nem hiszek szerencsés véletlenekben, azok mindig rossz helyen ütnek be. Akkor hát teljesen tönkre fogunk menni, ennyi az egész.

- Lehet, hogy talán igazad van, édes gyermekem, lehet hogy igazad van, felelt de la Molle ur fáradtan. Csak azt az egyet remélem, hogy a halálom órája közel van. Én itt éltem át az egész életemet, hetven esztendőnél tovább és tudom azt, hogy másutt nem tudnék élni. De hát legyen meg az Uristen akarata. No és most feküdjünk le aludni, kedves gyermekem.

Ida lehajolt, hogy megcsókolja az édes apját és látta, hogy két nehéz könnycsepp rezg a pilláin. De nem mert szólani, mert az ő szíve is csordultig volt; megfordult hát és szótlanul hagyta el a szobát.

HATODIK FEJEZET.

Ezt a beszélgetést másnap a legragyogóbb őszi reggel követte. Az álmatlan gondtelt éjszaka daczára de la Molle kora hajnalban talpon volt már és Ida, ki szintén vajmi kevés nyugalmat talált ez éjszaka, kora reggel hallotta már, mint szólítja apja vidám, harsány hangon az inasát.

Kitekintett hálósobája ablakán és ott látta állani a szolgát, egy hórihorgas, izmos embert, kinek búskomor kifejezésű arczából sűrke kis szempár villogott.

- György, hallod-e György, hol vagy?

- Itt vagyok, uram.

- Ejnye teringtét. Hát mért nem szólsz? Rekedtté kiabálom magamat.

- Igenis uram, felelt György zavartalan közönnyel, én már tiz percz óta állok itt és hallottam, hogy ön hitt.

- Hallottad? Hát akkor mért az ördögbe nem válaszoltál?

- Mert azt hittem, hogy nincs szükség rám, mivelhogy láttam, hogy még nem fejezte be a levelét.

- Fel kellett volna jönnöd. Tudod, hogy gyenge már a mellem és ime itt állsz és hallgatod, hogy kiabálom ki a tüdőmet. Itt van a kis kövér csikód?

- Itt van uram, és ha igaz, hogy kövér a szegény pára, akkor legalább nem mondhatja, hogy mozgás híján hájasodott el.

- Jól van. Hát akkor vidd el ezt a levelet Boisinghamba Quest urnak és várj ott válaszra. És hallod, jól vigyázz, hogy tizenegy órára uton légy már, mert a Moatpuszta dolgában akarok Quest urral beszélni.

- Igenis uram!

- Nem hallatott Janter magáról?

- Nem uram, egy árva kukkot sem. Ő vagy úgy akarja a bérletet, a hogy ő mondta vagy sehogy.

- Hogy is mondta ő?

- Öt shillinget mondott holdjáért. Mindennek csak a Länderbank ügynöke az oka, a ki holdját öt shillingjével ad bérbe huszat érő földeket, minek következtében aztán a többi bérlő sem akar nagyobb árat fizetni. Nem akarom állítani, hogy jó idők járnak most a bérlőkre, de ha a

bérlőknek rossz dolguk van is, a földesuraknak még rosszabb dolguk van. Édes Istenem, ha jön egy ilyen bérlő és azt mondja a földesurának, hogy nem tudja megfizetni a bérletet, akkor tiz közül kilencz esetben, biztos lehet benne, hogy az a gazember kifizette a kereskedőt, a doktort, a bankot, szóval minden kötelességének eleget tett, mielőtt csak eszébe is jutott volna, hogy a bérletről is gondoskodjék.

- Ha már valaki kárt szenved, ugymond, hadd legyen az a földesur, mert a banknak nem mer adósa maradni, az csakhamar lenyuzná a bőrt róla.

- A mi pedig azt a gazembert, azt a Jantert illeti, ugy botozni való számár, ha azt állítja, hogy nem veheti át a Moatpusztát tizenöt shillingjével számítva holdját. Hej, csak volna nekem pénzem, hogy én bérelhetném ki. Majd megmutatnám neki.

- No most, hacsak lehet, felveszek egy nagyobb kölcsönt és magam fogok gazdálkodni. Nem adom oda neki abban az árban, nem én.

- Az volna a legokosabb, uram! Akármilyen rosszul is álljanak a dolgok, ugyancsak szomorú lenne, ha nem üthetnék ki abból a kitűnő földből annyit, a mennyi a kamatok fedezésére szükséges. Azonkívül pedig a többi bérlő is árendést követelne rögtön, mihelyt látnák, hogy Janternek sikerült a fogás. Nem akarok rosszat mondani a bérlőkre, de mihelyt pénzről van szó, egyik tizenkilencz, a másik egy híján husz.

- Jól van, jól, tán igazságod van, tán nem is; mindenesetre olyan bölcsen beszélsz mint néhai Salamon király. És most lódulj a leveleddel, és ne tévferegj sokáig Boisighamban, mert választ várok.

- Tehát kölcsönt akar felvenni, ha kap, mondogatta Ida magában, aki szobája ablakánál fészülködve láttatlan fültanuja volt ennek a beszélgetésnek. György öt perc alatt többre viszi apámnál, mint én ha egy hétig beszélek, György pedig gyűlöli Jantert, aki ha jól tudom, csak azért mondotta fel a bérletet, mert Györggyel összetűzött. Ugy látszik, nem marad hátra semmi, mint hogy megkísértsük a dolgot.

Ezalatt György befogta a kis ponnyt könnyű kocsija elé és utnak indult, olyanokat csettenve az ostorával, mintha husz perc alatt akarna rendeltetési helyére érni. De alig jutott ki a szabadba, lefordult az országútról és lassu ügetésben az egy mértföldnyi távolságban fekvő szomszéd tanyára hajtott, melynek tulajdonosával hosszasan értekezett holmi szénaboglyák ügyében, aztán nyugodtan folytatta az útját saját kis jószágá felé, hol kényelmes lassúsággal megreggelizett, »mert, ugy szólt a feleségének, aki őt sietette, az urnák a levele nem olyan sietős, hisz az ügyvéd uraknak nem szokásuk, hogy már reggeli nyolczkor irodában legyenek.«

Mire alaposan bereggelizett, kocsiba szállt és lassu tempóban hajtott az országuton végig a völgy másik végén elterülő, festői szép ódon város felé. Utközben nemcsak hogy megállt minden ismerőse előtt, hanem helylyel-közzel egy-két poharat is üritett azoknak egészségére. Végre mégis Quest urnak a templom átellenében lévő irodájába ért. Quest ur ugyanis egyházatya is volt, mivel nagy összeggel járult hozzá az ódon imaház restaurálásához. György megállította a szekeret egy igénytelen külsejű ház kapujánál, hol az ajtónyitó irtóktól megtudta, hogy Quest ur igenis már az irodában van.

Egy percczel később belépett az ügyvédi irodák szokott jellegét viselő szobába, hol Quest ur, egy körülbelül negyven éves sápadt askéta arczu nyugodt és kellemes, bár kissé tartózkodó modoru uri ember fogadta. Szürke szempárja kivételével, mely mintha tévedésből került volna ebbe a sötétszínű arcba, e szénfekete haj szomszédságába, arcának nem volt semmi különös figyelmetkeltő vonása. Előkelő modorával valódi gentlemannek beillett.

- Nos, György, mi jó ujságot hoz? Ah levelet hozott de la Molle urtól, köszönöm. Kérem üljön le, míg elolvastam a levelet. Ej ej, azt kívánja, hogy látogassam meg tizenegy órákor, végtelenül sajnálom, de nincs rá mód. Ma a Moátpusztá ügyében Janter említette, hogy nem akarja megtartani; én azt tanácsoltam ugyan neki, hogy ne változtasson a megszokott dolgon, hanem hát az a Janter elégedetlen ficzkó és a hitelbank ügynöke, Boston ur az ő bolondos eljárásával lázadást keltett az egész vidéken.

- Janter gazember és Boston ur, megkövetem szépen, számár. De annyi tény, hogy Janter felmondta a bérletet és hogy hol a manóban keritek mától gyertyaszentelőig más bérlőt, azt az Uristen tudja. Amíg a Länderbank jószágai öt shillingjével adódnak bérbe, vajmi kevés ki látásom van rá.

- Mit szándékszik az ura tenni, szólt Quest, maga akarja kezelni a birtokot?

- Igen, uram, és úgy hiszem, erről akar uraságoddal tanácskozni.

- Ahá, újabb kölcsön dolgában.

- Hát persze uram, először is új fundus instructusra van szükségünk és ha az ember tisztességesen meg akarja művelni ezt a zsiros földet, jó eleve rá kell költeni legalább is egy kilencz-tiz fontot holdjára.

- Tudom, tudom, körülbelül négyezer fontra van szüksége, de az a kérdés, hogy honnan veszi az ember ezt a pénzt. A Cosseyék nem szívesen fogadnak el földeket biztosítékul, ép oly kevéssé mint a többi bank. No de mindenesetre fogok szólni a főnökömnek. Hanem, nézze, György, én nem lehetek a kastélyban tizenegy órákor, amint azt de la Molle óhajtja, mert egyházi gyűlésem van ép akkor, legjobb lesz hát, ha villásreggelire látogatok el a Honham Castlebe, akkor aztán nyugodtan beszélhetjük meg a dolgot. Várjon, irok egy pár sort és ön iszik azalatt egy pohár bort. No, no, csak ne szabadkozzék. Itt van a bor az almáriomban, egy pohár bor olyan barát, a kit mindig jó kéznél tartani.

Míg Quest ur íróasztalához ülve néhány sort vetett papírra, György lassan szürcsölte a borát és azon tűnődött, vajjon miért oly szívélyes iránta ez az ügyvéd, akit ő ki nem állhat, sőt tulzás nélkül állithatjuk, hogy gyűlöli. Csakhogy sohse mert ennek az érzésnek kifejezést adni, mert először is félt tőle, másodszor pedig sokkal inkább szívén viselte urának érdekeit, sem hogy Quest iránti ellenszenvének nyílt bevallásával veszélyeztette volna azokat. Ő ugyanis jobban volt beavatva ura vagyoni viszonyaiba mint bárki más, Quest ur kivételével, és ha nem is tudta, de sejtette, hogy az öreg földbirtokos teljesen Quest ur jóvoltától függ.

György pedig minden hibái daczára, melyek közül a főhiba az volt, hogy bizonyos határok között a lehető legtágabb értelemben fogta fel ezt a szót: becsületesség, egy sarkalatos erénnyel is birt: hűségesen ragaszkodott ugyanis öreg urához, és ha nem is egészen, de félig meghalt volna érte, ha tudta volna, hogy az ura hasznára válhatik.

Pedig az ő feladata nem volt ám könnyű, mert de la Molle, kissé kolerikus vérmérsékleténél fogva hajlandó volt mindig, ha valami balul ütött ki, ami pedig gyakran megesett, boszuját a szegény, hallgatagon tűrő Györgyön kitölteni, és oly dolgokat szalasztott ki ilyenkor ajkain, a melyeket tanácsosabb lett volna elhallgatni.

Hanem a hű szolga ezeket úgy tekintette, mint szolgálatának szükséges járulékait, soha semmiért nem haragudott meg és a maga önfejlő módján fáradozott napestig azon, hogy ura romba dönt jólétének felépítésében segédkezzék. Midőn Quaritch ezredes egy izben, szemtanuja lévén az öreg ur egy igazságtalan és szenvedélyes kifakadásának, néhány részvétteljes szóval vigasztalta Györgyöt, ez egykedvűen válaszolt:

- Oh ez semmi sem, uram, nem tulajdonítok én ennek semmi jelentőséget. Én azt a szolgálatot teszem neki, mint a gőzgépen a biztosítási szelep.

És valóban, ha György nem lett volna, Honham Castle ura már rég nem székelné ősi birtokán.

HETEDIK FEJEZET.

Midőn György kiitta a borát, magához vette a levelet, eloldotta a ponyt és haza felé indult.

Quest ur pedig hátradőlt ódon magastámlájú tölgyfa karszékében, - ugyanis nagy előszeretettel viseltetett ódon tölgyfabutorok iránt és szenvedélyesen gyűjtötte azokat - és elgondolkodott.

Egyszerre csak hirtelen előrehajolt és íróasztalának egyik nyitott fiókjából kikeresett egy ma érkezett levelet. Az a levél így hangzott.

»Bizalmasan.«

Kedves Quest uram!

Tüzetesen megvizsgáltuk az ön jelentését ama magas kölcsönök ügyében, melyek a Honham Castlehez tartozó jószágokra már eddig is be vannak táblázva és kellő figyelemben részesítettük az ön felsorolt okait, melyekkel a határidő meghosszabításáért kardoskodik.

Sajnálattal kénytelenek vagyunk önt arról értesíteni, miként nézetünk szerint nincs arra kilátás, hogy de la Molle urral olyaténképen rendezzük a dolgot, miszerint az mindkét félre nézve kielégítő megoldásra vezessen.

Fennevezett ur ugyanis egy év óta hátralékban van most a kölcsönök kamatjaival, a mi valószínűleg a bérletek be nem folyásának tudható be. Ilyen körülmények között nem is várható a dolog hamaros elintézése és bármennyire fájjaljuk is, hogy de la Molle ur ellen, kinek családjával öt nemzedéken át üzleti összeköttetésben vagyunk, törvényes lépéseket tegyünk, kénytelenek vagyunk önnek ezennel meghatalmazást adni arra, hogy ellene a peres eljárást megindítsa és az ügyet szokott módon lebonyolítsa.

Tudatában vagyunk annak, mily kockázatos a dolog mostanában egy kényszereladás - fölteszszük ugyanis, hogy de la Molle ur, nem tudja törleszteni az adósságait, - és egy cseppet sem fog bennünket meglepni az, ha az illetén eladás a földbirtok jelenlegi hallatlan értékcsökkenésénél ránk nézve veszteséggel járna, ámbár a künnlévő összeg korántsem oly nagy, mint amennyire becsülték a birtokot a husz év előtti első betáblázás alkalmával.

Nem maradna hátra más, mint hogy magunk vegyük át a birtok kezelést, hanem az ilyen eljárás nem felelne meg a bank eddigi bevett szokásainak, azonkívül pedig a földbirtok jövedelmező voltába helyezett bizalmunk annyira meg van ingatva, hogy inkább kockáztatunk egy egyszeri veszteséget.

Reméljük azonban, hogy a birtok történelmi jellege és nagy előnyei, melyek azt egy falusi nemes állandó tartózkodási helyül felette alkalmassá teszik, el fogják háritani ezt a kellemetlenséget.

Kérem sziveskedjék bennünket a lehető leggyorsabban ez ügyben történt intézkedéseiről tudósítani. Maradtunk, tisztelt uram

legalázatosabb szolgálai
Cossey & fia.

P. S. Helyesebbnek láttuk ugyan, hogy ezt a levelet önhöz intézzük, de magától értendő dolognak tartjuk, hogy ön Cossey Eduard urral közölni fogja a tartalmát és vele teljes egyetértésben lesz szíves foganatosítani jelen véglegesen érvényes utasításainkat.

- Na, szólt Quest összehajtva a levelet, ez ugyancsak elég világos és ép most akar az öreg ur újabb kölcsönt felvenni. Kérheti ugyan a kölcsönt, hanem a válasz nem olyan lesz, aminőt ő remél.

Felkelt és szemellátható izgatottsággal kezdett fel és alá sétálgatni.

- Csak volna nekem huszonötezer fontom, hogy én válthatnám magamhoz ezt a tartozást és tetszés szerint mondhatnám fel. Huszonötezer font, rongyos huszonötezer font és most, hogy kell, hát nincs. Pedig lehetne, ha ez az emberi alakba bujt ördög, ez a tigris, ez az Edith nem léteznék, a ki az utóbbi években már egy egész vagyont erőszakolt ki belőlem és még mindig fenyeget és többet akar, még többet, mindig többet. Oh ez a tigris, a szívem véréből is pénzt verne, ha lehetne. Belle egész vagyonát az ő telhetetlen torka nyelte el; összes megtakarított pénzem oda vándorol hozzá és ime újra van szüksége ötszáz fontra, a mit újra ki fog belőlem csikarni.

E szavaknál elővett a zsebéből egy kusza betűkkel teleírt levelet.

»Kedves Bill, így szólt ez a levél, már megint rettenetes pechem volt és elvesztettem az egész pénzemet. Október elsejére szükségem van ötszáz fontra. Semmi svindli, jegyezd meg magadnak, - készpénz - semmi csalás, úgy hiszem ösmerhetsz már. Mikor szabadulhatsz meg egyszer, hogy a te Edithednek is szentelj egy napot? Hozzá magaddal egy jól megrakott erszényt, oszt vigan leszünk. A te tigrised.«

- Igen, a tigris, hörögte Quest, zsebre téve ezt a levelet. No várj, majd megmosom egyszer a bundádat és a körmödre koppintok én is. Uram, teremtem, ha valaha ember kísértésbe jött, hogy gyilkosságot kövessen el, úgy én vagyok az. Ujra ötszáz fontot követel. Honnan vegyem? Drágán fizetjük meg ifjúkori dőreségeinket. Majd megőrülök, ha eszembe jut, hogy azok a számár Cossey-ék most, ép most viszik vásárra azt a birtokot. Vagyont lehetne azon keresni, ilyen olcsó vételár mellett. Egy két év múlva tán megszedném magam egy kicsit, az az átkozott asszony is meghalhat időközben és nekem több vasam van a kohóban, a melyeknek egyikét most lehet majd ütni. Kell, hogy ebből a dilemmából valahogy kilábaljak. Minden bajban van segítség, csak a halál ellen nincs, és ha megerőltetem az agyamat, majd csak kispekulálok valamit.

E szavakkal megállt irodája ablakánál, a mely az utcára nyílt és tekintete egy magastermetű férfira esett, a ki hanyagul közeledett a kapuhoz. Egy perczig merőn bámult rá, mint a kiben új eszme villan fel, aztán nagyot ütött az öklével az ablakpárkányra.

- Edward Cossey; szavamra mondom, ez lesz a megmentőm, csak jól meg tudjam őt dolgozni, akkor már megvan a kiut, ha minden számításom nem csal.

Néhány percczel később egy délczeg termetű, elegáns fiatal ember jelent meg irodájában. Előkelő szabásu sötétbarna arcában tüzes szempár villogott, mely arczbőre halvány bronzárnyalatával együtt keleti arczkifejezést kölcsönzött neki. Fiatalsága daczára arczán némi kimerültség és unottság nyomait viselte, ami a fiatal embernél annál meglepőbb jelenség volt, mert vagyoni viszonyai arra nem igen adtak okot.

Edward Cossey ugyanis Anglia egyik legelőkelőbb magánpénzügyintézetének jövődöbeli főnöke és körülbelül egy millió font sterling egyedüli örököse lévén, meglehetősen kedvező kilátásai voltak jövődö pályája tekintetében.

- Hogy van, Quest, kérdé kissé fagyosan üdvözölve jogtanácsosát. Van valami üzleti ujság?

- Igen, Cossey ur, szólt az ügyvéd tiszteletteljesen felemelkedve ültéből, van egy nagyon komoly üzleti ügyünk.

- Ugy, - szólt Edward egykedvűen. És mi legyen az?

- A cég elhatározta, hogy a Honham Castlehoz tartozó jószágokat elárverezi.

E név említésénél meglepő változás ment végbe Edward Cossey arcán; fáradt közönye mintegy varázsütésre eltűnt, szeme felragyogott és férfias erély tüze villant meg szemében, sajátos báj költözve arcának.

- A manóba, kiáltott fel pillanatnyi habozás után. Azt nem szeretném, azt absolute nem szeretném. Nem nagyon szimpatizálok ugyan az öreg de la Molle urral, tán azért, mert ő se szeret különösen, hanem gyalázatos dolog volna, ha ennek a családnak eladnók a feje felett a házat. És Ida - akarom mondani de la Molle kisasszony, - mi lesz aztán belőle? És az ősi birtok? Miután évszázadokig a családé volt, most bizonyára valami üzér vagy valami uzsorás ügyvéd kezébe jusson? Ezt minden áron meg kell akadályozni; érti, Quest.

Az ügyvéd megvonaglott főnökének megvető célzásainak éles gunyja alatt, de mosolyt erőltetve ajkára, válaszolt.

- Sejtelmem sem volt róla, hogy ön olyan érzelgős és oly élénken érdeklődik de la Molle kisasszony iránt.

Itt felvetette szemét, hogy meggyőződjék róla, vajjon talált-e a túszer.

Cossey elpirult.

- Azzal nem azt akartam mondani, hogy de la Molle kisasszony iránt valami különösen érdeklődném, én csak a családra való tekintettel beszélek.

- Ah ugy. De különben, nem látom be, miért ne érdeklődnék ön tényleg de la Molle kisasszony iránt; hisz ő valóban a legbájosabb teremtség, a kit valaha láttam, kivéve a feleségemet. Ujra feltekintett és gyors pillantást vetett Cossey arcára, aki mélyen elpirult másodszor is.

- Ugy hiszem egy fiatal embernek az ön helyzetében fényes alkalma nyílik itt arra, hogy egy szép hölgnél a mentő lovag szerepét adja és kiszabadítsa kinos helyzetéből. A hölgy azon a ponton áll, hogy ősz apjával együtt koldusbotra jut és kiűzetik abból a házból, mely emberöltőn keresztül az ő családjáé, miért ne követné ön el azt a nemes tettet, hogy magához váltaná a birtokra betáblázott jelzalogot.

- Mennyi az összeg? kérde Cossey hirtelenül.

- Huszonötezer font és még más négyezer fontra van szüksége az öregnek, mondjuk kerek összegben harmincezer font.

- És honnan vegyek én harmincezer fontot, hogy azzal egy csomó záloglevelet vásároljak össze, melyek valószínűleg soha egy garast nem fognak kamatozni, különben, - folytatta erőltetett közönnyel, nem is tudnám, miért ártam bele magam másnak az ügyes-bajos dolgába.

- Ugy hiszem, felelt Quest, rá se ügyelve ez utóbbi megjegyzésre, hogy önnek nem ütköznék nagy nehézségekbe megszerezni azt a harmincezer fontot. Ismerek én több mint egy embert, aki megtisztelve érezné magát, ha Cossey urnak ezt az összeget kölcsönözhetné; már csak azért is, hogy vele megösmerkedjék.

- Hadd lássam azt a levelet.

Quest ur átnyújtotta a Cossey cég leiratát, a melyet Edward ur figyelmesen elolvasott.

- Az öreg komolyan veszi a dolgot. Ő maga irt, és ha ő egyszer a fejébe vesz valamit, nem lehet attól eltéríteni. Ön azt említette, ha nem csalódom, hogy még ma ellátogat Honham Castlebe.

- Nem említettem ugyan, de azért elmegyek. György, az öreg de la Molle adlatusa, a ki melleleg említve, minden butasága mellett ravasz egy ficzkó, ma reggel üzenetet hozott az öreg urtól, melyben arra kér, hogy látogassam meg. Odamegyek hát villásreggelire. Valami új kölcsönről akar velem értekezni. Most persze, nemcsak, hogy nem ígérhetek semmit, hanem kénytelen vagyok még azt is tudatni vele, hogy utasítást kaptam a kölcsönök felmondására.

- Azt ne tegye, felelt Edward határozottan. Irja meg a banknak, hogy rendeleteihez alkalmazkodva, a kapott utasítások szerint el fog járni. De ráér még a felmondásra, ámbár nem tudom, vajjon segíthetek-e a dolgon. Igazán nem tudom, hogy jutok én ahhoz.

- Jól van, Cossey ur, és hogy leszünk? Ellátogat ön ma délután a kastélyba.

- Igen, miért kérdi?

- Mert nekem villásreggelire ott kell lennem, a nőmnek pedig délután szüksége van a kocsira; mert ő lawntennisre van meghíva de la Molle kisasszonyhoz. Nem volna ön olyan szives nekem a kocsiját kölcsönözni. Ön délután átkocsizhatna aztán a nőmmel.

- Szívesen, ha ugyan Questné ő nagyságának nincs semmi ellenvetése; ő tán nem fog akarni velem kocsizni.

- Eddig még nem tapasztaltam részéről efféle skrupulust, felelt Quest szárazon, de hát ezt a kérdést hamarosan elintézhethetjük. Dolgom van otthon, mielőtt felmennék a gyűlésbe. Ha elkísér, mindjárt megkérdem a nőtől, mit szól a tervemhez.

- Helyes, ugy sincs jobb dolgom.

És Quest ur elhagyta az irodáját - miután a szükséges utasításokat adta volt az irnokának.

NYOLCZADIK FEJEZET.

Quest ama szerény külsejű, de szilárdan és kényelmesen épült vörös téglafalas nyaralók egyikében lakott, melyek az angol mezővárosok legnagyobb részét jellemzik. A csinos épület homlokzatának ablakai a vásártérre nyitak és magas kőfallal kerített nagy kiterjedésű kertje híres volt kitűnő zamatu gyümölcsfáiról és jó karban tartott lawntennis teréről.

Néhány alacsony lépcső vezetett fel a járdáról a kapu bejáratához.

Quest belépett a tágas, hűvös csarnokba és az elébe siető szobalánytól urnője hollétét kérdezte.

- Az ebédlőben van a nagysága, felelt a szobalány és Quest Cossey kíséretében végig haladt a hosszú kőkoczkás folyosón, hogy aztán egy balra nyíló nagy szárnyas ajtó előtt megálljon. Gyorsan nyomta meg a kilincset és belépett a válogatott izléssel, legújabb divat szerint berendezett, keleti pompájú terembe. A kertre nyíló tükröablakos üvegajtók egyikében hátrakulcsolt kezekkel állt egy karcsu, gyászruhás nőalak az előtte elterülő gyönyörű kép szemlélésébe elmerülve. Az ajtó nyikorgására feleszmélt és gyorsan megfordult; finom metszésű halovány gyermekarcza ragyogott, miként virág a napfényben és sugaras boldogság kifejezésével szegezte ibolyaszemét a belépőre. De a következő perczben kilobbant szemében a sugár, arczán a fény, és megvetéssel páros ellenszenv tükröződött beszédes vonásain, amint tekintete a férjére esett.

Quest észrevette e változást és keserű mosoly vonaglott meg ajkain.

- Légy nyugodt, Bella, suttogta, magammal hoztam Cossey urat.

Az arczába tóduló vér biborba vonta a fiatal asszony bájos vonásait, de nem juthatott szóhoz, mert a következő perczben Cossey Edward, miután künn letörölte volt a cipőíhez tapadt port, belépett és kezet nyújtott neki.

- Ön igen korai vendég, Cossey ur.

- Ennek én vagyok az oka, kedvesem, felelt a férje, én hoztam át magammal, hogy megkérdezzek, vajjon hajlandó lennél e vele ma délután a te kocsidban a kastélyig hajtani. Nekem ugyanis reggelire ott kell lennem és Cossey ur e czélra idekölcsonözte nekem saját gigjét.

- Megteszem szivesen, de mért nem küldöd inkább vissza Cossey ur kocsiját?

- Az a baj, hogy beteg az én groomom, de azért korántsem akarok önnek alkalmatlankodni. Majd csak akad valaki, aki visszahozza nekem a kocsit.

- Ön félremagyarázza az én kérdésemet. Nagyon szivesen viszem el önt; csak hogy ez esetben nálam kell reggeliznie, mert én korán indulok, hogy néhány fuchsiaplántát szerezhsek be egy öreg kertésznénél, aki Honham tulsó végében lakik.

- Köszönöm szives meghívását.

- Bravo, tehát rendben volnánk, szólt Quest, ideje hát, hogy dolgom után nézzek. Ha megengedi, Cossey ur, arra menet megrendelem a kocsiját. Isten önnel.

A következő perczben az ajtó bezárult mögötte és Questné az ablak melletti zsöllyébe dölve kérdőn szegezte szemét Cossey arczára.

Félig fekvő helyzetében teljesen érvényre jutott telt idomainak elbűvölő szépsége. Valami csodás báj ömlött el gyermekded szabásu vonásain, melynek szinei feslő mohrózsabimbó üdeségével vetekedtek. Liliomfehér halvány-biboros árnyalatu, arczában sötétkék szempárja majdnem feketének látszott márványtiszta homloka és dús hullámos vörösbarna hajzata szomszédságában. Bámulatosan parányi lábaival és finom kis kezeivel olyan volt, mint valami párisi porcellán bábu.

- Elment a férjem?

- Valószínűleg! mért kérded?

- Mert a hogy én ismerem az ő szokásait, mi sem valószínűbb, mint hogy az ajtó mögött hallgatózik, felelt Questné erőltetett mosolylyal.

- Ugy látszik nincs valami különös jó véleményed róla?

- Véleményem szakasztott olyan, a milyent érdemel, és abban összpontosul, hogy ő a legrosszabb ember e föld kerekén.

- No ha tényleg az ajtó mögött áll, nagyon fog örvideni szavaid hallatára. De ha így áll a dolog, hát miért mentél hozzá feleségül?

- Miért mentem hozzá nőül? szakította félbe Questné szenvedélyes kifakadással, mert éhséggel és durva szitkokkal kényszeritettek rá. Mit tennél, ha te volnál gyámoltalan, anyátlan árva, kit örökké részeg apja naponta elpáhol - igen, igen - bunkós bottal elpáhol, hogy aztán minden reggel meghatottan bocsánatot kérjen és délután újra berugjon? És mit tennél, ha ez az apa testestül-lelkestül egy olyan gazember hatalmába kerülne, mint a milyen a férjem és ha aztán olyan erkölcsi pressziót gyakorolnának rád, mig végre - no de minek is beszéljem tovább - hisz sejtetted a végét.

- És miért vett el téged, a szépségedért?

- Nem tudom, ő azt állítja, hogy igen, és lehet hogy a szép arcomnak is volt valami része az ő elhatározásában. De én hajlandóbb vagyok azt hinni, hogy a hozományom csalta lépre, mert valamikor volt nekem tizezer font sterling anyai örökségem, ami úgy volt biztosítva, hogy az apám nem férhetett hozzá. Mikor aztán férjhez mentem, Quest az egész pénzt az utolsó fillérig a birtokába kerítette.

- És mire fordította?

- Valami más asszonyra pazarolta az egészet, amire én később rájöttem. Ezreseket dobott az ölébe.

- Nem hittem volna, hogy Quest ilyen bőkezű.

Questné arca elborult.

- Oh Edward, ha tudnád, ha leghalványabb sejtelled volna arról, hogy mi volt az én életem ama perczig, midőn először láttalak, megszánna engem és megértenéd, miért vagyok olyan féltékeny, olyan rossz, olyan önző, szóval miért vagyok mind az, a minek nem kellene lennem. Lánykoromban nem tudtam, mi a boldogság, hogy is tudhattam volna azt olyan otthonban, a minő az enyém volt. Aztán mint gyermeklány meg ennek a hóhérnak a karjába kerültem. Oh hogy gyűlöltem őt. Oh mennyit szenvedtem!

- Szegény Bella, a te életed nem lehetett nagyon kellemes.

- Kellemes? No, de most végeztünk egymással; csupán a látszat kedvéért beszélünk egymással, idegenek jelenlétében: kölcsönös megállapodás folytán megígértem, hogy ez áron hallgatok az ő londoni botrányairól azzal a nővel és még egyik másik dolgáról. No de mért is vesztegetjük erre a szót. Iszonyu lidércnyomás volt, de megszabadultam tőle. És aztán téged láttalak meg, Edward, és először életemben éreztem, hogy mi az a szerelem. Oh Edward, nem hiszem, hogy valaha nő ilyen forrón szeretett. Más nőknek van még valami céljuk az életben, van még valakijük, akit szerethetnek, még valamijük, a miért érdemes élniök; nekem nem volt széles e világon semmim, míg téged meg nem ismertelek. Te vagy mindenem - mindenem.

Edward szótlánul elfordult.

- És mégis, kedvesem, folytatta Questné halk dallamos hangján, mégis azt hiszem, hogy ez volt a legnagyobb csapás, a mi ért; ez a végtelen, kimondhatatlan szerelem. Mert oh Edward, úgy szerettem volna, hogy szerelmem áldást hozzon rád - nem átkot, hogy jóra tanítson, nem hogy bűnbe sodorjon. Két csillogó könnycsepp rezgett hosszú pilláin. - Olyan jó feleség lettem volna melletted Edward, soha férfi még jobb hitvesre nem lelt, mint hü segédkező nő részt vettem volna minden tervedben, minden gondodban, ment nem vagyok oly gyerekes, mint a minőnek látszom és így - csak bajt és szerencsétlenséget fogok neked okozni, jól tudom. És mindez az én hibám - legalább nagyrészt, ne hidd, hogy önmagamát ámitom, nem, bevallom, hogy én csábítottalak magamhoz - tudom - és tudatosan tettem. Tarts bármily rosznak is - nem tagadhatom. És ebből soha nem származhatik semmi jó, azt is tudom, de még se tenném meg nem történtté - nem - a világ minden kincseért sem. A rosszból jó soh'se eredhet, tudom - de de -

Hangja elakadt és arcát tenyerébe rejtve zokogásba fuladt.

Cosseyt mélyen meghatotta ez a váratlan kitörés.

- Hallgass ide, Bella, szólt pillanatnyi lelkesedésétől elragadtatva, én is meguntam már ezt az egész dolgot; mióta megismerkedtünk, az én életem nem egyéb, mint nagy, szakadatlan hazugság, és én ezt el nem tűröm tovább, nem, nem tűrhetem. Hallgass meg Bella, szedd

össze titokban a holmidat és menjünk el innen a legközelebbi vonattal, valahova messze, nagyon messze. Nem élhetünk tovább e hazugsággal és csalárdsággal telített légkörben.

Bella felszárította könyeit.

- Annyira szeretsz, Edward, hogy ezt megtennéd értem?

- Igen, persze, felelt Edward kissé türelmetlenül, hisz ha nem szeretnélek, nem tenném neked ezt az ajánlatot.

Bella egy percig elgondolkodott, aztán mélyen a szemébe nézett.

- Nem, azt nem teszem, Edward.

- Miért nem? Félsz?

- Én? válaszolt Bella megvetőleg, mitől féljek? Azt hiszed, hogy az olyan nők, mint a milyen én vagyok, valaminek a consequenciáitól rettegnék? Ezen túl vagyunk, a mi önmagunkat illet. De azért másokra kell, hogy tekintettel legyünk. Ilyen lépés társadalmi állásodat tönkre tenné. Hisz magad mondtad több mint egyszer, hogy apád kitagadna, ha őt és magadat így kompromittálnád.

- Az igaz, apám kitagadna és soha se bocsátaná meg nekem a botrányt, mert ő semmit se gyűlöl úgy, mint az ilyen forma skandalumot. Hanem én tudok szerezni néhány font sterling készpénzt és aztán más név alatt letelepszünk valami tengerentuli gyarmatban és ott nyugodtan élünk.

- Milyen jó vagy Edward! köszönöm, hogy ezt meg akarnád tenni értem. De én nem érdemlem meg ezt és nem élek vissza jószággal. Holnap már megbánnád. Ne szólj, tudom hogy azért hozakodtál vele elő, mert sirtam és mert szánakozol rajtam. Nem, így kell tovább élnünk, míg majd egyszer bekövetkezik a vég, aztán eltaszithatsz magadtól; a szégyen, a gáncs, a pletyka mind-mind rám fog szakadni, egyedül csak én rám és én meg is érdemlem; mert idősebb vagyok nálad és nő létemre meg kellett volna őriznem a becsületedet; a férjem aztán pénzt fog tőled zsarolni e réven és minden el lesz feledve; én meg élveztem a magam osztályrészét a boldogságból, és mint ezer meg ezer más boldogtalan nő előttem és utánam haladhatok tovább a saját utamon az örök feledés homályába. Így lesz ez mindig és ezer év múlva is így lesz mint ma. Hanem egyet kötök a lelkedre: meg ne csalj, Edward. Nem fér meg az én természetemmel, hogy azt nyugodtan elviseljem.

- Légy türelemmel, és várd meg a végét; az ilyesmi nem szokott soká tartani és én azután sohse fogok terhedre lenni. El ne hagyj, ne ingerelj féltékenységre, mert - ismétlem - azt el nem tűrhetem - nem tűrhetem és nem tudom, mit tennék az esetben, tán valami botrányt csinálnék, tán megölnék vagy megölném önmagam. A multkor majd megörjítetted de la Molle kisasszonynyal szemben tanúsított magaviseleted. - Igen igen, mindent láttam, már rég óta gyanúsítlak, sőt néha szinte hiszem, hogy szereted őt. No és most úgy hiszem elég volt egy időre ebből a siralmas témából.

- Minek is jöttél el ép ma reggel, midőn a kertemben akartam foglalatoskodni. Bizonyára a férjem valami kelepcczéje volt. Valami új terven töri a fejét, azt olvasom az arcából. No de ezen már nem lehet változtatni és minthogy ön már egyszer itt van, Cossey uram, mondja meg, hogy tetszik önnek az új ruhám.

Kaczérul hajtotta meg magát és mosolyogva folytatta. - Lám, fekete mint a bűnöm, de emeli az arcbőröm színét. Nem fest jól az arcomhoz?

- Elragadtató szép vagy, felelt Edward akarata ellen elmosolyodva, nem volt nevetési kedvben. No és most mondok valamit, Bella. Nem maradok nálad reggelire. Rossz világot vet ránk, Boisingham valamennyi vén banyái lesik bizonyára az ajtót, hogy megtudják, vajjon meddig maradok nálad. Megyek az irodába és három órákor itt leszek újra.

- Jó kifogás. Csak meg akarsz tőlem szabadulni. De úgy hiszem, igazad van és nekem is van egy kis dolgom a kertben. Isten veled hát és ne jöjj későn, mert szeretnék valami szép kerülő uton a kastélyba hajtatni, különben nem is kell téged pontosságra inteni, ha alkalmad nyílik de la Molle kisasszonynál tiszteleghetni, úgy-e? Isten veled, Isten veled, édes.

KILENCZEDIK FEJEZET.

Quest ur ezalatt az egyházkerületi ülésbe sietett, halvány arczán keserű guny mosolya árulta el a bensejében duló haragot.

- Most rajtakaptam, bár milyen sokra vitte az alakoskodás nagy művészetében, nem tudja meg akadályozni azt, hogy a vér biborosan ne szökjék arczába, mihelyt annak az embernek a nevét emlegetik. Bella okos asszony, milyen ügyesen védelmezte a saját jogát, midőn kitudódott az a dolog Edittel, meg az ő hozományaival; hogy ki tudta azt aknázni a saját előnyére. És a legrosszabb a dologban az, hogy én teljesen az ő kegyelmétől függök, mert ha én őt kompromittálom, ő rögtön tönkre tesz engem; annak pedig ugyancsak nincs semmi értelme, hogy az ember valakinek levágja az orrát, hogy ezzel közvetve a saját arczát elégtelenítse. No de türelem, türelem, szép asszonyom, mondogatta magában villámló szemekkel, majd lesz idő, a mikor leszámolunk. Csak cselekedj úgy, a hogy magad jónak tartod, önmagadnak szövöd a hálót. Tudom, hogy szereted ezt a ficzkót és furcsa világot élnék, ha nem tudnám kieszközölni azt, hogy ép ő törje meg a szivedet. Nem tudod te még, hogy milyen fából vagyunk mi férfiak faragva. Csak ne lennék magam is fülig szerelmes beléd, egy cseppet se törődném vele de - így - ah itt vagyok már, félre ezekkel a gondolatokkal.

Az ember genialisan megalkotott gép, amely különféle, egymástól független gondolatsorozatot hoz egyszerre működésbe.

Ki hitte volna, hogy ez komoly férfi, ki a pap jobbján ült a gyönyörű ódon templom sekrestyéjében és oly higgadtan és okosan, annyi hévvel és szakértői ékesszólással beszélt a tizennegyedik század templomépítészetének egyes részleteiről ugyanaz a bosszút forraló, cselszövő ember legyen, ki az imént megtorlást esküdött egy asszonynak, a saját nejének.

De ilyenek vagyunk mi emberek; és alig létezik halandó, a ki tökéletes jó vagy tökéletes rossz legyen, mert még a legaljasabb jellemeknek is van egy-egy jó tulajdonságuk és nem minden gondolatuk forog bűnös cselekedetek körül. Így Quest ur is mihelyt szenvedélye nem forgott szóban, elég jó embernek bizonyult, aki jobbra törekedett és néha nagylelkű is tudott lenni. Így például több mint egyszer volt rá eset, hogy lemondott a neki jogosan kijáró ügyvédi honoráriumról, ami ügyvéd részéről a földi erény legritkább megnyilatkozása. A mellett igen művelt és a klasszikusokban bámulatosan jártas ember volt, kinek jó izlése úgy verses mint prózai műveket illetőleg mérvadónak volt tekinthető és ki meglehetősen régészeti tudást is kifejtett. Leglángolóbb óhaja az volt, hogy előkelő társadalmi állásra szert tegyen és a vidék benszületett nemessége sorába jusson. Gyűlölte az ügyvédi teendőket és minden törekvése oda irányult, hogy azt mielőbb szegre akaszthassa és olvasással és tanulmányokkal töltött kényelmes életet folytathasson.

Az, a mivé lett, azt saját erejéből érte el, mert ő szegény jelentéktelen falusi fogorvos fia volt, aki a létért való küzdelemhez minden eszköz nélkül hozzá fogott, azt az egyet kivéve, melyet

saját jószántából önnönmaga szerzett tudományos képzettsége nyújtott neki. Ha a természet a jó iránti hajlamokkal és kissé mértékletesebb szenvedélyekkel áldotta volna meg, Quest nagyra vihette volna, mert tehetségeihez ritka munkaerő is járult, de ösztönei nagyobb részt a rosszra sarkalták és minden érzelme, legyen az szeretet, harag vagy birvágy, olyan elemi erővel nyilatkozott meg benne, hogy vakon gázolt mások érzelmeiben és kész volt lábbal tiporni másnak a jogát, ha ez őt céljaiban elősegíthette.

És ez a férfi, kinek egyedüli törekvése a meggazdagodás volt, nem aknáztta ki azt az alkalmat, melyet nejének szerelmi viszonya bőven nyújtott volna a folytonos zsarolásra, hanem nyugodtan, bár sajgó szívvvel és bosszút forralva tűrte azt, hogy ez az asszony úgy szólván szeme láttára szerelmeskedjék Cosseyval. Quest önző szívének egész melegével szerette ezt az asszonyt, a ki őt megvetette, és aki szentül meg volt győződve róla, hogy férje csak a pénzeért vette el. Igaz ugyan, hogy egybekelése alkalmával égető szüksége volt arra a tizezer fontra, a mit neje hozományul kapott, de amit a fiatal asszony soha meg nem tudott, az ama meglepő tény volt, hogy férje őt titokban imádta és most sem szűnt meg őt szeretni. Házasságuk a lakodalom napjától kezdve boldogtalan volt, mert az asszony nyíltan kimondta elejétől kezdve, hogy megveti őt, azt pedig művelt és önérzetes ember - és Quest az volt minden más hibája daczára - nem tűrhette el nyugodtan, hogy a felesége utálattal forduljon el tőle. Midőn Questné végre rájutott férje előéletének titkára, azon fenyegetéssel, hogy napfényre hozza ezt a félve leplezgetett dolgot, sikerült neki őt olyan megállapodásra kényszeríteni, mely szerint a külső látszat megóvása mellett, teljesen elválnak ezentúl az utjaik, a mi neki feltétlen szabadságot biztosított. A körülmények tekintetbe vételével tán jogos volt ez a követelése, de férje meg nem bocsátotta ezt neki soha, sőt lelke mélyén feltette magában, hogy Cossey iránti szerelmében fogja őt valamikor földig sujtani, amiért is sohsem árulta el, hogy nejének e titkos szerelmi viszonyáról tudomása van.

Körülbelül másfél órával a Bellával folytatott beszélgetés után Quest ur Cossey könnyű gígjén Honham Castle felé robogott. Az ut egy kanyarulatán megállította a tüzes fakót, hogy az előtte elterülő bájos képben gyönyörködjék.

- Mily remek egy birtok, szólt lelkesedve és mily fenségesen nyulnak égbe ezek az ódon tornyok. De la Molle nagyon jól restauráltatta azokat, én magam sem csináltathattam volna szebben. Csak arra vagyok kíváncsi, vajjon az enyém lesz-e valamikor. Egyelőre meglehetősen rosszul állnak az ügyeim, de hát a dolgok megváltozhatnak és úgy hiszem, tisztán látok a jövőbe.

Ezzel újra megindította a kocsit és eltűnődött azon a kellemetlen teendőn, mely most reá várt. Ő maga szerette és becsülte az öreg urat, sőt részvétet is érzett iránta, hanem sem a rokon-szenv, sem a részvét nem volt elég erős arra, hogy befolyásolta volna őt terveinek kivitelében. Azonkívül pedig nem volt inyére az, hogy bárkinek is rossz hírekkel alkalmatlankodjék, mert nem szerette az izgató jeleneteket, lévén azoknak bőviben a saját otthonában. Mig azon tűnődött, hogy lehetne a dolgot legenyhébben előadni, a kocsi befordult a kapun, ő pedig megállt és körülnézett, vajjon nincs-e a közelben valaki, a ki gondját viselje a lovának, midőn az öreg földbirtokos maga rohant elébe.

- Holla, Quest, ön az? ordította de la Molle, mintha vendégét ötven méternyi távolságból pillantotta volna meg. Vártam önt. William, holla, William (crescendo) William (fortissimo)! Hol a fenébe kószál az a ficzkó? Az a lusta dög, az a György bizonyára valami dolgot adott neki, hogy ő maga lustálkodhassék. Valahányszor arról van szó, hogy valakinek a lováról gondoskodjék, mindig eltűnik a gazember és aztán mindig azzal a kifogással hozakodik elő: György ur ide küldött, György ur oda küldött. Ejnye de szép a lova, gyönyörű egy állat.

- Nem az enyém, felelt Quest mosolyogva, Cossey uré.

- Ah Cossey uré, szólt de la Molle hirtelenül megváltozó hangon, úgy, Cossey uré? No ő megengedheti magának azt a fényűzést, hogy ilyen szép lovakat tartson.

Ezalatt előkerült a lovászgyerek, és a házigazda bevezette vendégét a csarnokba, ahol üléssel kínálta meg, míg ő maga háttal támaszkodott a kandallónak.

- Jöjjön ide, Quest. Van még egy negyed órai időnk a reggeli előtt, azalatt rendbe hozhatjuk az üzleti dolgunkat.

- Ön levelemből és abból, a mit György elmondott, értesült az én jelenlegi anyagi zavaromról. Janter felmondotta nekem a bérletet és György azt állítja, hogy nem lehet új bérlőre szert tenni. Ön ismeri a viszonyokat és tudja azt is, hogy ez manap tényleg a lehetetlenséggel határos. Így tehát egyetlen egy út áll csak előttem. Magam leszek kénytelen átvenni annak a birtoknak a kezelését; mert örültség volna parlagon hevertetni. Sőt ha legelőknak akarnám használni a földeket, akkor is fűmaggal kellene bevetni a táblákat, a mi szintén pénzbe kerülne és eltartana hét nyolcz évig, míg eredményt látnék.

Itt az öreg ur szünetet tartott és Quest ur hallgatott.

- Most hát első sorban arról van szó, hogy a fundus instruktus beszerzésére szükséges pénzre szert tegyek. A mezőket is újra kell drainirozni, úgy hogy körülbelül négy ezer fontra, azaz mondjuk - tette hozzá növekvő önbizalommal - ötezer font sterlingre volna szükségem - igen egy új kocsifélszert is kell építenem - mondjunk hát kerek ötezer fontot.

Quest ur még mindig hallgatott és de la Molle folytatta.

- Minthogy azonban a többi segélyforrásból nem szerezhetem be a szükséges tőkét, arra határoztam magamat, hogy Cossey és fia céghez forduljak újabb kölcsön dolgában. Ha meggondolom, mily régóta vagyunk azzal a céggel bizalmas üzleti összeköttetésben, valóban helytelennek tartanám, ha nem nyújtanám nekik ezt a pompás alkalmat a tőkebefektetésre - e szavaknál halvány mosoly villant fel Quest ur arcán, hogy csakhamar helyt adjon a régi komolyságnak, - ők persze biztosítékot fognak kérni, ami szerencsére nem fog nehézségekbe ütközni. Ön kiállíthatja az erre vonatkozó okiratokat és úgy hiszem a jelenlegi viszonyok mellett legtanácsosabb lesz, ha az említett birtokra betáblázzuk azt az összeget. Az idők ugyan nem nagyon kedvezők, de bárhogyan forduljanak is a dolgok, nem tehetjük fel azt, hogy az a birtok ne érjen meg annyit, hanem ha ép akarják, még hozzátehetünk valami biztosító záradékpáragrafust; ámbár én - mondom - feleslegesnek találom.

Most végre megbontotta Quest ur vésztjósló hallgatását.

- Nagyon sajnálom de la Molle ur, de kénytelen vagyok kijelenteni azt, hogy Cossey és fia semmi szín alatt sem hajlandók a legkisebb kölcsönre sem, mert a földbirtok értékébe vetett bizalmuk annyira megrendült, hogy még a mostanig megszavazott kölcsönök sorsát illetve is nyugtalankodnak.

De la Molle kővé meredten hallgatta ezt a váratlan kijelentést, mely őt készületlenül találta. Eddig mindig sikerült neki új meg új kölcsönöket felvenni és soha eszébe nem jutott volna, hogy ez a szent talaj, melyen imádásig menő szeretettel csüggött, valamikor oly kétes tőkebefektetésnek tekintessék, hogy azt többé biztosítékul el ne fogadják.

- Micsoda, szólt erőltetett nyugalommal, a birtokot terhelő zálogkölcsön huszonötezer fontot tesz összesen és midőn negyven évvel ezelőtt apám halála után Honham birtokába jutottam, ötvenezer fontra becsülték. Azóta pedig a kastélyt, a gazdasági épületeket és a földeket ötezer font sterling költséggel jobb karba helyeztettem.

- Meglehet, hanem, ha őszinte akarok lenni, be kell vallanom, hogy igenis alapos kételyem van az iránt, vajjon Honham Castleért, ha maholnap árverezés alá kerülne, huszonötezer font

sterlinget lehetne-e kapni. A földbirtok értéke különféle okokból annyira csökkent, hogy a talaj Ausztráliában és Újzeelandban körülbelül egyértékű az angol szántóföldekkel. Lehet, hogy Honham mint állandó tartózkodásra alkalmas birtok és történelmi reminiscenciáinál fogva többet hozna. Hanem Cossey és fia, oly annyira kételkednek benne, hogy végtelen sajnálatomra kénytelen vagyok önnek tudatni, hogy a cég, távol lévén attól, hogy önnek új hitelt adjon, azt a szigorú utasítást adta nekem, hogy felmondjam Önnek hat havi határidőre az eddigi kölcsönt is, melynek egy évi kamatjaival ön hátralékban van. És én kénytelen leszek, ezt az utasítást holnap foganatosítani.

Az öreg úr visszatántorgott és mindkét kezével fogózkodott a kandallóban. Ez a váratlan csapás rettenetesen sujtotta. De a következő percben visszanyerte önuralmát, mert az a sajátosága volt, hogy ellentállási képessége, a sorcsapásoknak megfelelően, nőtt és nagyon sok erkölcsi ereje volt.

- Sajnos dolog, szólalt meg végre, hogy ön ezt nem mondta meg rögtön, Quest úr, úgy legalább nem jutottam volna abba a kellemetlen helyzetbe, hogy önnek egy el nem fogadható üzletet felajánljak. A mi a kamatokat illeti, megengedem, hogy úgy van, a hogy ön állítja, és ezt végtelenül sajnálom. Az a számár, az a György, mindig utólag számol be nekem, úgy hogy semmi sem megy rendesen.

Azt persze az öreg úr nem mondta és tán nem is tudta, hogy az az átkozott György azért késik mindig a számadással, mert sajnos nincs mivel beszámolni, vagy legalább nem a főkönyv activa lapjára.

- Rögtön utána fogok járni a dolognak. Persze üzletembereknek teljesen igazuk van, ha azt követelik, a mi nekik jár és én nem is teszek a »Cossey és fia« cégnek semmiféle szemrehányást, ah korántsem. Hanem annyit mondhatok, hogy tekintettel a családjaink közti hét évszázados üzleti összeköttetésre, valamivel több kimélettel lehettek volna irántunk.

- Megengedem, hogy ez az eljárás önt irritálja, sőt hogy őszinte legyek, rám is azt a benyomást tette, hogy ők kissé tulridegen bánnak önnek, de hát én, sajnos, alárendeltjük vagyok és kénytelen vagyok utasításaikhoz ragaszkodni. Pedig teljes szívvvel részt veszek az ön fájdalmában.

- Oh kérem, kérem, felelt de la Molle fagyosan. Most persze kénytelen leszek másképp intézkedni és rögtön véget szakítani a Cossey és fia céggel való viszonyomnak, bármennyire sajnálom is.

- Hanem úgy hiszem, folytatta az ügyvéd, hogy ön kissé félreérti a dolgot. Cossey és fia mint ilyen egy üzleti céget alkotnak csupán, melynek egyedüli célja, hogy pénzt keressen részint rideg kölcsönök útján, részint más uton. Azok az érzelmek, a melyekre ön céloz, rég letűnt idők sajátosságai, és manap már szó sem lehet arról, hogy valaki ily érzelmektől vezérelve a saját pénzét kockáztassa. Cossey és fia a mai kor szülöttei és inkább készek egy tucsat nemes családnak, melyekkel évszázadok óta üzleti összeköttetésben vannak, elérverelni az ősi birtokát, semhogy ők csak ötszáz fontot is veszítsenek, természetesen föltéve, hogy ezt botrány nélkül tehetik és hogy ez nem árt nekik a közvéleményben, a mi ilyen előkelő cégre nézve egyértelmű volna a kliensek elvesztésével. Én magam is azt hiszem, hogy apáink üzleti eljárása emberségesebb és jobb volt, mint a mienk, de hát én kénytelen vagyok a kenyeremet megkeresni és úgy alkalmazkodni a viszonyokhoz, a hogy a mostani világ megköveteli.

- Nagyon helyes, nagyon helyes, felelt de la Molle nyugodtan. Nekem fogalmam sem volt arról, hogy ön ebben a világításban látja a dolgokat. Persze, hogy a világ az én fiatalságom óta jelentékenyen megváltozott, de nem hiszem, hogy javult volna. Különben ön fog akarni reggelizni, az ember megéhez, ha soká beszél esedékes zálogokról és árverezésekről.

Quest ur ugyan nem használta ezt a szigorú kifejezést, hanem de la Molle megértette, hogy hova céloz.

- Menjünk be a lányomhoz, szólt aztán nyugodtan, és átvezette vendégét a lakószobába, hol Ida a Timesba merülve dobogó szívvel várta őket.

- Vezesd be a vendégünket az ebédlőbe, szólt oda a lányának tettetett vidámsággal, mely azonban nem vezethette félre Idát, aki olvasott a szeretett apa arcában. Rögtön jövök magam is; csak be kell fejeznem egy sürgős levelet. Tálaltasd fel a villás reggelit.

Aztán visszafordult a tág csarnokba és fáradtan hanyatlott magas karos székébe.

- Tönkre mentem, suttozta. A hogy a dolgok állanak, sehol sem fogok pénzt szerezhetni, és a fejem felett el fogják árverezni a házamat. Én öreg ember vagyok, és remélem, hogy nem fogom azt megérni, de Ida. Szegény gyermekem. Nem tudom elviselni azt a gondolatot. Gyermekem, ősi birtokom, apáim otthona! Hogy viseljem el ezt a csapást?

TIZEDIK FEJEZET.

Ida hidegen üdvözölte az ügyvédet, aki iránt rettegéssel párosult ellenszenvvel viseltetett. A nők oly erősen kifejlődött ösztönszerű emberismerettel vannak megáldva, hogy ez kárpótolja őket a logika vagy gondolkozó képesség esetleges hiányaért, a mennyiben ők nem abból következtetnek, a mit megfigyeltek, hanem egyszerűen tudják azt, hogy ez vagy amaz olyan ember, a kitől óvakodni kell. Ida is ilyen nő volt. Soha semmi rosszat nem hallott Quest urról, sőt ellenkezőleg mindig a legnagyobb tisztelet hangján hallott róla beszélni és szerette is a feleségét; de önkénytelenül idegenkedett tőle, mert ösztöne azt sugta, hogy kerülni kell őt, nem csupán leplezett rossz tulajdonaiért, hanem főleg azért, mert családjának tevékeny személyes ellensége.

Miután bementek az ebédlőbe, hol a terített asztal már várta őket, Ida gyors elhatározásra jutott, még Quest ur azzal bibelődött, hogy felszeletelje a hideg sültet, a miben meglehetősen ügyetlenséget fejtett ki. A fiatal éleslátású nő apja vonásait átolvasva, rögtön tisztában volt azzal, hogy az ügyvéddel folytatott értekezése nagyon komoly természetű lehetett. De ép úgy tudta azt is, hogy apja kellemetlen dolgokat nem szokott elmondani, és így soh'sem fogja őt értesíteni a valódi tényállásról. Azért feltette magában, hogy Quest urtól kér majd felvilágosítást.

- Quest ur, szólalt meg hát rögtön, remélem nem fog érte neheztelni, ha egy nyílt kérdést intézek önhöz, a melyre ép oly őszinte választ várok. Tudom, hogy apám ügyei nagyon bonyolódottak és hogy ő nagyon ohajt egy új kölcsönt felvenni, de nem tudom határozottan a tényállást és szeretném megtudni a teljes valót.

- Ennek valóban örvendek, Nagysád, felelt Quest udvariasan, mert ép azon gondolkodtam, vajjon ne penditsem-e meg ezt a dolgot ön előtt bár mily kínos legyen is ez rám nézve. Az igazat megvallva, - bocsánatot kérek őszinteségemért - édes atyja teljesen tönkre jutott. Önök a zálogkölcsönükért kijáró kamatokkal egy év óta hátralékban vannak, legnagyobb birtokuknak bérlője felmondta a bérletet és koronájául az egésznek a hitelezők visszakövetelik a pénzüket, ellenkező esetben pedig elárverezik a birtokot.

E velős rövidségében durvasággal határos kijelentés hallatára Ida arcza elhalaványult és a villa csörömpölve hullott ki remegő kezéből.

- Nem tudtam, hogy ennyire vagyunk, suttozta. E szerint hát lefoglalják a birtokot és nekünk távoznunk kell innen?

- Persze, feltéve ugyanis azt, ha nem tudnak valahonnan pénzt keríteni a záloglevelek kiváltására. A birtok árverés alá kerül, ami a jelenlegi pénzvviszonyok mellett nem kecsegtet fényes kilátásokkal.

- És mikor fog ez történni?

- Hát legkésőbb kilencz hónap múlva.

Ida ajkai fájdalmasan vonaglottak és undorral fordult el a tányérján illatozó ételtől. Egy iszonyatos vízió tünt fel lelki szeme előtt. Látta magát és ősz apját koldusbotra jutva örökre bucsut mondani ősi birtokuknak; látta, mint lépik át utoljára a szentelt küszöböt, hogy idegenben keressenek menedéket.

Hideg borzongott át testén.

- Nincs menekvés? kérdé rekedten. Ősi birtokunk veszte apám halálát okozná; ő semmihez sem ragaszkodik úgy a világon mint Honham Castlehez, melyhez egész életének minden emléke elválaszthatlanul fűződik.

- Azt értem, Nagysád, Honham Castle valóban gyönyörű ősi birtok, különösen annak szemében, a kinek van hajlama és érzéke a régiségek iránt. De fájdalom a hitelezők nem veszik tekintetbe az érzelmeket, ők ezt a birtokot csak a tényleges értéke szerint becsülik meg.

- Ezt tudom, felelt Ida türelmetlenül, ez nem válasz az én kérdésemre.

Quest ur kiürítette a poharát, mielőtt válaszolt.

- Ugy hiszem van egy mód, melylyel a legroszabbat elháríthatjuk, ha ugyan ön rááll arra, a mit én javasolok önnek.

- Nos és az?

- Mint már említettem egy birtok záloghitelezői üzleti céget reprezentálnak és mint ilyen csupán csak üzleti szempontból tekintik a dolgot. De nem szabad elfelejteni azt, hogy minden üzleti cég egyedekből áll, és hogy az egyéneket befolyásolni is lehet. Így pl. maga a Cossey és fia cég mint cég elvont fogalmat alkot és eszerint hajlandó a legszigorubb eljárásra, de Cossey Edward ur maga csupán egyén és merném állítani ez esetben különös jóindulattal telt egyén. Igaz ugyan, hogy ő jelenleg még nem cégtárs, de mint a cégfőnök egyetlen örököse befolyásos ember, a ki azonkívül, a mi a fődolog, pénzzel rendelkezik.

- Értem, ön azt akarja mondani, hogy apám igyekezzék Cossey kegyét megnyerni. Csakhogy, őszintén megvallva, az apám ellenszenvvel viseltetik ellene és apám nem az az ember, ki el tudná palástolni az érzelmeit.

- Az emberek legtöbbszörre nem szeretik azokat, a kiknek tartoznak és az édes atyja Cossey Edward urat tisztán csak azért nem szívelheti, mert ő is a Cossey nevet viseli. De nem is így gondoltam én a dolgot. Ha valamit lehet tenni ebben a dologban, azt csak ön tehetné meg. Önnek az jutna feladatául, hogy ma délután előadja Cossey urnak a tények állását, mert a dolog haladékot nem tűr. Nem szükséges, hogy részletekbe bocsátkozzék, csak arra kérje őt, hogy hárítsa el önöktől a fenyegető katasztrófát. Ha akarja, megteheti, a mikéntje már az ő dolga.

- De mondja Quest ur, hogy kérhetek én ilyesmit egy fiatal embertől? Hisz ez engem nagyon furcsa helyzetbe hozna vele szemben.

- Hát biz, kedves Nagysád, nem mondom, hogy ez kellemes feladat egy fiatal hölgyre nézve és fel tudom fogni, hogy ön visszaretten tőle, de az ember sokszor kénytelen megalkudni az önérzetével. Itt a családja teljes bukásáról van szó, és önnek nincs más választása, minthogy vagy szabad folyást engedjen a sorsnak, vagy pedig kissé kétértelmű helyzetbe kerüljön.

Tertium non datur. Másnak nem tanácsolnám ezt a kísérletet, mert előre tudnám, hogy hiába való fáradság, sőt még önnek sem merek biztos sikert jósolni, de viszont nem tagadhatom, hogy önnek meglehetősen kedvező kilátásai vannak. Hisz azt csak be fogja látni nagysád, minden szerénysége mellett hogy alig akadhat férfi, aki vissza tudjon utasítani egy ilyen kérelmezőt. No és most, kérem megmutattam önnek az utat, a melyen családját a fenyegető veszélytől megmentheti és ha ön az a nő, a kinek én tartom, nem fog habozni.

Ida nem válaszolt, mert a következő perczben apja belépett és az asztalhoz telepedett, hogy néhány pohár sherryvel feléleszsze lelohadt tetterejét. Quest vizsga szemmel fürkészte Ida arcát, hogy tanácsa hatását kémlelje és arra a megnyugtató eredményre jutott, hogy a hal horogra került. Nemsoká kihívták a földesurat azzal a hírrel, hogy künn vár a lelkész, aki valami ügyben óhajt vele beszélni és Ida felhasználta ezt az alkalmat arra, hogy visszavonuljon szobájába.

A nap további folyamán de la Molle nem feszegette tovább ezt a kellemetlen dolgot és Quest ur, aki szerette az embereket tanulmányozni különös érdeklődéssel hallgatta, mint beszélget de la Molle a lelkészszel a sekrestye kijavításáról, mintha soha semmi sem történt volna. Aztán magukra hagyta őket és bejárta a birtokot, megtekintette a gazdasági épületeket, és arra a meggyőződésre jutott, hogy a jövőbeli birtokosnak sok pénzébe fog kerülni azoknak jobb karba helyezése.

Mire visszatért ez inspekciójából, Ida vendégei már megérkeztek és a fiatal lány kifogástalan udvariassággal és bámulatos nyugalommal fogadta őket. Egyszerű, világos kék lawntennis öltözete előnyösen emelte ki gyönyörű termetét és széles karimájú kalapja beárnyékolta klasszikus szépségű arcát. Quest ur egy eperfa árnyékában telepedett le és éles figyelemmel kísérte ezt a szép lányt, aki arra látszott hivatva, hogy előkelő társadalmi állást foglaljon el és olyan domináló szerepet játszik, mint a hattyu a kacsák seregében. Ha valaki ebben kételkedett volna, csupán össze kellett őt hasonlítani környezetével, azokkal a tipikus, se jó se rossz, se rut, se szép emberekkel, kik itt összegyűltek és mindennapi voltukkal hü képét nyújtották a társadalomnak.

Nem csoda, hogy Ida mint királynő vált ki közülről és hogy Quaritch ezredes, ki meglehetősen idealista volt még kora daczára, őt a tavak lotuszvirágával hasonlította össze. Még a szép Questné is, ki a maga nemében poetikus jelenség volt, teljesen háttérbe szorult Ida nyugodt méltóságával szemben, a miért is Bella a társaságban, a mennyire lehetett, kerülté Ida közelét, noha különben jó barátok voltak. Mert, úgy mondta ő maga egy izben, Ida mellett ő azt a benyomást teszi, mint viaszbabu élő gyermek mellett.

Mig Quest ur teljes meglelégedéssel legeltette szemeit Ida tökéletes szépségén, Quaritch ezredes jelent meg a lawntennis téren. Magas délczeg alakja, világos szakállu erős majdnem négyszögletes álla és hosszú hegyes orra nem alkottak ugyan vonzó egészt, de mindamellett Quest ur is kénytelen volt bevallani, hogy tiszteletet gerjesztő impozáns férfi, kinek komoly naptól barnult arcza és fesztelen gentleman magatartása éles ellentétben áll a körötte csoportosuló léha ifjúsággal.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Midőn az ezredes Idához közeledett, ez legnyájásabb mosolyával üdvözölte őt.

- Ezredes ur, valóban köszönettel tartozom önnek, hogy meghívásomat elfogadni sziveskedett, annál is inkább mert ön maga vallotta be, hogy nem nagyon érdeklődik a lawntennis iránt. Nos, tanulmányozta ön a titkos írást. Én ugyanis meg vagyok győződve arról, hogy ez valami titkos írás.

- Tegnap este közel egy félórát töltöttem azzal lefekvés előtt, de a világért sem tudtam kikösködni semmit, sőt ami még annál is rosszabb, nem is hiszem, hogy lehetne belőle valamit kideríteni.

- Ah, sóhajtotta Ida leverten, bár lehetne.

- Mindenesetre megkísértem újra. Mit ad nekem, ha megtalálom a titok nyitját? kérde derüs mosolylyal, amelynek sugaras ragyogása megszépítette egész arcát.

- Mindent, a mit ön kér, és a mit én adhatok, felelt Ida szokatlan komolysággal, amely Quaritch urnak annál inkább feltűnt, mert nem sejtette azt a lesújtó valóságot, melynek tudatára Ida ma jutott.

És most történt meg Quaritchchal először életében, hogy oly szavakat kockáztatott, melyeknek mély titkos jelentőségük volt.

- Attól félek, felelt mélyen meghajtva magát, hogy többet találnék kérni, mint a mennyit hajlandó lenne nekem megadni.

Ida elpirult.

- Azt majd meglátjuk, ha a jutalmat fogja követelni, de bocsánat, ezredes ur, itt jön Questné Cossey ural, üdvözlőm kell a vendégeimet.

Quaritch megfordult és e félbeszakításon boszankodva vette szemügyre az érkezőket és tekintete először esett Cossey Edwardra, ki a szép Questné hü szatellitájakép megjelent.

Bár kissé bágyadtnak és unottnak látszott, nem volt ellenszenves külsejű, csupáncsak, mint ahogy rendesen tapasztaljuk az olyan fiatal embereknél, kik ugyyszólván burokból születtek, ő is bizonyos kellemetlen arroganciát tanúsított egész magaviseletében és korosabb, érdemekben gazdag férfiakkal szemben némi hetyke és hanyag, szinte sértő leereszkedéssel viselkedett. Ez a szokott modora most se tagadta meg magát, amidőn tetőtől talpig nézegette Quaritch ezredest, kit ez a félvállról való szemlélés vérgigéző boszantott.

Midőn Ida Questné szívesen üdvözölve, végre megfordult, hogy Haroldot az újonnan érkezetteknek bemutatassa, az ezredes mélyen meghajtotta magát előttük és szót sem váltva Cossey ural, de la Molle elébe ment, ki a fasorok egyikében feltűnt magas, széles karimájú kalapjával, mely alól mint rendesen lecsüggték a szélben zászlóként lebegő törölközők. Karon fogta az öreg urat és vele sétálgatott föl és alá.

Quest ur ezalatt félbeszakította az eperfa árnyában való jól eső pihenést, és majd az egyik, majd a másik vendéghez fordulva, mindegyikkel egy-két szívélyes szót váltott, míg végre oda ért a nejéhez.

Szeretetteljes gyöngédséggel üdvözölte őt és miután meleg érdeklődés hangján tudakozódott, vajjon nem játszik-e ma lawntennist, félrehívta Cosseyt.

- Nos, Quest, megmondta már az öreg urnak?

- Megmondtam.

- Hogy fogadta a hírt?

- Hát, mint rendesen, sok zöldet fecsegett, és azt hajtotta váltig, hogy másképp kell most intézkednie, mintha nem tudnám, hogy nem intézkedhetik sehogyan, mert nincs miből. De la Molle kisasszonynak is szoltam ez ügyben.

- Igazán, kérde Edward fátyolozott hangon. Hát ő hogy viselte a csapást?

- Oh, felelt az ügyvéd elszomorodott arczczal - az igazat megvallva tényleg sajnálta is a szegény lányt, - úgy hiszem az volt a legkinosabb feladat, a mely valaha jutott nekem az életben. Szegény lány egészen meg volt törve. Azt mondta, hogy apja ebbe belehal.

- Szegény lány, szólt Cossey mély részvétől rezgő hangon, és minő hősiesen türi, nézze csak, kérem. Ezzel oda mutatott Idára, ki magasra emelt lawntennis botjával fogott egy új játszma rendezéséhez.

- Igen, derék erősjellemű lány és minő gyönyörű megjelenés. Nem látni egy hamar ilyen tökéletes megjelenést, az egész vidéken nincsen párja - hacsak nem az én nőm - tette hozzá habozva.

- Ez két egészen különböző szépség, felelt Edward kitérőleg.

- Igen, de mindegyike feltűnő a maga nemében. Valóban - ha nem is segíthetek rajtuk, de szivemből sajnálom a szegény lányt, valamint az öreget is. Itt jön, la.

Alig mondta ki ezt a szót, midőn de la Molle Quaritch ezredes kíséretében mellettük elhaladt, hogy vendégének a várárok másik végéről kínálkozó kilátást megmutassa. A hangok hallatára feltekintett és szemben látta magát Cossey urral. Ez rögtön feléje tartott, hogy őt barátságosan üdvözlje, de az öreg ur Cossey legnagyobb meglepetésére mélyen meghajtotta magát és tovább ment a nélkül, hogy szóra méltatta volna.

- Vén számár, gondolta magában Quest, most még Cosseyt is felboszantja és keresztet von az egész számításomon.

- Mondhatom, szólalt meg végre Cossey hangosan, fülíg pirulva, az öreg ur nagyon szeretetreméltó.

- Ne vegye tőle rossz néven, Cossey uram. A szegény öreg nagyon nagy véleménynyel van saját becses személyéről és borzasztón sértve érzi magát, hogy Cossey és fia felmondták neki a hitelt. Önről pedig azt tételezi fel, hogy ön az oka mindennek.

- Azért mégis udvarias lehetne. Nem valami kellemes multság olyas valakit kirántani a hinárból, a ki az embert sértőn ignorálja. Kedvem volna rögtön ide szólítani a kocsimat és távozni.

- Nem, nem, ne tegye azt, legyen elnéző iránta, lám itt jön ép Ida kisasszony, hogy önt a lawntennis játszmaához szólítsa.

És Quest ur nagy megkönnyebbülésére tényleg mint lupus in fabula tűnt fel a fiatal lány karcsu alakja, és magával vitte Cosseyt. Quest fellélegzett, mert már-már attól tartott, hogy de la Molle ur átkozott gögje miatt dugába dől egész jól kieszelt terve.

Edward pedig jobb dologra méltó lelkesedéssel játszott szép ellenfelével, kinek a játékban ugyan nem telt valami nagy gyönyörösége, mert folyton csak arra törekedett, hogy egész bátorságát összeszedje ama kinos lépés megkoczkáztatására, melyet nem akart tovább halasztani.

A véletlen kedvezett is neki, amennyiben Edward, ki nagy virágkedvelő volt, arra kérte, hogy mutassa meg híres Chrysanthemum virágjait, a melyek Ida legnagyobb büszkeségére szolgáltak. A fiatal lány szívesen teljesítette kérését és szótlan haladt egy darabig mellette a nagy gyeptéren és a bokorsűrűségén végig a kastély tulsó végében fehérlő melegház felé. Ida izgatottságtól remegve azon gondolkodott az egész idő alatt, vajjon hogy penditse meg ezt a végtelenül kényes tárgyat, midőn váratlanul Edward maga adta meg neki a keresett alkalmat.

- Nem tudom, mivel sérthettem meg az édes atyját; az elébb bántó módon ignorált.

- Legyen meggyőződve róla Cossey ur, hogy nem vette önt észre, szegény néha szórakozott.

- Oh nagyon is jól látott, de midőn kezet nyújtottam neki, lesújtó udvariassággal meghajtotta magát és elment mellettem.

Ida letört egy piros királykoronát és idegesen kezdte tépegetni a leveleit.

- A dolog úgy áll kérem, - a dolog úgy áll, hogy az apám és én, jelenleg nagy anyagi zavarban vagyunk - és az apám előítéletekre hajlandó - egy szóval azt hiszem, hogy meg van szentül győződve arról, hogy önnek része van a dologban - és - de ön talán értesülve van minderről.

- Valamiről értesültem ugyan, de la Molle kisasszony, válaszolt Cossey komolyan, de hiszem és remélem, hogy ön nem fogja hinni, mikép énnekem bármi részem is volna abban az eljárásban, melyet a Cossey és fia czég önök irányában tanusított.

- Nem, nem, nyugtatta meg őt Ida lázas sietséggel, de tudom, hogy önnek befolyása van és az igazat megvallva, arra szeretném önt kérni, használja fel kérem ezt a befolyását apám ügye érdekében. Hisz ön bizonyára látja, minő megalázó rám nézve, hogy ezt a kérést önhöz kell intéznem; de legtávolabb sejtelve sincs arról, hogy milyen megalázó. És legyen meggyőződve róla, hogy magamért nem szólnék, de az apám kedvéért teszem. Ő jobban szereti ezt a birtokot, mint a tulajdon életét, és sokkal jobb volna rá nézve, ha meghalna, minthogy el kellessen hagyni ezt a birtokot. Ha pedig az önök czége felmondja a rá betáblázott kölcsönt, akkor nem marad hátra egyéb, mert akkor a fejünk felett fogják elárverelni a házat. Ugy hiszem, az apám ebbe beleőrülne.

Ida elhallgatott és lázasan tépegetve a szegény virág szirmait, dobogó szívvvel, remegve állott előtte.

- Mit indítványozna ön tehát, kisasszony? kérde Cossey nyájasan.

- Azt, azt - arra kérném, hogy - hogy legyen oly szives és birja rá a Cossey és fia czéget, hogy tegyen le arról a szándékáról és ne mondja fel az említett kölcsönt.

- Az lehetetlen, felelt Edward. Az apám maga adta ki ezt az utasítást és az apám makacs keményszivü ember. Őt nem lehet a szándékától eltéríteni, ha attól tart, hogy anyagi vesztesége lehet. Ő bankár és addig-addig kezelte a pénzt, míg az lett az egyetlen bálványa. Meg vagyok róla győződve, hogy legkedvesebb barátját juttatná inkább koldusbotra, semhogy ő elveszítsen ötezer font sterlinget.

- No akkor ne veszítsünk több szót a dologról. A birtokot el kell hát adni, felelt Ida és arcát elfordítva buzgón mesterkedett abban, hogy az előtte álló bokor egy-egy száraz levelét leszedje. Edward, ki őt élesen megfigyelte, látta mint remeg meg egész teste és mint hull le két nehéz könyecsepp a sárga fővényre. Ez a köny mélyen megindította a fiatal ember iránta melegen érző szívét és ellenállhatatlan benső sugallatát követve, ama nagy elhatározások egyike érlelődött meg lelkében, melyek néha más irányba terelik az illető egész életét.

- Nagysád, szólalt meg hirtelen, még van egy menekvés.

Ida kérdőn tekintett arczába és Edward a könyek nyomait ott látta csillogni elhalványult arcán.

- Valaki magához válthatná a zálogleveleket és kifizethetné a czéget.

- Tud ön valakit, a ki azt megtenné? kérde Ida élénken.

- Nem, senkit, a ki ezt tőkebefektetés céljából tenné. Mert a mint értesültem harminczezer font sterlingre volna szükség és őszintén megvallva, én magam sem hiszem, hogy a birtok a jelenlegi viszonyok között megérjen annyit. Sőt minden jel arra mutat, hogy a földbirtok értéke napról napra csökkenni fog.

- De hát, hogy kerítsük akkor elő azt a pénzt, ha senki sem akarja előlegezni?

- Azt nem mondtam, hogy senki sem fogja előlegezni, csak annyit mondtam, hogy tőkebefektetés céljából senki sem tenné, hanem jó barát vállalkoznék rá.

- Kedves Cossey ur, hol talál az ember jó barátot? Annak nagyon önzetlen embernek kellene lenni, aki érdek nélkül előlegezne harminczezer font sterlinget.

- Kedves nagysád, teljesen önzetlen ember nincs, vagy ha van is, úgy csak ritkán akad. És mit adna ön ilyen barátnak?

- Mindent, ami felett rendelkezem, szívesen cserébe adnék, ha azzal megkimélhetném apámat attól a kinos kényszerüségétől, hogy Honham Castle árverés alá kerüljön.

Cossey mosolygott. - Mindent, az nagyon tágértelmű ígértet. Én hajlandó vagyok a szükséges pénzt megszerezni. Igaz ugyan, hogy nekem sincs annyi pénzem, de én felvennék egy kölcsönt, amit persze apám előtt titokban kellene tartani.

- Ön nagyon, nagyon jó, alig tudom, hogy erre mit válaszoljak, felelt Ida.

Cossey elhallgatott és Ida látta, hogy a fiatal ember egész teste elfojtott indulattól remeg.

- De la Molle kisasszony, hallgasson meg, még egy dologról akarok önnel beszélni. Az ember néha önhibájából, néha a viszonyok kényszerítő hatalma folytán furcsa, ferde helyzetekbe jut és aztán kénytelen olyan uton haladni, a melyről szívesen letérne. Tegyük fel, kisasszony, hogy én volnék ilyen helyzetben és hogy ez akadályoz annak a kimondásában, a mit mondani szeretnék.

Ida lelkében a való sejtelve kezdett derengeni, szótlanul elfordult újra.

- De feltéve azt is, hogy később az említett helyzet nehézségeit sikerül utból eltávolítanom és kimondhatnám azt, a mit most el kell hallgatnom, hogy fogadná ön annak idején azt a nyilatkozatot?

Ida egy perczig habozott. Okos, élesen látó nő léte régtől tisztában volt a helyzettel. Az ő választától függött az, vajjon a szükséges harminczezer font megkerül-e, vagy nem, vajjon Honham Castle árverés alá kerüljön-e vagy nem. A választás kinos volt nagyon, de nem szabad haboznia. Nem, nem. Öreg apja kedvéért meg kell ennek történni, bármi legyen is a következménye.

- Én kijelentettem, Cossey ur, hogy mindent e világon, ami felett rendelkezem, feltétlenül oda adnék, ha azzal meg tudnám kimélni apámat attól a rettenes csapástól, hogy Honham Castle árverés alá kerüljön. Én vissza nem veszem a szavamat és ebben úgy hiszem, megtalálhatja a kívánt választ.

Edward elpirult.

- Ön nagyon is üzleti szempontból tekinti a dolgot.

- Ez a leghelyesebb, felelt Ida és hangjában fájdalmas keserűség rezgett, legalább felold a lekötöttség megszégyenítő érzete alól. Tehát ön holnap megbeszéli apámmal ezt a dolgot.

- Igen, holnap és most engedje meg, hogy bucsut vegyek.

Edward megfogta a feléje nyújtott remegő kis kezét és rövid habozás után tiszteletteljesen megcsókolta. Ida nem szabadkozott.

- Kérem, ugyis soká maradtunk el. Questné nem fogja tudni, hogy ön hová lett.

Ez egy találmányra kilőtt nyíl volt és nem tévesztett célt, mert Cossey ur mélyen elpirult. Szótlanul hajtotta meg magát és távozott.

Midőn Ida látta szembeszökő zavarát, nagyon restelte, hogy ezt a megjegyzést kiszalajtotta, mert nem akart sem féltékenynek, sem malicziósusnak látszani Cossey ur szemében, kinek meghódítása sem büszkeségére sem örömeire nem szolgált.

Hallotta volt ugyan, hogy sok hír kószál róla és Questnéról, de minthogy nem szeretette a pletykát és nem érdeklődött a dolog iránt, rég megfeledkezett a kósza hírekről. Most látta, hogy van valami a dologban.

- Ez hát az a ferde helyzet, a melyet emlegetett, gondolta magában. És ő el akar venni, mihelyt sikerül neki ettől az asszonytól megszabadulni. Én meg harmincezer font sterling lefizetése ellenében köteleztem magamat e frigybe beleegyezni, föl téve azt, hogy ő Questnét lerázhatja magáról. De rokonszenvezni azért nem tudok vele. Ez az alku nem vall finom jellemre, daczára hogy én adtam rá az alkalmat. Vajjon meg fogja az apám valamikor tudni, hogy mit tettem érte. No, az ár meglehetősen nagy - harmincezer font sterling, a jelenlegi árfolyamhoz mérten kerek összeg egy asszonyért. Oh Istenem, minő kinos, minő kegyetlen!

És keserű haraggal szórta a földre a kegyetlenül izekre tépett virág maradékait és a jövőbeli nehéz bánat nyomasztó sejtelmével lelkében csatlakozott újra a társasághoz.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Ida magától értetődő okokból nem említette apja előtt ezt a párbeszédet, úgy hogy másnap reggel komoly értekezésre került a dolog az öreg földesur és hű szolgája között. Ida, ki álmatlanul töltött éjszaka után ébren feküdt az ágyában, észrevette, hogy az az értekezés hajnalhasadtával kezdődött és rövid szünetekkel délelőtt tizenegyig tartott. De la Molle első sorban arra törekedett, hogy Györgynek világosan megmagyarázza a tényállást, mi célból bámulatos alaposággal visszapillantott a legelső kölcsön idejére; György pedig tőle telhetőleg iparkodott oly arcot vágni, mintha figyelemmel követné az elbeszélés fonálát, a mi már azért is lehetetlenség volt, mert a beszélő maga rég eltévesztette már és úgy össze vissza zavarta a számokat és kelteket, hogy minden más ember, mint György, a ki már megszokta az ilyenekeket, beleőrült volna. Mindenesetre György mindvégig kitartott és aztán nagy bölcsen megjegyezte, hogy »a dolog biz komisznak elég komiszul áll«.

Mire az öreg ur ostoba bagolynak nevezte és néhány kisérletképen hozzáintézett kérdésből rájutva arra a meglepő tényre, hogy bizony György az imént elmondott részletekből édes keveset értett meg, másodszor és újból kezdte az egész történetet a szerencsétlen György minden erőlyes tiltakozása ellenére, a ki azt hajtotta, hogy így nem jutnak semmire.

Igy közelgett a reggeli ideje és a reggeli után átvizsgálták György számadásait, minek következtében tetőpontjára ért a zavar, mert vagy György nem tudott könyvet vezetni, vagy de la Molle ur nem tudott bennök kiigazodni.

Ida, a ki a lakószobában ült, néha hallotta apja haragos kifakadásait mint például: »Te ostoba tökfilkó, hisz rosszul adtad össze, ez kilencszázötven, nem háromszázötven,« mire György hangja hallatszott: De uram, hisz ön a másik oldallal téveszti össze, ott vannak a tartozások.« Így ment az tovább, míg végre mindketten kimerülve, abba hagyták és csak az az egy derült ki napnál világosabban, hogy a fölösleg nem az aktívák lapján volt.

- No látod, szólt de la Molle végre, úgy látszik, hogy én teljesen tönkre jutottam, ezt pedig nagy részt a te számárságodnak köszönhetem. Te addig-addig összezavartál mindent, míg végre egész vagyonomat, egész birtokomat tönkre tetted, koldusbotra juttattál.

- Oh nem, nem, uram, ne mondja ezt, ne mondja ezt. Én nem vagyok az oka, mert én hü szolgája voltam, ha nem is értek a könyvtudományhoz. Azok az átkozott kölcsönök, az - az, mindennek az oka, meg a sok kamat, meg a többi mind és bár nincs jogom hozzá azt megmondani - a szegény James urfi - Isten nyugosztalja meg és az ő költséges hajlamai. Ne mondja, uram, hogy én vagyok az oka.

- No hiszen utóvégre, az most nem határoz, hogy ki az oka - az eredmény csakugyan az marad. Én tönkre jutottam, és a birtok valószínűleg eladásra kerül, ha ugyan akad rá vevő. Öt évszázadig lakott itt az én családom, az meg házasság után a Boisse családától örökölte, a mely ismét a régi normann királyoktól kapta és most árverezésre kerül és holmi pálinkás, vagy rongykereskedő birtokába jut. De hát legyen meg Isten akarata, a földön minden véget ér egyszer.

- Nem, nem, uram, oh ne mondja azt, nem tudom ezt elviselni, hogy ön így beszél, és sőt mi több, nincs is úgy, a hogy ön mondja.

- Mit akarsz ezzel mondani? kérde az öreg ur ingerülten. De biz így van, és ezt nem lehet kikerülni, ha nem tudok harminczezer fontot szerezni, a mivel az adósságomat törleszszem. Csak csoda menthetne meg bennünket. De hát ilyen voltál te mindig. Majd lesz, majd lesz.

- Ha csoda menthet meg csak, hát csoda fog történni, szólt György öklével döngötte a hatalmas tölgyfa asztalt. Hiába beszél itt nekem, uram. Én tudom azt, mondom, én tudom. Mig mi élünk, mig a mi gyermekeink élnek, nem fogja más ezt a kastélyt lakni. Ha meg kell szerezni azt a pénzt, hát meg lesz az is. Csak ne higgye, hogy az uristen megengedi, hogy holmi uzsorás vagy rongykereskedő teszi a lábát Honham Castle küszöbére, hol mindig csak nemes emberek laktak, ne higgye uram, ő azt nem teszi. Így van ez, én tudom azt, hogy így van, úgy segítjen engem az uristen.

De la Molle, ki ingerülten járt fel és alá a szobában, egyszerre megállt és éles, kémlelő tekintetét szolgája arcára szegezte. Előítélete, egyszerűsége és alkalmilag megnyilatkozó furcsaságai daczára nagyon okos ember és kitűnő emberismerő volt. Amint így éles szemével fürkészte a hü György rút vonásait és észrevette, hogy e perczen szent meggyőződése fényében átszellemülve szinte megszépült, önkénytelenül a lelkébe nyilalt az a tudat, hogy igazat mond, és habár nem tudta magának megmagyarázni, honnan jutott neki az a megnyilatkozás, szívéből leesett az a nyomasztó teher, mely mázsányi súlylyal nehezkedett rája.

- Micsoda, György, tán a többi teendődn kívül prófétának is akarsz beállani? kérde tréfásan.

E perczen megszólalt a kapu csengője és Cossey Edward pejlova állt meg a kastély előtt.

- Na, most ha minden számításom nem csal, mindjárt tisztában leszünk azzal, hogy mit érnek a te jóslataid, szólt de la Molle ur, midőn megpillantotta a váratlan látogatót, - itt jön Cossey ur maga.

Mielőtt György válaszolhatott, az ajtó kinyílt és Cossey belépett.

De la Molle kezét nyújtott neki, bár felette fagyosan, György pedig katonásan szalutált, mire aztán ura elbocsátotta őt azzal az utasítással, hogy maradjon halltávolban, az esetre ha netán szükség lenne reá.

- Jól van uram, csak egy perczre lefutok a nyárfaerdőbe, valakit oda rendeltem.

Miután György távozott, de la Molle odafordult korai látogatójához.

- Az ügyeink rosszul állnak, Cossey uram, legalább a mennyire engem illet a dolog. Felteszem, hogy ön értesült ama lépésekről, a melyeket a Cossey és fia cég, a birtok elárverelése iránt tett, mert habár eddig nem is tudatták ezt még velem formaliter, tudom hogy erre lyukad

ki az egész. És úgy hiszem nem tévedek, ha azt állítom, hogy ezek a lépések az ön tanácsára történtek.

- Igen, uram, én pontosan értesültem mindenről és itt a zálogkölcstől felmondó okirat, szóló Cossey, kivéve a tárczájából egy többszörösen összehajtott okmányt.

- Látom, látom! Én ugyan, azt hiszem, mint ahogy tegnap már kijelentettem ezt az ön üzletvezetőjének Quest urnak, hogy tekintettel ama szoros viszonyra, mely az én családom és az ön czége között nemzedékeken át fennállt, valamint a földbirtokos jelenlegi sanyaru helyzetét és azt a körülményt tekintve, hogy a tulajdonost nagy veszteség éri ilyen kényszereladás folytán, önök valamivel kiméletebben járhattak volna el a dologban. De utóvégre követ nem lehet kenyérré változtatni és fatuskóból nem lehet selyemerszényt csinálni, miért is nem marad egyéb hátra, mint hogy beleharapjak a savanyu almába és - udvariasan meghajtva magát Cossey előtt - úgy hiszem, e szerint nincs több mondani valóm. A felmondást jogtanácsosomnak fogom átadni, kinek ezt tulajdonképen első sorban kellett volna kézbesíteni.

Cossey lesütött szemekkel ült a nagy ódon tölgyfa karszékekben és zavartan forgatta a kalapját. Egyszerre aztán feltekintett és de la Molle legnagyobb meglepetésére nyugodtan válaszolt.

- Teljesen egyetértek önnel. Magam is azt hiszem, hogy az enyéim eljárása a legszigorubban elítélendő. A legaljasabb uzsorás sem járhatott volna el csufabbul. Hogy tehát további félreértéseknek elejét vegyem, kijelentem rögtön, hogy én magamhoz váltani szándéksom ezeket a zálogkölcstől, még pedig először is azért, mert én biztos tőkebefektetésnek tekintem, másodszor mert meg akarom óvni a cégemet attól a rossz világítástól, a melybe ez a lépés helyezné.

De la Molle arcza újra kémlelő éles kifejezést öltött és ösztöne újra helyesen sugalmazta őt, midőn óvatosságra intette és azt sejtette véle, hogy Cosseyt nem az ép említett indokok vezérlik. Habozott, hogy cselekvésének valódi okait találgassa. Magának akarta tán megszerezni a birtokot? Vagy más valaki rejlik a háta mögött? Tán Questnek egy csele ez, vagy Ida ártotta volna magát az ügybe?

- Ejnye, szóló habozva, ez fontos dolog, nagyon fontos dolog. Felteszem, hogy ön jogtanácsosa véleményét kérte ki, mielőtt ezzel az ajánlattal fordult hozzám.

- Oh igen, hogyne és a nyújtott biztosíték teljesen kielégít, harminc ezer font sterling négy százalékjával és Honham Castle a hozzá tartozó földekkel képezi a biztosítékot erre az összegre. Most csak arról van szó, vajjon ön beleegyezik-e ebbe az átírásba. Az esetben kiváltjuk a régi zálog kölcsönleveleket és Quest ur ki fogja állítani az adóslevelet, melynek értelmében a birtok az egész összeggel megterhelhetik.

- A terv nagyon helyes és minden tekintetben ajánlatos, de a dolog olyan fontos, hogy szeretném ez ügyben előzőleg kikérni a jogtanácsosom véleményét, egyáltalán szeretném azt, és czélszerűnek tartanám, ha az egészet a szokott formások megtartásával intéznők el.

- Persze, persze, de la Molle ur, szóló a fiatal ember kissé boszusan, mert az öreg ur fontoskodó magatartása boszantotta a jelenlegi körülmények között. De úgy hiszem nincs szüksége ügyvédi tanácsra arra nézve, hogy óhajtja-e Honham Castle elárverelését vagy nem. Én négy százalékos kölcsönt ajánlok fel önnek, nem adhat ön nekem határozott választ - igen vagy nem?

- Nem szeretem, ha sürgetnek, nem tudom elviselni, szóló de la Molle ingerülten. Ilyen komoly ügyek megfontolást követelnek. Különben tette hozzá gyorsan, látva a Cossey arcán tornyosuló fellegeket, melyek reménységének meghiusulásával fenyegették, ha ön olyan nagyon siettetni a dolgot, szívesen kijelentem, hogy nincs semmi ellenvetésem az ellen, hogy ön az említett föltételek mellett magához váltsa a zálogleveleket.

- Nagyon jól van. Most azonban részemről még egy föltételt kötök a dologhoz és az abban áll, hogy az én nevemnek nem szabad ez üzletkötésénél szerepelni, mert nem akarom, hogy a czég értesüljön róla. Ez a titoktartás oly fontos tényező, hogy én az esetben, ha az üzlet megkötése előtt kitudódnék, rögtön visszalépnék, ugyszintén azonnal kénytelen volnék a kölcsönt fölmondani, ha ez ügybeni indiskreczió kideritené az én nevemet. Áll az alku?

- Az igazat megvallva, felelt de la Molle, nem szeretem a titokzatosságot ott, a hol üzleti dologról van szó, de ha ön e feltételhez ragaszkodik, hát legyen.

- Helyes, ön tehát levélben fogja a czéget értesíteni, hogy a különböző kölcsönök összege a hátralékos kamatokkal együtt rendelkezésére áll. És most, ugy hiszem elég lesz mára az üzleti ügyekből és ha megengedi, de la Molle kisasszonynál fogom tiszteletemet tenni, mielőtt távozom.

- Édes Istenem, sóhajtott az öreg ur, homlokához kapva, ön ugy sietteti a dolgot, hogy alig tudom, hol áll a fejem. A lányom elment, láttam, hogy elhagyta a házat a mappájával karján, bizonyára valami érdekes pont vázlatát veti papírra valahol. Foglaljon kérem helyet és beszéljük meg még egyszer a dolgot.

- Nem, köszönöm de la Molle ur. Én éltem minden napján kénytelen vagyok pénzről beszélni és meguntam már ezt a témát. Quest ur fogja megállapítani a részleteket. Kérem, sohse tessék fáradni, majd ráakadok a lovamra magam is. Isten Önnel.

Ezzel távozott.

- Aha, mondogatta magában az öreg ur, mihelyt magára maradt. Ida után kérdezősködött, tehát oda lyukad ki a dolog. No itt ő elszámította magát, mert Ida nem az a lány, a kit vagyon és állás csábitana. Különben ő megállja a helyét, és meg fog felelni magáért tehát nem kell őt féltetni, annyi szent. Mindenesetre meg lehetek elégedve a mai délelőttel, de azért nem vált előttem rokonszenvesebbé ez az ember - mégsem valódi gentleman. No de most hadd teremsem elő azt a ficzkót.

Ezzel kirohant és oly dörgő hangon kiáltotta György nevét, hogy rengett bele az egész birtok és az erdők fáczányai elkukorékkolták magukat.

Végre megjelent a keresett.

- György, én rendbehoztam a dolgot. Persze akadt minden nehézség nélkül valaki, Quest ur egy kliense, aki négy százalékos kamatok mellett átveszi azokat és előlegezi a szükséges ötezer fontot, ugy hogy nem kell többé a fejünket törnünk.

- Hál'Istennek, sohajtott fel György könnyebbülten. Ez aztán váratlan szerencse.

- Szerencse, persze, hogy szerencse, de nem nagyobb, mint a mennyit joggal vártam. Hisz előrelátható volt, hogy ilyen fényes tőkebefektetést nem szalasztanak el az emberek. De te mindig ilyen vagy, ha egyszer megakadunk, te mindjárt hosszuvá nyuló pofával szitkozódol és égre-földre esküdzöl, hogy tönkre vagyunk téve, hogy nincs számunkra más menekvés mint a szegények menhelye és Isten tudja, mit papolsz.

György magában azt gondolta, hogy alig egy órája még fordítva volt a dolog, de széles válla hozzá volt szokva az ilyen terhekhez és nem roskadt le alatta.

- Akárhogy legyen, mindenesetre nagy szerencse és én hálát adok érte az Uristennek, annál is inkább, mert most van pénzünk arra, hogy magunk kezelhessük a Moatpusztát és kiadhassuk annak a gazembernek az utat.

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Cossey Edward a lehető legrosszabb hangulatban hagyta el a kastélyt. Először is annyira ingerelte őt az a leereszkedő modor, melylyel de la Molle tárgyalta az ügyet, hogy több mint egyszer azon a ponton volt, miként abba hagyja az egész dolgot és csak nagy önuralommal tudta visszafojtani boszuságát. Ugy érezte, mintha nagy anyagi áldozatai daczára úgy állna az öreg ur előtt, mint valami kegyért esdeklő kérelmező és nem mint megváltást hozó megmentő. Azonkívül volt az öreg ur fellépésében valami akaratlan felsőbbség, mely az ősnemes családból származó férfi erkölcsi fölényét juttatta kifejezésre a pénzüzetek révén meggazdagodott parvenu felett, a mi annál kellemetlenebbül érintette Edwardot, mert érezte, hogy ez valóságon alapszik.

És az öreg ur nem is tévedett, ha szobája magányában határozottan kijelentette, hogy Edward Cossey nem valódi gentleman. Cossey bebizonyította ezt az állítást már azzal is, midőn Quest ármányos cselszövésének hálójába kerülve, ráállott, hogy pénzzel tegyen szert oly jogra, amelynek révén erőszakkal követelheti Ida kezét. Másodszor és még szembeszökőbben bizonyította be, midőn a pillanat hatalmának meghódolva Idával feltételes szerződést kötött, melynek értelmében a fiatal lány ugyszólván harminczezer fontos kölcsöne zálog biztosítékául szolgált. Ez súlyos ballépés volt, mert ha Cossey gentleman a szó szoros értelmében, azzal elégedett volna meg - sőt még az se lett volna kifogástalan cselekedet - hogy hébe-korba czélozott volna arra, hogy miért hozta tulajdonképen ezt a nagy áldozatot. Az esetben tán sikerült volna neki valami benyomást kelteni Ida lelkében és képzelmét foglalkoztatva tán érzelmére is hatni. Mindenesetre kiérdemelte volna a háláját, a miből idővel melegebb érzelm fejlődhetett volna. De az a tudat, hogy ő alku avagy vétel tárgya, mely meggyőződés kitörölhetlenül vésődött a történetek után Ida lelkébe, arra volt hivatva, hogy meghiusítsa Edward abbeli reményét, miként idővel tán édesebb, gyöngédebb érzést kelthetne lelkében.

Shylock megkaphatta a váltóját, de saját eljárása megfosztotta minden más reménytől. Minthogy pedig Cossey némi érzéssel birt az iránt, hogy mi illik jellemes emberhez mi nem, rögtön tisztában volt azzal, miként az az égető vágy, hogy pénzeért megkapja a megfelelő ellenértékét, lovagiatlan alkura vitte és most jobb énje fellázadt ez ellen, mert bár önmagának se merte bevallani az igaz valót, szive egész melegével szerette Idát. Cossey szenvedélyes ember volt és Ida volt az a delej, mely ellenállhatlanul vonzotta.

Ami Questnéhez való viszonyát illette, abban nem annyira ő volt a hibás mint maga az asszony. Serdülő ifju korában egy csodaszép, hódításhoz szokott asszony örült szenvedélyének tárgya lett és többé-kevésbbé heves küzdelem után engedett a kísértésnek, mint tette volna azt helyében sok más ember. Kétséggkívül nagyon hizelgő, sőt egy időre nagyon kellemes tudat az, egy olyan szép nő vonzalmának tárgya lehetni, mint a minő Questné volt; de ha a vonzalom nem talál kellő viszonzásra, ha a férfi nem szereti a nőt, úgy mint az őt szereti, akkor a varázs hamar szétfoszlik és még az a hizelgő tudat is sokat veszít értékéből.

Ha pedig, - mint ez esetben - az illető szerelmi viszony oly tiltott gyümölcs, mit a társadalom elítél, úgy mindkét részről egyforma tartós és szenvedélyes szerelem kíváncsít meg ahhoz, hogy győzedelmeskedjék a sorson. Még a legjellemtelenebb ember is megunja azt a folytonos hazugságot, mely az ilyen bizalmas viszonyból ered; ha pedig a férfi nem annyira jellemtelen mint inkább ingatag, úgy a szerelem nála csakhamar undorrá válik, és ez ébredő undor egy paránya okvetlen bűnrészese ellen fordul.

Edward sem volt különb a többi férfinál; ő ugyanis sohsem szerette Questnét amugy igazában, hanem az asszony elejétől fogva oly gyengéd szerelmet tanusított iránta, hogy Cossey feleslegesnek tartotta a maga részéről is lángoló érzelmet tanusítani.

Bella heves meggondolatlan szenvedélye fárasztotta és ijesztette, mert sohasem volt biztos benne, vajjon micsoda meggondolatlanságot fog ez az asszony holnap cselekedni, és ez folytonos ideges izgatottságban tartotta. Sokkal biztosabb lévén változhatlan ragaszkodásában, semhogy ürügye akadt volna a féltékenységre, részéről nagyon kinos teherként érezte azt, hogy neki lesújtó katasztrófától való rettegésében mindent kerülnie kell, a mi Bellának okot adhatott volna szerelmi féltésre.

Cossey tudta azt, hogy Questné nem az az asszony, aki meggondolja cselekedeteinek következményeit, ha szenvedélyes féltékenysége felébred; sőt még az is feltehető volt róla, hogy saját vesztének biztos tudata se fékezheti az esetben indulatos kitörését. Szerelme volt mindegyre, egész élete, egyetlen célja és óhaja és később lett volna a szegénnyel, a halállal dacolni, semhogy arról önkényt mondott volna le más nő javára. De ép e végtelen szerelmétől remélte Edward a szabadulást; ha sikerül neki idővel megértetni Bellával azt, hogy ez a szerelem így vagy amúgy az ő - Edward - vesztére válik, úgy a szerető asszony tán sajnó szívvvel, de nagylelkűen visszaadja neki a szabadságot. De ehhez idő kellett.

Igy állt a dolog, még mielőtt Edwardban felébredt az Ida iránti szerelem. Ama perctől fogva beborult az ég felette. Eleintén úgy akarta elejét venni az előre sejtett komplikációknak, hogy gondosan kerülte Idát, de ez nem sikerült, mert a fiatal lány ellenállhatlan vonzerőt gyakorolt reá. Nyugodt higgadt modora olyan hatással volt rá, mint a gletserek hava a hőségtől kinzott vándorra. Szegény Cossey rég megunt már a szenvedélyes kifakadásokat, a könnyeket, a kétségbeesést, a rettegést, a balsejtelmeket és a tiltott bűnös szerelem ezer más kellemetlen toldalékát és feltekintve erre a hűs örökös gletszere, úgy érezte, hogy az élet ott fölött a havas ormon csupa öröm és fény leszen, ha oda felküzdhetné magát.

Minél tovább időzött felgerjedt képzelme e vonzó alakon, annál mélyebben gyökerezett meg benne az a hit, hogy egy ilyen nővel való házasság volna a legnagyobb boldogság, mely őt életében érhetné, mert felülemelné önön magán és kicsinyes légkörén. Igaz hogy Idánál nem számíthatott vagyonra, de hisz ez mellékes, kárpótolta őt ezért szépségével, műveltségével és tiszteletet parancsoló királyi magatartásával. Így nőtt az ő Ida iránti szerelme napról napra és így unta meg napról napra jobban Questné szerelmének feszélyező nyögését - bár tegnap a lelki furdalás és részvét pillanatnyi felhevülésében azt az ajánlatot tette volt neki, hogy megszöktesse.

És ime most, hogy a kocsis lassu lépésben haladt előre a boisinghami úton, Edward érezte, hogy a vele született nyereszkedési ösztön felülkereskedésével veszélyeztette volt összes reményeit.

Az út egy hirtelen kanyarulatánál egyszerre csak oly látvány kínálkozott, mely nem volt alkalmas arra, hogy jobb hangulatba hozza. Az országutat ugyanis egy fákkal beültetett sziklalejtő szegélyezte, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt a zöldelő Ellvölgyre és az ezüst ragyogású folyóra, a melynek az őszi világítás különös vonzó bájja kölcsönzött. És itt egy sárguló lombbal dúsz gesztenyefa árnyában ült Ida, még pedig Quaritch ezredes társaságában. Mindegyik előtt egy kis festőállvány volt kifeszítve kétség kívül együtt festettek, mert az ezredes e percben felkelt, a fiatal lány széke mögé állt és jobb kezének hüvelyk és mutató ujjával kört alkotva vizsga szemmel nézte Ida rajzát, aztán pedig szomorun rázta a fejét és valami megjegyzéssel illethette a fiatal lány művét, mire ez feléje fordította a fejét és élénk vitába látszott vele bocsátkozni.

- A manóba, szólt Cossey magában, tán csak nem fogja ezzel az átkozott madárijesztővel összeszűrni a levelet. Együtt festenek. Tudom, hogy ez mit jelent. Ha valakiről biztosan merem volna állítani, hogy Ida undorodni fog tőle, úgy az csak ez a vén kiszolgált katona lehetett.

Megállította a lovát és egy perczig gondolkodott, aztán átadta a gyeplőt az inasának és leszállva a kocsiról a sövény egy nyílásán át feléjük tartott. De mindketten annyira el voltak merülve művészeti vitájukba, amelynek egyes töredékei fülébe hangzottak, hogy akkor vették csak észre, midőn közvetlen közelükbe érve megszólalt:

- Jó napot, de le Molle kisasszony.

Ida ijedten felrezzent és vonásai elborultak, midőn a lehető legfagyosabban viszonoztta köszöntését. Cossey színlelt közönynyel hajtotta meg magát Quaritch ezredes előtt, ki viszonozva az üdvözlést visszatért festő állványához.

- Láttam, hogy ön itt van, szólalt meg Cossey halkán, azért bátorkodtam önt itt felkeresni, hogy megmondjam, miként rendbe hoztam a dolgot de la Molle urral.

- Igazán? felelt Ida ecsetével egy arra surranó légy után suhintva, remélem hát, hogy ön meg lesz elégedve ezzel a tőkebefektetéssel. És most kérem, ha megengedi, ne beszéljünk többé pénzügyekről, mert meguntam a dolgot.

Aztán hangosabban folytatta.

- Jöjjön ide, ezredes ur, Cossey ur lesz a bíró vitás kérdésünkben.

E szavaknál az előtte álló festményre mutatott.

Edward haragos pillantást vetett az ezredesre.

- Nem értek a művészethez, válaszolt röviden, különben is indulnom kell rögtön. Alázatos szolgálja.

Ezzel kalapot emelt és sarkon fordulva kocsijához sietett.

- Brr, suttogta az ezredes mosolyogva, de lakonikus volt az urfi. No hiszen majd megszelidül idővel, ha egy kicsit lekopnak a szarvai. Bocsánatot kérek, kisasszony, tán barátja önnek ez az uri ember?

- Ismerősöm, felelte Ida, hangsúlyozva a szót.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

E fagyos fogadtatás után, melyben szerelme tárgya részesítette, Cossey ur növekvő rossz kedvvel folytatta útját és lakására érve, gyorsan elköltött reggeli után Questnéhez sietett.

A lakószobában találta őt, a hol Bella türelmetlenül várta hátán keresztbe font kezekkel az ablaknak dölve.

Alig zárult be az ajtó a belépő mögött, midőn Bella megfordult és feléje közeledve gyöngéden megfogta a kezét.

- Egy örökkévalóság mult, hogy nem láttalak, Edward, szólt Bella szerelmes pillantást vetve rá, egy egész napig nem mutatkoztál. Nem tudod, hogy én csak akkor élek, ha látlak; ha nem látlak, csupán vegetálok.

Cossey hirtelen mozdulattal kiszabadította a kezét.

- Valóban Bella, válaszolt türelmetlenül. Valamivel óvatosabb lehetnél és lehetne annyi eszed, hogy ne tarts ilyen nyilvános előadásokat az ablak mellett, a hol a kertész mindent láthat.

- Nekem az mindegy, szólt kihívóan. Mit bánod te? A férjemnek csak nem áll jogában, hogy más emberek tetteit bírálja.

- Mit bánom? förmedt rá Cossey haragosan. Azt hiszed, mert te nem törődöl jó hirneveddel, hogy azért én se törődöm az enyémmel.

Questné felvetette nagy ibolya szemeit és sajátságos tűz lobogott fel bennök.

- Te bámulatos óvatosságot tanusítasz most, szólt jelentőségteljesen.

- De mit érek az én óvatosságommal, ha te olyan meggondolatlan vagy. Megmondom neked, hogy állnak a dolgok. Ebben az egész pletykafészekben nem beszélnek egyébről mint rólunk és azt egyszer s mindenkorra nem akarom. Ha nem akarsz óvatos lenni, véget vetek mindennek - ez a sok szónak rövid vége.

- Hol voltál ma reggel? kérde Bella vésztojósló nyugalommal.

- Üzleti ügyekben voltam Honham Castleban.

- Ah és tegnap kedvtelésből voltál ott. Beszéltél tán véletlenül üzleteid elintézése alkalmából Ida kisasszonnyal?

- Igen, felelt Edward merőn az arcába nézve, igen, beszéltem vele. Mért kérded?

- Előleges megbeszélés folytán ugye?

- Nem, megbeszélés nélkül. Vége van a kihallgatásnak?

- Igen és most hallgasd meg, amit mondok. Én teljesen átlátok a szitán, te meguntál és szeretnél lerázni a nyakadról. Engedd meg, hogy őszintén figyelmeztesselek, miszerint rosszul fogtál hozzá. Egy nő sem, - pláne ha az én szerencsétlen helyzetemben van - fogja nyugodtan tűrni azt, hogy más asszony kedvéért elmellőztessék. Én legalább nem tudom tűrni - és óva intlek - hallod - óva intlek - vigyázz magadra, mert a pusztá gondolat, hogy olyasmi megtörténhetnék, megőrjít.

És Bella görcsös zokogásba tört ki, ami annál inkább meglepte Cosseyt, mert arcza merev és fagyos volt mint a kő. De meghatották a szép asszony könyei és mindent elkövetett, hogy vigasztalja, bár törekvésének nem volt valami fényes sikere, mert Questné még mindig sirt, midőn egyszerre halk kopogás hallatszott.

Questné az ablak felé fordult és úgy tett, mintha egy levelet olvasna és igyekezett elpalástolni izgatottságát.

- Sürgöny jött az ön számára, Cossey ur, szólt a belépő cseléd, fürkésző pillantást vetve az urnőjére. A sürgönyhivatal szolgálja hozta ide, mert nem találta önt otthon és tudta, hogy ön itt van. Künn várja a borraivalót, a miért ide hozta abban a hiszemben, hogy valami fontos ügy.

Edward egy shillinget adott a cselédnek és kiküldte, aztán felbontotta a sürgönyt. A nővérétől jött és így hangzott. - Jőjj rögtön Londonba. Apát megütötte a guta. A hét órai vonattal várlak.

- Mi az? kérde Questné, vonásain felismerve lelki izgatottságát.

- Apám nagybeteg, a legközelebbi vonattal utazom.

- Soká maradsz el?

- Nem tudom. Hogy mondhatnám ezt meg előre. Hisz sejtelmem sincs, hogy alakulhatnak ott a dolgok. Isten veled, Bella. Szívemből sajnálom, hogy ép most volt heves jelenetünk, midőn el kell utaznom, de Isten a megmondhatója, hogy nem én okoztam.

- Oh Edward, zokogta Bella könytől ázó arczát feléje fordítva, ugye nem haragszol? Ne váljunk el haragban egymástól. Hogy ne lennék féltékeny, mikor olyan nagyon szeretlek. Monddd, hogy nem haragszol, mert különben boldogtalan leszek távolléted egész ideje alatt.

- Nem, nem, persze nem haragszom, de mondhatom, hogy nagyon örvidenek, ha többé nem kineznál ilyen rut jelenetekkel. Isten veled.

- Isten veled, felelt Bella oda nyujtva remegő kezét. Isten veled. Oh ha tudnád, milyen nehéz a lelkem, megbocsátánál. De alig fejezte be szavait, midőn Cossey már is eltűnt és Bella az ajtóhoz sietve hallgatta távozó lépteit, míg azok a lépcső szőnyegébe süppedve elhangzottak. Aztán ledőlt egy karosszékbe és fejét két kezébe mélyesztve elgondolkodott.

- El fogom veszteni, suttogta a szerelem éleslításával, tudom hogy úgy lesz. Mi vagyok én Idával szemben? Már régen látom, hogy többet törődik vele, mint velem és előbb utóbb eljön az az idő, mikor majd velem teljesen szakít és elveszi őt. Oh inkább halva szeretném őt látni magam előtt és magamat mellette.

Egy félórával később Quest toppant be hozzá.

- Hol van Cossey, kérdé?

- Az apját megütötte a guta és Londonba utazott, hogy őt még egyszer lássa.

- Ha az öreg most elpatkol, a te barátod Anglia egyik leggazdagabb embere lesz.

- Ez nagy szerencse lesz rá nézve. Én a pénzt nagy áldásnak tartom, sok mindentől védi meg az embert.

- Igen, nagy szerencse rá nézve és mindazokra, kik vele összeköttetésben állnak, felelt Quest ur nyomatékka. Apropos, mért sirtál? Mert Cossey elutazott vagy tán volt valami csetepatéd vele?

- Ki mondta, hogy sirtam és ha sirtam is, az az én dolgom. Remélem a könyeim az enyémek.

- Oh kérem, elvitázhatlan tulajdonod, nem is jut eszembe velők törődni. Ha tetszik, hát csak sirj. Cosseyra nézve valóságos áldás volna, ha az öregje most meghalna, mert pénzre van szüksége.

- Minek neki a pénz?

- Mert arra kötelezte magát, hogy magához váltja a Honham Castlere betáblázott zálogkölcsonöket.

- Minek az? Tőkebefektetésnek?

- Gyönyörű tőkebefektetés mondhatom. Ugy hiszem azért teszi, mert szerelmes de la Molle kisasszonyba és szeretné annak viszontszerelmét és háláját kiérdemelni. Nem tudta ezt? Azt hittem, hogy azért sirtál.

- Nem igaz, szölt Bella vonagló ajkakkal.

Quest ur mosolygott.

- Lám, lám, kedvesem, hova lett a te éles megfigyelő tehetséged? Különben a dolog rád nézve teljesen közönyös lehet. Sok tekintetben, nagyon megfelelő házasság ez és meg vagyok róla győződve, hogy összeillő szép pár lesz Edward és de la Molle kisasszony.

Bella nem felelt, hanem hátat fordított a férjének, hogy elrejthesse az arcában vonagló fájdalmát. Férje pedig megállt és kárörvendő tekintettel nézte lelki küzdelmét. Aztán közönyösen folytatta:

- Elmegyek most az irodába, de theára visszajövök.

Aztán távozott azzal a jóleső tudattal, hogy a nejeének oly bő anyagot nyujtott a gondolkodásra, mely nem igen lesz az inyére.

Midőn az ajtó bezárult mögötte, Bella megfordult és hangosan, mintha a férjéhez szólna, ismétlé:

- Gyülöllek, gyülöllek. Tönkre tetted az egész életemet és most pokoli kinokkal gyötresz. Oh bár meghalhatnék.

Az irodájába érkezve Quest ur két levelet talált az íróasztalán, melyeknek egyike de la Molle czimeres pecsétjét viselte, a másik levél kezeirásának láttára pedig Quest majd elájult. Bámulatos önmegtagadással arra határozta magát, hogy felbontja és elolvassa. A levél Edith tollából jött. Szokott tartalma abban összpontosult, hogy pénzre van szüksége, mert adósságai vannak és ha Quest egy hét leforgása alatt nem küld neki ötszáz font sterlinget biztosan számíthat arra, hogy eljön Boisinghamba és nyilvános botrányt fog csinálni, leleplezve minden gázságait. Hideg verejték gyöngyözött Quest homlokán, midőn elolvasta ezt a levelet.

- Uram Istenem, ez az asszony tönkre fog tenni. Minő sátán. És beváltja a szavát, ha nem küldök neki pénzt. Rögtön el kell, hogy menjek Londonba. Szeretném tudni, hogy jutott erre a gondolatra; Edith itt, - a pusztá gondolat kétségbeejt.

És arcát tenyerébe rejtve mélyen felsóhajtott. Aztán felegyenesedett, és néhány sort vetett papírra.

»Megkaptam a leveledet és a napokban nálad leszek.« Beletette a papírt egy névtelen borítékba és H. Aubignynének czimezte Londonba. Könnyebbülten nyult aztán de la Molle levele után és átfutott annak tartalmán. A levél jó hosszúra nyult és arról értesítette, hogy elfogadja Cossey Edward ur ajánlatát és arra kéri őt Questet, hogy kézbesitse de la Molle ügyvédjének az erre vonatkozó okiratokat. Quest szórakozottan olvasta el ezt a levelet és vállat vonva félretette.

- Furcsa egy világ a mi világunk, mondogatta magában és sok a komikus benne. Itt van ez a Cossey, a ki előlegez egy nagy summa pénzt, hogy némi jogot szerezzen Ida kezére, ki valószínűleg a saját akarata szerint fog indulni. Itt van Bella, ki örülten szerelmes Cosseybe, a ki megtöri a szívet és itt vagyok én, a ki fülig szerelmes vagyok a feleségembe, ki engem gyülöl. És én mindenkinek segédkezet nyujtok tervei keresztül vitelében és mindezt csak azért, hogy a saját javamat előmozdítsam és előkelő állást biztosítsak magamnak ebben a társadalomban, melynek szellemileg jóval fölötte állok. Aztán itt van ez a bolondos vén de la Molle, a ki azt hiszi, hogy körötte és Honham körül forog az egész világ. És az egész láncz utolsó gyűrűje az a hárpia, az az Edith, aki viszont markában tartja az én egész sorsomat és kiszívja a velőt a csontjaimból. Furcsa egy világ és a legrosszabb benne az, hogy a bonyodalmak megoldása nincs a mi hatalmunkban.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Bármily nehéz teher is az élet, hála a sorsnak, mely időről időre enyhíti a szenvedéseinket, néha kijutnak számunkra oly napok, amelyek ha nem is felelnek meg a megálmodott boldogságról alkotott eszménynek, oly közel állnak ahhoz, hogy későbbi években azt képzelhetjük, hogy tényleg megvalósultak volna eszményeink. És sajátságos, eme napok, a melyekkel a sors oly nagyon fukarkodik, többnyire összefüggésben vannak a szerelemmel, azzal a csodás varázsfával, mely erejét az anyagiság porából meríti, és mégis égis emelkedik és a messze végtelenségbe terjeszti ki illatos, virágos, lombos ágait.

Ilyen önfeledt boldogság napjai derültek fel Idára és Quaritch Heroldra is. Minden felkelő nap együtt látta őket, majd együtt rándultak a vidék legszebb pontjaira, majd együtt festettek és vitatkoztak egymástól elütő művészeti felfogások helyessége felett.

Quaritch ezredesnek ugyanis az volt a gyengéje, hogy ügyes festőnek hitte magát, és ámbár mint sok jeles ember, ő is mindenféle más dologhoz alaposan értett és csak ehhez az egyhez nem konyitott, mégis büszkébb volt erre a képzelt tehetségére mint minden egyébre. De ámbár szívós makacssággal ragaszkodott az ő festész módjához és nem becsülte nagyra Ida festésmodorát, mind a mellett legkedvesebb ereklýje volt az a kis, kitűnő kivitelű kép, amely szobájának legszembeötlőbb falát díszítette és amely előtt néha óra hosszakig elálldogált. Nem mintha magát a festményt bámulta volna, hanem egész lelke napról napra föltétlenebbül hódolt meg annak a mindent feledtető szenvedélynek, mely őt ellenállhatatlanul rabjává tette. Romlatlan szíve a tapasztalatlan ifju idealismusával csüggött ezen a lányon, kit nálánál tisztább, nemesebb, ragyogóbb, majdnem elérhetetlen lénynek tartott. Ez a kedélyállapot aggasztó egy negyvenéves embernél. Midőn Harold ötévi távollét után megpillantotta ezt a soha el nem felejtett arcot, sajátságos változás ment véghez egész lényében. Mind ama sejtelmes vágy, mind ama határozatlan többé-kevésbé poétikus remény, mely hosszú őt év folyamán ébredt a szívében, egyszerre határozott alakot öltött, és ittléte első napján tisztában volt azzal, hogy szeret.

Midőn aztán nap nap után mult és mind jobban tanulta megismerni, szerelme nőtton nőtt, míg végre egész szíve hön dobbant e későn lelt kincsért, a ki drágábbá vált előtte mint az élete, drágább mint minden más a világon. Boldog és vidám napok voltak azok, a midőn majd beszélgetve járták be Honham Castle fasorait, majd a festő állvány előtt ülve gyönyörködtek egymás társaságában.

Ida büszke tartózkodása lassanként barátságos őszinteségnek adott helyt és Harold csakhamar megtudta, hogy a gondok sok álmatlan éjt okoztak neki. Aztán elmondta uj barátjának a fivére halála okozta nagy bánatot, akit forrón szeretett és aki könnyelműségével sok, sok fájdalmat okozott szerető szívének. Lassanként megtudta egész élettörténetét, a jelen és a mult minden gondját és baját, csak a dráma utolsó fejlődését nem mondta el Ida neki, valamint arról a szerepről is hallgatott, amit Cossey játszott benne.

Ida elmondta azt is, minő magányos életet élt, mióta fivére a hadseregbe beállt, mert Honhamban nem lelt sem barátokra, sem ősmérősökre, kikkel ugy művészi hajlamaira nézve, valamint szellemileg rokonszenvezhetett volna.

- Szerettem volna magam is valamihez hozzá fogni, szólt egyszer szomoruan. Tudom ugyan, hogy nem sikerült volna, mert kevés nő tud oly sikert kivívni, mely érdemes volna a küzdésre. Hanem hát az életem más irányban haladt, nem tehetek semmi egyebet, mint hogy lehetőleg igyekszem napról napra csökkenő jövedelmünkkel ugy gazdálkodni, hogy szegény apámnak minél kevesebb gondja legyen.

- Ne gondolja kérem, tette hozzá gyorsan, hogy panaszkodom, vagy hogy mulatni vágyom. Nem, nincs szükségem zajos szórakozásokra. Különben sok olyan dolog adatott meg nekem, amiért van okom hálát adni az Istennek. És utóvégre nem megy minden a világon a mi kedvünk szerint és meg kell nyugodnunk az Isten akaratában. Csak néha nyomasztólag nehezedik a lelkemre az a tudat, hogy olyan korlátolt szűk határok közt lefolyó életet élek, holott én azt hiszem, hogy jobbra születtem.

Harold feltekintett, látta az Ida pilláin rezgő könnycseppet és megfogadta magában, hogy mindent meg fog tenni, a mi hatalmában áll, hogy sorsán lendítsen. De azért csak ennyit mondott:

- Ne szomorkodjék, kisasszony. A sorsunk néha akkor fordul jobbra, mikor a legrosszabbul áll. Hisz Ön tudja, hogy én ősdi felfogásu ember vagyok, a ki hisz a gondviselésben és abban, hogy az Isten mindent jól intéz, ha az emberek megérdemlik.

Ida szomorun rázta ugyan a fejét, de hallgatott. Hanem barátjának rendithetlen hite és férfias ereje mégis új bátorságot öntött a lelkébe, a mihez az a tény is jelentékenyen hozzá járulhatott, hogy ő napról-napra jobban hozzászokott Harold társaságához. Művelt nő létére örvendett annak, hogy benne rokon lélekre lelt, de tán még szellemi tulajdonságánál és a tudomány minden ágában szerzett alapos ismereteinél is többre becsülte nyíltszívűségét és őszinteségét; minden nemes és igaz iránti lángoló szeretete, minden kicsinyes és aljas iránt tanusított megvetése megnyilatkozott minden egyes szavában és Ida már nem volt olyan fiatal lány, hogy egy szép arc és némi fitogtatott érzés benyomást tett volna lelkére. Érett nő volt és Quaritchban érett, jellemes, nemesen gondolkozó férfit talált, a kit mint ilyent becsülni és - szeretni tanult.

Igy mult el a gyönyörű ősz. Cossey Londonban volt, Quest ritkán alkalmatlankodott náluk, úgy, hogy ők ketten a barátság árnyas utjairól lassan lassan áttévedtek a szerelem napsugaras ösvényére.

A tavasz György látta ezt és jelentőségteljesen pislantott hunczut szemével; de la Molle maga is észre vett valamit, de higgadt megfontolás után arra az elhatározásra jutott, hogy a dolgoknak szabad folyást enged, mivel egyelőre mitsem tehet.

Azzal ugyanis nem volt tisztában, vajon kíváncsi volna-e ez a házasság vagy nem, majd így - majd amugy vélekedett. Cossey magaviselete is rejtély volt előtte, de mivelhogy egyelőre a sötétben tapogatózott itt is, ott is, arra az okos elhatározásra jutott, hogy nem törődik majd semmivel, hanem megvárja, hogy mire fejlődnek a dolgok.

TIZENHATODIK FEJEZET.

Két nappal Edith levelének vétele után Quest ur jelentette a nejének, hogy neki üzleti ügyekben Londonba kell utaznia, a hol néhány napig marad.

Bella az arcába nevetett.

- Hallod, William, szólt kaczagva, valóságos színész vagy. Csak azt az egyet csodálom, hogy érdemesnek tartod velem szemben is még mindig komédiázni. Különben remélem, hogy Edith most nem fog sokba kerülni, mert jelenleg úgy tudom kevés pénzünk van, és az én vagyonomból nincs a számára semmi.

Quest szemmelláthatólag összerezett e keserű guny hallatára, melyet neje gyermektegy ártatlanságu mosolylyal kísért, de nem válaszolt. A felesége sokkal többet tudott, semhogy tisztázhatta volna magát a vád alól. Csak azon az egyen tündökött el kíváncsian, vajjon minő kinos lenne az élet e nő oldalán, ha a teljes való tudatára jutna. A pusztá gondolatra is reszketett. Sejtette, hogy e gyermektegy arczu nő boszujában rettenetes lehet és hogy az a hófehér finom kacsó görcsösen tudna kapaszkodni ama férfi nyakába, a kit gyűlöl, és meg tudná őt fojtani. Soha még oly tisztán nem látta sem azt, hogy ő és ez az asszony halálos ellenségek és hogy valamikor élethalál tusa fejlődik majd köztük.

És ami a legsajátosabb a dologban, mindamellett szerette őt.

Quest három órákor érkezett Londonba és első látogatása főnökének szólt, hol arról értesült, hogy az öreg ur jobban van és hogy Quest ur kilátásba helyezett megérkezésének hírére ama szigorú utasítást adta, hogy küldjék őt rögtön hozzá, mert fontos beszéde van vele Honham Castle ügyében.

Quest tehát Grosvenor streetbe hajtattott az öreg Cossey lakására, hol Edward ur után kérdezősködött. Az inas bevezette egy dolgozóterembe, mely mint Quest rögtön észrevette, Edward

ur magánhasználatára volt berendezve, mert a hatalmas íróasztalon heverő levelek czimei kezeirását viselték és a karosszék támláján hanyagul odavetett barna bársony dolgozókabátban Quest rögtön Edward tulajdonára ismert. Tekintete egy levélboríték kikandikáló csücskén akadt meg, mely a kabát egyik zsebéből fehérlett és azt a sajátságos kékes színt mutatta, mely iránt Bella előszeretettel viseltetett. Egy perczig hallgatózott, vajjon nem-e közeledik senki, aztán oda sompolygott és kihuzta a levelet, melyen neje kezeirását ismerte fel.

Ezzel feljogosítottnak vélte magát arra, hogy a levelet eltulajdonítsa.

Egy perczcel később belépett Cossey és szivélyesen kezét szorított véle.

- Jó napot Quest, szólt Edward. Ugy hiszem az öreg még egyszer kivergődik; igaz, hogy tehetetlen akár egy pólyásbaba, de az akarata erősebb mint valaha és minden nap előadatja magának az üzletben történt fontosabb dolgokat. Ugy hiszem egy évig még ki fogja huzni, de engem egy perczig sem bocsát el magától. Egész áldott nap üzletekről beszél velem azon ürügy alatt, hogy tapasztalata gyümölcseit akarja rám hagyni, mielőtt meghal. Szeretné önt látni és ha úgy tetszik, hát felmehetnénk tán hozzá.

Ezzel felhaladtak az első emeletre, melynek egy dus pompával berendezett hálószobájában pamlagon hevert a gutaütött aggastyán.

Midőn Quest belépett Edward kíséretében, Cossey legidősebb leánya letette az ujságot, amelyből az imént felolvasott neki egy cikket a pénzpiacsról és tudatta az apjával, hogy Quest ur itt van.

- Ah Quest ur, szólt az öreg rikácsoló vékony hangon. Igaz, igen sürgős beszédem van önnel. Most mehetsz, lányom, de gyere aztán vissza; az üzlet mindennek előtt, ámbár az amerikai vasuti részvények hirtelen árcsökkenése nagyon tanulságos. De én sejtettem, hogy így lesz és gondoskodtam róla, hogy Cossey és fia veszteséget ne szenvedjenek.

E szavaknál elégedett mosoly játszadozott keskeny ajkai körül és meglátszott rajta, hogy szeretné a kezeit dörzsölni, ha ez nem lett volna fizikai lehetetlenség.

Quest a beteg nyugágyához lépett, melynek párnáin egy kiaszott hófehérfürtű halovány ősz pihent, kinek sápadt arcza kísértetiesen fehérlett ki a fekete bársonysipka alól. Amennyire Quest megkülönböztethette, egész teste bénának látszott a feje és nyaka kivételével, melyben még volt némi élet. De fekete szemeiben élénk tűz ragyogott, a mint azokat a teremben körüljártatta.

- Hogy van, Quest? Sajnálom, hogy nem nyujthatok önnek kezét, de láthatja hogy a betegség nagyon levert, habár a fejem tiszta, tisztább mint valaha. És én nem halok még meg - oh ne higgye kérem, hogy meghalok - eszem ágában sincs. Én élélhetek még két évig is, egy évig biztosan. Egy év alatt pedig szemes ember sok pénzt kereshet. Egyszer százhuszezer font sterlinget kerestem egy év alatt és ez megeshetik másodszor is mielőtt meghalok. Igen, igen, még sok pénzt kereshetek, nagyon sokat.

És hangja kellemetlen krákogásba csapott át, mely sértette Quest füleit.

- Remélem és kívánom, hogy önnek igaza legyen, felelt Quest ur udvariasan.

- Köszönöm, ez a jó kívánság szerencsét fog hozni. Nos, kedves Quest uram, a dolgok ott lenn nem is állanak oly rosszul, ha tekintetbe vesszük a rossz idöket.

- Azt hittem, hogy kénytelenek leszünk az öreg de la Molle birtokát elérverelni, de azt hallom, hogy fizetni fog. Nem tudom elképzelni, ki lehet az a számár, aki neki előlegezi azt a pénzt. Önnek valami kliense? No, az rajta fog veszteni, de úgy kell neki. Hanem részemről örvendek a dolognak, mert ilyen nagy czégre nézve, mint a milyen az enyém, mégis csak kellemetlen, hogy egy régi ügyfelének a birtokát elérvereltesse. Nem mintha sokat nyertünk volna rajta,

ellenkezőleg, sok dolog volt vele, több munka mint haszon, más különben meg sem tettük volna. De hát utóvégre ő sem más mint csődbe került ember, és az ilyennek kötelessége volna kijelenteni a fizetéseképtelenségét. Az efféle embereknek le kellene tünniök a cselekvés szinpadáról, hogy helyet adjanak azoknak, kiknek igenis van pénzük.

Quest ur, ki már torkig volt ezekkel a megjegyzésekkel, ügyesen áttérte a beszélgetést más tárgyra és mindenféle megkezdett üzletekkel számolt be. Egyebek között bejelentette azt is, hogy Quaritch ezredes kontót nyitattott az ottani fióknál.

- Quaritch? kérdé az öreg ur, élénk érdeklődéssel, ezt a nevet ismerem. Nem szolgált a 105. gyalogezrednél?

- Igen, felelt Quest, ki rendesen mindent tudott. Az indiai zavargások alkalmával mint százados szolgált ennél az ezrednél, egész fiatalon kapott egy súlyos sebet és elnyerte a Viktória keresztet. Mindezt nem rég tudtam meg.

- Az ő! az ő! ismétlé Cossey dühösen csóválva a fejét. Quaritch gazember. Mondom önnek, hogy gazember. Megcsalta a nőm nővérét. A szegény lány husz évvel volt fiatalabb a feleségemnél és ő nyolcz nappal a lakodalom előtt hagyta a faképnél anélkül, hogy megmondta volna az okát. Szegény lány beleőrült és most a bolondok házában van. Oh ezért szeretném azt az embert tönkre tenni, a szegények házában szeretném látni koldusbotra jutva.

Quest ur és Edward összenéztek és az öreg ur kimerülten rogyott vissza a vánkosára.

- No most Isten önnel, Quest ur. Remélem lenn fognak gondoskodni az ebédjéről, szólalt meg aztán újra. Elfáradtam és szeretném is hallani az említett tőzsdeczikk végét. Ön derekasan dolgozott a Cossey és fia czég érdekében és a Cossey czég hálás lesz ön iránt, mert mi mindig az eredményhez szabjuk a honoráriumot; ez a leghelyesebb ut, hogy az ember jó szolgálatot biztosítson magának és sok pénzt szerezzen. És te Edward, emlékezzél meg arról, amit mondok; ha valaha nyilnék alkalmad, fizesd vissza kamatostul Quaritch gaztettét.

- Az öreg urnak még nagyon tiszta az agya, szólt Quest Edwardhoz fordulva, mihelyt künn voltak a folyosón.

- Nagyon tiszta a feje! Ugyan az Isten áldja meg, hisz valóságos lélekkufár lett belőle. Meg vagyok győződve róla, hogy egyszerűen kitagadna, ha sejtene valamit arról a harminczezer font sterlingről, a mit de la Mollenak kölcsönöztem. Én se vagyok sentimentális ember, de mégis csak undorító látvány, hogy egy aggastyán, ki egy lábával a sirban van már, úgy ragaszkodik a pénzes zsákjaihoz, mintha azokon egyenest mennybe akarna menni.

- Igen, furcsa dolog ez, de hát a pénz az ő mennyországa.

- Különben érdekes egy történet az, a mit Quaritch ezredesről emlegetett. Én soha se szívelhettem azt az ájtatos arczu embert, szólt Edward, midőn újra a dolgozó szobájában ültek.

- Igen, nagyon érdekes, csakhogy az igazat megvallva úgy hiszem, hogy itt félreértés forog fenn, mert nem hiszem, hogy Quaritch ezredes az az ember, a ki nyomós okok nélkül tenne valamit. Különben nem tudhatja azt senki sem, mert azóta sok idő mult már.

- Bárhogy legyen is, kedvem volna neki megmondani apám véleményét, mihelyt hazakerülök, szólt Edward ingerülten. No, de itt az ebéd ideje.

A kitünő ebéd után, melynél Quest ur, tekintettel a teljesítendő kellemetlen feladatra majdnem egy egész palaczk Portert ivott, tíz óra felé bucsut vett és a Rupert Street felé hajtatott.

Ott aztán elbocsátotta a kocsit és lassu léptekkel haladt végig az utcán, míg egy piros oszlopos kis házhoz ért, melynek kapuján becsengetett. Egy középkori buta, de ravaszarczu némben, a kit Quest nagyon jól ismert; vigyorogva nyitotta ki az ajtót, ez volt névleg Edith komornája, de tényleg az ő zsarnoka.

- Itthon van Aubigny asszony?

- Nem uram, felelt a szolgáló vigyorogva, de nemsokára visszajön majd a dalcsarnokból, mert a műsor második részében nem működik közre. Tessék addig is besétálni. Ön oly ritka vendég nálunk, és meg vagyok győződve róla, hogy az asszony rendkívül fog örvideni látogatásának. Az utóbbi időben olyan iszonyatos pénzzavarban voltunk. Fogalma sincs róla, mennyi bajom volt azokkal a rabló kereskedőkkel.

Ezalatt a szalonba értek és Ellen meggyújtotta a légszeszlámpát. Az arannyal és üveggel pazarul diszitett terem kihívó pompában ékeskedett; de meglátszott rajta, hogy nem takarították ki, mióta a tulajdonosnője távozott, mert az asztal tele volt félig kiürített szódavizes üvegekkel, pálinkás pohárkákkel, szivarvégekkel, játékkártyákkal és szerteszórt ezüst- és rézpénzdarabokkal. A pamlagon szanaszét heverték egy rikító piros atlasz ruha, egy pár aranyhimzésű bálí czipő és egy hosszú svéd keztyű, melyen annyi volt a gomb, hogy levetett kigybőrrre emlékeztetett.

- A mint látom, az urnőjének vendégei voltak, Ellen, szólt Quest nyugodtan.

- Igen, néhány ismerős asszony volt itt látogatóban, szólt a szolgáló vigyorogva, szegény asszonyom olyan levert, mióta ön távol van tőle és nem is csoda; ehhez járul még a folytonos pénzzavar, és éjjel-nappal dolgoznia is kell, hogy megkeresse a mindennapi kenyerét. Gyakran sir is szegény szomorú sorsa felett.

- Ah, jegyezte meg Quest, félbeszakítva a bőbeszédű némbert, Aubignyné barátnői szívt szívnak. Rakjon le innen mindent az asztról és adjon egy üveg szódát egy kis cognaccal. Meg fogom várni az urnőjét.

Az asszony engedelmeskedett és elhallgatott, mert Quest szemében olyan kifejezést látott, melytől szinte megijedt. Elejébe tette a kívánt hűsítőt és aztán magára hagyta.

Questnek eszébe jutott nejének ama levele, melyet Cossey zsebéből kihuzott. Elővette azt, félrelökte a piros atlasz ruhát, a hosszú keztyűt és az olvasáshoz fogott. Sejtelve helyesnek bizonyult, amennyiben ez a levél tényleg szerelmes levél volt, szenvedélyt lehelő poetikus szépségű szerelmi ömlengés, és az örök szerelem fogadalma. Oly mély komolyság, oly epedő, odaadó szeretet hangján szóltak a szeretett férfi szívéhez, hogy a mindennapiság prózáját valami földfeletti varázs fényével árasztották el.

Quest végig olvasta a levelet, aztán gondosan összehajtva a mellényzsebébe tette. - Bellának érző szíve van, az bizonyos, és én mégse tudtam ezt a szívet meglágyítani, pedig én szerettem őt, daczára annak a nagy hibának, a mit vele szemben elkövettem és szeretem még most is. Ez a levél mindenesetre jó bizonyíték, ha valamikor lesz alkalmam azt felhasználni. Mi hazard játékot játszunk egymással, a melyben az nyer, aki legtöbbet mer.

A szoba levegője majd megfojtotta, felkelt hát és kilépett az erkélyre.

Csendes, békés, holdsugaras éj volt és Quest az erkélyen levő székre ledőlt. Szíve az átszenvedett kintől meglágyult és édesen elmerengett.

Eszébe jutott elhunyt anyja, kit gyöngéden szeretett; eszébe jutott, mint rebegte el anyja ölében gyermektegy imáit és mint hallgatta azokat a szép templomi énekeket, amiket az édes anyja vasárnap este énekelt.

Anyja halálakor úgy érezte, hogy véle sirba szállt minden, ami szép és szent volt az életében és ime most hálát ad az Istennek, hogy az anyja már nem él.

Aztán eszébe jutott az az undok némbér, ki őt tönkre tette és visszaemlékezett arra, hogy nyult az romboló kézzel élte fonalához, megrontva és megsemmisítve őt.

Vége Bella szép arcza tünt fel lelki szemei előtt; úgy a hogy őt legelőször látta, tizenkét éves lány korában mint az elzüllött vén falusi orvos egyetlen gyermekét. Megszerette őt és piszkos eszközök révén vette őt nőül és aztán utjába került az az asszony és ő megtudta azt, hogy neje ifju szive teljes szenvedélyével gyűlöli őt.

Ezentul fokról fokra süllyedt és lelkében felébredt a vagyon és nyugalom utáni égő sovárgás; egy hosszú, hosszú küzdelem, mely a jog elleni vétségek szakadatlan láncolatává fejlődött, míg ő végre megrögzött gonosztevővé fajult, kit egy ádáz furia üldözött, amely elől nem volt menekvés.

Pedig Quest tudta, hogy más körülmények közt boldog jó emberré fejlődött volna.

Most pedig oda minden remény, most már tovább kellett haladnia a megkezdett uton.

És Quest a kőpárkányra hajtvá fejét lelki kinjában könyekre fakadt és Istenhez fohászkodott, hogy oldja fel bűnei alól, imádkozott ama biztos tudattal, hogy meg nem hallgattatik, mert sorsa örökre eldőlt.

TIZENHETEDIK FEJEZET.

Amint így merengett, hintó robogás hallatszott és egy kocsi állt meg a kapu előtt.

- No most kezdődik a tusa, mondta Quest magában, egész lelki erejét összeszedve.

A következő pillanatban egy rikácsoló hang, a melyet Quest szomorú tapasztalatok révén ismert, ütötte meg fülét, amint valakinek oda kiáltotta:

- Nos, te tapsifüles, lesz-e vagy nem, nem tudod kinyitni a kocsi ajtaját?

- Hogyne szép szerelmem, válaszolt egy rekedt, mámoros főre valló férfihang; csak várj egy perczig, imádozt Edithem.

- Hagyj békében a számságaiddal és segíts, hadd szálljak ki, felelt az imádozt Edith ingerülten és a következő perczben egy frakkba bujt, az undorodásig aljas külsejű férfi, kinek vonásai állatias érzékiségre vallottak, termett hirtelen a kocsi ajtajánál, hogy a benn ülőt kisegitse. Vele egyidejűleg Ellen is a kocsihoz ért és Edith fülébe sugott valamit, mire ez oly hangosan, hogy az erkélyen álló Quest tisztán kivehette minden szavát, oda szólt a kísérőjének:

- Hallod-e, Johnnie, takarodnod kell, d'Aubigny ur valahogy előkerült; úgy hogy te volnál ma az ötödik kerék a kocsin. Azért legjobb lesz, fiam, ha ugyanezzel a kocsival visszahajatsz, legalább fel leszek mentve a kocsi megfizetése alól. És most illa berek, nád a kert.

- Aubigny, mormogta a dandys külsejű férfi szitkozódva, mi közöm nekem d'Aubignyhez. Gyere ide, d'Aubigny, hol vagy, rám nem kell féltékenynek lenned, én...

- Fogd be a szádat és takarodj. Ő ügyvéd és nem vágyódik a te ösmeretséged után, értetted?

- Na, én is az vagyok, még pedig a legravaszabb fajtából, rikácsolta Johnnie vigyorogva, arcades ambo - különben annyit mondhatok, hogy nem illik az embert ide csábítani ebbe a pusztaságba, hogy aztán szomjan égő torokkal hazaküldj anélkül, hogy megkínálnál egy kis hűsítővel. Kölcsönözzél legalább öt flört, imádozt Edithám. Ez rossz tréfa volt.

- Akár rossz, akár jó, takarodj, különben baj lesz, ma ki nem csalsz egy krajczárt sem. Kotródj!

Ez ellenmondást nem tűrő ukáz előtt a férfi meghajolt és szó nélkül kocsiba szállva, távozott.

D'Aubignyné pedig komornája kíséretében besietett a házba és rövid idő múlva Quest hallotta, mint suhog a lépcsőn uszályos selyemruhája. Visszavonult hát az erkély homályába és várta a belépőt, ki a szokatlan fénytől káprázó szemekkel tekintett maga körül, hogy felfedezze a bejelentett vendéget. D'Aubignyné magas, sovány, körülbelül negyvenéves nő lehetett, kinek hervadt arcza feltűnő szépség nyomait mutatta. Rizsporos kendőzött arcának kihívóan kaczer kifejezését visszataszító mosoly torzította el. Alacsony homlokát torony alakulag felfésült dus hamis hajkorona koszoruzta, mely alatt fagyos tekintetű kék szeme villogott. Keskeny, egymástól elálló ajkai között két hófehér széles fogsor villogott. Egy feszesen testhez simuló aranyárga, feketecsipkés selyemruha omlott le vállairól és meztelen karjait feltűnő sárga selyemkecstyű fedte könyökig. Könnyed és fesztelen mozdulattal siklott végig a termen, leselkedő pillantásokkal keresve éjjeli látogatóját. Egész megjelenése egy zsákmányra vadászó vadmacskára emlékeztetett.

- Hol a fenében van? kérdé hangosan. Kiváncsi vagyok, vajjon megszökött előlem?

- Itt vagyok, Editha, felelt Quest nyugodtan a sötét erkélyről belépve a szobába.

- Ah, itt vagy, kiálta fel Editha gunyos kaczagással. A sötétben lappangsz, mint a te gonosz aljas ármánykodásaid. Nos rég nélkülözött kedvesem, haza jöttél-e végre valahára és hoztál-e magaddal elegendő mennyiségű aprópénzt? Gyere csókolj meg.

És Editha tárt karokkal sietett elébe.

Quest megszeppenve hátrált és kinyújtott kézzel tartotta őt kellő távolságban.

- Köszönöm, nem szeretem a festéket, szólt hidegen.

Editha szívében e gunyos megjegyzés hallatára vad tűz lobogott fel.

- Nem csoda, hogy kénytelen vagyok kipirosítani az arczomat, a nyomor és nehéz munka megviseli az embert - könnyű ám a szép Questnének, kinek nincs egyéb dolga, mint hogy prédálja azt a pénzt, ami jogosan engem illet meg. Hallod-e, drága gyermekem, mondok neked valamit, jól vigyázz magadra, mert ha elvesztem a türelmemet, hát biz én kilököm azt a kakukfiut a maga puha meleg fészkéből és kitépem hamis tollait.

- Tán abba hagynád a sok haszontalan fecsegést és térnél a dologra. Nincs kedvem a te kifakadásaidat hallgatni.

Ezzel megfordult, gondosan bezárta az ablakot, és összevonta a függönyöket.

- Jó, jó hallgatok már. Hisz én nagyon szeretetreméltó és előzékeny vagyok. De légy türelemmel egy perczig, egy pohár cognacos szodavizet kell innom. A torkom olyan száraz mint egy mészkemencze. Nem csoda, ha az ember kénytelen egy dalcsarnokban esténként énekelni, hogy megkeresse mindennapi kenyerét. No most jobban érzem magamat valamivel, szólt Editha hanyatt dölve a pamlagon. Ki vele, hát mennyi pénzt hoztál?

Quest leült, de hirtelen felpattant a helyéről, kinyitotta az ajtót és kipillantott a folyosóra; ott nem látott senkit, becsukta és kulcsra zárva azon ürügy alatt, hogy összebb vonja az ajtót elfedő függönyöket, gyors mozdulattal kihuzta a kulcsot.

- Mit csinálsz, kérdé Editha gyanakodva.

- Megnéztem, hogy Ellen nem hallgatózik-e a kulcslyuknál. Nem volna első eset.

- Megint a szokott alattomos fogásaid egyike. Fogadni mernék, hogy valami gazságban töröd a fejedet.

Quest leült és ügyet sem vetve az utóbbi megjegyzésre, megszólalt.

- Hoztam neked kétszázötven font sterlinget.

- Kétszázötven fontot? kiáltott fel Editha szilaj nevetéssel felugorva a pamlagról. Olyan olcsó szerrel nem szabadulsz meg tőlem, annyi az adósságom.

- Jobb lesz, ha leülsz és hallgatsz, különben még ennyi pénzt sem kapsz. Saját érdekedben tanácsolom, maradj veszteg.

A férfi hangjában és egész lényében volt valami ellenállhatatlan erő, melynek hatása alatt a vad haragra gyult szilaj nő hirtelen meghunyászkodott és leült.

- Hallgass ide. Te folyton nyomorról panaszkodol, és ime bejövök a házádba - érts meg jól a saját házádba, nem a lakásodba és itt egy dőzsölő játékkompania még el nem távolított nyomaira akadok; az egyik szögletben nyitott hosszú nyaku pezsgős üvegeket látok; amott a pamlagon hever egy harmincz font sterlinges selyemruha; hallom, hogy lenn az utcán valami aljas részeg siheder még egy ötöst kér tőled. Te nyomorról panaszkodol és ime tőlem kaptál ez évben négyszáz fontot és a dalcsarnokban hetenkint tíz font sterling a fizetésed - ne szólj, - ne is igyekezz engem hazugságokkal elámitani. Minden után tudakozódtam.

- Már megint kémkedtél, jegyezte meg Editha gunyosan.

- Igenis, kémkedtem, ha így akarod nevezni, de úgy van, amint mondom. És most térjünk a dologra, ezentul nem fogsz tőlem annyi pénzt kicsikarni. Nem akarom és nem tehetem. Most adok kétszázötven fontot és ennyit kapsz ezentul évenként és egy krajczárral sem többet.

Editha újra felfortyant.

- Megörültél? Azt hiszed, hogy én, a te törvényes feleséged rongyos kétszázötven fonttal be fogom érní. Inkább a bigamia vétsége miatt feljelentlek, perbe foglak, a börtönbe viszlek.

- Azt meghiszem, te képes volnál erre a gazságra, de még sem fogod tenni. Mosolyogsz. Majd megmondom később, mért nem fogod tenni. Előbb hadd hívjam vissza az emlékezetedbe házasságunk előzményét és történetét, amelyről te úgy látszik már megfeledkeztél. Huszonöt év előtt tizennyolczéves gyerek voltam, te pedig mint husz éves lány anyám házában álltál szolgálatban és szerelmes voltál belém. Ekkor történt, hogy anyámnak el kellett utaznia Portsmouthba halálos betegségben sinylődő bátyámhoz, ki ott meg is halt. Anyám távolléte alatt hagymázba estem, és te ápoltál. Bár mérgeztél volna meg inkább! Te felhasználtad a lábadozó beteg gyengeségét és napról napra nőtt rám gyakorolt befolyásod, mert szép voltál és beléd szerettem. Aztán mézes szavakkal csábítottál arra, hogy nőül vegyelek. Én részint tényleges vonzalomból nősülési engedélyt szereztem, amely célból ki kellett jelenteni, hogy nagykoru vagyok, valamint hamisítani kellett az eklézsiánk neveit is. Másnap mámoros fővel estem át az esketési szertartáson és midőn anyám néhány nappal később visszatért és látta, hogy mi tulságos bizalmas lábon állunk egymással, minden további teketória nélkül kitette a szűrődet. Te pedig ellenvetés nélkül hagyta el a házat anélkül, hogy mi ketten csak egy szóval is emlegettük volna egybekelésünket, melyet mindketten komédiának tekintettünk és én évekig szem elől tévesztettelek. Tizenöt évvel később, midőn már rég megfeledkeztem erről a gyerekkori kalandról, megösmérkedtem egy vidéki fiatal lánynyal, kibe beleszerettem és kinek hozománya, ámbár nem volt jelentékeny, elősegithette volna ügyvédi praxisomat.

- Akkor azt hittem, hogy rég meghaltál, vagy pedig, hogy házasságunk a hamis bejelentések folytán törvénytelen még akkor is, ha te esetleg életben volnál. Szerelmem és a kilátásban lévő anyagi előny bátorítottak erre a kockáztatott lépésre és én megnősültem. Akkor történt,

hogy te nyomoztál és nekem csak akkor jutott eszembe, hogy házasságunk érvényes volta után tudakozódjam, a mit előbb kellett volna megtennem. Iszonyu megdöbbenésre esett értésemre az a rettenetes valóság, hogy az a vélt komédia jogérvényes. Te is ügyvédhez fordultál és ugyanazt a felvilágosítást nyerted. Én el voltam veszve. Ama perctől fogva nőm vagyonából fizettem le neked kétezer font hallgatási díjat azon föltétel alatt, hogy Amerikába mész és soha Anglia földjére vissza nem térsz. Bár lett volna akkor elég erkölcsi erőm, hogy elszántan végigküzdöttem volna azt a kinos dolgot, de féltettem az állásomat és a praxisomat.

- Te elmentél és azt irtad, hogy Chikagoban újra férjhez mentél. Fellélegzettem. Hanem másfél év múlva újra itt termettél, midőn végére jártál az utolsó garasnak és akkor megtudtam, hogy a férjhez meneteled története merő humbug volt.

- Teringettét, voltak is azok vig idők, kaczagott fel Editha, hej volt is akkor dinom-dánom a te kétezer font sterlingeddel.

- Visszajöttél és még többet csikartál ki és nekem nem volt választásom, adnom kellett újra meg újra, meg mindig újra. Tizenegy év alatt több mint huszonhárom ezer font vándorolt a te feneketlen zsebedbe és mindig újra akarsz kiszípolozni. Remélem beösmered, hogy ez a tények hű felsorolása.

- Igaz, nem is vitatom, de hát mi van ebben? Én a feleséged vagyok, akármit mondasz és te elkövetted a bigámia vétet és ha nem fizetsz, hát a dutyiba viszlek. Ennyi az egész, fiam. Nem szabadulsz meg tőlem, rikácsolta Edith emelkedett hangon, felbigyesztve vékony ajkait, hogy hófehér fogsora kísértetesen villogott ki. Hát te azt hitted, barátom, hogy érvénytelennek fogod nyilváníthatni a házasságot? Csalódtál jó madár, ez egyszer csalódtál és ezt drágán fizeted meg. Majd megmutatom neked, mit tesz, egy törvénytelen második feleséggel dús jólétben kéjelegni, míg a törvényes feleséged nyomorban sinylődik. Tönkre tehetlek, ha akarom. Tegyük fel azt, hogy én a törvényszék elé állok és feljelentlek, mit tehetnél, hogy engem hallgatásra kényszeríts.

A bösz megára hirtelen elnémult és kővé meredt ijedtében, mert Quest váratlanul fölemelkedett és arcán felgyult a benső erőszakkal elfojtott düh tüze.

Jobbjával megmarkolta az éles tört, melyet az előbb a kandalló párkányán megpillantott volt és melylyel Editha egyik imádója kedveskedett volt ennek és fenn villogtatva a rettenetes fegyvert, úgy rontott neki a pamlagra dülő asszonynak.

- Ha egy hangot adsz, leszurlak, hörögte rekedten.

Editha ijedségtől bénultan bámult rá, de a halálfélelem megoldotta újra nyelvét. Már már feltört ajkán a sikoltás, midőn Quest neki ugrott és neki szegezve a kés éles hegyét, rákiáltott.

- Hallgass vagy halálfia vagy.

Editha lemegő ajkán elhalt a szó és félelemtől eltorzult arczczal ült ott kulcsolt kezekkel.

- És most hallgass ide; te azt kérdezted tőlem, hogyan tudnák elhallgattatni. Megmondom. Ugy hogy ezt a tört szurom beléd. E szavakkal újra a torkának szegezte a tört. Ez gyilkosság volna, de azzal nem törődöm. Te és veled együtt mások abban vetélkedtetek, miként nekem olyan kellemetlenné tegyétek az életet, hogy az teljes becsét veszítse előttem. Figyelj hát ide; én adok neked most kétszázötven font sterlinget és ezentul minden évben kapod tőlem ezt az összeget. Hanem mihelyt megkísérted azt, hogy tőlem ennél többet kicsikarj, mihelyt alkalmatlankodni találnál vagy jellemem gyanúsításával vagy pedig törvényes feljelentéssel, megesküszöm rá, hogy megöllek. Érted, te tigris? Lehet, hogy kénytelen leszek aztán öngyilkosságot elkövetni, de azzal már nem törődöm, ha csak előzőleg téged sikerül megölnöm.

Vadászni fogok rád, mint tigrisre és el foglak ejteni. És most mondd, hogy megértettél-e vagy nem, mert ha nem, könnyen megtörténhetik, hogy más nézetre jutok.

És újra neki szegezte a villogó tört.

A megrémült asszony félig aléltan siklott le a pamlagról a puszta földre.

- Kegyelem, hörögte remegve, kegyelem! Nem akarok még meghalni. Esküszöm, hogy soha többé nem kezdek ki veled, soha.

- Nem kell a te esküd, felelt Quest könyörtelenül, a késsel kezében föléje hajolva. Te gyerekkorodtól kezdve hazudtál és hazudni fogsz utolsó lélegzetteddel is. Megértetted hát azt, a mit mondtam?

- Igen igen, megértettem, tedd félre azt a kést, mert a látása is megrémit.

- Jól van hát, kelj fel.

Editha fel akart emelkedni, de ingadozó térdei megtagadták a szolgálatot; lekuporodott hát a földre.

- Ime, szólt Quest a tört visszahelyezve a kandallóra, itt a pénzed. Ezzel oda dobott az ölébe egy csomó bankjegyet, amelyek után Editha remegve szinte gépiesen nyújtotta ki kezét. Minden év január elsején kapod meg ezt az összeget, de ezenkívül egy garast sem. Ne feledd, a mit mondtam, mihamarabb szóval vagy tettel alkalmatlankodol, meghalsz. Megtiltom azt is, hogy levelet írj nekem ezentul. Ugy, és most mehetsz a pokolba, ha tetszik.

Ezzel kalapja és ernyője után nyult, és távozott, míg a tigris a földön guggolva bámult utána és közel egy félóráig maradt ülve a pénzzel kezében. Végre sápadtan és remegve emelkedett fel.

- Jaj, olyan gyenge vagyok, mint egy leforrázott kutya. Azt hittem, hogy beváltja a szavát és nem is volt sok hiba. Meghalni, jaj de rettenetes. Nem tudom elviselni ezt a gondolatot. Nem, nem inkább ezerszer pénzt veszteni, sem mint meghalni. És aztán ha feljelentem, beteszik őt a börtönbe és én nem kapok tőle semmit. Ha pedig kiszabadul, el vagyok veszve.

Aztán iszonyu dühre gyult, öklével hadonázott és szitkokra fakadt.

Quest nagyon okos ember volt. Rájött, hogy a vadállatokat csak egy módon lehet megszelídíteni, ha ugyanis rájuk ijeszt az ember. És ez a módszer helyesnek bizonyult.

VÉGE AZ ELSŐ KÖTETNEK.

MÁSODIK KÖTET.

ELSŐ FEJEZET.

A napok multak, Quest már tiz nap óta Boisinghamban időzött újra és oly derült hangulatban volt, a minőnek Bella még nem látta.

Tényleg meg is fiatalodott testben és lélekben, mióta nagy horderejű tervének kivitelére határozta magát és oly alaposan ráijesztett gonosz szellemére, hogy egy jó időre lerázta azt a nyakáról.

De közte és neje közt minden a régiben maradt. Bella persze nem sejtette, hogy férjét mily nagy bűn súlya terheli, ő neki fogalma se volt arról, miszerint Quest nem a törvényes férje, csak annyit tudott, hogy az egész hozományát egy más nőre pazarolta és hogy az a másik, mint ahogy egy kezébe került leveléből kitűnt, valami olyas némben lehetett, kivel Questnek már legénykorában szerelmi viszonya volt, a melynek nős ember korában sem szakadt vége.

E titok birtoka Bella kezében hathatós fegyverré vált, a melylyel férjét csendes megadásra kényszerithette, ha annak netán eszébe jutott volna, hogy ellenvetést tegyen neje szerelmi viszonya ellen.

Igy mindketten passiv semlegességre voltak kárhóztatva, és harczkészen álltak egymással szemben, mint két egyenlő jó pozícióban lévő ellenfél, kik a kellő alkalomra várnak csupán, hogy megkezdjék az ostromot. Csakhogy nem törtek egy és ugyanazon cél felé. Mert Bella egyetlen óhaja az volt, hogy férjétől szabadulhasson, a kit azzal a megmagyarázhatlan, engesztelhetlen szenvedélylyel gyűlölt, a mely néha a nő szívében ama férfival szemben ébred, kihez örök kötelékek fűzik, holott ők elég szerencsétlenek vagy elég könnyelműek voltak a szívüket másnak adni cserébe.

Quest lelkében pedig izzott a boszuvágy, mely néha a legjobb férfi lelkében is fellobog, midőn ama nőről van szó, kit lángoló szenvedélylyel szeret és a ki szerelmét megvetéssel és hűtlenséggel fizeti vissza és a szerető férfit naponta, minden perczben újra meg újra visszatüsitja.

Quest pedig valóban szerette azt az asszonyt, szerette egész lelkével, és Bella volt az egyetlen lény e földön, ki iránt fásult rideg szíve egy hosszú magányos életen át melegen érzett. Igaz, hogy némi kényszert gyakorolt rá, vagyis, a mi ugyan egyre megy - részeg vén apja révén birta rá az akkor tizenhatéves gyermeket, hogy nőül menjen hozzá, de mindamellet szerette őt szenvedélyesen, daczára annak, hogy a lakodalom után más nőre vesztegette ifju felesége vagyonát. Cselekvése okait azonban sohse magyarázhatta meg nejének, hacsak egyuttal nem akarta beösmerni azt a bűnt is, mely vesztét okozta volna. Mivel bizonyithatta volna hát fiatal nejének égő szerelmét, a midőn a látszat ellene volt és azt meg nem czáfolhatta?

Mély keserűség fogta el lelkét annak tudatára, hogy élte egyetlen örömétől önhibája fosztotta meg, azért törekedett oly lázas buzgalommal vagyonra, tekintélyre, hogy elnémitsa szenvedélyének hangját, és hogy elűzze a folyton előtte lebegő kinos látományokat, melyek életének két végzetes nőalakját: saját csodaszép nejét és multja gonosz megrontóját varázsolták lelke elé.

De még a szerelemnél is lángolóbb volt Cossey elleni szenvedélyes gyűlölete, ki őt hetyke könnyelműséggel megrabolta attól, a mi után legforróbban epedt. Majd megőrijtette az a gondolat, hogy annak a férfiúnak, ki minden tekintetben mélyen alatta áll, kinek szép külsején és óriási vagyonán kívül nincs semmi kiváló tulajdona, ölébe esett egy kincs, a melyet hiu önhiúságában méltányolni sem tud, sőt a melyet tán unni is kezd és melytől mint felesleges tehertől szabadulni óhajt, holott neki, a férjnek, szomjan kell epednie neje egy csókja után.

Minden érzelme abban az égő vágyban összpontosult, vajh fizethetné egyszer vissza a kölcsönt, vajh büntethetné meg gyűlölt vetélytársát szíve szerelmében, a hogy az őt megsebezte.

Igaz, hogy Quest gonoszlelkű ember volt és egész élete a csalások hosszú láncolatát alkotta; önző és lelkiismeretlen volt terveiben és kiméletlen azok kivitelében, de bármily sokat vétkezett, meg is bűnhődött érte napról napra.

Edithávali viharos értekezése után némileg megkönnyebbült a lelke és kissé nyugodtabban szőhette tovább azt a hálót, melyet Cossey Edwardnak szánt.

Honham Castleban ezalatt örvendetes fordulatot vettek a dolgok. Az öreg földbirtokos olyan ifjui hévvel fogott a Moatpuszta vezetésével járó munkálatokhoz, és a zálogkölcsönök átíratásával járó teendőkhöz, mintha nem kapott kölcsönről, hanem tőkebefektetésről lett volna szó, és György gyönyörben uszott a szokatlan pénzbőség lélekemelő hatása alatt, a mely lehetővé tette, hogy gőgös lenézéssel bánják Janterrel. Ez pedig balzsam volt mélyen megsértett lelkének.

Ida is boldognak érezte magát, boldogabbnak mint valaha, minek fő oka az volt, hogy Cossey letűnt a cselekvés szinteréről, a minek annál jobban örült, mert tudatában volt annak, minő nagy horderejű kötelezettséget vállalt magára, hogy apját és családját nevével megmentse a bukás gyalázatától.

Quaritch ezredes boldogsága pedig igen furcsán nyilatkozott meg. Jobsonné ugyanis, az ő gazdasszonya, ki egy fiatal parasztlányka és a kertész segédkezése mellett gondoskodott a kis háztartás szükségleteiről, néhány jó ismerősének mély titoktartás alatt elpanaszolta, hogy szegény gazdája közel van a megbolonduláshoz. Ha kérdezték, miből következteti ezt, azt válaszolta, hogy gazdája néha órahosszáig jár izgatottan fel és alá az ebédlőben, úgy hogy át is lyukasztotta már az új perzsa szőnyeget és aztán ha megunja a járkálást, elővesz egy kis színehagyott képet, maga elé helyezi egy székre és merőn rábámulva érthetetlen szavakat mormog.

Aztán pedig megeshet az is - ami az elmezavarodás kétségtelen bizonyítéka, hogy elővesz valami telefirkált kis papírlapot, amit a kandallóra tesz és jobbra-balra forgat. Majd meg a visszájáról nézi, a tükör elé tartja és belebámul a tükörbe stb. Ha erősen a sarokba szorítják a derék asszonyt, bevallja, hogy mindent az unokahugától tudott meg, ki néha be-bekukkant a kulcslyukon át ura szobájába.

Persze ezek a részletek szájról-szájra szállingózva utjukban mit sem veszítettek terjedelemben, úgy hogy mire György közbenjárása révén, - ki sok egyéb teendője mellett még a falu és a környék pletykáit is közvetítette, - Ida fülébe kerültek, az ezredes már megbízható kutforrások szerint teljesen megtévelyledett.

Tíz perczczel ez érdekes hír után ért maga az örültnek híresztelt ezredes ép esze teljes birtokában Honham Castleba, hol Ida ajkáról értesült az őt ért iszonyatos csapásról. Hogy miképp bizonyította be otthon Jobsonnének e mende-monda alaptalan voltát, arról hallgat a krónika.

Annyi bizonyos, hogy Harold meglepő hideg vérrrel viselte el a váratlan tudtára jutott csapást, mely egy cseppet sem zavarta meg nyugalmát. Sőt ép ma különös derült kedélyhangulatba hozta az a kellemes kilátás, hogy Idával fogja tölteni az estét, ámbár távolról sem sejtette, hogy élteinek egy fordulópontja előtt áll, és hogy szerelme halomra fogja dönteni összes bölcs elhatározásait.

Szerelme az érett férfi higgadt érzelme volt, amely annyira különbözik a heves ifjú féktelen indulatától, mint a hajózható hatalmas folyó a hegyszakadékból alázuhanó zúgó sziklaforrástól. Csakhogy a hajózható folyó útjába is állhatnak sziklazátonyok, a melyeken áthömpölyöggve a folyó áttöri a gátjait.

Harold ugyanis kitűnően ebédelt de la Molle asztalánál és bárhogyan gunyolódják is az ifjuság az ilyen rideg prózai felfogáson, annyi bizonyos, hogy az ember, ha már ebéd előtt szerelmes, ebéd után még huszonöt százalékkal szerelmesebb. De la Molle, ki az utóbbi időben oly vig volt mint a hal a vízben, legelőnyösebb oldaláról mutatta be magát vendégének és hosszú történetekkel mulattatta őt, amelyeknek rendesen hiányzott a pointje és a melyek bármely más ember előadásában rendkívül unalmasakká váltak volna. De az öreg földbirtokos oly eredetien és jóízűen adta elő azokat, hogy a legelőkelőbb társaságban se vallott volna szégyent velük. Maga az ezredes is a szokottnál közlékenyebb volt és szabad folyást engedett kaustikus nyers humorának, mely ritkán nyilvánult meg, de aztán valósággal üdítőleg hatott. Ebéd után Ida visszavonult, Harold pedig de la Molle urral tovább poharozott még, és az öreg ur hatodszor mondta el részletesen azt a komikus történetet, miként birta rá Harold néniét az a furfangos vén régiségtudós, hogy restauráltassa a Halotthalmot ősrégi britt lakóháznak és minő arcot vágott aztán, midőn megpillantotta a borsos számlát.

Midőn aztán a szolgáló benyitott, hogy de la Molle urat kiszólítsa valami sürgős ügyben, a mit György gazdájával közölni óhajtott, az öreg ur egy ideig zsörtölődött a háborgatás miatt, de aztán teketória nélkül a faképnél hagyta a vendéget és egy álló óra hosszát konferált Györggyel, Haroldra bízva, hogy másutt keressen kárpótlást.

Quaritch meg is találta az utat a lakószobába, hol Ida a zongora előtt ült. A közeledő léptek neszére Ida megfordult és néma fejhajtással üdvözölve őt tovább énekelt.

Harold közelebb jött és tőle néhány lépésnyire egy alacsony zsöllyére ült, a honnan tisztán kivehette szép arcának klasszikus körvonalait. Ida kotta nélkül játszott, mert a tágas termet csupán egy piros ernyővel borított lámpa rózsás fénye világította meg. A halvány rózsás világítás mondhatlan bűbájt kölcsönzött Ida vonásainak, oly lágyszélid átszellemült kifejezést varázsolva arcára, hogy a jó bortól kissé mámoros Harold poetikus felhevülésében előbb Szt. Céciliával hasonlította össze, aztán pedig az alkonyat angyalának megtestesülését látta benne. Még sohase tűnt fel neki oly szépnek. Mert Ida legszebb napjaiban sem volt se több se kevesebb, mint egy előkelő megjelenésű csinos lány, hanem ma a szobára boruló esti árnyak, valamint a bu árnya, mely Harold tudta nélkül a lány lelkén borongott, a zene andalító hangjához járulva meglágyították arcának erőyes kifejezését és angyalszeliddé varázstolták.

Ida távolról sem sejtette, hogy mi megy végbe Harold lelkében és nem szakította félbe a játékát. Egyszerre aztán valami elbűvölő lágyságu dallam hangzott fel ujjai alatt és ajkairól elröppent Tennyson legszebb dala.

„Ne szólíts el e földi létből,
Mig lelkem meg nem részegül
A föld legégibb gyönyörétől.
Szerelmi kéjek kelyhébül.”

Harold érezte, mint olvad el e dal és a szép énekesnő varázsa alatt egész előbbi élete mint az észak jégmezői a nyári nap heve előtt. Elolvadt, szertefoszlott és alámerült a szerelem ama fenséges mérhetetlen mélységeibe, a melyek minden ember szívében hullámanak, mint a hogy a tó morajlik jégtakarója alatt; multja eltűnt, a jég megtört és új ifjui életerő pezsdült fel szívében. Egész valója repesett valami mondhatatlan örömtől.

Remegve, dobogó szívvél hallgatta a fel-felzokogó dallamot, míg végre az utolsó akkordok elhangzottak. Ida bágyadt mosolylyal ajkain fordult feléje, ő is mélyen meg volt hatva és Harold érezte, hogy szólnia kell, most vagy soha.

- Minő szép! suttozta, oh kérem énekelje el még egyszer.

Ida nem válaszolt, de ajkain újra felcsendült a dal:

„Ne szólíts el e földi létből
Mig lelkem meg nem részegül
E föld legégibb gyönyörétől
Szerelmi kéjek kelyhébül.”

Aztán hirtelen elhallgatott:

- Miért néz rám oly furcsán? kérdé. Nem látom, de érzem, hogy rám szegzi a szemét és ez idegessé tesz.

Harold előrehajolt és mélyen a szemébe tekintett.

- Szeretem Ida, suttogta, egész szivemből szeretem.

Aztán megakadt a hang ajkán.

Ida elhalványult és Harold még a rossz világítás dacára is észrevette elsápadását; ujjai lehanyatlottak a billentyűkre és a felzengő hangok visszhangja átrezdült a termen, de Ida nem válaszolt.

MÁSODIK FEJEZET.

Végre szóra nyílt az ajka, de csak nagy nehezen tört fel a hang torkából.

- Fullasztó itt a levegő, szólt halkán, menjünk ki a szabadba.

És a mellette levő székre vetett kendőbe burkolózva felemelkedett és a kertre nyíló üveg ajtón át kilépett a szabadba.

Gyönyörű holdvilágos őszi est volt; szellő se rezdült és Ida szótlanul haladt Harold mellett a sötét fasorokon végig, míg az árok egy kanyarulatánál kinálkozó kerti padhoz értek. Ida leült és szemét a holdfényben fehérlő tornyokra szegezte.

Harold érezte, hogy itt a kellő perc a midőn szólania kell és hogy Ida csak ezért vezette őt e helyre, hogy háborítatlanul hallgathassa meg mondókáját.

És ékes szavakkal kezdett beszélni szerelméről.

- Ida, monda, tizenkét évvel idősebb vagyok önnél és úgy hiszem éltem legtevékenyebb fele rég mögöttem fekszik már. Azt se tudom, vajjon ön, eltekintve minden mástól nőül menne-e egy magam forma vén emberhez, a ki még vagyon felett se rendelkezik; tisztában vagyok azzal, hogy nagy merészség részemről, önnek szerelemről szólni és mégis hiszem, hogy ha Isten úgy akarja, nagyon boldogok lehetnénk egymással, ha ön szeretni tudna engem. Magányos életet éltem mindedig és nagyon kevés alkalmam volt hölgyekkel érintkezhetni. Évek előtt jegyben jártam egyszer, de a dolognak kinos kimenetele volt. És azóta kerültem a nőket. Midőn öt év előtt először pillantottam meg édes arcát, sohse tudtam azt többé elűzni lelkemből, emléke kísért a távolba, hogy soha el ne hagyjon. Aztán ide jöttem újra és megszerettem önt; hogy mennyire, annak csupán Isten a megmondhatója. Nem merem szavakba foglalni, mert az én koromban nevetségessé válhatnék ez a végtelen nagy szerelem. Csak annyit mondok, hogy egész valóm felolvadt e szerelemben, hogy nem tudnék tovább élni, ha nem láthatnám kedves vonásait.

- Ezredes ur, rebegte Ida a szeretet gyöngéd hangján, én - én nem felelhetek igennel.

A hang, a melyen e szavakat kimondta, oly kevésbé illett félig tagadó válaszához, hogy Quaritch meglepetten tekintett fel.

- Ön tehát nem szeret? suttogta Harold. Persze nem volt jogom arra, hogy az ellenkezőt várjam.

- Nem volna-e helyesebb, ha nem feszegetnék ezt a kérdést, miután kijelentem, hogy nem válaszolhatok igennel? kérde Ida ugyanazon a szívhez szóló szerelmes hangon.

- Nem értem önt. Miért?

- Miért? - felelt Ida keserű kacajjal, megmondjam miért. Mert el vagyok zálogosítva. Látja ön ezt a birtokot. Én magam egész személyemmel vagyok ennek a biztosítéka. Ha én nem, árverésre került volna ősi birtokunk, apámat elűzték volna otthonából, hogy idegenben haljon meg, mert ő tul nem élte volna a gyalázatot. Így hát megtettem azt, a mit előttem sok más szerencsétlen asszony kénytelen volt megtenni. Eladtam magamat lelkestül-testestül - és szép árt fizettek értem, harmincezer fontot, harmincezer fontot.

Hangja elcsuklott és görcsös zokogásra fakadva, úgy sirt, mintha szíve megszakadna.

Harold egy perczig némán bámult rá, mert sejtelve sem volt arról, hogy Ida mire czéloz, aztán önkénytelenül benső sugallatától ösztönözve, karjaiba zárta a siró lányt. Ida pedig nem látszott ezt rossz néven venni, sőt mintha észre sem vette volna Harold hirtelen mozdulatát, kebléhez simulva sirta el egy darabig fájdalmát, aztán összeszedte erejét, és gyorsan kibontakozva karjaiból felszárította könyeit.

- Ha már annyit mondtam, jobb lesz, ha megmondok mindent. Tudom, hogy önben megbízhatom, hogy ön soha, semmi körülmények között még akkor sem, ha azzal használni vélne nekem, el nem fogja mondani másnak, de legkevésbé apámnak azt, amit én tettem a pillanat hatása alatt, de - tette hozzá nemes elszántsággal, úgy hiszem hogy a jelen körülmények között újra megtenném most is, mert az én nézetem szerint a nőnek nincs joga arra, hogy a saját jóléte kedvéért, tönkre tegye a családját. Ha már egyiknek tönkre kell mennie, legyen az a nő. De kérem, szóljt könnyörgő hangon, ne ítéljen el, ne törjön pálczáat felettem.

- Önt elítélni? Önt? Önt nagyra becsülöm e tetteért, bár nem vagyok önnel egy nézetten, de beismerem, hogy nemesen cselekedett. Hanem arra a férfira gondolok, ki ilyen gyalázatos alkut kötött egy nővel. Ön azt mondta, hogy megígérte, miként nőül megy hozzá, ha ő ugyan valamikor abba a helyzetbe jut, hogy ígérete beváltására emlékeztesse. Mit értett ön ezzel? Ha már ennyit mondott, megmondhatja a többit is.

Harold parancsoló hangon beszélt, de magaviselete nem ingerelte Idát haragra, hanem alázatosan válaszolt.

- Azt értettem ezalatt, hogy - úgy hiszem - nem tudom, vajjon igaz-e amit vélek, - úgy hiszem Cossey urnak valami viszonya van egy nővel - de minek titkoljam. - Önnek most meggyónok.

Ida elhallgatott egy perczig és könnyelt szemekkel nézett aggódva Harold arczába.

- Megbízhat bennem.

- Jól van, tudom, hogy sohsem leszek kénytelen önt emlékeztetni ez ígéreteré. Tudja meg hát. Én megígértem ünnepélyesen, hogy nőül megyek Cossey Edwardhoz, ha ő valamikor abba a helyzetbe jut, hogy ez ígéretem teljesítését kívánja, azon feltétel alatt, ha ő magához váltja a Honham Castlere betáblázott kölcsönöket; és Cossey erre ráállt.

Harold megdöbbenve hátrált egy lépéssel és szótlán meglepetéssel bámult Idára.

- Mit mond?

- Igen, igen, folytatta Ida, két kezét kinyújtva, mintha ütlegetés elől akart volna védekezni. Tudom, hogy mit akar mondani, de oh kérem, ne gondoljon rosszat felőlem, ha teheti. Nem magamért tettem. Én szívesebben dolgoznám, míg csak a vér ki nem csordul az ujjamból, semhogy pénzért eladjam magamat. De én az apámért és a családom becsületeért tettem. Nem tudtam elviselni azt a gondolatot, hogy ősi birtokunk árverés alá kerüljön, és most Questnétől függ tulajdonképpen, vajjon beállíthat-e Cossey mint kérő vagy nem.

- Szavamra mondom, kiáltott fel Quaritch dühösen, a dolog mindig rosszabbá fejlődik. Soha még ilyen undok alkut nem láttam - még pedig pénzért. Örjítő dolog, ezt észszel nem tudom felfogni.

- Pedig úgy van. És most még egyet ezredes ur, mielőtt bemennénk. Nehéz feladat szavakba foglalni azt, a mit mondani akarok, anélkül hogy egy szóval kevesebbet vagy többet ne mondjak mint a mennyit szabad, de szeretném önt meggyőződtenni arról, mennyire hálás vagyok önnek azért, a mit nekem ma este megvallott és mily nagy megtiszteltetésnek tekintem szavait. Hisz oly kevésbé érdemlem meg azt, amivel ön megajándékozott és - bocsásson meg, - de nem is tudok azon sajnálkozni, hanem örvendek annak, ami érdememen kívül osztályrészemül esett. Női hiuság! Remélem, nem kell többet mondanom és ön nem fog több kérdéssel zaklatni.

- Bocsásson meg, Ida, bár tisztában vagyok most már a helyzettel, egy kérdést kell még önhöz intéznem. Ha a körülmények meg találnának változni, amire fogom kérni az Istent, vagy ha Cossey másnemű kötelezettségei hatalmasabbaknak bizonyulnának, nőül jön aztán hozzám, Ida?

Ida egy perczig szótlanul gondolkodott, aztán kezét nyújtott neki és azt válaszolta.

- Az öné lesznek.

Harold nem felelt, hanem gyöngéden ajkához vonva Ida kezét, forró csókot lehelt rá.

- Addig is, folytatta Ida, nemde bírom a szavát és azt nem fogja megszegni, bármi is történjék.

- Megbízhatik bennem, nem szegem meg soha.

Aztán visszatértek a lakószobába, hol de la Molle egy előtte fekvő fehér papírlapra bámulva hiába törekedett azon, hogy a rajta feketéllő egyiptomi hierogliphekhez hasonlító számok labirintusában eligazodjék.

- Hála Istennek. Itt vagytok végre. Hol voltatok?

- Megnéztük a kastélyt holdvilágításban, felelt Ida nyugodtan. Gyönyörű szép látvány.

- Igen, jegyezte meg de la Molle szárazan, nem kételkedem benne, hogy nagyon szép, de úgy hiszem nedves volt a pázsit, nem? És most nézz ide kérlek, tán össze tudod te számlálni ezt: én nem tudok vele boldogulni. György bevásárolt ma vetőmagot és takarmányt és ez az ő számadása. Hanem szerinte háromszázhetvenkét fontot tesz ki az összeg és én akárhogy forgatom is a dolgot, mindig százhuszat hozok ki, úgy hogy nem tudok eligazodni, vajjon kinek van igaza. Pedig felette fontos dolog, hogy rendesen elkönyveltessék minden, azt pedig nem tudom beleverni abba a tökféjébe.

Ida beletekintett a papírlapra, összeadta a számokat és arra az eredményre jutott, hogy mindketten tévedtek. Harold pedig, a ki őt az egész idő alatt megfigyelte, bámulta hősies önmegtagadását és lelki erejét, mely őt arra képesíti, hogy az imént lefolyt jelenet után kusza számok hosszú sorát összeadja.

Pedig ez a pénz, mely felett apja oly vigan rendelkezik, ama vételár egy része, melyért ő feláldozni kész élete boldogságát.

Quaritch sohajtva kelt fel és szomoru gondolatokba merülve indult hazafelé. Éltének mai legfontosabb lépését a látszólagos kudarcz daczára erkölcsi siker koszoruzta ugyan, mert Ida válaszából meggyőződhetett arról, hogy a szeretett nő iránta való érzelmei ép oly mélyek és őszinték mint Harold szerelme. Ez pedig több volt mint a mennyit hinni és remélni mert volna. Hanem ez az érem egyik oldala volt csak; ez a kápráztató fény sötét árnyékot vetett. Mit ért ő azzal, hogy az imádott nő szerelmét kivívta, mit ért azzal, hogy ajka megizlelte a legtisztább gyönyör kéjteli kelyhét, ha a zord való könyörtelenül eltiltja azt szomjazó ajkaitól?

Előtte szinte érthetetlen volt ez az alku, melynek értelmében Ida elzálogosította önön személyét, mint a hogy a megszorult egyiptomiak néha zálogba szokták adni apáik mumiáit.

Egy magafajtájú egyszerű, talpig becsületes jellemre nézve hallatlan dolog volt az, hogy valódi gentleman kiaknázhassa egy nemeslelkű lány kényszerhelyzetét arra, hogy házassági ígéretet csikarjon ki tőle.

Minden személyes érdektől eltekintve felforrt a vére, ha ez a pusztá lehetőség eszébe jutott. Ez pedig már nem lehetőség, hanem tény és Harold sokkal jobban ismerte Idát, sem hogy egy perczig is azt tehetne volna fel, hogy vissza vonhatja a szavát. Nem, ha Cossey követelni fogja a neki ígért biztosítékokat, Ida meg fogja azt fizetni.

Harminczezer fontról volt szó, Ida boldogsága és az övé nyomorult pénztől függött csupán. Ha szert tehetnek erre az összegre, Cossey nem követelheti Ida kezét. De honnan vegyék azt a sok pénzt? Harold egész vagyona legfeljebb tizenhétézer font sterlinget tett ki, ha beleszámitotta a nyugdíjat is. Többet a legnagyobb erőfeszítéssel se tudott volna összeharácsolni.

Addig gondolkodott a dolgok folyásán, mig belefáradt a töprengésbe és nehéz szívvvel meg sulyos bánattal lelkében, melyet azonban kinos helyzete daczára sugaras boldogság verőfénye aranyozott meg, tért nyugodni.

Álmában az a kinos vízió gyötörte, hogy Ida elhagyta és hogy ő újra egyedül áll a világban.

Ida is nehéz szívvvel tért nyugalomra. Szegény leány! Hideg külseje alatt szenvedélyes mélyen érző sziv rejlett és ez a sziv néhány hét óta sajátságos szívós erővel ragaszkodott Haroldhoz. Most pedig annak a tudatára jutott, hogy szereti őt és hogy legfőbb vágya Harold neje lehetni. És ime le van kötve, saját adott szava és a kölcsönvett pénz arra kényszerítik, hogy egy megvetett embernek rendelkezésére álljon, hogy első intésre felvegye az oda dobott zsebkendőt.

E felette lebegő Damokleskard tudata égette a lelkét már akkor is, midőn meglehető közönyös volt még a szive a szerelem iránt és így aránylag nyugodtabban tekintett a jövő elébe. De most, hogy a szerelem szent tüze gyult fel szívében, egész lénye fellázadt e rettenetes szentségtörés ellen.

És sehol, sehol nincs menekvés.

Sokkal nagyobb emberismerő volt, semhogy abban a reményben ringatta volna magát, hogy Cossey terveinek elősegítésére áldozva harminczezer font sterlinget, önkényt lemondjon az így biztosított előnyökről. Az ilyen cselekedet homlokegyenest ellenkezett volna kereskedői hajlamaival és Ida sejtette és érezte, hogy már közel van az óra, midőn Cossey meg fogja követelni a jutalmat és ő kénytelen lesz - ha addig valami előre nem látható véletlen közbe nem jön - szerződése értelmében más férfi iránti szerelemmel lelkében Cosseyhoz nőül menni.

HARMADIK FEJEZET.

Egy nappal Harold szerelmi vallomása után Cossey visszatért Boisinghamba. Apja egészségi állapota annyira javult, hogy az végre beleegyezett fia elutazásába, persze csak azért, mert elhitette vele, hogy Londonban való időzése folytán szenved a boisinghami fióküzlet.

- No hát fiam, rikácsolta az öreg éles hangján, az üzlet mindennek előtt és ha szükséges a jelenléted ott, tán jobb lesz tényleg ha elutazol. Furcsa, az emberek mindig a dolgok örök változásáról beszélnek - pedig egy van a világon, ami állandó és sohasem változik, és ez a pénz. A pénz halhatatlan; emberek jönnek és mennek, de a pénz örökké megmarad. Hihhihi, a pénz a mézescsöbör, az emberek a legyek. Ne törődj te velem fiam, gondoskodjál a mézről. És, à propos, meg ne feledkezzél arról a kiszolgált ezredesről, arról a gazemberről, Quaritchről. Rossz szolgálatot tett a családnak és szegény Julcsa néni a tébolydában még mai napig is nagy kiadások okozója.

Ez volt a beteg bankár bucsuja fiától.

A Quaritchot illető megbízás pedig jó kezekre bízott. Felesleges is volt az apai biztatás, hogy adott alkalommal iparkodjék egyet ütni az ezredesen, mert Questné érthető okokból részletesen értesítette számos szerelmi levelében a Haroldról és Idáról keringő pletykákról és azt is megírta neki, hogy Ida jegyben jár Quaritchcsal.

Edward szerelme pedig távolléte alatt nem csökkent, sőt inkább féltékenységgel vegyes lángoló szenvedélylyé fejlődött, mert ámbár birta is Ida szavát, hogy hozzá megy nőül, mihelyt Cossey abban a helyzetben lesz, hogy megkérheti a kezét, ő nem nagyon bízott ez ígértben. Ezért sürgette ugy az elutazását.

A délutáni vonattal hagyta el Londont, és fél hétre Boisinghamba érve, előzetes megállapodása folytán Questékhez sietett ebédre. Oda érkezve egyedül találta Bellát a lakószobában, mert férje későn jött haza az irodából és még öltözködött. Végtelen megkönnyebbülésére azonban nem nyílt alkalmuk bizalmas beszélgetésre, mert a szobalány benn sürgölődött.

Az ebéd zavartalanul folyt le, de Bella arcán vészjtjósó felleg borongott és Cossey, ki jártas volt a viharok előjeleiben, előre borsódzott már tőle. Ebéd után Quest sürgős kötelességek ürügye alatt visszavonult és Edward magára maradt Questnével.

És most végre kitört a szegény asszony fékezett szenvedélye. Csókokkal borította Edwardot és elpanaszolta neki, hogy sivatag volt az élete az ő távolléte alatt, szemére lobbantotta gyéren érkező leveleinek hidegségét. Szóval eljátszotta ama ismeretes heves jelenetek egyikét, a melyeket Edward már rég megunt.

Ingerült hangulatban lévén, különösen terhére volt ma ez a hosszú zivatar.

- Kérlek, Bella, szólt végre unottan, térj eszedre, az Istenért. Hisz már a mi korunkban, ugy hiszem, mégis csak kinőttünk ezekből a gyerekségekből.

Bella felpattant és villámló szemekkel, féltékenységtől s haragtól hevesen ziháló kebelével állt meg előtte.

- Mit jelentsen ez? Meguntál talán?

- Azt nem mondtam, de ha te pendited meg a dolgot, ki kell jelentenem azt, hogy az én nézetem szerint, elég messze mentünk és ha véget nem vetünk ennek, mindketten tönkre megyünk. Meg vagyok győződve róla, hogy a férjed kezd gyanakodni és ha az apám megszimatol valamit, kitagad engem az örökségből.

Bella mozdulatlanul állt vele szemben, hátra kulcsolt kezekkel és bájos gyermekarcza holtsápadt volt, de nyugodt maradt.

- Mire való ez a sok kifogás és hazugság Edward? Egy férfi, a ki szeret, sohasem szól így, az ész szava akkor hangzik csak fel, mikor a szerelemnek vége és a férfiak akkor kezdenek óvatossá lenni, ha már nincs mit veszteniök. Te meguntál. Rég észrevettem ezt, de vak bolondként struczmadár módjára behunytam a szememet a valóság előtt és igyekeztem azt el nem hinni. Nem méltó jutalom ez ugyan egy nőre nézve, a ki egész életét odaadta a szeretett férfinak, de tán így van ez rendjén, tán nem szabad mást várnia. Nem akarok igaztalan lenni irányodban Hisz én vagyok a hibás, engem terhel a ballépés bűne.

- Nos, mit akarsz ezzel a kenetteljes szónoklattal? kérde Edward türelmetlenül.

- Csak egyet. Még van egy kis büszkeségem és ha meguntál, hát - menj!

Edward vonásain végtelen megkönnyebbülés sugara cikázott fel e szavak hallatára és bár-hogy igyekezett is örömét elpalástolni, a szerelem éleslátása észrevette.

- Nem kellene oly nagyon örvendened ennek, Edward; először nem illik, és azután még nem hallgattad meg a mondanivalómat. Tudom mért örülsz oly nagyon. Mert szerelmes vagy de la Molle Idába. Hanem itt van béketűrőseim határa. Te elhagyhatsz, ha úgy akarod, nincs jogom téged visszatartani, azonban de la Molle Idát nőül nem veszed, a míg én élek. Az több volna, mint a mennyit én elviselhetnék, különben ő okos lány létére nem is akar tudni rólad, hanem Quaritch ezredeshez megy nőül, ki háromszor annyit ér mint te.

- Azt nem hiszem és különben minő joga állitod te azt, hogy én de la Molle kisasszonyba szerelmes vagyok? Ha pedig tényleg szerelmes volnék beléje, hogy akadályozhatnál meg engem, hogy nőül vegyem, ha akarnám?

- Kisértsd meg és majd meglátod, felelt Bella kacagva. És most, hogy a függöny legördült és köztünk mindennek vége, nem tehetünk okosabbat, minthogy kioltjuk a gyertyákat és lefekszünk aludni, tette hozzá erőltetett vigszággal meghajtva magát Cossey előtt. Jó éjt, uram. Isten önnel.

Cossey kezét nyújtott neki. - Ne váljunk így el egymástól, Bella.

De Bella tagadólág rázta a fejét és újra hátra kulcsolta a kezét.

- Nem nyújtok neked kezét. Saját szabad akaratomból soha se fogom többé a te jobboldat érinteni. Mától fogva halott vagy számomra. Isten veled. Isten veled, Edward, Isten veled. Veled együtt eltűnik életemből mindaz a boldogság, amelyben részem volt. Azt hittem, hogy életem szilárd alapon nyugszik szerelmedben és te gyöngé üvegként széttöröd. Nem teszek neked szemrehányást, te csak érzelmeidet követed; bele kell nyugodnom - eljön az idő, midőn minden jóvá lesz - a sirban. Nem fogok neked alkalmatlankodni soha - kivéve ha Idát veszed nőül - mert azt nem tudom elviselni. És most menj, fáradt vagyok.

Ezzel a csengetyűt nyomta meg és utasítást adott a belépő komornának, hogy kísérje Cossey urat a kapuig.

Bella hallgatózott, míg a kapu bezárult utána, aztán lerogyott, mert ő nemcsak a multakat siratta, hanem ama vigasztalan hosszú sivár jövőt is, mely előtte volt. Szegény asszony. Ha vétkezett is, de bűnhődése súlyosabb volt mint a bűne. Szerette ezt a férfit örült szerelemmel és e szenvedélylyel együtt kezdődött az élet számára. - És most hogy Edward elhagyta őt, úgy érezte, hogy a szíve örökre jéggá dermed benne. E rövid félórában többet szenvedett, mint sok nő egész életében.

De a roham elmúlt és Bella holthaltványan és remegve, de görcsösen összeszorított ajkakkal és villámló szemekkel emelkedett fel.

- Tanácslom neki, hogy óvatos legyen, szólt magában, mehet, elhagyhat, de jaj neki, ha megkísérti, hogy Idát nőül vegye. Beváltom a szavamát úgy az én érdekemben, mint az övében.

Midőn Cossey másnap reggel elgondolkodott a saját helyzetén, nem jutott kellemes eredményre. Nem lévén teljesen szívtelen ember, rémes benyomást tett az ő lelkére a tegnapi este jelenet. Ámbár sohasem szerette Bellát szenvedélyesen, még is annyi vonzalmat érzett iránta, hogy szerette volna a baráti viszonyt tovább is fenntartani. Mély részvétet érzett iránta, ámbár szenvedélyes tragikus modora visszariasztotta, hanem tudta, hogy ez az asszony igaz szeretettel csügg rajta; noha fogalma se volt arról, mily nagy és fájdalmas Bella szenvedése. Hisz rendesen nincs arról sejtelmünk, hogy mily nagy fájdalmat okozunk azoknak, kiket szeretünk.

És ha maga a válás nem is érintette Cosseyt felette fájdalmasan, de a válás módja rosszul esett neki. Ehhez járult egy más tényező is. Igaz, hogy megszabadult Bellától, de ez csupán feltételes szabadság volt, mert Bella, határozottan fenyegette őt boszújával, ha valamikor eszébe jutna, hogy Idát nőül vegye. Valami megmagyarázhatatlan okból irtózni látszott Bella ettől a gondolatától, amelynek egyetlen magyarázatául az szolgálhatott, hogy Bella meg volt győződve róla, miként Ida iránti szerelme oka a véle való szakításnak. Cosseyra nézve az volt most a kérdés, vajjon valóvá fogja-e Bella váltani a fenyegetését vagy nem. Szíve mélyében kételkedett benne, hogy Bella tényleg akadályokat gördítene útjába; ugyanis nem tartotta lehetségesnek, hogy oly lépéseket tegyen, a melyek egyúttal a saját hírnevét is veszélyeztetik, midőn semmi reménye nincs őt ezzel visszahódítani magának.

Mert más dolog az, a szenvedély fellobbbanásában ilyen fenyegetéseket kiszalasztani az ajkain, mint azokat aztán hidegvérrel megvalósítani. És a férfi szempontjából tekintve a dolgot, nagyon valószínűtlennek látszott, hogy ez a gyenge nő megkockáztasson ilyen veszélyes merényletet. Cossey nem számolt még azzal, hogy a szenvedély vihara hatalmasabban dül a nő szívében, ha egyszer felzajlott benne és hogy közönyössé teszi a netáni következmények iránt.

Vannak nők, kiknek a szenvedély olvasztó hevében minden: becsület, kötelesség, vallás, lelkiismeret viasként elolvad.

És Quest Bella ilyen asszony volt.

Cosseynek, az ő vélt emberismerete dacára sejtelve sem volt erről és ő nem találta Bella féltékenységét elegendő oknak arra, hogy lemondjon arról az égő szenvedélyről, mely Ida iránt ébredt a lelkében és mely napról napra növekedve elepesztette őt. Ez a szerelem régóta szunnyadt már a szívében, hanem az a hír, hogy Quaritch ezredesben vetélytársa akadt, lángra lobbantotta.

Ida álmában és ébren állt előtte és gyönyörű termete, bájos arcza folyton előtte lebegett. Ő volt a menyországa, és ebbe föl akart jutni, bármi is szolgáljon neki létrául. Így hát feltette magában, hogy Bellával mitsem törődve szerencsét próbál.

Amint így mély gondolatokba merülve az ablakánál ült, megpillantotta Idát, ki ponnyfogatán robogott végig a kis város piacán. Esős, szeles nap volt és apró esőcseppek permeteztek rózsás arczára, míg a szél szerte kuszála a homlokát koszorúzó fürtöket.

Soha még ily szépnek nem látta őt Edward; és ha kétely bántotta volna a lelkét, e perc eloszlatta volna. Igen, nőül veszi, jöjjön aminek jönnie kell.

Egyszerre csak egyet fordult a kis vadászkocsi és Cossey házának kapuja előtt állt meg. A bakon ülő inasgyerek leszökött üléséről és meghuzta a csengetyűt.

Edward visszavonult az ablaktól és kíváncsian várt, hogy mi történik.

- Kérem, adják át ezt a levelet Cossey urnak, hallotta Idát megszólalni, miután lenn kinyílt a kapu és mondják meg, hogy választ várunk.

Ezzel elhajtattott.

A levél de la Molle ur egy meghívása volt, mely következőképen végződött.

»György azt akarja, hogy menjek kissé vadászni és járjak be egynehány vadászterületet. Önön kívül csupán György és az ezredes vesznek részt benne és remélem, hogy jó vadászunk lesz. Ha ön nem válaszol, akkor úgy tekintem, hogy elfogadta az ajánlatomat.«

- Elmegyek, szólt Edward magában. Elmegyek már azért is, hogy annak az embernek megmutassam, mi az a jó lövő és azonkívül elintézzem a nénémet illető becsületbeli ügyet is.

NEGYESDIK FEJEZET.

A következő reggel ama bájos, verőfényes őszi reggelek egyike volt, amilyenek minden esztendőben négy-ötször szoktak csupán felvirradni.

Tíz óra tájt az ezredes puskájával és töltényeivel felfegyverkezve a kastély udvarára érkezett, hol György néhány más szolga, inas, hajtó, stb. kíséretében várakozott.

- Kérem ezredes ur, de la Molle ur nagyon örvendene, ha lehetne szerencséje indulás előtt egy kis szíverősítővel szolgálni.

Quaritch ezredes az öreg földbirtokos ez óhaját teljesítendő a csarnok felé sietett nem annyira a kilátásba helyezett szíverősítő kedvéért, hanem hogy Idával találkozzék.

A csarnokban de la Mollet íróasztala előtt találta, amint ép egy órási levél írásában buzgolkodott.

- Jó reggelt, ezredes ur, kiáltott az öreg földesur, meg sem mozdulva a helyéről, örvendek a szerencséének. Bocsánatot kérek egy perczre, hanem ezt le akarom rázni a nyakamról. Ida, Ida, itt az ezredes ur!

- Az Istenért apám, beomlik a ház, szólt Ida gyorsan besietve, aztán oda fordult az ezredeshez és szívélyesen üdvözölte. Ez volt első találkozásuk ama végzetes est óta és Haroldon némi elfogultság vett erőt.

- Jó napot, ezredes ur, szólt Ida egyszerűen, kezét nyujtva vendégének és a kevés szóból Harold mégis érezte azt, hogy itt szívesen látott vendég, mert ha a nők igazán szeretnek, egész lényüket oly kézzelfoghatóan árasztja el a gyöngédség és szelidség, hogy minden félreértés ki van zárva; néha ugyan csak az illető veszi azt észre, de rendszerint minden értelmes ember érzi.

- Nagy barátja ön a vadászatnak?

- Igen, a mióta csak emlékszem.

- És jó czéllövő is egyuttal?

- Hisz ez valóságos fenytő kihallgattatás, felelt Harold mosolyogva.

- Körülbelül, de azért mégis ismétlem a kérdést. Szeretném tudni, hogy jó lövő-e?

- Ugy hiszem, hogy az vagyok, legalább ami a nagyobb vadat illeti. Szárnyasvadászatban azonban nincs nagy gyakorlottságom.

- Ennek örvendek.

- Igazán? Mért? Hisz az ember csupa kedvtelésből jár csak vadászni.

- Igen, ámde ma Cossey ur is itt lesz és ő nagyon jó lövő s erre nagyon büszke. Nagyon szeretném, ha ön tultenne rajta. Meg akarja ezt kísértetni?

- Nem, felelt Harold, nem szeretek versenyt lőni valakivel. Ez nem vadászhoz méltó sport, és azonkívül Cossey ur kitűnő lövő, én pedig nem vagyok az. De megigérem, hogy olyan jól fogok lőni, ahogy csak tőlem kitelik.

- Lehet, hogy nagyon nevetséges kívánság, de én sokért nem adnám, ha ön tultenne rajta, felelt Ida nevetve. És Harold szíve mélyében megfogadta, hogy mindent el fog követni, csak-hogy Ida ne csalódjék benne.

Nemsokára Cossey is belépett. Szép természetű egy újdonszerű, kifogástalan szabású vadászöltöny simult, elegáns magas vadászcsizmák és puha nemezkalap egészítették ki kiválóan szép megjelenését, melynek eleganciáját egy pár vadonatszerű ragyogó vadászpuska tette még tökéletesebbé. Van a vadászoknak egy bizonyos neme, akik mindig azt a benyomást teszik, mintha most kerülnének ki tetőtől talpig kiöltözve a szabóműteremből. És Cossey ezek közé tartozott. Öltönyének minden darabján meglátszott, hogy az a legjobb és legújabb, ami e téren kapható. Fegyverei éppen most érkeztek meg a leghíresebb vadászfegyvergyárból és a párukat ritkították.

Furcsa ellentét Harold kopott megjelenésével, ki ócska vadászkabátban és ehhez illő nemezkalapban, szörnyű módon megkopott vadásztarisznyával és régi megviselt csövű puskájával, mely újkorában is csak tizenhét fontba került, indult vadászatra. És mégsem lehetett abban kételkedni, hogy kettőjük közül ki a tulajdonképeni gentleman és szenvedélyes sportkedvelő.

Cossey kezét nyújtott Idának, de midőn az ezredes szintén üdvözölni akarta őt, hirtelen megfordult, hogy de la Molle urral kezét szorítson, ki éppen a levele végére jutott már; úgy hogy Harold nem volt tisztában vele, vajjon ez a mozdulat készakarva történt-e vagy véletlen műve volt?

Midőn elindultak, Cossey inasával vitette maga után a második fegyvert.

- Felesleges óvatosság, kiáltotta utána de la Molle, ehhez a vadászathoz két fegyvert vinni. Nem tartok én már itt sok vadat. Legfeljebb egy tucsat fácskát meg egy pár foglyot fog lehetni.

- Nem baj, felelt Cossey, én szeretek magammal vinni egy tartalék fegyvert minden eshetőségre, hisz nem kerül olyan nagy fáradságba.

- Kérem, a mint tetszik, felelt de la Molle. Én Idával lejövök az erdőbe, oda levitetjük a reggelit.

Midőn az árkon átgázoltak, Cossey előre sietett az inasával és egy kitűnően betanított vizslával és az ezredes lassan követte őt Györggyel beszélgetve, ki elmesélte neki, hogy Cossey jó lövő, de rémmód büszke is rá.

Igy jutottak el az első répaöldehez.

- Így ezt a répaölde fogjuk bejárni. Ez a föld egy néhány huzás fogolynak a buvóhelye. Azért úgy hiszem, jó lesz, ha megkísértjük, vajjon ledurranthatjuk-e őket.

Bejárták hát a szántóölde, Cossey balra, az ezredes jobbra és György a középen.

Alig tettek tíz méternyi hosszú utat, midőn egy vén a n y a m a d á r felrebbent előttük, a melyet Cossey egy kitűnő lövéssel le is durrantott.

Ez egy lövésből látta Harold, hogy Cossey mily ügyes, gyorskezü lövő. De közvetlen ezután egy egész sor fogoly emelkedett föl körülbelül negyven lépésnyire tőle kissé alkalmatlan lőtávolságban és Harold észrevette, hogy Cossey rájuk se célzott. Ő ugyanis azon vadászok közé tartozott, kik ha elkerülhetik, soha olyant célba nem vesznek, a mit esetleg elhibázhatnának, abbéli félelmükben, hogy ez csorbitja csallhatatlanságuk nimbuszát.

Harold csak az utolsó körvadászat alkalmával jutott lövéshez. Mert egyszerre, mintha ágyuból pattantak volna ki, két nagy madár rebbent fel előtte és balra jobbra vette röptét. Harold először a balfelé elszárnyaló madarat durrantotta le, aztán gyors fordulattal lepuskázta a jobb felé tovalebbszó madarat is ötven méternyi távolságból. Harold meglehetősen tekintett a zsákmányra, mert tudta, hogy ez jó lövés volt.

Cossey tágra meresztett szemekkel bámult rá és azon tűnődött, vajon véletlen-e ez csupán, György pedig örömmel kiáltott fel:

- Ez mesteri lövés volt.

E lövéstől fogva Harold minden golyója talált, úgy hogy magában mondogatta, miként soha életében még ilyen jól nem lőtt. Legnagyobb diadalát aratta egy szalonkával, a mely György mellett röppent fel, ki a hajtók közelében bandukolt és kétszer lőtt rá, de egyszer se találta, aztán Cossey lőtávolságába került a madár, ki szintén kétszer lőtt a levegőbe, mire a szalonka nyilsebesen surrant el az ezredes feje fölött, a lövésre legalkalmatlanabb irányban. De ő azért elsütötte a fegyverét s mondhatlan öröme, - mert misem fogható a vadász öröméhez, ha egy szalonkát ledurrant, és pedig olyant, a melyet a többi sorban elhibázott - ép a lábához bukott.

Ez volt az utolsó körvadászat a reggeli előtt, mert az erdő tisztán felbukkant az élelmszerekkel megrakott szamár, melyet Ida és az apja követtek. Cossey rögtön átadta a puskáját az inasának és elibök sietett, míg Harold igazi vadász léte a zsákmány után járva, két meglőtt foglyot nyomozott.

Nagynehezen rá is akadtak az egyik kakasra, de a másikat minden kutatásuk daczára sem találták, úgy, hogy végre abbahagyták a fáradságot. Midőn a tisztásra értek, fel volt már hordva a reggeli és a hajtók szemlére terítették ki a lelőtt madarakat.

Tizennégy fázán, öt pár fogoly, egy nyul, hét tengeri nyul, és egy szalonka volt a mai reggel eredménye.

- Halló, kiáltott de la Molle, ki lőtte a szalonkát?

- Mindnyájan lőttünk rá, felelt György, de az ezredes uré a diadal.

- Valóban, kérde Ida tettetett meglepetéssel, azt hittem, hogy ön sohse téveszt czélt?

- Az megesik mindenkivel, felelt Cossey bosszusan, no majd kiköszörülöm ezt a csorbát délután a foglyokkal.

- Nem hiszem, felelt Ida malicziósan. Fogadok önnel egy pár keztyűbe, hogy Quaritch ezredes többet fog löni mint ön.

- Tartom a fogadást.

- Hallotta ezredes ur? Én Cossey urral egy pár keztyűbe fogadtam, hogy ön ma több madarat fog löni, mint ő és remélem, ön fog róla gondoskodni, hogy el ne veszítsem a fogadásomat.

- Édes Istenem, szólt az ezredes, ki egy kicsit kényelmetlenül érezte magát ennek hallatára, úgy hiszem utolsó vadászatom alkalmával nem lőttem semmit. Különben, tette hozzá kissé ingerülten, nem is szeretek versenyt löni.

- Oh kérem, szólt Cossey könnyedén, ha az ezredes ur nem tartja a fogadást, én elállok tőle.

- Kérem, ha ön így értelmezi a dolgot, szívesen kísértem meg, hanem önnek két puskája van és nekem csak egy.

- Oh az nem határoz, felelt Ida. Ön György fegyverét megkaphatja, mert ő nem szokott f e l v e r t szárnyasra vadászni, mivel sohasem talál semmit, ő a hajtókkal megy. Jó kis puska, megbizhatik benne.

Az ezredes megvizsgálta a felajánlott fegyvert, mely körülbelül olyan fajtájú volt, mint az övé.

- A fegyver megvolna, de nincs fegyverhordóm.

- Oh, annak beállhatok magam is. Gyakran tartottam én a fivérem második puskáját ilyen körvadászatok alkalmával, mert szegény James mindig azt szokta mondani, hogy én ügyesebb vagyok az embereinknél. Lássá, szólt féltéredre ereszkedve, első tempo, második tempo, harmadik tempo. Jól gyakorolt be, tette hozzá sohajtva.

Harold nevetett, mert furcsa látvány volt hogy kezeli ez a nyulánk sudár lány gyakorlott lövész ügyességével és gyorsaságával a nehéz fegyvert.

Minthogy ez az ötlet pedig egész délutánra biztosította neki Ida társaságát, Harold nem volt hajlandó ezt az ajánlatot visszautasítani.

Cossey azonban nem nevetett, őt a bosszuság és féltékenység bántotta és ép valami megjegyzést akart kockáztatni, midőn Ida ujjával intett hallgatást.

- Csitt, közelg az apám, és ő esküdt ellensége a fogadásoknak, ne szóljanak hát semmit.

Midőn a reggeli véget ért, az öreg földbirtokos kijelentette, hogy a birtok másik végében van egy kis dolga, Ida pedig ott maradt, hogy a mint mondta, a vadászatban gyönyörködjék.

ÖTÖDIK FEJEZET.

A délután néhány kisebb körvadászattal kezdődött, de a szárnyas vad nagyon gyéren jelentkezett és ha puska elé kerültek is, a foglyok majd jobbra, majd balra, majd hátrafelé szerte-rebbentek és egyáltalán nagyon illetlenül viselték magukat; úgy hogy Cossey és Harold az első hajtás alkalmával egy-egy madarat lőttek csak, a másodiknál Edward öt lövéssel három foglyot lőtt, míg az ezredes csupán egy nyulat meg egy fáczánt puskázott le, a melyek a tilosból előbukkantak és nem is számítottak. Csupán két fogoly került a lőtávolaiba, de az igazat megvallva, Harold ép akkor beszélgetett Idával és csak akkor vette őket észre, mikor késő volt már.

Aztán hosszabb hajtóvadászat következett, melynél az ezredes egy anyamadarat lőtt csupán, több semmit. Minden vadász ember tudja, mit tesz az, mikor az ember elkezd félre lőni és izgatott lesz. Messziről felhangzott a kiáltás: vigyázz! vigyázz! Előtte, fölötte, mögötte surrantak el a madarak, egy fél tucsat hosszú tollgomoly éles körvonalokban rajzolódott a szürke égen, piff, paff puff, még egyszer a másik puskával - és eltűntek - oda vannak - szerte-rebbentek - csak az emléküket hagyva maguk után.

Az ezredes hangosan átkozódott és Ida mellette térdelve, hallhatón sohajtott, de az sem használt semmit, egyetlen egy anyamadár volt eddig az egész zsákmánya.

Ida nem szólt egy szót sem, hanem az arcza és a szeme kötetszámra menő szemrehányással volt tele és ha valaha férfi megalázva érezte magát, úgy az Harold volt. Ida egész lelkéből óhajtott, megnyerni ezt a fogadást és ő most úgy blamirozza magát, hogy egy iskolás fiu is pirult volna szégyenében.

Csak Cossey mosolygott gunyosan, midőn átadta a hajcsároknak a lelőtt öt foglyot.

Na, most következik az utolsó hajtó vadászat, szólt György és szomorú pillantást vetve az ezredes egyetlen anyamadárára és a halomszámra a földet borító kilőtt töltényekre, most lásson hozzá ezredes ur, ha meg akarja nyerni Ida kisasszonynak a keztyűket. Cossey urnak már öt foglya van, önnek csak egy. Nosza ezredes ur, tette hozzá suttogva csak előre a

fegyverrel és lőjjön gyorsan, aztán maguktól fognak lebukni azok a madarak. Hisz ön jobb lövő mint Cossey, adhatna neki még egy pár fogoly előnyt és mégis megnyerhetné a fogadást.

Harold nem felelt, szeretett volna mentegetőzni azzal, hogy neki nincs gyakorlata a foglyaszatban és hogy az egyik puskához nincs hozzá szokva, de lovagiasan ellentállt és nem szólt egy szót sem.

György felállította a két vadászt a legalkalmasabb helyeken és aztán a hajtókhoz csatlakozott. Mivel most nagy teret fogtak körül a hajtók, hosszabb ideig kellett várniok és egyik sem szólt, míg hirtelen két nagy madár röppent el mellettük, melyek nyilsebesen repültek tova. Az egyik balra röppent el Cossey feje fölött, de a másik, mely Harold kalapját észre vette az alacsony sövényen, nyolczvan méternyi távolságban tőle, irányt változtatott. Majdnem lehetetlen volt azt lelőni.

- No most, szólt Ida. Harold célzott és mondhatatlan öröme átlótt fejével fordult le a madár.

- Bravo, szólt Ida, oda nyujtva a másik puskát.

Egy perczczel később egy egész sor fogoly szállt a magasba és Harold két lövéssel kettőt ejtett meg, a harmadikat pedig megsebezte.

E váratlan fordulat némi lelkesedést ébresztett benne és azt a biztos tudatot, hogy ezentul minden lövése talál és tényleg minden lövéssel ledurrintott egy-egy foglyot, míg öröme nyolcz foglyot ejtett zsákmányul tizenegy lövéssel.

De a legnagyobb diadal hátra volt még.

A hajcsárok a tarló legszélső végében körülbelül kétszáz méternyi távolságban közeledtek feléjük.

- Ugy hiszem, szólt Harold, vége van, és ön mégis elvesztette a keztyűit, Ida.

De alig mondta ki e szót, midőn egy éles kiáltás hangzott fel: vigyázz! és egy sűrű fogolyhuzás vonult el néhány méternyi távolságban.

Egyenkint és lassan közeledtek. Harold mélyen fellélegzett és erősen markolta meg a fegyverét, míg Ida mellette térdelt és tágra nyílt szemekkel figyelte közeledésüket a sövény egy nyílásán át.

Most elérkezett a pillanat. Az első fogolypár ötven méternyre volt tőle és Harold tudta, hogy lőnie kell, mielőtt közelebb kerülnek, ha még a második puskával is lövéshez akar jutni.

Piff! paff! A kakas lebukott, piff, paff! a jércze is lefordult.

Ida nyilsebességgel nyult az egyik kezével a kilőtt fegyver után és másik kezével oda nyujtotta a megtöltött puskát.

Piff, paff. Még egy madár hull ki a gyérülő csapatból. Most negyven méternyi távolságba kerültek. Piff, paff, még egy lövés. Oh csoda, az utolsó madár is felfordul és a levegőben kereket hányva lezuhan a földre.

Egyetlen egy huzásból lelőtt négy madarat, ami a legjobb vadászszal is csak ritkán esik meg.

- Bravó, ujongott Ida; tudtam, hogy maga jól tud lőni, ha akar.

- Igen, meglehetősen sikerült a mai vadászat, felelt Harold és összeszedte a zsákmányát.

Tizenkét foglyot lőtt és amint ép az utolsót vette fel, hozzájuk csatlakoztak Cossey és György is.

- Így nem láttam még löni, szólt György kárörvendő mosolylyal, tehát az ezredes ur mégis megnyerte Ida kisasszony számára a keztyűt. Ő tizenkét madarat lőtt, ön csak tizenegyet, hát egygyel többet.

- Cossey ur, szólalt meg most Ida is nyájas mosolylyal, megnyertem a keztyűket, ne felejtse el megfizetni a fogadását.

- Oh, nem, nem felejttem el, felelt Cossey oly gunyos mosolylyal, hogy Harold ereiben felforrt a vér.

Cossey ugyanis inkább vesztett volna ezer fontot, mint ezt a fogadást, mert nemcsak szenvedélyes vadász volt, hanem azt is sejtette, hogy Ida ohajtotta, miként ő legyen a vesztes és szántsándékkal akarta őt megalázni. Hogy ez a kudarcza nemsokára köztudomásra jusson - arról pedig Györgynek bizonyára lesz gondja.

Fékezhetlen haragjában előre sietett, mitsem törődve a többiekkel, míg Ida mosolyogva nézett utána.

- Minő önhitt, nem tudja elviselni, ha valaki tultesz rajta.

Midőn közönyös dolgokról beszélgetve, lassu lépésekkel a kastélyhoz értek, Harold bucsut akart venni, de Ida felszólította, hogy jöjjön be és teázzék velük, mert apja bizonyára örvendeni fog, ha a nap hőséneke szerencsét kívánhat sikeréhez.

Harold belépett a csarnokba, hol az öreg Cosseyval társalgott, ki rögtön felkelt, mihelyt megpillantotta az érkezőket és bucsut véve a házigazdától és Idától az ajtó felé közeledett, melynek küszöbén Harold porolta le a vadászattól porlepett csizmáit.

Harold jólelkű szíve restelte, hogy megszegyenítette azt az embert, ki oly nagy súlyt fektet sportban való jártasságára, kezet nyújtott hát neki, és szinte kérlelő hangon szólt.

- Jó éjt, Cossey ur. Ha legközelebb vadászni megyünk, bizonyára messze fogok elmaradni ön mögött, mert csupán szerencsés véletlen volt az, hogy ma azt a négy foglyot sikerült lelőnöm.

De Cossey sem a feléje nyújtott kézről, sem a barátságos megszólításról nem vett tudomást, hanem egyenest az ajtónak tartott.

Mialatt az ezredes, ki most tisztán fölismerte Cossey ama nyílt szándékát, hogy őt megsértse, azon tanakodott, hogy mit tegyen, az öreg földesur oda szólt neki:

- Cossey ur, Quaritch ezredes kezet nyújtott önnek.

- Látom, felelt Cossey, de én nem kívánok vele kezet szorítani.

Néma csend követte e szavakat, amelyet de la Molle bontott meg.

- Ha az én házamban az egyik vendégem vonakodik a másikkal kezet szorítani; úgy hiszem jogom van arra, hogy magaviselete okát tudni kívánjam, mert ha ez ok nem elég nyomós, úgy a sértés engemet ép úgy ér, mint a vendégemet.

- Ugy hiszem, az ezredes ur ismeri az okát, és nem fog magyarázatot kérni.

- Nem ismerem az okot, válaszolt Harold szigorúan, hacsak nem az, hogy én ma oly szerencsés voltam egy kis fogadást megnyerni ellenében.

- Quaritch ezredes ur fogja tudni azt, hogy nem ez az ok, amire én céloztam. Ha lelkiismeretét kérdőre vonja, jobb okára fog akadni magaviseletének.

Ida és apja meglepetten néztek össze, míg az ezredes a haragtól halálsáppadtan állta el Cossey útját.

- Ön komoly vádat emelt ellenem, Cossey ur, szólt hangosan. Mielőtt e szobát elhagyná, ön lesz oly szives, e vádját azok jelenlétében megmagyarázni, a kik előtt emelte.

- Oh kérem, ha ön kívánja szivesen, felelt Cossey gunyosan. Azért vonakodtam elfogadni a felém nyújtott kezét, mert ön olyan magaviseletet tanusított, amiből kitűnik, hogy ön nem gentleman és hogy az önnel való érintkezés nem nagyon megtisztelő. Folytassam?

- Parancsolom!

- Szivesen. Ön jegyben járt néném Heston Juliával és három nappal a lakodalom előtt, durván és nemtelenül a faképnél hagyta őt úgy, hogy szegény néném megőrült és még most is tébolydában szinylődik.

Ida meglepetten kiáltott fel és de la Molle kíváncsian tekintett az ezredesre és várta a választ.

- Beösmérem, felelt az nyugodtan, hogy én husz évvel ezelőtt jegyben jártam Heston Juliával, ámbár ma hallom először, hogy ő nénje volt önnek. Az is igaz, hogy három nappal a lakodalom előtt bontottam fel eljegyzésünket a legkinosabb körülmények mellett, melyeket azonban bővebben nem fejtegethetek, mert becsületszavamat adtam, hogy titokban fogom azokat tartani. De mint hogy ön a családhoz tartozik, önnel szemben fel vagyok oldva az ígéret alól és lesz szerencsém önnel holnap tiszteletemet tenni, hogy önnek a kívánt felvilágosításokkal szolgáljak. Hanem aztán, - tette hozzá nyomatékkal, arra fogom kérni, hogy ép oly nyilvánosan kérjen tőlem bocsánatot, mint a mily nyilvánosan megsértett.

- Ön kérhet, de vajjon megteszem e, az más kérdés, felelt Cossey és elhagyta a termet.

- Mondhatlanul sajnálom, fordult Harold de la Mollehoz Cossey távozása után, - hogy én adtam alkalmat erre a kellemetlen jelenetre. Érzem azt is, hogy ferde helyzetbe jutottam, a melyből csak Cossey ur írásbeli nyilatkozata szabadithat ki, a mi egy ideig fog tartani. Ha ő nem lesz hajlandó arra, hogy bocsánatot kérjen tőlem, úgy fogom tudni, mi a kötelességem. - Addig is kérem, el ne ítéljenek.

HATODIK FEJEZET.

Másnap reggel tíz óra felé, midőn Edward reggelinél ült még, egy könnyű kis vadászkocsi robogott a kapu elé, a melyből Quaritch ezredes szállott ki.

- No most lesz hadd el hadd, mondogatta Cossey magában. Csak adná az uristen, hogy az öregemnek igaza lett legyen abban, a mit nekem elbeszélt. Tán okosabb lett volna hallgatnom, a míg meg nem győződtem róla.

És Edward izgatottan öntötte be a theáját, mert tudta, hogy Quaritch nem megvetendő ellenfél.

E perczben kinyílt az ajtó és a szolga bejelentette az ezredest. Cossey felkelt és udvariasan hajtotta meg magát, de Harold nem viszonzta a köszöntést, hanem szótlanul, haragos sötét arczczal állt meg előtte.

- Nem parancsol helyet foglalni? szólt Cossey, miután a szolga távozott, mire Harold válasz nélkül leült és bevezetés nélkül megszólalt.

- Cossey uram, ön tegnap jónak tartotta, hogy ellenem nyilvánosan oly vádat emeljen, mely ha valónak bizonyulna, elegendő ok volna annak a beösmérésére, miként én nem vagyok méltó arra, hogy azokkal érintkezzem, kik előtt ön e vádat emelte.

- Ugy van, felelt Edward hidegen.

- Mielőtt tehát véleményt mondanék az ön magaviseletéről, meg akarom önnek mutatni, hogy az a vád, melynek igaz voltáról ön - a mint hinni akarom - meg van győződve, teljesen alaptalan. Az egész történet nagyon egyszerű, de oly szomorú és gyalázatos, hogy csak kikerülhetlen kényszerűség birhat rá annak elbeszélésére. Husz éves fiatal ember koromban jegyben jártam az ön néjével, Heston Juliával, ki akkor egész szívemet bírta. Bár katonai rangomon kívül úgy szólván semmi vagyonom nem volt, mégis azon a ponton voltunk már, hogy legközelebb egybekelünk, mert Julia gazdag volt. Idáig valóságon alapulnak az ön állításai. Hanem ama rettenetes körülményekről, melyek között eljegyzésünk felbontatott, csak ez az okmány tud felvilágosítást adni. Arra kérem hát, olvassa azt el.

Cossey átvette az oda nyújtott papírt és midőn végére jutott, meglepetten felkiáltott és újra olvasta, mialatt az ezredes haragosan szegezte rá a tekintetét. Végre odavágta az okmányt az asztalra és felpattant üléséből.

- Nem hiszek belőle egy szót sem, nem hiszek. Ön hagyta el őt, ön vitte az örülésre és most hazugságok hálózatával akarja magát tisztázni a vád alól.

- Ismeri ön nagyatya kezeirását? kérdé Harold nyugodtan.

- Igen.

- Ez az? kérdé eléje terjesztve egy megsárgult fakó írásu levelet.

- Ugy hiszem, legalább annak látszik.

- Olvassa el hát ezt a levelet.

Edward engedelmeskedett. A levél Heston ur válasza volt Harold levelére, melyben ez utóbbi arról értesítette jövődöbeli ipját, hogy felbontja az eljegyzést. Heston e soraiban meleg szavakban méltányolta Quaritch lépésének jogosultságát és beösmerte cselekedetének helyes voltát arra kérve őt csupán, hogy családja kedvéért ne tegyen említést e lépés okairól.

- Meg van elégedve, Cossey ur? Van még több levelem, ha tán óhajtja azokat is elolvasni.

Edward nem válaszolt és az ezredes folytatta:

- Az imént értésére esett okokból felbontottam a néjével való eljegyzésemet és remélem ön be fogja ösmerni, hogy az okok elegendők tettem igazolására. De mindamellet kötelező ígéretet tettem arra nézve, hogy elhallgatom az okokat a világ előtt. És meg is tartottam adott szavamat, mindama többé-kevésbé gunyos vagy sértő megjegyzések daczára, melyekkel eljárásomat illették. Ön, Cossey ur, az első ember, kinek elmondtam a történeteket. Azt reméltem, hogy sohse leszek kénytelen a dolgot megbolygatni. Ön kényszerített arra, ime meg van a jutalma. De minthogy ön helyénvalónak találta, hogy ellenem alaptalan vádak emeljen, kénytelen vagyok önt azoknak a visszavonására kényszeríteni. El is hoztam egy erre vonatkozó levelet, melyet lesz szives aláírni.

Ezzel egy de la Molle urnak czimzett levelet nyújtott át neki, mely így hangzott:

»Kedves de la Molle ur!

Van szerencsém ezennel ünnepélyesen visszavonni ama vádat, melyet tegnap az ön jelenlétében, valamint Ida kisasszony hallatára emeltem Quaritch ezredes ellen. Meggyőződttem annak alaptalanságáról és ezennel bocsánatot kérek az ezredes urtól gyanusításomért.«

- És ha vonakodom ezt aláírni? kérdé Edward makacsul.

- Nem hiszem, hogy vonakodnék.

Egy pár perczig szótlánul néztek egymással szembe, aztán Harold megszólalt.

- Kérem vegye tudomásul, hogy én kívánom e levél aláírását és remélem ön igaztalan és jogtalan gyanúsítása tudatában egy perczig se fog habozni.

Edward lassan és kelletlenül nyult a tollhoz, aláírta a levelet és aztán haragosan félretolta azt.

Quaritch nyugodtan összehajtotta és borítékba tette.

- És most Cossey uram azt az egyet tanácslom, hogy máskor óvatosabb legyen úgy a vádjait illetőleg, valamint a gyanúsításainak hogy és mikéntjére nézve. Ajánlom magamat.

És könnyed főhajrással üdvözölve Cosseyt elhagyta a szobát.

- Átkozott egy ficzkó, dörmögte magában Edward, midőn az ajtó bezárult alkalmatlankodó vendége mögött. Csapdába kerültem, nem tehettem mást, alá kellett írnom azt a levelet. Brr, de csuf egy eset. Bár sohse hallottam volna róla. Ez az eredménye annak, ha az ember rég elfeledett bűnöket elevenít fel. Nem csoda, ha szegény néném beleőrült. No de visszafizetem én ennek a kiállhatatlan embernek ma a kölcsönt. Még ma kérem meg Ida kezét, vigye a manó Bellát, és ha Ida nem mond igent, rögtön felmondom a kölcsönt és romba döntöm az egész pereputtyát.

Szép arcza démoni kifejezést öltött e szavaknál, a melynek megvalósítása iránt rögtön intézkedett is.

Ugyanazon délután utnak indult Honham Castle felé, melynek urát nem találta honn. Helyette Ida fogadta őt. Könnyű kézimunkája fölé hajolva ült a fiatal lány lakószobájában, hová borus esős idő számüzte. Midőn Cosseyt bejelentették, Ida hideg udvariassággal üdvözölte és üléssel kínálta meg. Kinos szünet állt be néhány perczig, és Ida nem látszott hajlandónak arra, hogy megbontsa a csendet.

Végre Cossey megszólalt.

- Megkapta az édes atyja a leveletem?

- Igen, felelt Ida fagyosan, Quaritch ur beküldte neki.

- Nagyon sajnálom, folytatta Edward zavarodottan, hogy magam is ebbe a ferde helyzetbe kerültem. Remélem, ön meg van győződve arról, hogy hittem ama vádak indokoltságában, midőn azoknak kifejezést adtam. A körülmények, melyek alapul szolgáltak tévedésemnek, oly rettenetes természetűek, hogy mentségemül elő sem adhatom.

- Az ilyen vádakát ám nem volna szabad oly könnyelműen emelni, volt Ida válasza és mintha más felé akarná terelni a beszélgetést, felkelt és becsengette az inast, hogy felhozassa a theát.

Az ezzel járó sürgés forgás egy időre lehetetlenné tette a társalgást, végre annak is vége szakadt és Cossey egyedül maradt Idával. Ránézett és megijedt a fiatal lány vonásain borongó mély komolyságtól. Most a döntő pillanatban érezte legjobban, hogy nem érti ezt a lányt, bárhogy is szereti és most villant legmeggyőzőbben a lelkébe az a tudat, hogy de le Molle Ida más anyagból van gyurva, mint ő. De ugyan akkor érezte azt is, hogy most itt az alkalom és hogy ha tette akarja váltani elhatározását, most kell annak megtörténnie.

Kétségbeesett erőködéssel hát megpendítette a dolgot.

- De la Molle kisasszony, szólalt meg halkan. És Ida a ki tudta hogy mi vár reá, úgy érezte, mintha szivverése elállna.

- De la Molle kisasszony, ismétlé Edward habozva, emlékszik ön még arra a párbeszédre, melyet néhány hét előtt a melegházban folytattunk?

- Emlékszem határozottan, pénzről volt szó.

- Pénzről és más egyébről, tette hozzá Edward neki bátorodva. Én akkor néhány szóval bátorkodtam önnel megértetni azt, miként remélem, hogy bizonyos körülmények között szabad lesz a kezeért esengenem. Azt hiszem, hogy ön megértette akkor a szavamat.

- Teljesen megértettem, felelt Ida és halvány arcza fagyos merev kifejezést öltött, és én rögtön értésére is adtam önnek, miként én arra kötelezem magamat, hogy meghallgassam a mondanivalóját, ha ön a szükséges összeget előlegezi apámnak.

- Oh hagyjuk a pénzkérdést, szakítá őt félbe Edward, rám nézve ez nem pénzkérdés, szavamra, nem. Én szeretem önt teljes szivemből és szeretem önt, mióta először megpillantottam; az volt az egyedüli ok arra is, hogy tegnap így kompromittáltam magamat az ezredessel szemben. Már régóta kértem volna meg a kezét, ha nehéz akadályok nem állták volna el az utamat. Szeretem önt, Ida, mert soha nem létezett még nő, a ki önhöz hozzáfogható lenne.

Ida mozdulatlanul, mereven hallgatta szenvedélyes kifakadását, de bár Edward szavaiban megható komolyság rezgett, ez nem indította meg a lelkét, sőt nem is hizelgett büszkeségének. Határozott ellenszenvet érzett ellene és bármit mondhatott vagy tett volna is, az nem hogy csökkentette volna, hanem növelte ez érzést.

Edward mély megindultságtól feldult vonásokkal és lázasan dobogó kebelével hallgatott el és Ida keze után nyult, de a fiatal lány hideg elutasító mozdulattal vont a vissza.

- Ugy hiszem, ez felesleges, szólt fagyosan. Én megadtam önnek a föltételekhez kötött ígéretet. Ön pontosan teljesítette a szerződésben megállapított kötelességeket, most rajtam a sor és én kész vagyok a rám háruló feladat teljesítésére.

E kifogástalan udvariassággal és bámulatos önmérséklettel tett nyilatkozat hideg zuhanyként hatott a szerelmes Edwardra és bár megkapta bennök a rég sovárgott választ, úgy érezte magát, mintha végleges kosarat kapott volna.

Szótlan nézett Ida arczába, a ki nyugodtan folytatta:

- Kötelességemnek tartom azonban, hogy önnek megmondjam, miként csupán kötelességtudásból megyek önhöz nőül és nem szerelemből. Szerelmet nem adhatok önnek, de az ön részéről sem reflektálok erre az érzésre. Nem tudom, vajjon meg lesz-e ön ezzel elégedve. Ha nem, úgy tanácsosabb lesz, ha lemond erről a szándékáról, tette hozzá és Cossey most tekintett először arczába, melyen oly kinos aggodalom tükröződött, hogy minden kevésbé elvakult ember visszalépett volna a tervezett házasságtól.

De Edward mit se látott, vagy mit se akart látni és ha Ida remélte, hogy fagyos közönye el fogja riasztani imádóját, csak hamar az ellenkezőjéről győződhetett meg.

- A szerelem megjön majd, Ida, szólt gyöngéden és újra meg akarta fogni Ida hófehér kezét.

- Kérem, Cossey ur, szólt Ida, másodszor is visszavonva a kezét, sajnálom, hogy ilyen világosan kell beszélnem, de a lakodalmam napjáig saját magam ura vagyok - remélem, megértett.

- Megértettem, legyen úgy a hogy akarja, felelt Cossey rosszkedvűen. Én önt annyira szeretem, Ida, hogy minden föltételbe beleegyezem. Csak egyre kérem önt Ida, tartsa titokban eljegyzésünket és én kedves atyja urát, kivel még ma fogok ez ügyben beszélni, szintén fel fogom kérni, hogy ne hozza egyelőre nyilvánosságra. Fontos okaim vannak, a melyek ez óhajtás nyilvánítására kényszerítenek.

- Nem látom be ugyan, hogy miért kellene az eljegyzésünket titokban tartani, de részemről teljesen mindegy az nekem.

- A dolog ugyanis úgy áll, magyarázta meg Cossey, hogy apám nagyon sajtáságos ember, a ki tán nem szívesen látná eljegyzésemet, mert azt akarja, hogy pénzházasságot kössek.

- Ah ugy, felelt Ida, ki azt hitte - mintahogy tényleg is volt - hogy Cossey ez óhajának Questnével összefüggésben lévő okai vannak. Nem szeretek ugyan üzleti ügyeket bolygatni, de hát a mi házasságunk ugye bár üzleti dolog, hogy ha ez a házasság végbemegy, az apám terhére irt zálogkölcönt nem fogják felmondani?

- Természetes. Én móringul adom önnek a zálogleveleket és ön tűzbe dobhatja azokat, azonkívül pedig nagyon szép évjáradékot fogok önnek kivetni.

- Köszönöm, szólt, a mi engem illet, én nem vágyódom semmiféle anyagi előny után, de én csak azon határozott feltétel alatt állok rá az eljegyzésünkre, ha a záloglevelek a lakodalom előtt semmisítettnek meg, az pedig nem szerénytelen kívánság, minthogy a birtok ugy is ránk száll idővel. És most még egyet, Cossey ur, szeretném tudni, mikorra óhajtja a lakodalmat, remélem nem rögtön.

- Legjobban szeretném, ha most mindjárt volna a lakodalmunk, szólt Edward nevetve, de én úgy hiszem, az sok okból nem járja. Mondjuk tán mától egy félévre, tán májusban.

- Nagyon jól van, felelt Ida, mától egy félévre kész vagyok önhöz nőül menni, Cossey ur. Ugy hiszem, tette hozzá keserű gunnyal, ez a rendes zálogkölcön felmondási határidő.

- Ön kegyetlen, felelt Cossey összerезzenve.

- Igazán? Lehet, ilyen a természetem. Csodálom is, hogy ön nőül óhajt engem venni.

- Ez legfőbb óhajtásom, felelt Cossey komolyan, ön nem is sejt, mennyire óhajtom, jobban mint bármi mást a világon. És még egyet Ida, én tudom azt, hogy badarul viselkedtem Quaritch ezredessel szemben, de nem tudom őt az ön közelében látni. Remélem, hogy ön mától fogva a mennyire lehet, kerülni fogja ezt az ismeretségét.

Ida arcza újra kővé meredt.

- Még nem vagyok a felesége, Cossey ur és csak ha az leszek már, fog önnek jogában állani rám parancsolni, hogy kivel érintkezzem, kivel nem. Egyelőre magam határozok a felett és ha kedvem lesz Quaritch ezredessel érintkezni, akkor ön nem fog abban akadályozni. Ha ön rosszalja ez eljárásomat, nagyon egyszerű a baj orvoslása. Ön visszalép a velem való eljegyzéstől.

Cossey megtörtén emelkedett fel, belátta, hogy egyenetlen küzdelmökben Ida az erősebb, mert őt magát szenvedélye lefegyverzi. Szó nélkül kezét nyújtott hát menyasszonyának, jó éjt kívánt neki és azzal a megjegyzéssel bucsuzott, hogy holnap reggel keresi fel az apját, hogy értesitse a köztük történt megállapodásról. Gyöngédebb szerelmi megnyilatkozást nem mert kockáztatni.

Ida ujjával futólagosan érintette a feléje nyújtott kezét és aztán gyorsan csengette be az inast, mert attól félt, hogy Cossey esetleg másra határozhatná magát.

A következő perczben az ajtó bezárult Cossey mögött és Ida magára maradt.

HETEDIK FEJEZET.

Midőn Cossey léptei elhangzottak, Ida felkelt és ujjával végig simította redőkbe vont homlokát. A kocka el van vetve, megtörtént és ő e percztől fogva Edward Cossey menyasszonya. És Harold Quaritsch? Vége - vége örökre! Nehéz feladat, - a szerető női szív érezheti csak - minő nehéz az ilyen önmeztagadás. Ida ifjusága nem volt szerelmi kalandok hosszú lánczola-

ta, egy kérője volt huszéves korában, azt is kikosarazta és ennyi volt az egész. Mióta Haroldot megszerette, jutott csak - kicsit későn ugyan - annak tudatára, hogy neki is van szive.

Annál mélyebb volt most szerelme, annál fájdalmasabb volt az a tudat, hogy le kell róla mondania, és egy gyűlölt, ellenszenves férfihez nőül kell mennie. Ida higgadt okos leány volt, ki megszámlolta a körülményekkel és bátran szembe állt a sorssal, de nem látott maga előtt menekvést. E házasságnak meg kellett történnie. Legyen hát! Arra határozta magát, hogy bele fog törődni a változhatlanba, de azért keserű érzet vett erőt rajta amidőn így kellett örökre bucsut mondani a boldogságnak, - mert tudta azt, hogy Harold oldalán, nagyon - nagyon boldog élet várna rá. - Igaz, hogy atyját és netáni utódjait megmenti az anyagi bukástól, ennyi az egész.

Hosszasan tűnődött, míg gondolatai zürzavarosan kóvályogtak eltompult agyában. A szoba-levegő megfulasztotta, és a vihar daczára kisietett a szabadba.

Nagy gummiköponyegébe beburkolózva haladt előre a zuhogó esőben, a dühöngő szélben, czéltalanul bolyongott egy ideig; míg végre a honhami templomhoz vezető ösvény felé irányította lépteit. Gyönyörű ódon templom volt ez, melynek tornya építészeti remekmű számba ment. Egy de la Molle özvegye építette csatában elhalt férje emlékére. És azóta e név viselői évszázadról évszázadra itt éltek és e szentelt helyen tértek örök nyugalomra,

Ida is szerette ezt a hűs csendes hajlékot, a hol megkeresztelték és a hová őt is majd egyszer eltemetik. Ifju életének minden emléke elválaszthatlanul össze volt forrva ez ódon szentegyházzal, hol minden bánata enyhülést talált.

A temetőbe érve, megállt a szélben zokogó és sivitó fenyők alatt és a lombtalan fák egyikéhez támaszkodva körül tekintett. A zuhogó eső szüntelenül szakadt le az átázott sirdombokra, a hulló száraz levelek zizegve kerekedtek forgó tánczra a sivitó szélben és a lemenő nap a sötét felhők mögül kikandikálva vérpiros komor tűznyilakat szórt a szürke vidékre. Ida mozdulatlanul bámult az ódon templomra, mely sok-sok az övénel is kinosabb földi bajt tulélt; a földre hulló esti árnyak mint siri lepel borultak rája és a zokogó vihar reményeinek requiemét énekelte. Ida nem volt csüggedő pessimista, de e nehéz órában egyetlen ohaja az volt, bár vége lenne e földi tragédiának, bár legördülne már a függöny, hogy ő is ott feküdhetnék nyugodtan a nedves gyeptakaró alatt, ahol nincs remény, de nincs is rettegés. Aztán elgondolta, mily hosszú évek sora választja el az ohajtott nyugalomtól és zokogva hajtotta le fejét a templom ajtó egyik pilléréhez.

De hirtelenül felrezzent és ijedten tekintett maga köré, mert érezte, hogy nincs egyedül. Nem is csalódott, mert alig két lépésnyire tőle egy férfialak bontakozott ki a fenyők homályából. Ida szivverése elállt - midőn ráismert arra, kinek vesztét keserves zokogással siratta.

- Sajátságos, mormogta Harold magában, megesküdtem volna rá, hogy valaki itt zokogott, de úgy látszik, hogy a szél zugása volt csupán.

Ida menekülni akart, de alig mozdult meg, midőn már is egy kiálló fagyökérben megbotlott és a következő perczben Harold mellette állt.

- Ki az? Mi történik itt? kiáltott az ezredes gyorsan rágyujtva bengal gyufáinak egyikére, melynek halványkék fénye Ida könnytől ázó szép arcát és sugár természetét világította meg.

- Ida, mit keres ön itt? Miért sir?

- Nem sirok, suttogetta elfojtott zokogással, arczom nedves az esőtől.

E perczben a gyufa kialudt.

- Ida, kedves Ida, könnyöngött Harold, mi történt?

Ida válaszolni akart, de vonagló ajkairól egy hang sem röppent el. A következő perczben már Harold keblén pihent és könyei újra megeredtek.

A szeretett nő fájdalma mélyen megindította az ezredest, és magához ölelve karcsu alakját, csókokkal borította könyes orcáit.

- Mi történt, kedvesem, mondja meg mi történt?

- Bocsásson el, akkor megmondom.

Harold nagy nehezen engedelmeskedett és Ida könyeit felszáritva, rekedt hangon suttogetta.

- Jegyet váltottam Cosseyval!

Vad szitok tört fel az ezredest ajkán e vallomásra, először életében átkozódott Harold Quaritch nő jelenlétében, de Ida ezt észre sem vette.

- Ugy van, tudtam, hogy így kell ennek jönnie. Az a mitől rettegnünk, az rendesen bekövetkezik, de nem az én hibám, rá kényszerítettek. Ő csak ezen feltétel alatt kölcsönözte nekünk a pénzt és úgy hiszem, még ha vissza is tudnám neki azt fizetni, kötelességem volna ezt a szerződést betartani. Ő nem a pénzt akarja, hanem a szerződést.

- Átkozott legyen az a Shylock! kiáltott fel Harold; aztán rekedt hangon tette hozzá:

- Nincs hát semmi menekvés? Semmi?

- Nincs, válaszolt Ida szomorun. Számunkra nincs segítség, hacsak az az ember hirtelen meg nem halna, ami pedig nem nagyon valószínű. Harold, meg kell nyugodnunk sorsunkban. Én megtettem a kötelességemet, mert szerintem a nőnek nincs joga arra, hogy saját boldogságát családja jóléte árán vásárolja. Csak az fáj, tette hozzá akadozva, hogy önnek okoztam fájdalmat e tettemmel.

Harold elnyomta az ajkán feltörő zokogó sohajt és hallgatott.

- Igyekezni fogunk, hogy felejtjük a multat. De nem, nem. Érzem, hogy nem tudok feledni. És ön se fog elfelejteni soha, ugy-e Harold soha? És bár köztünk ezentul mindennek vége van, bár soha-soha sem szabad többé ezt a tárgyat szóba hozni, ön azért fogja tudni azt, hogy mindig önre gondolok, hogy nem felejttem el soha - a mig csak élek.

- Elég önző vagyok, hogy azt reméljem miként néha eszébe jutok majd.

- Eszembe fog jutni? Oh Istenem, minden embernek viselni kell a rárótt terhet - nehéz - nagyon, - de bele kell nyugodnunk. És egy pár rövid év mulva mindegy lesz az egész így is úgy is. Ezek a halottak itt lenn ép úgy éreztek mint mi és lám most milyen csendesek és nyugodtak. És ön nem fog innen elköltözni, ugy-e Harold? Legalább addig nem, mig én férjhez mentem, azután tán jobb is lesz, ha megy. De ígérje meg, hogy nem megy el innen előbb és hogy néha ellátogat hozzánk. Vigaszt és erőt fogok meríteni közellétéből.

- Ha kívánja, maradok.

- Köszönöm. És most Isten veled, szerelmem, Isten veled. Nem, ne kísérj el, egyedül akarok haza menni. Isten veled, Harold, örökre. És - nos mért habozol? Igen, csókolj meg és fogadd meg szentül, hogy sohse felejtess el. Nősülj meg, végy el bárkit, de ne felejt el. Bocsáss meg, hogy így szólok hozzád, de hisz olyan vagyok, mint a ki halálos ágyán fekszik, hisz mától fogva meghaltam számodra.

- Nem fogok megnősülni soha és nem foglak elfelejteni. Isten veled, szerelmem, Isten veled.

Egy percczel később Ida már eltűnt az éj sötétjében, eltűnt szemei elől, eltűnt az ő életéből örökre - úgy hitte.

És ő is neki indult a zivataros sötét éjnek.

Egy órával később Ida szokott nyugodtságával lejt az ebédlőbe; arcza a rendesnél haloványabb volt ugyan, de nem árulta el lelki felindulását. Rövid idő múlva belépett az atyja is.

- Hol voltál Ida? Kerestelek. Georgeal találkoztam az uton, és ő mondta, hogy a parkban látott, de nem találtalak sehol.

- Ugy? felelt Ida közönyösen, künn sétáltam. Nagyon füledt volt a levegő idebenn. Különbönd mondok neked egy jó ujságot apám, eljegyeztem magamat.

Az öreg kíváncsian szegezte vizsga szemét lányára, aztán tényekkel szemben tanusitni szokott higgadságával válaszolt:

- Valóban, gyermekem? Ez fontos ügy, de az én nézetem szerint a korkülönbségtől eltekintve, Quaritch ezredes csakugyan...

- Nem, nem, szakította félbe Ida, megrezzenve, nem Quaritch ezredes ur az, kivel eljegyeztem magamat, hanem Cossey Edward.

- Ah, Cossey! Igazán? Ejnye, ejnye, furcsa! Azok után, a miket láttam, azt hittem volna inkább, hogy...

A belépő szolga jelentette, hogy tálalva van.

- Hagyjuk ezt apám, fáradt és éhes vagyok. Cossey ur holnap tiszteletét fogja tenni nálad és akkor aztán ráérünk a dolgot részletesebben megbeszélni.

De la Molle hallgatott és az egész est folyamán nem bolygatta többé ezt a kérdést, de lelke mélyén meg volt győződve róla, hogy a dolog nincs rendjén így.

NYOLCZADIK FEJEZET.

Cossey nem valami diadalmas vagy vig hangulatban tért vissza eljegyzéséről. Ida keserű szavai ugy sujtották volt mint fájó ostorcsapás és ő világosan megértette belőle, hogy Ida éreztetni akarta vele, mi indítja őt egyesegyedül házassági ajánlatának elfogadására. Bármily kellemes lehet is az, ha az ember elég gazdag, hogy szíve minden óhaját ily módon teljesíthesse, oly kevésbé hizelgő az egy férfi büszkeségének, ha kénytelen azt mondani magának, hogy ő csupán gazdag vevő és semmi más... Ép oly jól látta azt is, hogy Ida mindent elkövet abban a reményben, hogy elkedvtelenítse és így megmeneküljön e gyűlölt frigytől. De Cossey nem volt hajlandó oly könnyű szerrel lemondani róla, mert ez a szenvedély emésztette a lelkét. Ez egy érzésben őszinte volt. Tapintatos, gyengédszívű férfi ugyan irtózott volna attól a gondolattól is, hogy szerelmét és kezét ily galádul feloktroyálja nőre, de Cossey azt remélte, hogy idővel legyőzi Ida ellenszenvét.

Ő ugyanis azzal hizelgett magának, hogy kitűnő nőismerő és tudni vélte azt, miként a nők hajlandók a megmásíthatlanba belenyugodni, mihelyt ezt anyagi érdekük megköveteli. Így hát meg volt szentül győződve arról, hogy Ida szemmel látható ellenszenvé idővel szerelemmé fog átváltozni, ha majd tapasztalni fogja mindama előnyöket, melyeket egy gazdag emberrel való házasság nyújt.

De Cossey számításából kifeledte azt az egyet, hogy vannak még oly nők is, kik felül állnak anyagi érdekeken és tisztában vannak azzal, hogy az ember egyszer él csak, és hogy a boldogság nem pénztől függ. Ilyen nő pedig, különösen ha más férfi iránti szerelem tölti el a szívet, nem békél meg oly gyorsan a sorsával.

Mihelyt Edward Boisinghamba ért, első dolga az volt, hogy de la Mollenak irt és arról értesítette miként másnap reggel üzleti dolgokban fog nála tisztelegni.

E bejelentéshez hiven megjelent másnap tizenegy órakor Honham Castleban, hol György bevezette a csarnokba, melynek hatalmas kandallójához támaszkodva ott várta őt az öreg de la Molle, mély gondolatokba merülve.

- Nem tudom de la Molle ur, szólt Edward izgatottan a szokásos frázisok után, vajjon Ida kisasszony szólt-e önnek arról, ami tegnap köztünk történt?

- Igen, felelt de la Molle, Ida azt mondta hogy elfogadta az ön házassági ajánlatát, természetesen azon feltevés mellett, hogy én beleegyezésemet adom e lépéshez. De a dolog oly hirtelenül jött és annyira meglepett, hogy még nem volt időm felette gondolkozni.

- A dolog igen egyszerű szólt Edward, én szeretem az ön leányát, és oly szerencsés voltam kinyerni a részéről a boldogító igent. Engedje meg, kijelentenem, hogy én ha ön, amiben nem kételkedem, beleegyezését adja én a dolog pénzügyi oldalát a legbökezübben fogom rendezni. Ida móríngul kapja tőlem a zálogleveleket és tűzbe dobhatja azokat, azonkívül pedig apám rövid idő múlva bekövetkező halála után kétszázezer font sterlinget bocsátok szabad rendelkezésére. Sőt késznek nyilatkozom arra is, hogy ha fiam születik, megengedjem neki a de la Molle név viselését.

- Az ön ajánlatai igen hizelgő nagylelkűségre vallanak, uram, felelt de la Molle, ki alig tudta elpalástolni benső meglegedését. Ida természetesen a birtok tulajdonába lép, a mely remélhetőleg idővel többet fog érni, mint jelenleg.

- Örvendek, hogy ön ráállt az én propositiómra. Most még csak egy pontot kell megbeszelnünk, a melyen ön remélem nem fog megütközni. Nem szeretném ugyanis nyilvánosságra hozni egyelőre az eljegyzésünket. A dolog úgy áll, sietett Edward hozzá tenni, hogy az apám furcsa egy ember, aki fejébe vette, hogy valami dúsgazdag lányt kell elvennem. Jelenleg pedig az egészségi állapota olyan, hogy az ember sohasem tudja biztosan megmondani azt, hogy előre mit hogyan fogad majd. Ő ugyanis a halálán van és az orvosok nyilatkozata szerint, minden nap meghalhat, és a legjobb esetben sem élhet tovább három hónapnál. Ha most értesítjük az eljegyzésről, mindenesetre egy csomó kellemetlenségem lehet belőle és tán ha ellene találna lenni, még a végrendeletében is károsítana.

- Hüm, hüm, dörmögte de la Molle, az a gondolat, hogy eltitkoljuk az ön lányom, Honham Castlei de la Molle Idának eljegyzését, mintha ez nem válnék becsületére, nem tetszik nekem, de ez esetben különös körülmények játszanak közbe, a melyek becsületemmel összeférhetővé teszik ezt a hallgatást. Önök mindketten elég idősök arra, hogy tudják, mit cselekesznek, és ez a házasság önre nézve ép oly előnyös, mint ön rám, mert még a jelen anyagi időben is nagy értéke van a szépségnek és a családnak egy házasság megkötésénél. Különben van arra bizonyítékom, hogy az ön édes atyja furcsa, nagyon furcsa ember. Józan megfontolás után tehát, bár nem szeretem a titkolózást, nincs ellenvetésem az ellen, ha az eljegyzés egy-két hónapig titokban tartatik.

- Ön nagy hálára kötelez, uram, azzal, hogy ennyire megszámol az ön helyzetemmel, felelt Edward, megkönnyebbülten felsohajtva. Ugy tekinthetem tehát, hogy ön megadta apai beleegyezését eljegyzésünkhöz.

De la Molle egy perczig habozott. Látszólag rendben volt minden és ő mégis attól félt, hogy a dolognak valami rejtett bibéje van. Cossey elleni antipatiáját az ezredes elleni fellépése még növelte volt és ösztönszerű emberösmeretének intő hangja szólalt fel benne, noha nem látott kézzelfogható okot a habozásra.

- Nem tudom, mit mondjak, felelt végre. Az egész oly váratlanul lepett meg, és hogy az igazat megvalljam, én mind máig azt véltem, hogy lányom szive másé.

Edward arcza elborult.

- Magam is azt hittem, felelt, míg tegnap ily boldogító megczáfolást nyert a véleményem. Be akarom vallani önnek, hogy végtelenül resteltem a tegnapi jelenetet, annál is inkább, mert az ezredes ur teljesen kielégítő magyarázatát adta az ellene emelt vádnak. A dolog úgy áll tulajdonképpen, hogy én dőremódon haragudtam rá, mert ő tultett rajtam a vadászaton és - és mert féltékeny voltam rá.

- Igen, igen erősítette de la Molle hidegen, kellemetlen eset volt. Persze nem ösmerem a részleteit e szerencsétlen történetnek és semmi közöm hozzá, de ugy általánosságban azt a baráti tanácsot adhatom önnek, hogy máskor óvakodjék valakit vádolni, ha ön nem biztos a dolgában. - De, hogy visszatérjünk az eljegyzésre, - Ida elég idős, hogy önmaga meg tudja ítélni a dolgot és minthogy ő elhatározta magát erre a lépésre és én nem látok semmi plausibilis okot arra, hogy megtagadjam a beleegyezésemet, csak annyit mondok még, hogy remélem, miként ön jó férje lesz a lányomnak és hogy önök boldog életet fognak élni. Ida büszke, sok tekintetben nagyon különös lány, de fölötte áll neme legtöbb képviselőinek és fölteve azt, hogy ön birja az ő szerelmét és hogy ön nem fogja megkísérteni, hogy az urat játszsza vele szemben, árkon-bokron át fog menni önért. Ön valószínűleg látni óhajtja őt most? Ah igaz, most jut eszembe, hogy fáj a feje és lefeküdt. Ez nem szokása, de ugy látszik, ez a fontos lépés kissé fölizgatta mégis. Legyen tán szerencsénk önhöz ma ebédre.

Edward köszönettel fogadta el az öreg ur meghívását és távozott, mert tudta, hogy Ida fejfájása ürügy csupán, hogy ne légyen kénytelen őt ma viszontlátni.

Mihelyt Cossey távozott, Ida lejött.

- Édes gyermekem, szólt de la Molle vidáman, ép most volt szerencsém Cossey urhoz, és én azt mondtam neki, hogy miután te óhajtod...

Ida türelmetlen mozdulatot tett, de csakhamar visszanyerte az önuralmát.

- Minthogy te óhajtod, nincs okom arra, hogy ellenezzem a ti eljegyzéstekeket. Azonkívül pedig mondhatom, hogy a móríngot illető ajánlata valóban meglepően nagylelkű.

- Igazán, szólt Ida közönyösen. Meghivta őt tán ebédre?

- Igen, mert gondoltam, hogy te fogod akarni őt látni.

- Bár ne tetted volna, felelt Ida ingerülten, nincs ma egyébb mint hideg roastbeaf. Valóban, papa, ez nagy meggondolatlanság volt részedről, és haragosan toppantva lábával mint a forgószeél sietett ki a szobából.

De la Molle megdöbbenve nézett utána.

- Szeretném tudni, hogy mit jelent ez, mégsem lehet szerelmes beléje, különben nem lobbanna olyan haragra, a mért ebédre hittam őt meg. De hát Ida csak nem az a nő, kit a pénz elvakít. No én nem tehetek róla, szabad folyást engedek a dolognak, majd megvállik minden.

Nemsoká aztán más irányt vettek a gondolatai és kénytelen volt önmagának megvallani azt, hogy ez az egybekelés minden tekintetben nagyon kívánatos, már azért is, mert Cossey arra is ráállt, hogy a fia, ha ugyan születik, a de la Molle nevet viselheti. Az öreg ur nagy sulyt fektetett családja társadalmi állására és egész életén át fő vágya volt az, hogy a de la Molle családot megfelelő anyagi javak birtokában lássa, hogy méltó pozíciót foglalhasson el a társaságban. Eddig hiábavalónak bizonyult minden törekvése és alig mult néhány napja, hogy majd fejére szakadt a ház. És ime mintegy varázsütéssel változott meg minden, Ida férjhez

menetelével eltűnnek a zálogkölcönök, a növekedő kiadások főkutforrása, és a de la Molle család elfoglalhatja végre az őt megillető helyet.

Nem csoda hát, ha az öreg ur feje elszédült a kilátásban lévő jövő fényességétől.

A véletlen úgy akarta, hogy Quest ép e perczen beszéljon hozzá, hogy az öreg ur beleegyezését kérje egy boissinghami ódon ház bérbeadását illetőleg, mely több más épülettel együtt Honham Castlehez tartozott.

Az éles szemű ügyvéd rögtön észrevette, hogy de la Molle ur lelkét valami foglalkoztatja és hogy valami lebeg a nyelvén, amit kimondani szeretne, de nem mer.

Az öreg ur szónélkül irta alá a bérletszerződést, rá se hederítve Quest magyarázataira és aztán egyszerre azt kérdezte tőle, mikor esedékesek a kölcsön kamatai.

Az ügyvéd megnevezte a határnapot.

- Ah, meg kell hát fizetni, de nem baj, utoljára történik.

Quest a fülét hegyezte és ránézett.

A dolog úgy áll, magyarázta neki de la Molle, hogy bizonyos családi események a legtermészetesebb módon vetnek véget minden anyagi kellemetlenségnek.

- Valóban, felelt Quest, annak örvendek.

- Igen, igen folytatta az öreg ur, de szerencsétlenségemre nem szabad a dologról egyelőre beszélni, különben kikérném az ön véleményét. Ön tudja, minő nagy súlyt fektetek rá. Különben nem látom be, hogy mért ne kérném ki az ügyvédem tanácsát, ha meg is ígértem, hogy nem fogom dobra ütni a dolgot.

- Az ügyvéd bizalmi férfi, jegyezte meg Quest nyugodtan.

- Persze hogy az és én megbizhatom az ön titoktartásában.

- Feltétlenül.

- Hát annyi az egész, hogy Cossey Edward eljegyezte a leányomat. Ép most volt itt, hogy az én beleegyezésemet kérje, a melyet nem tagadhattam meg, mert nem tudok semmit sem felhozni, ami ellene szól. Egyetlen feltétele az volt, hogy tartsuk a dolgot titokban apja egészségi állapota iránti kiméletről, a ki beszámíthatlan ember léte, tán ellenezhetné ezt a házasságot.

Quest bámulatos nyugalommal hallgatta meg de la Molle e kijelentését, arcza az izgatottság nyomát sem árulta el, csupán szemében lobogott fel sajátságos tűz.

- Valóban, ez érdekes ujság.

- Igen, azért mondtam az elébb, hogy ezentul nem kell a kamatok lefizetéséről gondoskodnunk, mert Cossey megígérte, hogy még a lakodalom előtt elégeti a zálogleveleket.

- Kevesebbet nem tehetett volna, szólt Quest. Gratulálok önnek, nem mindennapi eset, hogy valaki ily könnyű szerrel megszabaduljon az őt terhelő adósságoktól. De most bucsuznom kell, mert megígértem a nőmnek, hogy otthon leszek villásreggelire. Minthogy a dolog titokban tartatik, még korán volna most üdvözölni de la Molle kisasszonyt.

- Persze, persze, ne emlegesse előtte a dolgot. Isten önnel, kedves Quest.

KILENCZEDIK FEJEZET.

Quest kocsiba szállt és kimondhatatlan érzelmektől felkorbácsolt kedélylyel haza hajtattott.

Megjött a boszu percze és ő megnyerte a játszmát és vele együtt vagyona tette szert, mert kezében volt az ellenfél. Hajdanta legforróbb vágya az volt, Honham Castle birtokába jutni, mert csak pénzt sovárgott. Ha ahhoz, a mit már megtakarított magának, még harmincezer fontot szerezhet, akkor gazdag embernek mondható és erre alapította a jövőre vonatkozó terveket. Ámbár egy idő óta hírét sem hallotta Edithnek, akit egyelőre megszelidített, mindamelletts sokkal jobban ismerte ezt az asszonyt, semhogy remélhesse, miszerint tartós legyen a meghunyászkodása. Idővel a kapzsiság erőit veendő újra a félelmén és újra megkezdte üldözését. E meggyőződése arra bírta őt, hogy tudva azt, miként csak úgy szabadulhat ettől az asszonytól, ha egy világ választja el tőle, rászánta magát új országban új életet kezdeni, mihelyt szert tett az erre szükséges összegre.

Nem volt még olyan öreg, hogy ezt a szándékát ki ne vihesse, azonkívül most már gazdag embernek vallhatja magát, meg akarta hát kísértetni, vajjon nem rázhatná-e le magáról ama kinos gondokat melyek eddigi életét keserítették.

Ha Bella vele megy, annál jobb, ha nem, úgy is jó lesz. De ha vele megy, úgy előbb ki kell békülniök, mert az ilyen élet, a minőt eddig éltek, soká nem tűrhető.

Midőn haza jött, Bellát már a villásreggelineél találta. A fiatal asszony, mint rendesen tetőtől talpig feketében volt, a mi emelte gyermeteg szépségű vonásainak báját, de a tüzes ibolyaszemeket fekete csikok szegélyezték és üde arcza szomorú és halvány volt.

- Nem tudtam, hogy visszajössz villásreggelire, szólt halkán, és félek, hogy nem fogsz jóllakni azzal, a mi van.

- Korábban végeztem el a dolgomat mint hittem volna és legokosabbnak tartottam, hogy rögtön visszatérjek. Különben van számodra egy érdekes ujságom.

- Mi legyen az? kérde Bella szorongva, mert Quest hangján észrevette, hogy valami életbevágó dolog lehet.

- Cossey barátod jegyben jár de la Molle Idával.

Bella holthálvány lett és kezével szívéhez kapott, mintha törsturás érte volna.

- De la Molle maga mondotta nekem, folytatta Quest könyörtelenül merőn szegezve rá szemét. Bella előre hajolt és férje azt hitte, hogy a szegény fiatal asszony elájul az iszonyú csapás kinja alatt, de kétségbeesett erőmegfeszítéssel uralkodott magán és felhajtván egy előtte álló pohárka sherryt, halkán suttogetta.

- Ezt vártam már rég.

- Ettől rettegtél, azt akarod mondani, javította ki Quest nyugodtan. Aztán felkelt, magukra zárta az ajtót és oda lépve a nejéhez a szokottnál gyengédebben szólott:

- Hallgass meg, Bella, én ismerem Cosseyhez való viszonyodat, elvitázhatlan bizonyítékaim vannak a kezeim között, csak nem akartam azokat fegyverül használni, mert biztosan tudtam, hogy valamikor csak meg fog téged unni és elhagy más nő kedvéért és hogy ez lesz az én legfájóbb boszum. Te nem voltál több az egész idő alatt mint játékszer az ő kezében, mint könnyelmű nő, a kivel üres idejét elmulatta.

Bella újra szívéhez szorította mind a két kezét, de egy hang sem tört fel görcsösen összeszorított ajkain és Quest folytatta:

- Lásd, Bella, én rosszul cselekedtem, midőn elvettelek saját akaratod ellen, de miután a nőmmé lettél, te is rosszul tetted, hogy megszegted nekem a hűséget. Az én büntetésem a te hűtlenséged volt, a tied az elhagyatás. Most teszek ám neked egy ajánlatot és ha az az okos asszony vagy, a kinek ösmerlek, elfogadod. Mindaketten hibáztunk, kvittek vagyunk, felejtjük el hát a multat. Bocsáss meg nekem és én is megbocsátok és kössünk békét - ha nem is mindjárt, hát valamivel később, majd ha gyászod kissé enyhült és mikor nem leszesz többé ily szomorú - és menjünk el e vidékről, hogy más világrészben új életet kezdjük és megfeleld-kezhessünk mindenről, a mi ezelőtt történt.

Bella ránézett és szomorúan rázta a fejét, kétszer háromszor akarta szóra nyitni az ajkát, de hangja elakadt, végre megszólalt:

- Te nem értesz. Nagyon jó vagy irántam, köszönöm, és hálás vagyok irántad e váratlan kiméletes gyöngédségért, de te nem értesz. Én nem tudom magamat oly gyorsan teltetni bizonyos dolgokon mint más nők. Ami volt, az sohasem válhatik meg nem történtté. Én nem teszek neki szemrehányást, mert én ép oly hibás vagyok mint ő, de mivel őt szerettem, soha többé sem a tied sem más férfi nem lehetek. Ha te akarod, megkísérlem, hogy veled tovább éljek úgy, mint most és hogy kényelmessé és kellemessé tegyem az életedet - de többet nem ígérhetek.

- Gondold meg, Bella, szólt Quest könnyörögve, tudom, hogy sohasem tartottál gyöngéd érzelmű embernek és tudom, hogy ép oly nagy haragot tápláltál mindenedig irányomban, mint a mily harag töltötte el az én lelkemet, ha eszembe jutottál. De esküszöm rá, hogy szerettelek és szeretlek most is hiven és igazán, és jó férjed leszek, ha megengeded.

- Nagyon - nagyon lesujt a te jóságod, de nem lehet, felelt Bella szomorúan. Szabadulj meg tőlem és végy nőül más valakit. Nyugodtan fogom túrni a büntetésemet, amiért ellened vétkeztem.

- Bella, még egyszer kérlek, gondold meg a dolgot. Tudod-e, ki az az ember akiért egész életedet akartad feláldozni? Nem csak hogy téged csalfán elhagyott, - hanem tudod-e, hogy nyerte el de la Molle Ida kezét. Megvásárolta őt - azt tudom határozottan, megvásárolta a szó legaljasabb értelmében. Röviddel azelőtt a »Cossey és fia« cég árverést akart kérni az öreg de la Molle ősi birtokára, ami természetesen tönkre tette volna őt. Mit tett a te drágalátos urfid? - Elment a lányhoz - aki mellel még mondva szerelmes Quaritch ezredesbe és gyűlöli Cosseyt, - és azt mondta neki: »Ha ön megígéri, hogy nőül megy hozzám, szerzek harmincz-ezer font sterlinget és magamhoz váltom a zálogleveleket.« Ida e feltétel alatt oda ígérte a kezét, Cossey beváltotta a szavát és követelte Idától az ígérete teljesítését. Így áll a dolog. Csodálom, hogy a te büszkeséged ez ellen fel nem lázad. Istenemre mondom, én megölném ezt az embert.

Bella sajátságos arczkifejezéssel bámult a férjére.

- Igazán megtennéd? Nem is rossz gondolat. Magam is hiszem, hogy a dolog úgy van, a hogy elmondtad. Cossey megvetendő ember. Mért is szeretünk mi megvetésre méltó embereket. No az egésznek vége van most vagy legalább itt van a végnek a kezdete. Amit vetettem, azt aratom most.

Ezzel felkelt és elhagyta a szobát.

- Ugy van, szólt Quest hangosan, midőn Bella távozott, itt állunk a végnek a kezdetén. Szavamra mondom, a milyen szerencsétlen ördög vagyok, még sem szeretnék Cossey bőrében lenni.

Bella ezalatt a szobájába vonult vissza és egy ideig némán merengett maga elé. Aztán felöltözködött és Honham Castle felé vette útját. Alig tett száz lépést, midőn Cossey Edwarddal állt szemközt, ki ép egy fegyvergyártó üzletéből jött.

- Hogy vagy, Bella? kérde Cossey biborrrá pirulva és udvariasan emelt kalapot előtte.

- Jó napot, Cossey ur, felelt Bella megállva és merőn az arczába nézve.

- Hová mész, kérde Cossey szemellátható zavarodottsággal.

- A kastélyba megyek meglátogatni de la Molle kisasszonyt.

- Nem hiszem, hogy beszélhetnél vele, fekszik, fáj a feje.

- Ah, ön tehát ott volt már ma reggel?

- Igen, dolgom volt de la Molle urnál.

- Igazán, szólt Bella gunyosan; aztán újra a szemébe nézett és nyugodtan kérde:

- Jegyben jár ön Idával? Cossey újra elpirult.

- Nem, hogy jutsz ilyen gondolatra?

- Nem tudom, felelt Bella kaczagva, csupa kíváncsiságból valószínűleg. Azt gondoltam, hogy lehetne rá eset. Jó napot.

És könnyű főhajtással tovább haladva faképnél hagyta Cosseyt, kinek lelkében a legváltakozóbb érzelmek dultak.

- A gyáva! Be sem meri nekem vallani az igazságot.

Egy órával később Honham Castleba ért, és Ida után kérdezősködve bevezették őt a lakószobába, melynek egyik fülkéjében a fiatal leány kézi munkájával ölében, merengett.

- Gyalog jött ide, Bella? szólt Ida meglepetten; nem hallottam kocsirobogást.

- Igen, gyalog jöttem, akartam Önnel beszélni, fontos mondani valóm van.

- Szolgálatára állok.

- Bocsásson meg egy indiskrét kérdést. Jegyben jár ön Cossey urral?

Ida meglepetten nézett rá, és tekintetéből olvasható volt az a kérdés, vajjon mi jogon kérdi ezt tőle váratlan látogatója és Bella meg is értette a ki nem mondott szót.

- Tudom, hogy nincs jogom e kérdést intézni önhöz, folytatta alázatosan, és ön nem köteles rá felelni, de van okom rá, hogy...

- Cossey ur ugyan arra kért, hogy tartsam a dolgot titokban, de ugy látszik ő maga hirdeti. Igen, jegyben járok vele.

Bella szép arcza még egy árnyalattal halaványabb lett és szemeiben vésztlőslő kifejezés villant meg.

- Ön csodálkozva kérdi magában, hogy nekem mi közöm ehhez, ugyebár? Mindjárt meg fogja tudni; ámbár valószínűleg nem fog többé velem szóba állni a hallottak után. Én Cossey Edward obsitos kedvese vagyok, kaczagta keserű gunynyal.

Ida megrezzent és elpirult, a tiszta, mocsoktalan jellemű nő ama önkénytelen undorodásával, mely ellentállhatatlanul elfogja, midőn legelőször érintkezik a bűnnel és szenvedélylyel.

- Tudom, hogy ön nyomorult, elvetemedett teremtnak tart, de imádkozzék Istenhez, kisasszony, hogy önt, a ki oly jó, oly büszke, oly hideg, soha kísértésbe ne vigye. Imádkozzék

Istenhez, hogy soha ne legyen kényszerítve nőül menni olyan emberhez, a kit gyűlöl és hogy aztán hirtelen annak tudatára jutva, hogy mi az a szerelem, más iránti szerelmet érezzen szívében ébredni.

- Oh, ne, ne szóljon, szakítá őt félbe Ida szeliden, mi jönnék én követ önre?

- Én szerettem őt, folytatta Bella, szerettem őt szenvedélyesen és egy ideig úgy tűnt fel előttem, mintha megnyíltak volna nekem a menyek kapui, mert ő is szeretett egy kicsit és úgy hiszem, akkor elvitt volna magával és tán nőül is vett volna később, de én nem akartam, mert attól féltem, hogy tönkre teszi a pályáját. Nem rég újra ismételte ezt az ajánlatot és én ismét nem egyeztem bele. Nehány órával később önnel kötötte meg az alkut. Attól a perctől fogva napról-napra jobban szeretett bele önbe és nekem persze nincs jogom rá, hogy...

- De hát minek mondja ön el mind ezt nekem, kérde Ida türelmetlenül, ez nagyon kínos beszélgetés és jobb szeretném, ha nem kellene meghallgatnom.

- Hogy mért mondom el önnek? Mert nem akarom, hogy ön nőül menjen Cossey Edwardhoz - nem akarom, hogy érezze azt, amit én éreztem és mert én megtiltottam neki, hogy nőül vegye önt.

- Bár megakadályozhatná! fakadt ki Ida szenvedélyesen. Miattam megtarthatja Cosseyt magának, mert én megvetem őt és fel sem foghatom, hogy tud iránta nő másképp érezni.

- Köszönöm, én Cossey urral végeztem - és úgy hiszem most már én is gyűlölöm őt. Igen, tudom, hogy gyűlölöm, mióta az elébb találkoztam vele és ő gyáván tagadta, hogy önnek a jegyese. De ön azt mondotta az elébb, hogy megveti, mért megy hát nőül hozzá, hisz ön szabad?

- Tudni akarja, felelt Ida szemtől szembe állva Bellával. Ugyanabból az okból megyek nőül, a mely ok önt kényszerítette Questhez, mert hozzá kell mennem. Nőül megyek hozzá, mert pénzt kölcsönzött apámnak ama feltétel alatt, hogy az övé legyek és miután felvettem a pénzt, meg kell fizetni az árát, ha megszakad is a szívem bele. Ön azt hiszi, hogy ön boldogtalan, ki mondta önnek azt, hogy én nem vagyok ezerszer boldogtalanabb? Ön elveszti a szeretőjét, rám pedig kényszerítenek egyet, kit egész életemen át tűrnöm kell. Ön tul van a legrosszabbon, én még csak előtte állok.

- Miért, miért? szakítá őt félbe Bella. Ő nem kényszerítheti önt, hogy nőül menjen hozzá és ránk nőkre nézve jobb a halál, mint olyan férfival élni, kit nem szeretünk, különösen, ha elég szerencsétlenek vagyunk más iránt érezni. Fogadja az én intő szömat? én tudom, mit tesz ez.

- Igaz, felelt Ida, tán tényleg jobb volna a halál, de meghalni nem oly könnyü. Ami pedig az adott ígéretet illeti, ön úgy látszik, nem tudja azt, hogy sem nő sem férfi nem szeghet meg oly ígéretet, melynek alapján pénzt vett fel. Bár tett legyen ő, a mit akart, és legyen bármily jellemtelen is, én kénytelen vagyok nőül menni hozzá és azért hiszem, nem sok hasznát vesszük annak, ha tovább feszegetjük is a dolgot.

Bella egy perczig némán tekintett maga elé, aztán felkelt és kijelentette, hogy mennie kell.

- Én óva intettem önt, bár kénytelen voltam emiatt az ön kezébe letenni a jó hirnevemet. Ön tovább adhatja az én vallomásomat és tönkre tehet. Nem bánom, ha meg is teszi, a magamfajtájú nők minden iránt közönyösek.

- Ön félreismer, Questné.

Bella e név hallatára összerezzent, mert Ida eddig mindig a keresztnevén szólította.

- Ön félreismer, ha ilyenre képesnek tart. Tőlem nem kell félnie.

És ezzel kezet nyújtott Bellának, de ez gyalázata és fájó megalázkodása érzetében nem fogadta el a feléje nyújtott kezet, hanem szótlan távozott és lassan vette útját Boisingham felé. De vonásai oly kifejezést öltöttek, amint így haladt némán tovább, hogy Cossey megijedt volna ennek láttára.

Quest az egész délutánt és a fél éjjelt arra használta fel, hogy okmányokat fogalmazzon, a melyeknek helyes kivitele czéljából gyakran kellett betekinteni egy nagy pléhdobozba, melyen ez a felirat feketélt »Honham Castle«. Éjjeli tizenegy órára befejezte a munkáját és haza ment.

Másnap reggel Cossey Edward nem valami rózsás hangulatban ült a reggelije mellett. Az előtte való estét a kastélyban töltötte ugyanis, ami nem bizonyult számára valami különös élvezetnek. Ida ugyan jelen volt és nagyon szépen festett az asztalnál elegáns estélyi öltözetében, de hideg és megközelíthetlen volt mint egy kőszobor. Alig szólt hozzá és az apjára is ragadt valami lánya tartózkodásából, mert ő is szokatlan hallgatag és nyomott kedélyű volt.

Edward néha észrevette, hogy Ida tekintete oly félreösmerhetlen megvetéssel és oly legyőzhetetlen ellenszenv kifejezésével nyugodott rajta, és egész magaviselete oly nyíltan mutatta érzelmeit, hogy lassanként arra a meggyőződésre jutott, miként Bella boszúból valószínűleg elmondta Idának az ő szerelmük történetét.

Egyszer-kétszer, midőn de la Molle véletlenül elfordult tőlük, néhány gyengéd megszólítást kockáztatott, mint pl. kedvesem, drágám, de Ida úgy tett, mintha nem hallaná és teljesen ignorálta őt. Egy szóval, az egész ebéd oly kellemetlenül folyt le, hogy ő fél tizkor felkelt az asztaltól és azon ürügy alatt távozott, hogy sürgős leveleket kapott a banktól, a melyeket még ma el kell intéznie.

Más férfit az ilyen magaviselet jövődöbéli felesége részéről elriasztott volna, Cosseynél nem úgy volt. Szívós, makacs természetét lángra szította Ida hideg tartózkodása és meg volt győződve róla, hogy napsugaras boldogság vár reá, mihelyt az első jég elolvadt. Mindenesetre eltökélt szándéka volt, hogy kockára tesz mindent a kísérlet kedvéért, mert szerelme napról napra nőtt s oly erőt vett rajta, miként feltette magában, hogy leküzd minden akadályt, ha meg is hal bele.

Mindez a gondolat átczikázott agyán, amint reggelijénél ülve szürcsölte a párologó theát, midőn egyszerre legkellemetlenebb meglepetésére Quest lépett be a szobába, hidegen, nyugodtan, szokott gentlemanlike modorával.

- Szervusz, Quest, szólt Edward leereszkedőleg, azzal a fitymáló semmibevevéssel, amelyet alantasaival szemben tanusítani szokott. Üljön le. Mi az ujság?

- Üzleti ügyben jövök, felelt Quest rendes nyugalmával.

- Ahá, valószínűleg újra a honhami zálogkölcsonök. Remélem, nem akar újra pénzt kérni ez ügyből kifolyólag, mert bármily nagy is a hitelem, körülbelül kimerítettem már és egy fillérre sem tudok többé szert tenni, amíg az öregem él.

- Eltalálta, tényleg a honhami záloglevelekkel kapcsolatos az én ügyem, felelt Quest bágyadt mosolylyal és beszélgetésünk hosszabb időt fog igényelni.

Ezzel leült, de el nem fogadta a kínált szivart. Ugy választotta meg a helyet, hogy a világosság teljesen Cossey arczára essék, aztán elővett egy iratcsomót és kezdett benne lapozgatni. Nem soká rá is akadt arra, amit keresett, egy levélmásolat volt ez, melyet az asztalon át oda nyújtott Cosseynak.

- Tessék ezt elolvasni, kérem.

Edward szivarra gyújtott és közönyösen tekintett bele a levélbe. De alig olvasta el az első sort, midőn kinos rettegés és aggodalom tükröződött holthaltványra vált arczán. Hideg verejték ütött ki a homlokán és a szivar kihullott a kezéből.

Nem csoda, mert a levél Bella legszenvedélyesebb szerelmes epistolái egyikének a szó szerinti másolata volt, ugyanannak a levélnek, a melyet Quest legutolsó londoni látogatása alkalmával kihuzott Cossey zsebéből.

Letette a levelet az asztalra, nem kellett tovább olvasni, az egész levél ugyanazon a hangon volt tartva.

- Ön valószínűleg észre veszi, hogy ez csak másolat, de ha tetszik, hát beletekinthet az eredetibe is.

Cossey nem válaszolt.

- Itt pedig van egy másik levél, folytatta Quest, egy más alaku papírt nyujtva át, a melynek eredetije az ön kezeirását mutatja.

Ezzel letette ezt a levelet is az asztalra a másik mellé és várta, hogy Edward szóljon.

- Van ezenkívül sok más bizonyítékom is, szólalt meg rövid vártatva, de ön valószínűleg eléggé jártas az effélékben, hogy tudja, miként e levelek teljesen megfelelnek az én célomnak. Én ugyanis válópert indítok az én nőm ellen, a melyben ön mint bűnrészes szerepel. Ime itt van a londoni ügyvédemnek szóló utasítás, a melyben felhatalmaztam őt az első lépések megtételére.

Ezzel egy harmadik okiratot tett le az asztalra.

És Cossey hátat fordított a kinzójának és elgondolkodott, végre rekedt hangon szólt:

- Quest uram, meg nem engedve semmit azokból, a miket ön itt ellenem felhoz, a jelen körülményeim olyanok, hogy egy most ellenem indított illetén kereset tönkre tenne.

- Tudom, felelt Quest. Először nem tudom, hogy mit szólna az édes atya ehhez az esethez, az ő ebbeli véleménye pedig fontos az ön jövőjére nézve, másodszor de la Molle kisasszony, a kibe ön belebolondult, bizonyára rögtön felbontaná az önnel való eljegyzését.

- Honnan tudja ön azt, hogy én jegyben járok vele? kérdé Cossey meglepetten.

- Hogy honnan tudom, az önt nem érdekelheti, elég az hozzá, hogy tudom és hogy hiába tagadná. Mint a hogy ön egész helyesen jegyezte meg, ez a per minden tekintetben tönkre tenné önt és a jelen pillanat kétségkívül a legalkalmasabb arra, hogy a boszura vágyó férj megindítsa ön ellen a keresetet.

- Meg nem engedve semmit, felelt Edward, egy kérdést akarok önhöz intézni. Nincs-e itt kiut? Föltéve, hogy én önt megbántottam, minden hibát jóvá lehet tenni. Minő árért volna ön hajlandó egyszersmindenkorra elállni minden keresettől?

- Az ár, a melyért minden további lépésről lemondanék, se több se kevesebb mint a Honham Castlere betáblázott kölcsönök átíratása az én nevemre.

- Szent Isten! De hisz az harminczezer font sterling.

- Tudom, de tudom azt is, hogy önnek érdemes harminczezer fontot fizetni azért, hogy elejét vegye a nyílt botránynak, a kitagadtatásnak, meg a szeretett lány biztos elvesztésének. Oly annyira meg vagyok győződve arról, hogy magammal hoztam az erre vonatkozó okiratokat is. És most figyeljen ide, Cossey ur, ha ön vonakodik e föltételeket elfogadni, levelem még ma postára kerül. És azonkívül Cossey ur, az ön édes atya is megkapja e két levélnek, valamint az ügyvédemnek adott utasítások másolatait. Válaszszon.

- Nem lehet, ha akarom sem lehet, jajgatott Cossey a kezeit tördelve. Mert Ida csak azon feltétel alatt egyezett bele az eljegyzésbe, ha a zálogleveleket a lakodalom előtt megsemmisítem. Nem fogadna el pénzt helyette?

- Igen, megteszem azt is.

Röviddel ezelőtt nem álltam volna rá az ajánlatra, mert a birtokot akartam, de most megváltoztattam a szándékomat. Csakhogy amint ön maga mondja, hitele ki van merülve és én azt hiszem, hogy apja életében nem kerithet harminczezer fontot sehol. Az ügyünket pedig rögtön kell rendeznünk, mert nincs kedvem rá addig várni, míg ön valahol pénzre tesz szert.

- De a záloglevelek? Megigértem, hogy megtartom. Mit fog szólni a menyasszonyom? Mit mondjak neki?

- Semmit. Hisz ön beválthatja azokat apja halála után. Miattam visszautasíthatja az ajánlatomat, de mondhatom, hogy ön nagy bolond ha ezt teszi. Nos, elhatározta magát? Igen vagy nem? Vagy fogadja el az ajánlatomat vagy utasítsa vissza kereken. Irja alá ezeket az okmányokat és én visszaadom az eredeti leveleket, ha nem; akkor rögtön intézkedem.

Cossey egy perczig gondolkodott, aztán határozott hangon szólt:

- Mutassa a leveleket, aláírom az okmányokat.

Quest elfordult, hogy Cossey elől elrejtse az arcán felvillanó diadalmas örömet és átadta neki az okmányokat, melyeknek tartalma az volt hogy a záloglevelek átiratnak Quest William nevére azon feltétel mellett, hogy az említett uri ember mindenkorra arra kötelezi magát, hogy eláll a neje iránt megindítandó válópörtől, mely perben főnemlített Cossey Edward bűnrészesként szerepel.

- Ön be fogja látni, hogy minden kísérlet, a mely az iratok érvényességének megvitatását czélozná az ön fejére háramló kellemetlenséget vonná maga után, mert ez esetben kiderülne az egész. Tanukra lesz szükségünk, becses engedelmével csengetni fogok tehát és beszólitom a gazdasszonyát, meg az inast. Nekik nem kell tudomással birniok az okmányok tartalmáról.

- Megálljon, hol vannak az eredeti levelek?

- Itt, felelt Quest elő vonva az említett iratokat kabátja belső zsebéből és messziről mutatva azokat.

- Ha a gazdasszony ide jön, neki fogom oda adni és utasítást adok neki, hogy addig tartsa azokat magánál, míg az okiratok aláírva és hitelesítve lesznek. Ő azt hiszi majd, hogy az hozzá tartozik a szertartáshoz.

Mindez néhány percz műve volt és Quest harminczezer fonttal gazdagabb lett néhány tollvonás után.

Midőn a tanuk távoztak, Edward vad szitkozódással dobta tűzbe az átvett leveleket és nézte mint emészti azokat meg a tűz.

- Isten önnel, Cossey uram, ön tapasztalatokat szerzett most és drágán fizette meg azokat, de szavamra mondom, ha meggondolom, mivel adós ön nekem, magamon csodálkozom, hogy ily olcsó szerrel engedtem önt megmenekülni.

Midőn Quest elhagyta a szobát, Cossey nem a legválogatottabb kifejezésekkel könnyített a lelkén, mert eltekintve a vesztett pénztől és kinos helyzetétől, még egy újabb nehézséggel állt szemben, vagy be kell vallania Idának a valót vagy úgy kell tennie, mintha a kezei között lennének még a záloglevelek. Az első esetben az a föltétel, a melynek alapján történt az eljegyzés, semmivé lesz, a második esetben csalást követ el, melynek előbb utóbb ki kell derülnie. De ha a lakodalom után derül ki a dolog, hát már nem árthat. Nem, már sokkal

többet szenvedett azért a lányért, semhogy most saját jó szántából lemondjon róla. Nem lesz semmi baja, csupán be kell váltania a zálogleveleket rögtön a lakodalom után, ennyi az egész. És Cossey lelkiismeretét megnyugtatta elhatározta magát, hogy nem szól Idának egy szót sem.

TIZEDIK FEJEZET.

Két-három nappal e heves jelenet előtt de la Molle hűséges szolgája, az öreg György ura legnagyobb meglepetésére ama ohájának adott kifejezést, hogy Londonba szeretne menni, valami megnyílt kiállítás megtekintése végett, a mit annál inkább lehetne, mert Honham Castleben nincs ép semmi dolog és kéjvonat megyen a fővárosba.

Igy történt, hogy György ép aznap délutánján, midőn Cossey átírta Quest nevére a honhami zálogleveleket, négyórai bolyongás után esti hét órakor ért holtfáradtan és kimerülten a kiállításba.

Itt aztán, folytonosan rettegve netáni zsebmetszőktől egy ideig fel és alá járkált gőzcaszákat keresve, a melyekre rá nem tudott bukkanni, míg végre a villanyfényben uszó kertbe jutott és nagy nehezen utat nyitott magának a buffetbe, hol egy nagyon kétes kinézésű adag roastbeafet fogyasztott. A fáradság erőt vett rajta és az asztalra könyökölve el is szundikált, midőn egyszerre a körötte hullámozó zsongló zsongáson keresztül Quest neve ütötte meg a fülét. Ez felébresztette és meg se mocszanva kinyitotta a szemét, hogy szemügyre vegye a beszélőket. A szomszéd asztalnál ült egy nő durva külsejű férfi társaságában. A nő szikár, sárga ruhás és igen szemtelen arczkifejezésű asszony volt, kiben egy régi ösmerősünket, a bájos Edithát, a tigrist első tekintetre fel lehetett ismerni. Társa pedig ugyanaz az aljas ficzkó volt, kit Quest látogatása alkalmával eltiltott a házától.

- Ah, hát Quest a neve? szólalt meg Johnnie e perczen és Boisinghamban lakik. Van-e krisztusa?

- Van hát, de nagyon nehezen lehet valamit kicsikarni tőle, fősvény piszkos jellemű ember az, lám, egy garast - egy fillért se kapok tőle januárig. És a múlt héten kiadták nekem az utlevelet a dalcsarnokban, mert vígan voltam egy kicsit. És én most nem kapok másutt alkalmazást, a butoraimat lefoglaltak, az ékszereim legnagyobb része oda van, csak az óráim maradt meg és az a gazember úgy él mint a hal a vízben, míg a szegény felesége majd éhen hal.

- Felesége! Igen, ismerjük ezt - dünyögte Johnnie.

Az asszony ravaszul mosolygott, és elhallgatott, attól tartva, hogy sokat talált elárulni.

- Hát akár ez a szó, akár más. Csak a hatalmamba kerülne még egyszer, majd kiszipolyoznám.

- Azt elhiszem, felelt Johnnie, no de most elég volt ebből a mulatságból, imádott Edithám, megyek, lehet, hogy estére benézek hozzád. Pá.

- No mindenesetre fizethetsz még egy pohár brandyt. A torkom olyan száraz mint az országut, felelt az imádott Editha.

- Oh ezer örömmel, rendelek egyet. Pinczér, cognacot szódával ennek a hölgynek, nagyon gyenge testalkatu, szíverősítőre van szüksége.

A pinczér vigyorogva hozta a cognacot és Johnnie megfordult, mintha ki akarná fizetni, de ügyes mozdulattal elillant.

György érdeklődve nézett utána és nagy figyelemmel követte aztán az asszony minden mozdulatát.

- Ez jó madár lehet, gondolta magában, a feleségének mondotta magát és aztán hamarosan visszaszívta. A dolognak fenekére kell jutnom.

György nem volt ám ostoba ember és elejétől fogva megmagyarázhatlan ellenszenvet érzett Cossey ellen, kire folytonosan gyanakodott. Mig azon törte a fejét, hogyan lehetne ezzel a néemberrel megösmerni, váratlan alkalom kínálkozott.

Az asszony felhajtotta a grogot és távozni akart, de a pinczér hirtelen utána rohant.

- Tessék kérem fizetni.

- Fizetni? Ami meg van már fizetve?

- Félre a rossz tréfával. Kérek egy shillinget a brandyért.

- Egy shillinget. No hát csak kérd, te sápkóros, bitang gazember te. A barátom, ki az imént elment, megfizette.

- Hoho, ismerjük a fajtáját, kiáltott a pinczér és oda intett egy biztost, ki a szép Editha ellenkezése dacára a dutyiba készült őt vinni, mert nem volt neki mivel fizetni, midőn György közbevetette magát.

- Ugy hiszem, asszonyom, az iménti uri ember csak tréfát üzött nagysáddal. Én láttam, hogy úgy tett csak mintha fizetne, de nem fizetett.

- Tréfát üzött velem? rikácsolta a dühöngő néember. No ha azt hiszi, hogy vissza nem fizetem neki a kölcsönt, akkor nem Aubigne Edith a nevem, az a fösvény, az a semmiházi, az a -

- Engedje meg, asszonyom, szólt György egy shillinget nyomva a pinczér markába, mire az a biztossal együtt rögtön visszavonult. Nem tudom látni, ha egy hölgy zavarban van. Már az a természetem. Tán parancsol még egy grogot?

Minthogy a hölgy ez ellen nem tiltakozott, György még egy grogot rendelt, amelynek következtében a szép Edith majdnem egészen lerészegedett.

Röviddel ezután bezárták a vendéglőt és György Editha karján az utcán állott.

- Ugy-e haza kísér kocsin?

- Hogyne asszonyom, ezer örömmel, felelt György magában fájlalva a kocsipénzt, de azért a legelső egyfogatut megállította és miután Editha megmondta a lakását, odahajtatott.

- Jöjjön be, igyék egy pohárka sziverösítőt, szólt d' Aubignyné lakása elé érkezve és bevezeté Györgyöt aranyozott szalonjába, a hol rögtön fel is hajtott még egy pohár cognacot.

Most megérkezettnek vélte György a kellő pillanatot kérdésével kihozni belőle a valót.

- Szép város ez a London, asszonyom, sohse voltam még itt és nem hittem volna, hogy ilyen kedves ösmeretségem akad. Tegnap mondtam lenn Boissinghamban az én Quest barátomnak...

- Micsoda, maga ösmeri azt az embert?

- Ha ön Quest ügyvédet gondolja, persze, hogy ösmerem őt és a feleségét is. Tyűh de szép egy asszony, arról fogalma sincs annak, a ki nem látta.

E szavaknál a szép Editha oly vad szitkozódásra fakadt, hogy még egy pohárka brandyra volt szüksége, amit György készségesen töltött.

- Gazdag az a Quest?

- Quest? Meghiszem, a leggazdagabb ember az egész vidéken.

- No tessék, én meg éhezem, jajgatott az undok néember a részek siránkozó hangján, könyekre fakadva. Ugy nyomorgok, hogy egy sterlingem sincs, mivel egy pohár grogot fizetnék, míg az én hites férjem más asszonynyal együtt jólétben él. Mondja meg neki, hogy tovább ezt nem tűröm, mondja meg neki, hogy megcsiklandozom a talpát, ha nem lesz számomra egy ezresbankója.

- Nem értem önt, asszonyom, szólt György. Boisinghamban van egy hölgy és az az igazi felesége.

- Hazugság, rikácsolta a szép Editha, hazugság, ő az én férjem. Ő velem volt megesküdvé, még mielőtt őt elvette. Holnap a dutyiba vihetném, ha akarnám és meg is tenném, ha nem félnék tőle.

- Eh terefare asszonyom, hisz ez csupa mesebeszéd.

- Mit, nem hiszi, nem akarja hinni? fortyant fel a részeg néember, kiben hatni kezdett a bőségesen élvezett pálinka. No hát lássa a saját szemével.

Oda vánszorgott az íróasztalhoz és egy összehajtott papírt vett elő, a mit György kezébe adott.

Az esketési bizonyítvány hiteles másolata volt az, de Györgynek, ki nem volt valami jártas az olvasásban, alig maradt ideje, hogy Quest és a hackneyi Bertalan-templom nevét kisillabilássa, midőn már is kirántotta a kezei közül.

- Semmi köze hozzá, ordította, mi jogon avatkozik bele egy szegény elhagyatott asszony dolgaiba? Ezzel melléje ült a pamlagra, és a nyakába borulva kipirosított arcát György vállára hajtotta és zokogásra fakadt.

- Na hiszen. Isten segits, gondolta magában György. Szeretném tudni micsoda arcot vágna az én öregem, ha most látna. Hallja asszonyom.

E perczen kinyílt az ajtó és Johnnie jelent meg a küszöbön, aki látszólag arra használta fel az időt, hogy ismételten szíverősítőt öntött a garatra, mert úgy imbolygott mint a hajó viharos tengeren.

- Mi az ördögbe, hát maga kicsoda, he? Lóduljon innen, maga paraszt lurkó, maga methodista gazember, maga - maga... Imádott Editha, aztán mit jelent ez?

Az imádott Editha arcán ezalatt derengeni látszott az a tudat, hogy kicsoda tulajdonképpen a látogatója és hogy minő szép dolgot művelt vele ma este, a meg nem fizetett groggal, mert hirtelen felpattant és becsületsértő kifejezésekkel gazdag, szenvedélyes nyelvezetben megmondta neki a véleményét. Johnnie pedig megfelelő szavakkal válaszolt, míg végre eszébe jutott valahogy, hogy tulajdonkép Györgyöt lehet felelőssé tenni e kellemetlen helyzetért, miért is szó nélkül neki rontott és egy ökölcsapást mért az orrának.

Ez több volt, mint amennyit György keresztény türelmessége elviselhetett.

- Te otromba ficzkó, vissza fizetem a kölcsönt, kiáltott, a falhoz csapva támadóját, ki erősebb és nagyobb volt ugyan nálánál, de részeg lévén, nem fejtette ki egész erejét.

Villám gyorsasággal földre teperte, úgy hogy arczczal a padlót érintette, aztán az ajtó mellett álló hatalmas bunkós botja után nyult, melyet maga vágott a honhami erdőben és azzal úgy eldöngölte, hogy Johnnie elvesztette az eszméletét.

- Ne hadd magadat, csak rajta, sarkalta őt a fölbőszült megéra és György addig ütlegelte a földön hempergő ellenfélt, míg a karja elfáradt. Aztán a kalapja után nyult és lefutott a lépcsőn.

Lenn a kapunál megállt és hallgatózott. Fentről fülébe hangzó sikoltás arról tanuskodott, hogy ők ketten újra hajba kaptak.

E perczen egy biztos közeledett.

- Ugy hiszem ott fenn gyilkolják egymást az emberek, szólítá meg őt György.

A biztos egy pár perczig hallgatódzott és aztán a kapu felé tartott.

György pedig arra használta fel az időt, hogy gyorsan elillanjon.

Másnap reggel György, mielőtt Honhamba tért volna vissza, a hackneyi templomba látogatott el és felüttette magának az anyakönyvet. Onnan aztán meglehetősen sietett haza, meglelte, a mit keresett.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Quaritch ezredes hősiesen viselte a vállaira szakadt nehéz terhet és erőltetett nyugalommal teljesítette napi teendőit, hanem bátor elszántsága nem könnyített a szíven. Igéretét adta, miként el nem hagyja Honham Cottaget Ida lakodalma előtt, és feltette magában, hogy hiven váltja be adott szavát, de lelke mélyén azon tünődött, vajjon elviselhető-e ez. Minő kin leszen ezentúl keze érintése, ruhája suhogása és édes hangjának dallama, ha mindig újra és újra emlékezteti arra, hogy nem őt fogja boldogítani, hanem hogy más férfi fog benne gyönyörködni.

Aznap, midőn Cossey kénytelen volt Questre iratni a honhami zálogleveleket, az ezredes vadászatra ment, miután a néniétől öröklött kis vagyon birtokába jutva, első dolga volt, hogy a legkitünőbb londoni fegyvergyárosnál egy minden tekintetben tökéletes vadász puskát rendelt magának. Gyönyörű egy fegyver volt ez, mely minden vadász szívét gyönyörrel töltötte volna el s még maga Harold is bánata daczára egy perczig megfeledkezett minden bajáról.

Harold tehát a fegyver megérkezése utáni reggelen vállára vetette az új fegyvert és a mocsaras partvidék egy ingoványos helye felé sietett, hol szavahihető emberek vallomása szerint szalonkák jártak, hogy azokon kísértse meg, minő lövés esik puskájával.

Ugyanakkor pedig Cossey Edward czimére érkezett egy illatos levélke, melyen rögtön Bella kezeirására ösmert és mely nagyon is megzavarta lelki nyugalmát.

A levél így hangzott.

»Kedves Cossey uram:

Legyen oly szives és látogasson el hozzám ma délután három óra tájban. Várom Önt és meg vagyok győződve arról, hogy nem fog hiába várakoztatni.

B. Qu.«

Edward soká habozott, mert a dolgok jelen állapota mellett Bella volt az utolsó, ki után vágyódott. Idegei meg voltak támadva és rettegett valami heves jelenettől, másrészt azonban attól is tartott, hogy valami nagy veszély fenyegeti, ha el nem megy. Quest ugyan ki volt elégitve és Cossey tudta, hogy tőle nem kell már félnie; hanem egy féltékeny nővel sohse lehet megszámolni és érezte, hogy olyasmit kockáztat, a minek a hordereje mérhetetlen, ha ennek a meghívásnak eleget nem tesz.

Azonkívül pedig lehetőleg azon volt, hogy minden további pletykálkodásnak elejét vegye, már pedig a Questékkal való köztudomású bizalmas viszony hirtelen megszakítása mindenféle mendemondára adott volna alkalmat. Így hát nehéz szívvvel arra tökélt el magát, hogy elmegy Bellához.

Pont három órákor kopogtatott Questné szobája ajtaján.

A fiatal asszony nem volt a teremben és neki körülbelül tíz perczig kellett várnia, míg Bella belépett. Szép arcza halovány volt, oly holthelvány, hogy a kék erek át sötétlettek homlokának elefántcsont fényű bőrén; egész valóján ideges feszültség volt észrevehető, mely aggodalommal töltötte el Cossey lelkét, ámbár Bella nyugodtnak, természetellenesen nyugodtnak látszott; csak hogy ez a nyugalom a vihar előtti szélcsend nyugodtsága volt.

Bella nem nyújtott neki kezet, hanem lassan ereszkedett le zsölyéjébe és merőn nézett vendége arczába, míg keze idegesen játszott festett elefántcsont legyezőjével.

- Hivtál, Bella, és én eljöttem, szakítá meg Cossey a csendet.

Erre Bella is megszólalt.

- Te azt mondtad a multkor, hogy nem jársz jegyben de la Molle Idával. Hazudtál, mert jegyese vagy, tudom.

- Ki mondta azt, kérde Cossey kihívóan, valószínűleg a férjed?

- Nem, jobb forrásból tudom, maga Ida, vallotta be nekem. Nos, hallgass ide jól. Midőn visszaadtam neked a szabadságodat, egyetlen egy feltételt kötöttem hozzá és ez a feltétel az volt, hogy nem szabad őt nőül vened. Szándékosan van-e még most is, hogy őt elvedd?

- Idától tudtad meg? kiáltott fel Edward, rá se ügyelve kérdésére, e szerint hát elmondta neki mindent. Sejtettem azt a multkori magaviseletéből.

- Ugy hát mégis igaz, szakítá félbe Bella, tehát igaz és te minden más gázságodon kívül még gyáva és hazug is vagy.

- Eh mi közöd hozzá, hogy én mi vagyok, mi nem, kiáltott Edward dühösen. Mi közöd hozzá? Neked nincs semmi jogczimed hozzám, semmi hatalmad fölöttem. Isten a megmondhatója, hogy eleget szenvedtem már tőled, meg a te átkozott férjedtől. Harmincezer font sterling bánatpénzt fizettem neki, tudod te azt? Mit is kérde, persze hogy tudod, kétségkívül előre kicsinált dolog volt az egész és most osztokodtok a zsákmányon.

- Ah, tört fel zokogva Bella ajkáról, ah, ez gyalázat.

- És most figyelj arra, amit mondok. Egyszer s mindenkorra megtiltom, hogy keresztezd utaimat. Igenis jegyese vagyok de la Molle kisasszonynak és nőül is veszem, akár akarod, akár nem. És még egyet. Nem fogom megengedni, hogy Ida veled tovább is érintkezzék. Megértettél? Nem fogom azt tűrni.

Míg Edward beszélt, Bella a legyezővel takarta el arcát, midőn aztán elhallgatott, keze ölébe hanyatlott és tekintetét merőn szegezte Cosseyra. Arcza halványabb volt a márványnál, de szemében vészjósló láng lobbant fel.

- Miért nem? kérde nyugodtan.

- Miért nem? ordította Edward dühösen. Csodálom, hogy még kérde, de ha nem restelsz ilyent kérdezni tőlem, nekem sem kell átalni a feleletet. Azért nem, mert Ida az, akit n ő ü l veszek: mert nem óhajtom, hogy azzal a nővel érintkezzék, aki - az volt nekem, ami te voltál.

- Ah most értelek, felelt Bella hidegen.

E perczben éles nyikorgás hallatszott a kert rácsozatának utcára nyíló ajtaja felől és Cossey az ablakon kitekintve észrevette Bella férjét, ki Quaritch ezredes kíséretében lépett be a kertbe és a kerti fasoron áthaladva, a lakószoba üvegajtaja felé tartott.

- Uralkodj magadon, Bella, itt jön a férjed.

A következő perczben Quest kopogtatott, mire Bella gyorsan oda sietett, hogy ajtót nyisson neki. Quest egy perczig habozott, midőn tekintete Cosseyra esett, hanem aztán nyugodtan üdvözölte őt, mintha mi sem történt volna közöttük, míg az ezredes udvariasan hajtotta meg magát a szép házi asszony előtt, ki bámulatos önuralommal fogadta a váratlan látogatót.

- Utközben találkoztam az ezredes urral, ki azzal a dicséretes szándékkal jött ide, hogy néhány szalonkával kedveskedjék, így hát a legközelebbi uton vezettem őt ide.

- Ön valóban nagyon szives, ezredes ur, szólt Bella édesen mosolyogva. Mosolyának valami sajátságos varázsa volt, mely alól senki sem vonhatta ki magát.

Quaritch meglepetten nézett Bella arczába, melynek szokatlan kifejezése figyelmét felkeltette.

- Mit néz ön oly fürkésző szemmel? kérde Bella.

- Önt, felelt az ezredes őszintén, de úgy hogy Quest és Cossey nem hallhatták. Önt. Ha költői vénám volna, azt mondanám, hogy ön ma a tragikai muzsa megtestesülése.

- Valóban? felelt Bella nevetve. Ez furcsa, mert én magam úgy érzem, mintha a testté vált komédia volnék.

- Ennek az asszonynak nincs rendben a szénája, szólt az ezredes magában, miközben két pár szalonkát vont elő vadászöltönye terjedelmes zsebeiből. Szeretném tudni, mi a baja.

- Itt vannak a szalonkák, Nagysád. Ma nagyon kedvezett a szerencse. Négy párt lőttem és két párnál félre repült a golyó. De hát új puskám volt és azzal sosem lehet olyan biztosan célózni.

- Ezer köszönet, hanem kérem huzza ki most számomra a szárnytollacskákat. Szeretném a lovagló kalapomat diszíteni velők, de magam nem akadok rájuk.

- Szivesen, kérem, hanem akkor ki kell mennünk a kertbe, mert itt már nem látok eleget, nagyon korán sötétedik már be.

Kilépett hát a kertbe, hova Cossey és Quest is követték őt és kikereste a szalonka szárnyaalját diszitó szép kis fedőtollakat.

- Ez az új puskája? kérde Questné. Minő gyönyörű egy fegyver.

- Az Istenért, Nagysád, legyen óvatos, meg van töltve.

Ha Harold e perczben Bella arczába tekint, úgy észrevette volna, hogy a fiatal asszony egész teste meginog és hogy kénytelen a falhoz támaszkodni és az se kerülte volna ki figyelmét, hogy hirtelen ébredt pokoli gondolat villan fel agyában.

- Oh ne féljen, tudok én löfegyverrel bánni. Apám ügyes lövész volt és én gyakran tisztítottam a fegyverét.

Ezzel felkapta a fegyvert és a belevéssett ábrákat vizsgálgatta.

- Mi ez? kérde egy kis toló zárra mutatva, melyen arany betűkkel ez a felirat ragyogott: B i z t o s í t o t t.

- Oh ez a fegyver zára. Ha ön ezt a szót látja, akkor a puskacsövek el vannak zárva és a fegyver el nem durran. Ha az ember löni akar, félre kell tolni ezt a biztosító zárt.

- Így? kérde Questné közönyösen és a szót tette váltva.

- Igen, hanem kérem legyen óvatos, mert a puska meg van töltve.

- Oh nagyon óvatos leszek, ne féljen. Milyen könnyű ez a fegyver; úgy hiszem, ezzel magam is tudnék löni.

Ezalatt Cossey és Quest, kik beszélgetést folytatva jártak volt fel és alá, elváltak egymástól. Quest visszafelé vette útját, hogy felvegye leejtett keztyűjét, Cossey pedig lassan közeledett Bella felé.

Alig tiz lépésnyi távolságban tőle, szórakozottan állt meg, hogy egy teljes virágjában álló japáni chrysanthemum bokorban gyönyörködjek, Questné a falhoz fordult, mintha vissza akarta volna tenni a fegyvert előbbi helyére - és - a következő perczben eldőrdült egy lövés és Questné rémült sikolya hangzott fel a mély csendben. Harold ijedten ejtette le a szalonkát és Bellához fordulva csak annyit látott még, hogy a fegyver kihullva a remegő asszony kezéből a falba csapódott és aztán leesett a földre.

Önkénytelenül is oda esett a tekintete, a hol Cossey Edward állott az elébb és első pillanatra látta, hogy a fiatal ember arcát piros vér borította el és jobb keze tehetetlenül csügg le oldalán.

De még mielőtt oda ugorhatott volna, Cossey sértetlen baljával a fejéhez kapott és hangtalanul hanyatt vágódott a fövényen.

Egy másodperczig halotti csend követte a detonációt, a puskából felgomolygott kék füstfelleg kavargott a nedves őszi légben és a füst közepett ott állt Bella, kövé meredten, tágra nyitott szemekkel, halálos ijedtség - vagy tán büntudat - kifejezésével halovány vonásain.

Mindezt látta Harold, midőn a vértócsában heverő Cossey segítségére sietett. Vele egyidejűleg Quest is oda érkezett és egyesült erővel sikerült nekik az erős, de mozdulatlanságában felette nehéz, arczra borult férfit a hátára fektetni.

Bella még mindig mozdulatlanul állt a helyén, egyszerre aztán szétfoszlott a tagjait bénító varázs és oda rohanva térdre borult szeretője mellé, kinek arczát a felbuggyanó vér eléktele-nitette.

- Meghalt, meghalt, sikoltotta önfeledten és én öltem meg, oh Edward, Edward!

Quest dühösen, oly dühösen, mintha attól tartana, hogy kétségbeesésében többet is talál mondani, rivalt rá.

- Hadd ezt, és fuss az orvosért, mert ha nem is halt meg, de elvérezhet.

Bella nagy nehezen emelkedett fel, és agyához kapva szélsébséggel rohant ki az utcára.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Quest és Harold ezalatt az eszméletlenül ott fekvő Cosseyt bevitték a házba és a pamlagra fektették. Aztán orvosért menesztették a szobalányt is az esetre, ha Bella nem találná otthon az ő orvosukat, felhasították a ruháit nyakán és karján és minden lehetőt elkövettek, hogy megszüntessék a vérzést. Nem sokára kiderült, hogy a puskában levő háromszáz serét darabból körülbelül száz juthatott be a sebbe, mert a kis távolság mellett az egész töltény rögtöni halált okozott volna. Így a bal vállba, a nyakba és a jobb fül táján furódott be a serét. Nehány apró darabka a fejét horzsolta és szét hasította a hátgerinczizmokat is.

- Uram Istenem, sóhajtotta Quest, úgy hiszem szegény veszve van.

Az ezredes szomorun bólíntott a fejével, mert ő értett a lövési sebekhez - és az amit itt látott, nem jogositotta vérmes reményekre.

- Hogy történt ez? kérde Quest a folyton kibuggyanó vért nedves szivacsral törölve.

- Szerencsétlen véletlen, sóhajtotta az ezredes fájdalmasan. Ő nagysága szemügyre vette a fegyvert, és én figyelmeztettem őt, hogy meg van töltve, vigyázzon tehát. Azt hittem, hogy erre félre teszi a fegyvert. A következő pillanatban eldőrdült a lövés. Oh, Istenem, én vagyok az oka mindennek, mert benne hagytam a töltényeket.

- Borzasztó eset, szólt Quest. A nőm mindig azzal dicsekedett, hogy ért a fegyverekhez. Rettenetes.

Ezalatt megérkezett az orvos Bella kíséretében és gyorsan megvizsgálva a sebeket, először is konstataulta, hogy a sebesült még él, mire aztán a nyakeret bekötözte, melyből a vér oly erősen buggyant fel, hogy Cossey majd elvérzett rajta. Midőn ez megvolt, odaért nagy sietve a másik orvos is, egy tapasztalt férfi és mindketten szakértői szemmel vizsgálták meg a sebeket.

Bella ott állt és tartotta nekik a vizes medenczét. Egy hang sem tört fel ajkán, arczán még ugyanaz a szinte megkövült rémület kifejezése ült, melyet Harold a lövés eldőrdülése percében észrevett rajta.

Az orvosok aztán félrevonultak és néhány perczig suttogva beszéltek egymással.

- Életben marad? kérdé Quest.

- Azt még nem mondhatjuk meg, válaszolt az öreg orvos, nem nagyon valószínű. A seb terjedelmétől függ, valamint attól is, hogy a gerinczvelő megsérült-e. De ha felépül is, annyi bizonyos, hogy részben béna marad egész életén és hogy a jobb fülére megsiketül.

Bella lesujtottan rogyott össze a székre. Az orvosok pedig Harold segítségével bevitték a szomszéd szobába, hol ezalatt mindent előkészítettek a sebesült befogadására.

Quest egyedül maradt a nejével.

Oda lépett hozzá, az arczába nézett és nevetett.

- Szavamra mondom, szólt, mi férfiak elég gonoszak vagyunk, de ti asszonyok felülmúltok bennünket gazságban.

- Mit akarsz ezzel mondani? kérdé Bella bágyadtan.

- Azt akarom mondani, hogy te orgyilkos vagy, felelt Quest ünnepélyesen és a mellett még kontár is, mert nem tudta a puskát egyenesen tartani.

- Tagadom, a puska magától durrant el.

- Ugy, tagadod? Jól teszed. De most figyelj rám. Attól tartok, hogy Cosseynak itt kell maradnia nálunk, míg vagy felgyógyul, vagy meghal és hogy te fogod őt ápolni. Kijelentem hát, hogy nem akarok második gyilkossági kísérletet az én házamban, értettél? Nem akarom, hogy higgadtan fejezd be azt, amit meggondolatlan hirtelenséggel kezdtél.

- Minek tartasz? kérdé Bella daczosan. Azt hiszed tán, hogy volna lelkem egy védtelen sebesültet bántani.

- Nem tudom, felelt Quest vállvonogatva, annyit tudok csak, hogy téged a szenvedély megörjített.

Ezzel hátat fordított neki és bement a szomszéd szobába.

Miután Edward Cosseyt lefektették az ágyba és Quaritch látta, hogy itt nincs többé szükség rá, távozni készült, hogy Honhamba vigye a rettenetes hirt.

Előbb azonban egy pillantást vetett a lakószobába, hol Questné még mindig kővé meredten bámult maga elé.

Érző szívét meleg részvét fogta el és belépett hozzá.

- Kedves nagysád, térjen magához, vigasztalódjék. Az orvosok remélik, hogy életben marad.

Bella nem válaszolt.

- Rettenetes baleset volt, de én ép oly hibás vagyok mint ön, mert benn hagytam a töltényt a fegyverben. Bele kell nyugodnunk isten akaratába, bárhog forduljon is a dolog.

- Isten akaratába? szólt Bella feltekintve, aztán újra elhallgatott.

Harold éppen távozni készült, midőn Bella hirtelen felszökött és megfogta a karját.

- Meg fog halni? kérde hevesen. Mondja meg, hogy ön mit gondol - nem hogy mit szólnak az orvosok. Ön látott már sok sebesültet, ön többet ért hozzá mint ők. Mondja meg nekem az igazat.

- Nem tudom, felelt Quaritch a fejét rázva.

Bella a választ Cossey halálos ítéletének magyarázta és nyöszörögve rejtette el arcát mindkét kezébe.

- Mit tenne ön, ezredes ur, ha megölte volna az egyetlen lényt, a kit életében szeretett? suttogta mintegy félálomban. Jaj már mondtam! Örült vagyok. Hagyjon magamra, menjen, mondja el Idának a történeteket, rá nézve ez jó hír lesz.

Harold engedelmeskedett és felvéve a földre esett puskát, utnak indult Honham Castle felé.

Utközben jutott csak annak a tudatára, hogy az a baleset minő fontossággal bir saját ügyeire nézve. Ha Cossey meghal, nem veheti el Idát, ez a napnál is világosabb. Ezt érthette Questné is, midőn azt mondotta, hogy Ida jó hirnek tekintendi majd. De hát honnan tudja Questné, hogy Cossey Idával jegyben jár? És mire célzott, midőn arról az egyetlen lényről beszélt, kit e világon szeretett? Ez nem lehetett más, mint Cossey és Harold ezen töprenkedve visszaemlékezett arra, hogy Bella, midőn azt hitte, hogy Cossey halva fekszik előtte, rémülten sikoltott fel: Edward, Edward.

Harold bármily egyszerű és becsületes gondolkodásu ember volt is, ismerte a világot és tanuja volt már hasonló viszonyoknak. Tudta hát azt, hogy ha egy nő kétségbeesésében a keresztnevéen szólítja a férfit, csak azért teszi, mert gondolatban úgy szokta őt nevezni. Ez ugyan még mit se jelentene, de idegenek előtt Cossey urnak szólította. Kétséget nem szenvedett tehát, hogy Edward az az egyetlen lény, a kit szeret. Edward pedig titokban jegyese volt Idának, a miről Questnének tudomása volt.

Ha pedig olyan férfinak, ki nem férje az illető nőnek, az a szerencse vagyis jobban mondvá, az a szerencsétlenség jutott osztályrészül, hogy ő annak a nőnek egyetlen bálványa legyen és ha ez a férjes nő arról értesül, hogy az akit szeret, mással jár jegyben, akit imád, ugy tiszta dolog az, hogy ez a körülmény kilencz esetben tiz közül oly szenvedélyes haragot szül, mely közel viszi a nőt az örüléshez.

Midőn Harold ma Questné szobájába lépett, egyedül találta őt Cosseyval és szokatlan magaviselete rögtön feltűnt neki.

Vajjon arcának sajátságos tragikus kifejezése nem a féltékenységtől és szenvedett sértéstől őrvöngésig vitt nő arczkifejezése volt, ki rettenetes bűnben töri a fejét?

Hogy durrant ugyan el ez a fegyver? Ő nem látta és hálát adott az Istennek ezért. Észrevette, azt, hogy Questné tud fegyverrel bánni. Vajjon a kakas vigyázatlan megnyomása okozta-e a szerencsétlenséget? Lehetséges, de nem valószínű. De ha tényleg előre megfontolt gyilkossági kísérlet, ugy nagyon okosan volt kieszelve, mert senki sem bizonyithatta be, hogy nem volt pusztá véletlen játéka. De lehetséges legyen-e az, miként ez a gyermekarczu szelid bájos nő

arra vetemedett volna, hogy a kezében lévő töltött fegyvert felhasználja arra, hogy hűtlen szeretőjén megboszulja magát?

Honham Castleba érve arról értesült, hogy de la Molle ur nincs itthon, ő tehát Ida kisasszonynak jelentette be magát. Rövid idő múlva hallotta is ruhája suhogását és szíve hangosabban dobban.

- Mi történt? kérde Ida dult arcát megpillantva.

- Baleset - szomoru baleset.

- Az apám? kiáltott fel rémulten.

- Nem, nyugodt lehet, Cossey ur.

- Ah! sohajtott fel Ida könnyebbülten, mért ijesztett meg ugy?

Quaritch önkénytelenül elmosolyodott, Ida érzelmeinek e megnyilatkozására.

- Meglőtték.

- Kicsoda?

- Questné.

- Akkor szántsándékkal - azaz - azt akarom mondani - meghalt?

- Nem, de azt hiszem, meghal.

Összenéztek és mindegyikük a másik szemében olvasta azt a gondolatot, mely agyukban felvillant. Ha Cossey meghalt, ők egymásé lehetnek. Ez a gondolat olyan szemelláthatóan tükröződött arcukban, hogy Ida önkénytelenül azt mondotta:

- Nem szabad ilyenre gondolnunk, bűn volna.

- Igen, felelte Quaritch meg se lepődve e gondolatolvasáson; de sajnos az ember ember marad mindig.

Aztán elmondott neki mindent. Ida egy szóval se mondott többet, miután azt a megjegyzést szalajtotta ki ajkán: »Szántsándékkal tette,« mert érezte, hogy azt a kérdést, vajjon hogyan sült el a fegyver, nem szabad feszegetni. Ha a sebesült meghal, vizsgálat után, fognak iparkodni a dolgot megtudakolni; egyelőre csak annyi bizonyos, hogy Cossey a jegyese, valószínűleg halálán van.

Mig erről értekeztek, de la Molle hazatért és elkomorodva értesült a történetekről. Ő tudta ez esemény egész horderejét. Ha Cossey meghal, a honhami záloglevelek örökösének jutnak, ez pedig, - ha ugyan Cossey végrendeletet nem csinált volna, a mit de la Molle nem tartott valószínűnek - nem lehet más, mint az apja. Ettől pedig nem várhatott kiméletet.

A helyzet elég komolyra fordult hát, mert ezzel együtt rombadől minden remény, amit a család felragyogó fényére vonatkozólag e tervbe vett házassághoz fűzött. Bármily ellenszenvvel viseltetett is Cossey ellen, bármennyire kételkedett is abban, vajjon kíváncs-e Idára nézve ez a házasság, a terv megsemmisítése mégis fájdalmasan érintette. Mig mindnyájan így vitatták a baleset részleteit és következményeit, megcsendült az ebédhez hívó harang és Harold bucsuzni akart.

- Ebédeljen velünk, Quaritch, szólt az öreg ur és Harold habozva tekintett Idára, ki nem szólt ugyan egy szót se, de szeme azt mondta: »Maradj.«

Quaritch belenyugodott és ott maradt.

Az ebéd meglehetősen szomorúan folyt le, mert az öreg ur komor gondolataival foglalkozott, Ida is meglehetősen szótalan volt, Haroldban pedig az imént látott tragédia nem gerjesztett nagy étvágyat.

Ebéd után de la Molle kijelentette, hogy Boisinghamba megy a sebesült hogyléte után kérdezősködni és Ida Quaritchchal egyedül maradt.

Átmentek hát a lakószobába, hol közönyös dolgokról folyt a társalgás, a szerelem egy parányi szava se jött ajkaikra; és mégis szerelmes üzenetet vitt egymásnak ajkuk minden egyes szava, mely gyöngédséggel terhes volt, mint a méh virág mézével. Harold boldog volt, hogy mellette ülhet, hogy hangját hallhatja, hogy mozdulatait szemmel kísérheti és jelenlétének mámorító tudatában gyönyörködött.

Igy mult el az est, míg végre felhangzott künn de la Molle hangja, ki nem sokára hozzájuk csatlakozott.

- Hogy van Cossey? Felgyógyul?

- Nem tudják még, ép most sürgönyöztek két hirneves londoni orvosnak.

TIZENHARMADIK FEJEZET.

A két hirneves orvos el is jött és a két hirneves orvos be is zsebelte az ő száz arany tisztelet-díját és elutaztak, de sem az egyik, sem a másik nem mondott valami biztosat Cossey állapotáról. Az egyik kivett a sebekből egy csomó sérétmagvat; a sérét legnagyobb részét pedig benne hagyták, mert nem tudták eltávolítani. Aztán megállapodtak abban, hogy a boisinghami kollega kezelése a lehető legjobb, és ezzel az ügy be volt fejezve.

Egy hét mult el így és Cossey, Bella ápoló kezei között, ki éjjel nappal az ágyánál ült, élet-halál közt lebegett még mindig.

Egy csütörtöki napon Harold ép a kastélyba sietett, hogy a legujabb híreket vigye Idának a sebesült állapotát illetőleg. Míg a csarnokban beszélgettek, künn megszólalt a csengő és Quest irnoka lépett be, ki urának egy vaskos levelét nyújtotta át de la Mollenak, azzal a kijelentéssel, hogy nem kell erre válasz.

De la Molle az irnok távozta után felbontotta a levelet, a melyből két törvényszéki aktának bizonyuló okmányt vett ki, melyeknek olvasásához fogott.

De az okmány kihullott a kezéből és de la Molle hangosan felsziszentett.

- Mi az, apám? kérde Ida aggódva.

- Oh semmi! Cossey Edward Questre iratta át a honhami zálogleveleket, Quest pedig felmondja nekem ezt a kölcsönt.

E szavakkal de la Molle izgatottan járt fel és alá a szobában.

- Nem értelek, apám, szólt Ida dobogó szívvél és sajátságos fényben ragyogó szemekkel.

- Nem! Légy hát oly szives és olvasd el ezt, felelt az apja oda nyújtva az okmányokat, mely alkalommal egy addig észre nem vett levél hullott a földre.

Harold most távozni akart.

- Ne menjen el, Quaritch, ne menjen el. Tudom, hogy ön titokban fogja tartani azt, amit hall, és szeretném az ön tanácsát is kikérni.

Ida is intett neki, hogy maradjon és ő bár nem szívesen, de mégis ott maradt.

»Kedves de la Molle ur, így szólt Quest levele. Mellékelve van szerencsém önnek beküldeni a szokásos, szabályszerűen kiállított felmondását ama harminczezer font sterlingre menő kölcsönnek, melyet Edward Cossey a zálogkölcsön biztosítékául szolgáló Honham Castlei birtokra betábláztatott. A záloglevelek birtokomba mentek át és én azoknak a beváltását óhajtom. Végtelenül sajnálom, hogy kénytelen vagyok egy régi kliensemét zaklatni, de a viszonyaim olyanok, hogy nem cselekedhetem másképp. Nagyon örülnék, ha valamiképp kezére járhatnék a fennevezett összeg beszerzésében, de ha a pénz a törvényes határidőig nem állna rendelkezésére, sajnálatomra kénytelen leszek a szokásos lépéseket megtenni. Őszinte nagyrabecsüléssel legalázatosabb szolgálója.«

- Értem már - szólt Ida, Cosseynak nincsen semmi joga sem a birtokhoz, sem a záloglevelekhez.

- Ugy van, ő átírta azokat arra a gazember ügyvédre. Pedig nekem azt mondotta - nem értem - nem értem.

Harold tovább nem marasztaltatta magát, hanem kijelentette, hogy a nap folyamán beszél még, ha tán valamiben szolgálatukra lehetne.

Midőn Quaritch távozott, Ida szilárd hangon szólott:

- Cossey ur azt ígérte nekem, hogy ezeket a zálogleveleket tűzbe dobja lakodalmunk napján. Ugy látszik, hogy ő vagy nem rendelkezett felettük akkor sem, mikor ezt a kötelező ígéretet adta, vagy hogy azóta átírta azokat, a nélkül, hogy bennünket tudósított volna.

- Ugy látszik, erősítette de la Molle.

- Jól van apám, most hát bevallok neked mindent. Én Cossey urral azon feltétel alatt jegyeztem el magamat, ha ő magához váltja azokat a zálogleveleket, a melyeknek felmondásával a Cossey és fia cég fenyegetett.

- Édes Istenem, kiáltott fel de la Molle meglepetten. Minő gondolat!

- Megtettem, és ő beváltotta a zálogleveleket. Aztán emlékeztetett egy bizonyos idő múlva az ígéretemre és bár hogy utálok őt, jegyet váltottam vele. Be fogod látni, hogy én nem habozhattam a szerződés reám vonatkozó pontjait teljesíteni, miután ő eleget tett az ő kötelességének.

- Mindez egész uj előttem, szólt de la Molle hűledezve.

- Nem is mondtam volna el neked mindezt, ha a dolgok állása nem változott volna ilyen váratlanul. De most úgy látom Cossey megcsalt bennünket és mi mégis tönkre jutunk. Tehát ama feltétel, mely alatt megígértem neki, hogy nőül megyek hozzá, elesik és az ígéretem tárgytalanná vált.

- Azt akarod ezzel mondani, hogy nem mégis nőül Cosseyhoz, ha felépül sebeiből?

- Igen, azt akarom mondani.

De la Molle egy perczig gondolkodott.

- Ez nagyon komoly lépés, Ida, szólalt meg azután. Nem akarom ezzel mondani, hogy Cossey szépen viselte magát - de lehet, hogy ő csak valami morális kényszer befolyása alatt engedte át Questnek a zálogleveleket és hogy szándékszik azokat beváltani.

- És ha ezerszer beváltja is, akkor sem megyek hozzá nőül. Ő nem teljesítette pontosan a szerződésünk pontjait, én se váltom be hát az én ígéretemet.

- Ez mind nagyon jó és nagyon szép és senki se kényszeríthet egy gyűlölt házasságra, csupán egyre akarlak figyelmeztetni. Gondolj a családra, nem csupán magadra. Hogy őszinte legyek, meg kell mondanom, hogy nem tartom valószínűnek, miként a jelen viszonyok között Cossey segítségével harminc ezer font kölcsönhöz jussak. Ha Cossey életben marad - a mire alapos reményem van, ha eddig meg nem halt - és te felbontod az eljegyzést, akkor a birtokunk árverezésre kerül.

- Az a Quest, hogy a manó vigye el, nem fog kiméletet ismerni.

- Tudom, apám, de nem tudok és nem akarok hozzá nőül menni és nem hiszem, hogy ezt várhatnád is tőlem. Azért jegyeztem el magamat vele, mert azt hittem, hogy nincs a nőnek joga arra, hogy a saját boldogságát többre becsülje, mint ilyen ősnemes család jövőjét, úgy hogy legnagyobb áldozatok árán fentartottam volna az eljegyzésünket, ha Cossey ura a szavának. De azóta tette hozzá Ida, biborra gyulva, - hogy őszinte legyek, nemcsak hogy mindjobban megutáltam őt, hanem mást tanultam szeretni, a ki engem is szeret. És ezt is tekintetbe kell vennem. Gondold meg apám mi az egy nőre nézve, hogy testestől-lelekestől az egyik férfihez kösse magát, midőn mást szeret.

- Jó, jó, felelt az apja ingerülten, érzem dolgában rossz bíró vagyok és tudom, hogy a nők előítéletei legyőzhetetlenek. Hanem semmi esetre nem várhatod tőlem azt, hogy ugyan abban a színben lássam a dolgot, mint te. És ki az illető úri ember? Quaritch ezredes?

Ida igenlőleg intett a fejével.

- Hát nincs ellene semmi kifogásom, sőt ellenkezőleg, nagyon kedvelem őt, de ha azt mondom, hogy neki hatszáz font sterling évi jövedelme van, ezzel minden vagyonát felsoroltam.

- Inkább őt hatszáz font sterlinggel, semmint Cosseyt nyolcvan ezerrel.

- Igen, igen, ismerem ezt a beszédet, ezt hajtják a fiatal lányok gyakran, ámbar később oszt megbánják. Nekem persze nincs jogom abba beleavatkozni, hanem mondd csak, Ida, ha te már szived óhaja szerint mentél férjhez, mi leszen aztán Honham Castleval és mellesleg említve velem?

- Nem tudom, apám, felelt Ida könnyes szemekkel, hanem bizom a gondviselésben. Oh apám, tudom, hogy önző teremtsnek tartasz, de hidd meg, vannak dolgok, melyek rosszabbak a halálnál. Ugy hiszem, szivesebben halnék meg, semhogy nőül menjek Cosseyhoz, ámbar megtettem volna; ha ő meg nem szegi a szavát.

- Nem, nem, szólt az apja nem is csodálkozom ezen, és biztos lehetsz benne, miszerint nem kívánom, hogy nőül menj valakihez, a kit gyűlölsz. Hanem mindenesetre kemény csapás rám nézve, hogy öreg napjaimra ez a sok gond szakad rám és hogy őseim birtoka csődbe kerül. Ez elég ok arra, hogy az ember mielőbbi halálát óhajtsa. Azonban úgy kell fogadni a dolgokat, a hogy kínálkoznak és a mi ügyünk bizony rosszul áll. Quaritch azt mondta, hogy visszajön estére - remélem egyelőre nem lehet szó nyilvános eljegyzésről? És kérlek, mondd meg neki, hogy most ne beszéljen velem erről, a fejem tele van a saját üzleti ügyeimmel, nem érek rá még a te szerelmi históriáiddal is bibelődni. Hagyjuk a dolgot egyelőre. Most pedig utána nézek, hogy hol az ördögbe bujkál az a György, még nem került a szemem elé, mióta Londonból haza jött.

Midőn az öreg ur távozott, Ida sirva fakadt; ami nála csak ritkán történt meg. Oda volt hősies önmegtagadási szándéka és ez a tudat nagy megaláztatására szolgált.

Ő fel akarta magát áldozni és nőül menni ahhoz, akit nem szeretett és ime megragadta az első alkalmat a szabadulásra.

Midőn Cosseynek oda ígérte volt a kezét, még nem szerette az ezredest, de most már szereti és ez a gondolat elviselhetetlennek tűnt fel, hogy e szerelemmel szívében más férfival lépjen oltár elé. Nem, még akkor sem, ha azzal apját és ősi birtokát menthetné meg.

De büszkeségét mindamellett mélyen megalázta ez a tudat; legjobban fájt pedig neki az, hogy az apja őt félreismeri. Hisz apjától nem várhatta, hogy megértse érzelmeit, mert a kortól elhomályosult szeme nem nagy különbséget talált a két kérő között, sőt a körülmények figyelembe vételével Cossey még kíváncsiabb kérőnek látszott.

Ebéd után Harold, mint a hogy ígérte volt, újra ellátogatott Honham kastélyba, és mivel az öreg földbirtokost otthon nem találta, Ida szobája felé tartott, aki őt boldog mosolylyal üdvözölte, mert a szeretett férfi látása eloszlatta a bánat és gondok komor fellegeit.

- Hozok önnek jó hírt, szólt Harold erőltetett vigszággal. Cossey állapotában csodás fordulat állott be és az orvosok azt mondják, hogy felgyógyul.

- Ah, suttogta Ida elpirulva, én is mondok önnek egy ujságot. Felbontottam Cossey urral való eljegyzésemet, - nem megyek hozzá nőül.

- Valóban nem? kérde az ezredes könnyebbülten felsohajtva.

- Semmi szín alatt. Ez határozott szándékom, ismétlé Ida mintegy ígérete megpecsétlésére kezét nyujtva neki.

Harold forró csókot nyomott a feléje nyujtott kis kézre.

- Hál' Istennek, Ida.

- Igen, hál' Istennek, ismétlé Ida.

E perczen belépett az atyja, ki nagyon lehangolt és komor volt, és ők a beszélgetést másfelé terelték.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Igy mult el hat hét, Cossey Edward állapota lassanként jobbra fordult, de balesetének hirt siettetette apja halálát, kit a rettenetes ujság hallatára szívszélhűdés ért, mely kioltotta amugy is gyenge szálon függő életét. Végredelele felbontásakor kiderült, hogy az elhunyt dúsgazdag bankár egész ingó és ingatlan vagyonát, melyet hatszázezer fontra becsültek, Edwardnak hagyta örökbe azon feltétel alatt, hogy tovább is cégétársa maradjon a Cossey és fia cégnek, és hogy vagyona egy része a nevezett üzlet alaptőkéje maradjon.

Edward Bella önfeláldozó ápolása folytán felgyógyult és az orvosok ama aggodalma, miként örökre béna lesz, alaptalannak bizonyult, csupán jobb fülére maradt gyógyíthatlanul süket. Midőn az eszmélete visszatért, első kérdése az volt:

- Te áptál engem ama baleset óta, Bella?

- Igen, felelt a fiatal asszony.

- Ha jól meggondolom a dolgot, nagyon szép ez tőled és én csodálom, hogy nem hagytál meghalni.

Bella elfordította az arcát és nem válaszolt.

A visszatérő életerővel Cossey szenvedélyes szerelme újra felébredt és gondolatai éjjel-nappal Idánál jártak. Hallgatását azzal magyarázta magának, hogy úgy sem szabad neki beérkező leveleket olvasni, még kevésbé azokra válaszolni, arról pedig értesült, hogy de la Molle ur gyakran tudakozódott utána és hogy egy-kétszer Ida is elkísérte az apját.

Végre elérkezett az a várva várt nap, midőn megengedték neki a saját lakásába való átköltözködést, a mi minden nagyobb nehézség nélkül végbe is ment, miután Bella háza küszöbén elbucsuzott tőle. Mig Cossey hálás köszönetet mondott hú ápolójának, György hajtott el mellettük és Cossey házában becsengetve átadott a gazdaasszonynak egy vaskos levelet azzal az utasítással, hogy ez csakis sajátkezűleg adandó át.

Ez a levél várta Cosseyt otthon és ő ráismerve de la Molle írására, izgatottan tépte fel a borítékot. Az első, a mi a szemébe ötlött, Ida egy levele volt, melynek olvasásához fogott. Rövid sorai így hangzottak:

»Kedves Cossey uram!«

Hallom, hogy egészségi állapota megengedi önnek újra a czimére érkező levelek olvasását, sietek tehát e sorokat önhöz intézni. Mindenek előtt engedje meg, hogy kifejezést adjak teljes felépülése fölötti örömömnek. És most olyas valamit kell önnel tudatnom, aminek elolvasása - félek - ép oly kellemetlenül fogja önt érinteni, mint a mily kínos nekem a megírása. Ugyanis arról kell önt értesítenem, hogy az eljegyzésünket felbontom. Ha őszinték akarunk lenni, úgy önnek vissza kell emlékezni arra, hogy én csak egy bizonyos feltétel alatt egyeztem bele a házasságba. Ön nem teljesítette az említett feltételt, mert Quest ur, kinek nevére irattak a záloglevelek, azoknak beváltását sürgeti. Ennek következtében részemről is megszűnt minden kötelezettség és ezzel együtt az eljegyzés is, mert sajnálatomra kénytelen vagyok bevallani azt, hogy személyes érzelmeim nem indítanak annak további fentartására. Önnek mielőbbi teljes felgyógyulást és jövőben is minden jókat kívánva, maradtam, kedves Cossey ur, kitűnő tisztelettel

De la Molle Ida.«

Edward megsemmisülten rogyott le karosszékébe és remegő kézzel nyult a második levél után, mely így szólt.

»Kedves Cossey uram!«

Ida megmutatta nekem a mellékelt levelet. Ugy hiszem, ön nem cselekedett okosan, midőn lányom kezére úgy szólván pénzügyi spekulációt alapított. Vajjon Ida a körülményeket tekintetbe véve helyesen cselekedett-e vagy nem, hogy felbontotta a már egyszer megtörtént eljegyzést, az nem tartozik rám. Lányom szabadon cselekedhetik és jogában áll élete felett úgy rendelkezni, ahogy ő jónak tartja. Ezek szerint nem marad hátra egyéb, minthogy mellékelt kijelentését ellenjegyezzem, ámbár több okból sajnálom a történeteket.

Maradtam, kitűnő nagyrabecsüléssel, hive

de la Molle James.

Edward arcára sötét felleg borult a két iromány elolvasása után; mert most, hogy apja ellenszegülésétől nem kellett többé félnie, egész lelkével csüggött menyasszonyán. Tudta ugyan, hogy Ida nem szereti őt, de azt remélte, hogy idővel le fogja küzdeni ez ellenszenvet és ime az az átkozott Quest meghiusította minden reményét. Idának a menekvés egy parányi lehetősége kínálkozott és ő azt sietve fel is használta. De Cosseynek maradt egy halvány reménysugara; sejtette ugyanis hogy az öreg földbirtokos nem fogja tudni megkeríteni a záloglevelek beváltására szükséges összeget és azonkívül de la Molle leveléből világosan olvashatta ki azt,

hogy az apa nem helyesli lánya eljárását. Erre alapította Cossey a tervét, hisz most apja halála után ő második Caesarként legiók felett uralkodott, mert pénzzel mindent meg lehet vásárolni.

Érett megfontolás után elhatározta, hogy szóbelileg fogja elintézni ezt a dolgot, a miért is rövid levélben ismerte el az öreg de la Molle sorainak vételét azon kijelentéssel, hogy ő mihelyt egészségi állapota megengedi, személyesen fogja tenni tiszteletét.

György ezalatt egy másik ügyét is rendezte és annak befejezése után Quest irodájába sietett, hol rögtön bebocsáttatott, minthogy Quest véletlenül nem volt másfelé elfoglalva.

- Ah György, hogy vannak? szólt Quest vigan. Foglaljon helyet. Mi az ujság?

- Jaj uram, felelt a búsuló szolga bánatos arczczal, ügyetlenül elhelyezkedve a kínált széken, ne is kérdezze. Biz a rossz idők járnak és a szegény embernek sok a baja. Rossz fognak kemény a dió.

- Az ám, erősítette Quest, egy hosszuszáru ludtollat ujjai között sodorgatva, az idők elég rosszak.

- Ejh a manóba, fakadt ki György egyszerre. Jobb lesz, ha nyíltan kibökkentem, hogy mit akarok, azért jöttem, hogy az uram ügyét megbeszéljem önnel. Ugyanis azt mondták nekem, hogy azok az átkozott záloglevelek az ön kezeibe mentek volna át és hogy ön azokat felmondotta legyen.

- Igen, az megfelel a valóságnak, szólt Quest.

- A dolog ugyanis úgy áll, uram. Az uram nem tudja magának megszerezni a szükséges pénzt sehol, a földbirtoknak most nem nagy az értéke, és biztosítéknak nem szívesen fogadják.

- Igaz, földbirtokra nem igen szeretnek manap kölcsönöket adni.

- Hát mit csináljunk most?

Quest a vállát vonogatta.

- Nem tudom. Ha a pénzt meg nem kapom, kénytelen leszek, bármennyire sajnáljam is, törvényes uton érvényesíteni a követelésemet.

- Az annyit jelent, uram...

- Az annyit jelent, hogy ki fogom tüzetni az árverést és igyekezni fogok a lehető legjobban értékesíteni a birtokot.

György arcza elborult.

- Vagyis magyarán kimondva, de la Molle urat és Ida kisasszonyt ki fogja üzni ősi birtokukból, a hol ők és az őseik évszázadokon át székeltek és ön fog oda beköltözködni.

- Hát bizony valószínűleg arra fog kilyukadni a dolog. Végtelenül sajnálom ugyan, hogy kénytelen vagyok de la Molle urat annyira zaklatni, hanem nem vagyok abban a helyzetben, hogy harminczezer fontot kidobjak az ablakon.

- Uram, szólt György ingerülten felpattanva, nem tudom, hogy mi módon jutott ön e záloglevelek birtokába, hanem vannak dolgok, a melyeket ügyvéd megtehet, de becsületes ember nem és ez is azok közül való. De hát most már ön rendelkezik felettük és ki akarja használni a helyzetet és ha már úgy van - hát mondok önnek valamit, Quest uram - ön nagyon jó madár - én évek óta kísérem figyelemmel a tetteit és tudom azt, hogy ön ravasz kópé, hanem annyit mondok önnek - ez a dolog nem fog jól beütni.

- Mit akar ezzel mondani? kérde Quest élesen.

- Hogy mit akarok ezzel mondani, az az én dolgom. Ugy értem, ahogy mondtam. Azt akarom ezzel mondani, hogy az emberek néha azt hiszik, miként bizonyos dolgok örökre el vannak feledve és el vannak temetve és egyszerre csak kiderül, hogy élnek és kifesztették a koporsójuk fedelét. Igenis uram, azt hiszem én, és azt is hiszem, hogy ép akkor, mikor az ember valami különös roszat akar tenni, feltámadnak az ilyen holtak ott, ahol az ember legkevésbé várja és így járhat ön is uram, ha kiüzi de la Mollet és Ida kisasszonyt az ősi birtokukból. Mert higgye meg uram, van még igazság a világon és lehet, hogy önön is megboszulják magát a tettei. És most uram, bocsánatot kérek az alkalmatlankodásért és kívánom, hogy gondolja meg, amit mondtam. Jó napot kívánok.

Ezzel sarkon fordult és távozott.

- György, kiáltott Quest utána, üléséből felpattanva. György!

De György nem hallotta már.

- Mit akart ezzel mondani? Mit az ördögbe jelentett ez a jóslatszerű fenyegetés. Lehetetlen, hogy megtudott volna valamit Edith létezéséről. Lehetetlen, lehetetlen! Ha úgy lenne, többet mondott volna, és nem szorítkozott volna pusztán célzásokra. Sokkal butább sem hogy úgy tudná magát mérsékelni. Bizonyára csak úgy általánosságban beszélt, hogy megijeszsen. Uram Istenem, minő rettenetes lehetne az ha tényleg rájutott volna erre. Tönkre volnék téve, teljesen tönkre. No, a lehető leggyorsabban fogom rendbe hozni ezt az ügyet és elhagyom Angliát. Isten bizony kedvem volna, másra bízni az ügy rendezését, és rögtön felszedni a sátorfámat, de ez olyan szint adna a dolognak, mintha meg akarnék szökni. Ah terringettét, hogy tudhatta volna meg a titkomat.

Mindamellett Quest kénytelen volt izgatott kedélyét néhány pohár sherryvel lecsillapítani, mielőtt újra munkához foghatott.

Cossey levelére válasz nem érkezett Honham Castleből és hosszú tizennégy nap múlt el, míg az orvosok végre megengedték neki, hogy megtegye a tervbe vett látogatást.

Végre egy verőfényes deczemberi reggelen előállt a kocsija és a kastély felé hajtattott.

Midőn de la Molle, ki a csarnokban leveleket irt, megpillantotta a beteges, halvány, bundákba burkolt férfit, sebként eltorzult arcával és fekete szegélyű nagy sötét szemével, nem ismert rá, és Idához fordulva kérdezte a kilétét.

Ida rögtön ráismert és távozni akart, de az apja visszatartotta.

- Nem, a te hibádból jutottál a hinárba, szólt hangosan, egy perczre megfélekedve arról, hogy kiért és miért tette volt ezt, most lásd magad, hogy kerülsz ki belőle.

Edward halvány arcza biborra gyult, midőn a csarnokba lépve, Idával állt szemközt.

- Hogy van, Cossey ur? szólalt meg Ida, örvendek, hogy önt talpon látom ismét és remélem, hogy teljesen jól érzi magát.

- Bocsánatot kérek, felelt Cossey feléje fordulva, nem értem önt, mert süket vagyok a jobb fülemre.

Ida szívét meleg részvét fogta el. Ez a gyenge, halál torkából kimenekült, lesujtott Cossey nem az az ember már, kit ő ifjúsága ereje és egészsége teljében ismert és megjelenése oly mélyen megindította gyengéden érző lelkét, hogy először életében keltett benne rokonszenvet.

Ezalatt az apja kezét szorította vendégével és a kandalló melletti karosszékre ültette.

Néhány a balesetet illető kérdés és felelet után kínos szünet állt be.

Végre Cossey megszólalt.

- Eljöttem, hogy az önök levelére vonatkozólag beszéljek önökkel. Már elébb is eljöttem volna, hanem egészségi állapotom tiltotta.

Ida, ölében kulcsolt kezekkel hallgatta őt, szemét a kandallóban égő tölgyfahasábra szegezve.

- Ugy hiszem, folytatta Cossey, hogy az a régi példabeszéd. »A távollevőnek sohsincs igaza« rám nagyon is illik ez esetben. Leveleiből arról értesültem, hogy eljegyzésem önnel, de la Molle kisasszony, felbontatott.

Ida igenlőleg intett a fejével.

- És hogy azért bontatott fel, mert én az önnel kötött szerződést megszegtem azzal, hogy kényszerítő körülmények befolyása alatt, melyeket itt bővebben nem fejtegethetek, kénytelen voltam a zálogleveleket Quest urra iratni.

- Igen, felelt Ida halkán.

- Helyes, eljöttem hát, hogy kijelentsem, miként késznek nyilatkozom azokat a zálogleveleket teljes értékükben beváltani.

- Ah, sohajtott fel de la Molle meglepetten.

- És hogy ma is kész vagyok, mindannak a teljesítésére, a mit akkor ígértem és amit most, hogy apám meghalt, rögtön be is válthatok. Azonkívül ezer örömmel teszek meg mindent, amit ön vagy Ida kisasszony még óhajt.

E szavak után feszült várakozással fordult de la Mollehoz.

- Az én válaszom nem érvényes, felelt az ingerülten, nekem nincs ebben szavam.

Cossey Idához fordult, aki tenyerébe rejtve az arcát, némán rázta a fejét.

- Tán nem tévedek, jegyezte meg Cossey keserű gunnyal, ha azt teszem föl, hogy az ön megváltozott szándéka nem annyira a záloglevelek átíratására, mint Quaritch ezredesre vezethető vissza.

Ida keze lehanyatlott és felegyenesedve, merőn nézett az arcába.

- Önnek teljesen igaza van, Cossey ur, szólt bátran, mi szeretjük egymást és reméljük, hogy egymásé lehetünk valamikor.

- Az ördög vigye el azt a te Quaritchodat, mormogta de la Molle boszusan.

Edward összerezzenett ez őszinte nyilatkozat hallatára.

- Ida, szólalt meg újra könyörgő hangon. Még egyszer önhöz fordulok. Egész szivemből szeretem önt, annyira hogy jobb szeretném, ha túl nem éltem volna azt a balesetet, semmint hogy kilábalva bajomból ezt a csapás el kell viselnem. El fogom önt halmozni mindennel, amit női szív ohajthat, vagyonom révén az ön családjának régi fénye helyreáll, és az lesz - a mi volt - a legelőkelőbb az egész vidéken. Nem állítom, hogy szent életet éltem eddig - lehet, hogy ön ezt illetőleg értesült valamiről. Nem, bevallom, hogy mindennapi gyenge ember voltam, de imádom önt. Gondolja meg a dolgot, mielőtt végleg elutasít.

- Meggondoltam, Cossey ur, felelt Ida hevesen, meggondoltam és addig-addig tűnődtem, míg az agyam belezavarodott és nem találom rendjén, hogy ön engem annyira kinez, még pedig apám jelenlétében.

- Ugy hát, felelt Cossey fájdalmas megadással és nagy nehezen felemelkedve, mindent elmondtam, amit megtehettem; hanem mindamellett még most is remélem, hogy ön megmászhatja szándékát, és még mindig nem mondtam le a reményről. Isten önnel.

Ida futólag érintette meg a feléje nyújtott kezét és Cossey de la Molle karjára támaszkodva haladt le a lépcsőkön a kapu előtt álló kocsihoz.

- Uram, fordult az öreg de la Mollehoz, az ön közbenjárását remélem azon esetre, ha Ida kisasszony szándékában kedvező fordulat találna beállani.

- Kedves barátom, felelt de la Molle, őszintén bevallva nagyon szeretném, ha a lányom nőül menne önhöz, kíváncsún találom könnyen felfogható okokból. Hanem Ida más fából van ám faragva, mint a többi asszony és olyan kemény mint a kő, ha egyszer valamit a fejébe vett. Lehet, hogy idővel másképp fog vélekedni, ennyi az egész, amit vigasztalásul mondhatok. Azért hát ne felejtse el, hogy e földön minden változó, és hogy az asszony a föld legváltozóbb teremtménye.

Midőn a kocsi elrobogott, de la Molle befordult a házba és Ida meglátta az arcán, hogy apjával nehéz küzdelme lesz még és feltette magában, hogy elszántan szembe száll vele.

VÉGE A MÁSODIK KÖTETNEK.

HARMADIK KÖTET.

ELSŐ FEJEZET.

Az öreg ur néhány perczig idegesen babrált az irományai közt és nem szólt egy szót sem.

Végre megtörte a csendet.

- Te nagyon komoly és megsomorító lépést tettél, Ida. Igaz, hogy nagykoru lévén, jogod van akaratom szerint cselekedni és én nem követelhetem, hogy férjhez menetelednél figyelembe vedd a családodat. De mindamellet kötelességemnek tartom, hogy felvilágosítsalak arról, mit tettél. Te Anglia egyik legfényesebb parthiját utasítod vissza, hogy egy vén, kiélt, nyugdíjas ezredeshez menj nőül, aki alig tud eltartani, aki eljátszotta a szerepét a társadalomban és nyilván sokkal kényelmesebb már, semhogy új állást teremtsen magának.

Ida szemei vésztyóslón villogtak, de félt a saját heveségétől és hallgatott.

- Teszed ezt pedig az én akaratom ellen, folytatta apja mindig nagyobb haragba lovalva magát, - azzal a tudattal, hogy e tetter családodat, - apádról nem is szólva - bukásra vezet.

- De apám, apám, kiáltott fel Ida fájdalmasan. Csak nem akarsz, hogy az egyikhez hozzámenjek, mikor a másikat szeretem. Midőn beleegyezésemet adtam Cosseynak, még nem szerettem Quaritch ezredesét.

- Eh, mit, szerelem, pattant fel az öreg, kérlek, kiméld meg ezektől az érzélgős iskoláslány frázisoktól, vén vagy te már ahhoz. Én egyszerű, nyíltszívű ember vagyok és nem hiszek másban, csak a kegyeletben és a kötelességben. A szerelem, a hogy te azt értelmezed, többnyire nem egyéb, mint az önfejlőség, az önőség és sok más hasonló érzés palástolása, a melyek nélkül sokkal boldogabbak lehetnének.

- Fel tudom fogni azt, apám, felelt Ida, ki nagy önuralommal fojtotta vissza izgatottságát, hogy vonakodásom érthető okokból kellemetlenül érint, ámbár röviddel ezelőtt még magad is határozott ellenszenvvel viseltetted Cossey személye iránt. Hanem azt nem értem, hogy mért tekintetnek bűnnek vagy hibának a tisztességes nő szerelme egy érdemes férfi iránt. Hisz, könnyű gunyolni a szerelmet, de utóvégre a nő is husból és vérből van és a házasság nagy jelentőségű és nagy fontosságú intézmény rá nézve, hanem magában a házasságban nem rejlik oly varázs, mely a jogtalanságot igazsággá változtatná.

- A te értekezleted a házasságról nálam rossz helyre került, Ida. Ha nem akarsz nőül menni Cosseyhez, magától értetődik, hogy nem kényszeríthetlek és ha engem, tenmagad és egész családodat tönkre akarsz tenni, az is tehetségben áll. Hanem egyet mondom, míg ez a kastély az enyém - a mi ugyan nem fog soká tartani - a te ezredesed nem fog itt ki és be járni. Ezt megírom neki. Te ura vagy akaratomnak és ha tetszik átsétálhatsz vele a templomba és megesküdhet vele, de az én beleegyezésemről le kell mondanod, a mi különben úgy is felesleges formalitás, értetted?

- Ha nincs több mondani valód, apám, felelt Ida hidegen, engedd meg, hogy távozzam, mielőtt olyasvalamit találnék mondani, amit később megbánnék. Quaritch ezredesnek írhatok, a mit akarsz, én is írok neki.

De la Molle rögtön bele is fogott a levélírásba és Ida nehéz szívvél hagyta el a szobát.

»Uram, így szólt az első felháborodás ingerültségében fogalmazott levél, leányom értesített az önök közt fennálló szívbeli viszonyról; sajnálattal kell önnek tudatnom, hogy én az önnek való egybekelést oly okokból, melyeknek taglalásába nem vagyok köteles bocsátkozni, úgy lányomra mint családomra nézve nem találok kívánatosnak, sőt határozottan roszalom. Ida nagykoru ugyan és természetesen, szabad akarata szerint

rendelkezhetik keze fölött, hanem én nekem részem nem lehet abban, a mit én teljesen roszalok, miért is kérem sziveskedjék a látogatásait beszüntetni.

Maradtam alázatos szolgája

de la Molle.«

Apjával egyidejűleg Ida is papírra vetett néhány sort szobája csendjében, a melyekben részletesen elmondta a történeteket és a melyeket így végzett.

»Soha még nő kinosabb helyzetben nem volt, soha nem szorultam ennyire tanácsra és segítségre. Ön tudja, mennyire undorodom e házasságtól különben is, és annál inkább mivel most egyedül önt szeretem és egyedül az ön oldalán remélhetek boldogságot. De a mellett teljesen tisztában vagyok kinos anyagi helyzetünkkel, mert nem vagyok oly önző, mint a milyennek az apám hisz és belátom, minő előnyöket biztosítana neki az én házasságom. Ön bizonyára emlékszik még arra, hogy én önnek egykor azt mondtam, miként nőnek nincs joga arra, hogy az ő egyéni boldogságát egész családja jóléte fölé helyezze. De oh Harold, könnyű ám így beszélni, de nehéz, kimondhatatlan nehéz megfelelőleg cselekedni. Mi tévő legyek? És hogy követelhetem öntől, hogy e kérdésre válaszoljon? Isten legyen a mi megmentőnk. Oh nincsen-e számomra menekvés?«

Ez a két levél egyidejűleg került másnap reggel Quaritch kezébe és lázas izgatottsággal töltötte el lelkét. Okos igazságos ember létére és ismervé az emberi gyengéket, nem csodálkozott de la Molle ingerültségén. Az öreg földbirtokos kétségbeesett anyagi helyzetével tisztában lévén, méltányolni tudta azt, hogy az a g o n d o l a t, miként el kell hagynia ősei birtokát csupán azért, mert egy lánynak két férfi közül az egyik jobban tetszik mint a másik, lesújtja szegény öreget. Annyira bele élte magát a kétségbeesett apa helyzetébe, hogy kételkedni kezdett abban, vajjon van-e neki joga ily körülmények között ragaszkodni Ida bírásának reményéhez.

Hosszu gondolkodás után a következőket válaszolta:

»Vettem az ön levelét, valamint Ida kisasszony sorait, és legyen meggyőződve arról, hogy fel tudom fogni ama érzelmeket, melyek önt e levél megírására birták. Szerencsétlenségemre - e perczig ugyan sohsem sajnálkoztam felette, - szegény ember vagyok, mig vetélytársam ellenben dúsgazdag. Utasításaihoz szigoruan fogok alkalmazkodni és azonkívül férfias szavamat adom arra, hogy Ida döntő elhatározását - tekintet nélkül a saját érzelmekre - semmiképen nem fogom befolyásolni. Válasszon ő szabadon.«

Idához intézett levelét pedig ezzel fejezte be.

»Drága szerelmem, én többet nem mondhatok. Önnek szabadon el kell magát határozni és én alávetem magamat az ön szavának, bár hogy is dőljön el a sorsunk. Nem kell ismételnem azt, hogy éltem boldogsága függ elhatározásától, de mindamellett nem tanácsolhatok önnek semmit, mert magam vagyok benne érdekelve. Iparkodom önmagamtól, eltekinteni és a dolgot oly részrehajlatlanul megvitatni, mintha önről, egyedül önről volna szó, de én még így sem vagyok teljesen részrehajlatlan. Mindenesetre legjobb lesz egyelőre, ha lehető legkevesebbet érintkezünk, mert nem szeretnék arra a látszatra szolgáltatni okot, mintha valami tisztességtelen előnyt kiaknáznék számomra. Ha a sors könyvében meg van írva, hogy együtt éljük át az életet, ez a rövid válás nem nyom a latban, ha pedig örök válásra lennénk kárhoztatva, úgy jobb, ha mielőbb szokunk hozzá. Nehéz az élet és néha, mint például a jelen pillanatban, elvesztem a bátorságot; hanem ha én vagyok ilyen lelkiállapotban, mit érezhet ön, kinek annyit kell szenvednie? Édes szívem mit mondjak? Csak ismételhetem az ön fohását: Isten legyen velünk.«

Ez a levél nem volt alkalmas arra, hogy Ida csüggedő bátorságát feléleszsze. Nyilván Harold is belátta, hogy a dolognak még egy oldala van, a kötelesség és ő sokkal becsületesebb, semhogy azt előtte titkolná. Ő ugyan kijelentette volt, hogy mit sem akar tudni Cosseyről, de érezte, hogy ezzel még nem döntött teljesen. Mit tegyen hát? Mit kell tennie?

Apja szomoruan járt kelt a ház körül, egész vidámsága eltűnt a közelgő bukás tudatával.

Lányával szemben a legkeresettebb ósdi udvariasságot tanusította, de Ida érezte, hogy elhatározásával mélyen bántotta apja szívét és hogy a jövőtől való rettegés aláássa a szegény öreg egészséget. Ha ez már most is így áll, mire fejlődnek a dolgok, ha tavasszal tényleg árverésre kerül a birtok.

Egy verőfényes metsző hideg reggelen együtt haladtak ketten a szántóföldeken átvezető dűlön a templom felé és alig lehetett volna megállapítani, hogy kettejük közül ki a levertebb és ki a sápadtabb. Az öreg ur az előtte való nap Questnél volt és amennyire büszkesége megengedte, megalázkodott előtte és arra kérte, hogy legyen elnézéssel iránta. Quest részvétteljes udvariassággal hallgatta meg, de kemény maradt mint a gyémántkő. Ugyan az nap Londonból is érkezett egy levél, melynek vételével meghiusult utolsó reménye is, hogy sikerül neki egy megfelelő kölcsönre szert tenni.

Amint a tölgyfákkal szegélyezett ösvényen tova haladtak, Györgyre bukkantak, ki a levágatásra szánt fákat jelölte meg.

- Mit csinálsz itt? kérdé de la Molle szomoruan.

- Megjelölöm a tölgyfákat.

- Attól a fáradságtól megkímélheted magadat, mert mielőtt a fák újra zöldülnének, másé lesz a birtok.

- Ugyan kérem, ne mondjon nekem ilyent; ugysem hiszem el, nem fog megtörténni.

- Ugy, nem történik? te tökfilkó, nem hiszed? felelt de la Molle keserű kacajjal. No hát nézz oda, lám, már fel is veszik róla a jegyzeteket.

Ezzel egy könnyű kis vadász kocsi mutatott, mely az országuton tovarobogott és melynek bakján egy férfi ült, kiben mindnyájan Questre ösmertek, ki a kocsit a fák közti tisztáson megállította, honnan kilátás nyílt a kastélyra. A mellette ülő uri ember, egy ösmert londoni végrehajtó, időről-időre fölállt a kocsiban és majd az épületet vizsgálta szakértő tekintettel, majd rövid megjegyzéseket írt a jegyzőkönyvébe.

- A guta üssön beléjük, szölt György megfélemezve az illemről.

Ida feltekintett és látta, hogy az apja szemrehányó tekintetét szegzi arczára, mintha azt akarná mondani: Lám, te makacs teremtés, ez a bukás, amelyet te okoztál.

Ida elfordult, nem tudta elviselni ezt a fájó tudatot és ugyanaz éjjel döntő elhatározásra jutott, melyet azonban csak Harolddal közölt. Egyelőre ugyanis maradjon minden a régiben egy csodás esemény reményében, mely minden nehézséget eltávolít utjából. De ha nem történik csoda, a mire ugyan édes-kedves a remény - az utolsó perczben is fel fogja magát áldozni, hisz meg volt győződve arról, hogy Cosseyt minden perczben visszahívhatja a lábaihoz. Ez megalkuvás volt ugyan csak, de ezzel időt nyert és ez a fődolog.

- Mondja uram, nem lesz-e holnap a boisinghami törvényszéken gyűlés, melynek ön az elnöke?

- Igen.

György egy perczig gondolkodott.

- Kérem uram, szeretnék arra a napra Londonba menni.
- Londonba? Már megint? Hisz nem rég voltál Londonban?
- Hát kérem, egy kis magán ügyem volna ott, szólt György ravaszul mosolyogva.
- Jól van, jól, hisz te mindig csupa titokzatosság vagy. Mehetsz.

Ezzel folytatta az útját.

- Várj csak, te gonosz ördög! kiáltott fel György dühösen fenyegetve öklével az országut porát felkavaró vadáskocsit. Ha én nem fütök be neked derekasan, ne legyen György a nevem! Majd adok én neked, te akasztófavirág, te!

MÁSODIK FEJEZET.

György másnap ki is vitte a szándékát és harmadnap már Londonba is érkezett és bőséges villásreggeli után kocsiba szállt és oda hajtattott ama ház elé, hol a szép Editha vendége volt és a hol megösmertette Johnniet bunkós botja jó tulajdonaival.

Az utcasarkon elküldte a kocsit és gyalog sietett a vöröspilléres épület felé, melynek közelébe érve arra a kellemetlen felfedezésre jutott, hogy a ház teljesen lakatlannak látszik. Az ablakokról hiányzottak a függönyök, a lépcsőkön sáros csizmák nyoma feketélt és a kapu előtt ott voltak még a széles keréknyomok, melyeket a butorszállító kocsi hátra hagyott. György csalódottan akart már visszafordulni abban a hiszemben, hogy a madár kirepült és ő hiába rándult át a fővárosba.

De előbb mindenképen megkísérlette, hogy valami élő lényre bukkanjon és megnyomta a csengőt. Hiába, erre se mozdult meg senki. A mint azon tűnődött, hogy mit tegyen most, észrevette, hogy az ajtó nem zárult kilincsre, kinyitotta hát és belépett a piszkos üres előcsarnokba, és felhaladt a lépcsőn ama szoba ajtajáig, hol a szép Edithával együtt töltötte volt estéjét. Itt egy perczig habozott, mert úgy tűnt fel előtte, mintha valami neszt hallana és valóban nem is csalódott, mert egy ösmerős hang rikácsolva szólalt meg.

- Ki oldalog ott kint? A végrehajtó? Menjen a pokolba, már itt nincs mit keresni.

György arcza sugárzott e hangok hallatára.

- Végrehajtó? Szó sincs róla. Jó barát, még pedig ha jól látom barát a szükség perczében. Szabad?

- Csak tessék, bárki legyen is, felelt a hang.

Igy tehát György benyitott a teljesen üres terembe, melynek egész butorzata egy nagy láda, meg egy derékalj volt, melynek fejénél egy piszkos pohár állt egy még piszkosabb palaczk társaságában. A derék asszony, a szép Editha, ott kuporgott és György visszariadt az undok látványtól. Szenvedélyes vonásai a részegeskedés eltörölhetlen nyomait viselték és szentes, mocskos arcza a maga soványságában iszonyuan rút volt; haja összekuszált szinehagyott taplócsomóra hasonlított, melyen helylyel-közzel csillámlott csupán át az aranyszíne, míg az egész visszanyerte eredeti kétes szürke színét. Tagjait ugyanaz a piros atlaszruha borította, melyet Quest első látogatásánál a pamlagon talált, csak hogy azóta bemocskolódtott és elrongyolódott, meglehetősen nagy lábain szentes fehér selyemcipő ékeskedett.

Még az erős idegzetű György is visszariadt e látványtól.

- Na mi az ujság, kérde a visszataszító némben, ki a manóba maga? Hogy jut ide? Ahá tudom már, maga az, aki eldöngette azt a Johnniet. E reminiscentiára rekedt vihogásra fakadt. De az aljasság volt ám magától, engem a faképnél hagyni és megszökni. Johnnie a rendőrséghez cipelt és nekem hét font sterlinget kellett büntetésül fizetni.

- Na az ő tőle volt aljasság, nem én tőlem, micsoda szemtelenség az, egy hölgyet a rendőrség elé vinni. Ilyen dolgot még sosem hallottam. Hanem úgy látszik, asszonyom, ön anyagi zavarokkal küzd jelenleg, szólt György a ládán helyet foglalva.

- Meghiszem azt, hogy zavarban vagyok. Itt a házban árverés volt, háromszoros árverés, először a házbér, másodszor az adó, harmadszor a mészáros-számla fejében. Mind együtt voltak itt és majd hajba kaptak mint a vadmacskák. Ez tegnap történt, persze mit se hagytak nekem, még az új sárga selyemruhámat is elvitték és még többet akartak. Minden áron azt akarták tudni, hogy hol vannak az ékszereim, de én felültem őket.

- Hogyan?

- Hogyan? Ugy, hogy az ékszereimet, azaz hát, ami megmaradt belőlük, elrejtettem a padló alá. De még az nem a legrosszabb. Mig én aludtam, az a boszorkány, az az Ellen, kinek bőven jutott ki a része mindeddig, felszakította a padló burkolatát és kilopta az ékszereket. Csak egy nyugtát hagyott ott azoknak helyén, a lefolyt öt évi bérről. Mintha nem kapta volna meg azt tisztesen. Na csak jusson a kezembe! Megszökött és engem itt hagy éhezni. Tegnap óta még egy falatot sem ettem és ami még rosszabb, egy csöppet sem ittam. Mi lesz velem? Éhen halok. A szegények házába fogok kerülni. - Én-én - rikoltotta - én aki ezeket pazaroltam, én nekem szegények házába kell jutnom, mint valami közönséges asszonynak. - Ez igazán rettenetes, asszonyom, szólt György részvételtjesen, rettenetes és kegyetlen, még pedig egy asszony, aki hitese felesége a férjének, míg a halál elválasztja. Hanem kérem, asszonyom, ne sértődjék meg, átellenben itt láttam egy korcsmát, engedje meg, hogy önnek valami ételt és italt beszerezzek.

- Igazán, szólt Editha mohón. Maga mégis finom ember, ha faluról jön is. Menjen, én ezalatt rendbe szedem egy kicsit az öltözetemet és ami az italt illeti, hát tán legjobb lesz, ha cognacot hozza. - Amint kívánja, válaszolt a lovagias György távozva.

Tíz percz múlva visszatért egy marhahus pástétommal és egy nagy palaczk erős barna cognac-kal, melyből egy akkora adag elegendő arra, hogy három czibil és két katona holt részegre igya magát.

A szép Editha, ki ezalatt tőle telhetőleg kicsinosította magát, másfél boros pohárral töltött is a cognacból egy nagy sörös pohárba és ugyanannyi vízzel higitva egyszerre felhajtotta azt.

- Ez jól esett, szólt és most fogjunk hozzá a pástétomhoz.

György udvariasan odatolta neki az ingerlő ételt, de a szép Editha étvágyára a cognac nagyon rossz hatással volt, úgy hogy még a felét se tudta megenni és újra a cognacos üveghez folyamodott.

- Nos kényelmesebben érzi ön magát most, asszonyom és elmesélheti ön most nekem, hogy miképen jutott ön e helyzetbe gazdag ember feleségének létre, holott a férje köteles volna önt ápolni és gondozni?

- Igen, igen, a férjem kötelessége volna, hogy engem ápoljon és gondozzon. Háromszor irtam meg annak a gazembernek, hogy majdnem éhen halok, de ő nem adott egy fillért sem. Az én járadékom nem esedékes még és ha kikapom is, azonnal lefoglalják, mert rengeteg adósságaim vannak.

- Ez oszt kegyetlenség, sopánkodott György, pedig ő aranyban fürdik. Most is nyert harminczezer fontot, azt biztosan tudom, valóban ön angyal lehet, szárnyatlan angyal, hogy ezt ilyen nyugodtan türi. No hiszen csak lenne ő az én férjem, majd megmondanám neki a véleményemet.

- Oh azt nem merem, megölné, hisz azzal fenyegetett, hogy megöl, ha zaklatom.

György nevetett.

- Édes uram, Istenem, hogy játszanak a férfiak a szegény gyenge asszonyokkal, hogy tudnak hatni gyöngé idegeikre. Ő és önt megölni? Quest ügyvéd a leggyávább ember a világon, merne is az valakit megölni! De így van az itt e földön. A jogtalanság győz és eszerint ön a szegények házába fog jutni. Biz ott meglehetősen szegényes az élet, a kása olyan durva, hogy majd felhorzsolja az ember torkát és italt nem kap az ember, legfeljebb egy kis langyos, kávénak csufolt kotyvalékot. És dolgozni kell ott, no hiszen majd meglátja, mennyit - sikálni igenis, kérem, sikálni.

A rá várakozó szenvedések élénk színekben való leírása, zokogásra hasonlító ordítást csalt az undok némbor ajakára. Az ilyenfajtájú emberekre nézve nincs kinosabb mint az a gondolat, hogy dolgozni fog kelleni. Különösen a kilátásba helyezett sikálástól ijedt meg.

- Nem sikálok, ordította, nem én, inkább a vízbe ugrom.

- De mondja kérem, szólt György meggyőző hangon, nem látom be annak szükségét, hogy ön a szegények házába kerüljön, ön a kinek dús gazdag férje van, a kinek kötelessége önt illően ellátni. És meg ne tessék feledkezni arról, asszonyom, hogy az az ember, nem elég hogy önt galádul elhagyta, - hogy vehette azt a szívére, nem értem, - de még hozzá valami más fiatal asszonyszemélylyel él együtt.

Editha még egy pohárka cognacot hajtott fel, mielőtt válaszolt.

- Mindez nagyon szép és jó, de hogy férközzem én hozzá? Megmondtam már, hogy félek tőle és feltéve, ha nem is félnék, egy árva garasom sincs, hogy megfizessem az uti költséget és ha már ott lennék is, akkor se tudnám, hogy fogjak hozzá.

- A mi az aggályait illeti, mondtam már, hogy Quest ügyvéd jobban fél majd öntől, mint ön tőle. A mi pedig a pénzt illeti, én a fél hét órai vonattal, azaz másfél óra múlva indulok haza Boisinghamba és boldogságomnak meg büszkeségemnek fogom tekinteni, ha ilyen érdemes hölgyet elkísérhetek és ha egyuttal eszközül szolgálhatnék arra, hogy két embert összehoználjak, kiket a házasság szent köteléke fűz egybe. - Ha ön ott van, nincs egyéb dolga, minthogy elővegye az esketési bizonyítványt és azt mondja: »Te vagy az én hites uram és én arra szólítalak föl, hogy térj meg a rossz utról és fogadj vissza magadhoz.« Ha pedig nem teszi meg, ön bevádolja őt kétnejűség bűnéért.

Editha kárörvendve vigyorgott, de aztán, mint a kiből hirtelen gyanu támadt, merőn nézett a kísértő arcába.

- Mért akarja maga, hogy őt eláruljam? Bizonyára van magának valami különös célja és együgyű külseje dacára Isten tudja minő ravasz vén róka maga.

- Én - én, önző célt tartanék szem előtt? jajgatott György mélyen megsértődve. Nem, asszonyom, ilyen gyanúsítás, mikor az ember egy jó barátnő dolgán akar lendíteni. No ha ön úgy gondolkodik, úgy legjobb lesz, ha ajánlom magamat.

Ezzel udvariasan hajtotta meg magát és az ajtó felé indult.

Editha szitkozódva pattant fel.

- Várjon, megyek! kiáltotta. Megmondom neki a véleményemet. Majd megmutatom, mi az, ha az ember saját feleségét koldusalamizsna mellett engedi éhenhalni. Mindegy, akár megöl, akár nem. Tönkre akarom tenni, tönkre, tönkre, ordította habzó ajkakkal, és lábaival toppantva. Tönkre akarom tenni.

György maga is megborzadt e féktelen düh láttára, de a lehető legnyugodtabban válaszolt:

- Persze, nem csoda, ha ön magán kívül van. Ha elgondolom, hogy ön mennyit szenved, az én vérem is felforr. Hanem ha tényleg velem akar jönni, tanácsos lesz, ha abbahagyja a szitkozódást és felöltözködik, mert sietnünk kell, hogy le ne késsünk a vonatról.

Ezzel oda mutatott aládán heverő kalapra és köpenyegre, melyet a végrehajtó könyörületből vagy tévedésből meghagyott neki.

Editha engedelmeskedett, aztán előszedte ugyancsak a palló alól az esketési bizonyítványát és piros atlasz ruhájának zsebébe dugta.

György magához vette a megmaradt cognacot és kocsiba szállva a pályaudvarra hajtottak, hol a különös pár nem csekély feltűnést keltett. Az a kiéhezett, korhely, részeg asszony, részben ősz, részben arany színű hajával, pávatollas kalapjával, szennyes fehér selyemcipőivel, és piros atlaszruhája fölé boruló, gombok hiánya miatt begombolatlan köpenyegével a nyárs-polgári ünnepi ruháiban büszkélkedő György oldalán nem mindennapi látványt nyújtott és György még évek után se győzte ezt a furcsa jelenetet elbeszélni.

Csakugy tolongtak körülete az emberek, úgy hogy György boldog volt, mikor végre betuszkolhatta kísérlőjét a kupéba. Takaréklósági szempontból harmadik osztályu jegyet váltott, a min a szép Editha fenakadt, mert - ugymond - ő hozzá van szokva uriasan utazni első osztályon, de a cognacos üveg segítségével csakhamar szent volt ismét a béke.

Az egész uton hazafelé György egyre csak arról az igazságtalanságról beszélt, melynek áldozatául Editha esett, úgy hogy ez végre a bő alkoholélvezet révén vad dühre lobbant a férje ellen. E percztől fogva György nem adott neki több cognacot, mert látta, hogy most azon a ponton van, mely legalkalmasabb és teljesen megfelel annak a célnak, a melyet szem előtt tartott.

Questnek, ki a törvényszéki üléseken mint jegyző szerepelt, sejtelve sem ébredt arról, hogy az a Damokleskard, melytől ő ennyi évig reszketett, nem soká lecsap a fejére. De még kevésbé sejtette azt, hogy az az ostoba paraszt ember, kinek fenyegető intését semmibe vette, vágja el azt a szálát, melyen a halálthozó Demokleskard függött.

HARMADIK FEJEZET.

Végre valahára célhoz értek és György kimondhatlan megkönnyebbülésére a boisinghami pályaudvaron látta magát. Erős idegzete dacára érezte, hogy soká nem tudja kibírni a szép Editha társaságát. Az állomásfőnök jó barátja volt és leirhatatlan volt a feletti csodálkozása, hogy derék barátját ilyen társaságban látja.

György szerencsésen egy hintóra akadt, abba tuszkolta be szép kísérlőjét és ráparancsolt a kocsisra, hogy hajtsa a törvényszéki épületbe.

- Most figyeljen rám, asszonyom. Én oda viszem önt most, a hol ráakad a férjére, ki olyan igazságtalanul bánt önnel. Ő e percben a törvényszéki ülésnél mint jegyző szerepel. Menjen be és szólítsa őt hangosan férjének, erre ő utasítást fog adni az öröknek, hogy vezessék ki önt. Arra aztán ön addig fog igazságtételért kiabálni, míg meghallgatják és az esketési bizonyít-

vány előmutatása mellett kétnejűséggel vádolja őt. Hallja, ne engedje magát megfélemlíteni és ne kimélje őt. Ha ön meg nem ijeszti, nem is fog tőle látni egy garast sem.

- Őt kimélni? Én őt kiméljem? A vérére szomjazom. Hanem mondja kérem, ha a hóhér nyakravalóját kötik a nyakára, honnan kapok én akkor pénzt?

- De asszonyom, hazudta György bámulatos hidegvérrel, hisz ez volna még a legpompásabb. Ha őt felakasztják, az egész vagyon önre száll - ez a törvény.

- Hej, ha ezt tudtam volna, akkor ő már rég az akasztófán lógna, arra esküszöm.

- No most jöjjön, huzzon még egyet, hogy bátorsága legyen, szólt György a cognacos palaczkot oda nyújtva a szép Edithának, a melyből ez egy huzamost ivott. És most rajta, mint valami vadmacska.

- Nyugodt lehet, biztatá őt Editha.

Leszálltak a kocsiból és beléptek a törvényszéki épület nagy üléstermébe, hol belépésük nem vonta magára a jelenlévők figyelmét, mert valami általános érdekű ügyben ép most hozatott az ítélet, melyet de la Molle mint elnök hangosan kihirdetett.

Quest a bírók padja melletti asztalkánál ült és jegyezgetett.

- Ott ül a férje, suttogta György. Rajta!

E szavakkal György megkönnyebbülten sohajtott fel és visszavonult a tömeg közé, hogy a dráma további kifejtését figyelemmel kísérje, melyben az ő szereplése immár véget ért.

Látta mint siklik végig a magas termetű indulatos némben, zsákmányára leső párduczként, a tömeg között és szinte megbánta már a tettét, midőn eszébe jutott a szegény áldozat. Hanem aztán visszagondolt arra, hogy ez az áldozat viszont a saját zsákmányára leselkedik, az öreg földesurra és a de la Molle család ősi birtokára és részvéte rögtön eloszlott.

Ezalatt Editha utat nyitott magának a tömegen keresztül, miközben kabátja utolsó gombjai is lepattantak és odaért a rácsozat elé, mely a közönség számára fentartott helyet elválasztotta a hivatalos személyek ülőhelyeitől.

Quest ezalatt buzgón irogatott és mire jegyzőkönyvileg beigtatta az ítéletet, felkelt és átnyújtotta azt de la Mollenak és aztán visszafordult, hogy újra leüljön.

A neje ezalatt vézna sovány felsőtestével oly mélyen hajolt a korlátfa fölé, hogy a feje majdnem Quest asztalához ért. Így állt ott szemét merőn szegezve áldozatára, gonosz arczán harag és káröröm tükröződött, minden félelme eloszlott a cognac bőséges élvezetétől.

Amint Quest megfordult, szeme megakadt a pávatollas kalapon és tekintete önkénytelenül az alatta rejlő arcot kereste. Lélekzete elállt, a terem körben forgott vele. A menyő lecsapott.

- Szervusz, Billy, suttogta a gyüölött hang, csak azért jöttem, hogy lássalak.

Quest kétségbeesett erőlködéssel igyekezett önmaga fölött uralkodni.

Intett egy közelében álló csendőrnek és utasítást adott neki, hogy vezesse ki ezt a részeg asszonyt. Erre a csendőr Edithához közeledett és megérintette a karját.

- Hallja maga, lóduljon innen, szólt rá durván, hisz maga tökrészeg.

- Nem vagyok én részeg, ordította Editha oly hangosan, hogy az egész terem figyelmét magára vonta, nekem jogom van arra, hogy itt legyek ezen a nyilvános ülésen.

- Lóduljon, ismételte a csendőr, a jegyző ur azt mondta, hogy lódulnia kell.

- Ugy, a jegyző ur mondta, rikoltotta Editha dühösen. Tudják maguk, ki az a jegyző ur? Megmondom én maguknak, ő az én hites férjem és itt van annak a bizonyítéka.

Ezzel elővette a zsebéből az összehajtott esketési bizonyítványt és oda dobta a bírák asztalára.

Quest megsemmisülten rogyott le székébe és a meglepetés csendje borult a teremre.

De la Molle nyerte vissza legelőször önuralmát.

- Csend legyen itt, förmedt rá a dühös asszonyra. Csend. Ennek nem itt a helye.

- De én igazságtételt akarok ordította Editha, igazságtételt akarok, tartóztassák le ezt az embert kétnejűség vádja alatt, (általános mozgalom). Nekem éhezniem és koplalnom kell, nézzetek ide, - e szavakkal széttépte a piros atlaszruháját - nézzétek, nincs mit rám vennem sem, a végrehajtók mindenemet elvitték. Évek óta türom e kegyetlenséget, de tovább nem türetem, igazságot akarok, igazságot, bíró uraim!

- Hallgasson, szólt de la Molle szigorúan; ha valaki ellen panasza van, majd találunk rá alkalmas módot, hogy az a panasz a megfelelő forum elé jusson. De most hallgasson, vagy hagyja el a termet. Hanem Editha mind hangosabban sikoltozott és gyönyörködtette a mohón hallgatódzó közönséget a szenvedett igaztalanságok pikáns részleteivel, míg végre de la Molle utasítást adott a rendőrnek, hogy vezesse ki a teremből. De a dühös némbor oly vadul tombolt és védekezett, hogy négy férfi egyesült erejének sikerült csak őt megfékezni és a folyosóra kivezetni, hol aztán kimerülten rogyott össze.

- No ez jól csinálta a dolgát, mondogatta György magában, nem is csinálhatta volna jobban, ez érti a módját.

Tekintete aztán a teljesen megtört vádlottra esett, ki fakó arczczal, tágra meredt szemekkel, mozdulatlanul ült a helyén. Midőn a csend helyreállt újra, felemelkedett ültéből és a bírák felé fordult azzal a szemellátható szándékkal, hogy szóljon, védekezzék. De egy szó se tört fel ajkain és mély csend közepett hagyta el a termet.

A folyosón rá akadt a feleségére, ki kíváncsi csoporttól körülvéve hátra csuszott kalappal támaszkodott a falhoz.

Editha észrevette őt, és szólani akart, hanem Quest félbeszakította és oda lépett hozzá. Össze szorított fogakkal és arcán tükröződő mondhatlan dühvel nézett merőn a szemébe, úgy hogy Editha remegve hátrált és szorosan a falhoz lapult.

- Mit mondtam neked? suttogta Quest elfojtott hangon, aztán tovább ment.

Néhány lépéssel tovább az irnokára bukkant, egy okos értelmes emberre, kit félre hívott.

- Jones, nézze meg jól ezt az asszonyt, ez engem valamivel vádol. Kisérje figyelemmel minden léptét és referáljon nekem aztán az irodában. Ha szem elől téveszti, elveszti a hivatalát. Megértett?

- Igenis kérem, felelt az irnok elsiető főnökének.

Ez egyenest az irodájába sietett, a melyet zárva talált, mert abban a hiszemben, hogy a törvényszéki ülés befejezése után vissza nem tér többé az irodába, megengedte volt az irnokainak, hogy fél ötör távozzanak. Saját külön kulcsával kinyitotta tehát az ajtót, meggyújtotta a lámpát és tüzbiztos pénzszekrényéből kivett egy csomó okiratot, a melynek egy részét elégette. Aztán kiválogatott közülök két terjedelmes okmányt, az egyik a végrendelete volt, a másik ezt a feliratot viselte: Edithre vonatkozó feljegyzések.

Először is a végrendelete után nyult, melyet már évek előtt Bella előnyére szerkesztett meg.

- Ez változatlanul maradhat, ép azt a tizezer fontot kapja vissza, a mit hozományul kaptam tőle.

Aztán gondosan átolvasta, és Quest Bella helyébe mindenhol a neje lánykori nevét írta, azzal a hozzátétellel: mindenütt Quest Bella néven ismeretes és aláírta a nevét. Aztán a »följegyzések« után nyult, melyek ama átkozott néemberhez való viszonyát részletesen tartalmazták, ki őt tönkre tette.

- Nem, ezt nem semmisítem meg, hadd tudja meg Bella valamikor, hogy nem voltam olyan rossz, mint a minőnek hitt.

Borítékba tette azt a naplóforma iratot és ráírta: Quest Bellának adandó át halálom után.

Miután ezt elvégezte, a Cosseytől átvett záloglevelekre került a sor, azokat is külön csomóba kötötte és egy papírlapot mellékelte hozzá, melyre ezt írta.

»Kedves Bella, ezeket a zálogleveleket vissza kell adnod Cossey Edwardnak. Mivel hogy nem vagy törvényes feleségem, elesik az a föltétel is, a mely alatt birtokomba jutottak, és te azokat jog és igazság szerint nem tarthatod meg, amit te úgy hiszem nem is óhajtanál.«

Mire az összes iratokat rendezte, lezárta a pénzszekrényt ép abban a pillanatban, midőn az őrök kopogtatott és belépett.

- Nos? kérde Quest.

- Kérem, figyelemmel kísértem azt az asszonyt. Egy pár perczig ott maradt még a folyosón, aztán láttam, hogy György, de la Molle szolgája, hozzá lépett. Én közelebb huzódtam és hallottam, mint sugta ez oda neki, egy aranyat a kezébe nyomva:

- Okosan tenné, ha most elmenne innen.

- Hova menjek? Félek.

- Menjen vissza Londonba, felelt György és az az asszony szó nélkül távozott és a pályaudvarnak tartott, hova óriási néptömeg követte. Most ott ül a vasuti vendéglőben, melynek tulajdonosának György azt üzenete, hogy ne adjanak annak az asszonynak italt, ha kér is.

- Mikor indul a legközelebbi vonat?

- Hét óra tizenöt perczkor.

- Jó, menjen vissza a pályaudvarra és váltson nekem egy első osztályu jegyet. Itt van egy öt fontos bankjegy. A kijáró pénzt megtarthatja. Nincs mit köszönni, nem nem, csittitgatta a háláját rebegő őrököt, csak tegye meg, a mit mondtam. Váltsa meg a jegyet és várjon meg a pályaudvaron.

Jones távozta után Quest a karosszékébe ült és gondolkodott.

Tehát György volt az, a ki ráusztotta azt az asszonyt és ez volt rejtélyes fenyegetésének értelme. Vajjon hogy derítette azt fel? De ez különben most már közönbös - elég az hozzá, hogy ráakadt és a de la Molle család elleni eljárást megboszulandó rábirta azt az asszonyt, hogy vádat emeljen ellene és tönkre tegye őt.

Ez hát az ármányainak eredménye. És a látszólagos siker perczét választotta a sors arra nézve, hogy őt megsemmisítse. Most kiderül hogy ő csaló, ki egy ártatlan lányt arra csábított, hogy nőül menjen hozzá, és a vagyonát arra használta fel, hogy törvényes feleségének hallgatását vásárolja meg azon. Azonkívül még zsarolás bűnét is követte el, midőn nagy pénzüsszeget csikart ki azzal a fenyegetéssel, hogy válópert indít ama nő ellen, kiről tudta, hogy nem a törvényes neje.

Mit tehetett hát ily körülmények közt?

Csak két lehetőség létezett még számára: megboszulhatta magát bukása okozóján és véget vethetett életének, ha volt rá elég bátorsága.

Felkelt és az ajtóhoz sietett, de hirtelen megállt és körüljárta a szemét, mintha bucsut akarna venni irodájától, aztán felsohajtott és elhagyta a szobát.

Midőn háza kapujához ért, egy pillanatig habozott, vajjon belépjen-e vagy nem? Vajjon Bella füléhez jutott-e már a hire? Hogy merhetne akkor szeme elé kerülni. Igaz, hogy Bella tisztaságán is esett már mocskok, de mindazonáltal magasan áll még felette.

Rövid gondolkodás után a kertajtón át közeledett a neje lakosztálya felé. A kertre nyíló üvegajtó zárva volt, de szeles idő lévén, a szellő meglebbentette időről időre a nehéz függönyöket.

Nesztelenül, mint valami tolvaj lopózkodott saját háza ablaka alá és suttyomban vetett egy pillantást a lakószobába, a mely ki volt világítva. Bella a kandalló melletti zsölyén ült, szokott fekete ruhájában és Questnek, ki egész szívével csüggött ezen az egyetlen lényen, a kit szeretett, úgy tűnt föl, mintha soha szebbnek nem látta volna, mint ép ma.

Egy nyitott könyv volt az ölében és Quest meglepetésére észrevette, hogy a biblia az, a melyben olvasgatott. De most ibolyakék szemei messze eltévedeztek és Quest még a nagy távolságból is látni vélte könyveinek csillogását.

Nem, nem; arczából olvasta, hogy még nem tudta meg a lesújtó hirt, a saját bánatán könyezett, nem férje gyalázatán.

És Quest elhatározta, hogy bemegy.

NEGYPEDIK FEJEZET.

Egy oldalajtón át lopózkodott be a házba és szegre akasztva a felöltőjét és a kalapját, belépett a nejéhez.

- Mi bajod van, kérdé neje feltekintve. Mért vagy oly halavány?

- Nagyon sok dolgom volt ma. Hát te mivel töltötted a napot?

- Semmi különössel.

- A bibliát forgattad, amint látom.

- Honnan tudod, kérdé Bella elpirulva, mert férje gunyos megjegyzéseitől félve letakarta a szent könyvet egy ujsággal, midőn beléptének neszét hallotta. Igen, a bibliát olvasgattam. Nem tudod te, hogy az asszonyok ha mindenök romba dől, a hitben keresnek vigaszt.

- Vagy a szeszes italokban, jegyzé meg Quest a régi keserüséggel. Apropos, beszéltél Cosseyval az utóbbi időben?

- Nem, mért kérded? Ugy hiszem megállapodtunk abban, hogy nem érintjük többé ezt a tárgyat.

- Hallottad-e, hogy de la Molle kisasszony még sem megy nőül hozzá?

- Igen, tudom, mert te arra kényszerítetted őt, hogy rád írja a zálogleveleket.

- No azért hálás lehetnél irántam, vagy nincsen az inyedre?

- Nem, engem e világon többé misem érdekel. Meguntam a bünt, a szenvedélyt, a ballépéseket. Elöttem közönyös már minden.

- Ugy látszik egy és ugyanarra az eredményre jutottunk különböző utakon.
 - Te? szólt Bella meglepetten. Legalább a pénz nem közönyös előtted, különben nem tettet volna azt, amit tettél.
 - Magát a pénzt sohse becsültem sokra, csak azért vágyódtam utána, hogy tiszteletben tartsanak.
 - És te azt hiszed, hogy erre a célra bárminő eszközhöz is szabad nyulni?
 - Azt hittem eddig - de most már másképp gondolkodom.
 - Ma nem értelek, William. De itt az ideje, hogy ebédhez átöltözködjem.
 - Ne menj még, én rögtön elutazom.
 - Elutazol? Hova?
 - Londonba. Sürgős üzleti dolgom van.
 - Igazán? És mikor jössz vissza?
 - Nem tudom biztosan - tán holnap. Szeretném tudni, vajjon te mindig oly rossz véleményt fogsz rólam táplálni mint most.
 - Én kérde Bella meglepetten tekintve férje arcába, ki vagyok én, hogy követ dobhatnék rád? Bármily rossz volnál is, én még rosszabb vagyok nálad.
 - Tán akad mindkettőnk számára mentő körülmény, tán tényleg nincs szabad akaratunk és nem vagyunk egyebek, mint sakkfigurák, amelyeket egy magasabb hatalom mozgat? Ki tudja? De nem akarlak tartóztatni. Isten veled - Bella.
 - Isten veled.
 - Megengeded, hogy megcsókoljalak, mielőtt megyek?
- Bella csodálkozva tekintett fel, első impulzusa az volt, hogy megtagadja kérését, mert már évek óta nem csókolta meg őt a férje, de arcának valami olyan sajátságos kifejezése volt, hogy szíve megindult. Quest vonásai mindig bánatos átszellemült kifejezést viseltek, de ma valami földöntúli fény sugárzott szemeiből.
- Ha akarsz, megengedem, William, de csodálkozom felette.
 - Temessük el a halottainkat, felelt Quest, nejét gyöngéden magához ölelve és egy forró csókot nyomva homlokára. Jó éjt, Bella, bár jobb férjed lettem volna! Jó éjt.

Ezzel eltűnt.

Szobájába érve ráborult az ágyra és teste görcsös vonaglása után következtetve, azt lehetett volna hinni, hogy zokogásra fakadt. De midőn felemelkedett meglágyultság és könny nyoma sem látszott arcán.

Oda lépett íróasztalához és annak fiókjából kivéve egy kis revolvert kiszedte belőle a töltéseket és ujjakkal helyettesítette. Aztán magas gallérú fölöltőbe burkolózott, széles karimájú puha nemezkalapot nyomott a fejére és zsebébe csusztatva a pisztolyt utnak indult.

Rettenetes est volt, a szél sikongva üvöltött végig az utcákon és az eső csak úgy zuhogott. Az utcák üresek voltak a rossz idő következtében és Quest a pályaudvarra ért, a nélkül hogy egy élő lényvel találkozott volna. A pályaudvar bejáratánál megállt és körül nézett, míg irnokát észrevette, ki az üvegtető alatt fel és alá sétálgatott. Feléje tartott és megérintette a vállát.

Az összerezzen.

- Megvan a vasuti jegy, Jones?

- Jaj, teremő Istenem, rá sem ősmertem a nagyságos urra. Itt a jegy.

- Itt van még az az asszony?

- Igenis, kérem, harmadik osztályu jegyet váltott. Iszonyatosan dühöngött, mert nem akartak neki inni valót adni. Addig-addig ordított, míg végre adtak neki egy pohár cognacot, erre aztán megeredt a nyelve és kezdett önről tücsköt-bogarat mesélni a pinczérnöknek. Azt mondta, hogy azért utazik vissza Londonba, mert attól tart, hogy ön megöli őt, ha itt marad, és hogy ő az ön hites felesége és tudja Isten, még mit nem mondott. Mellette ültem és a saját fülemmel hallottam mindent.

- Ugy, azt mondta? szólt Quest erőltetett kacagással. Az a néember egy közönséges zseb-metsző és rabló; és holnap remélem nyakon csipem és a börtönbe vitetem. Itt a vonat. Isten önnel.

- Vajjon mi járatban van? töprenkedett Jones, a főnökét szemeivel követve, ki egy mellékajton át lopózkodott a pályaudvarra. Különben semmi közöm hozzá, én négy fontot kerestem.

És Jones nyugodtan ment haza teázni.

Quest a pályaudvar legsötétebb részében várakozott és merőn tekintett az éjben és viharban berobogó vonat fehér lámpására, mely a következő perczen megállt. Senki sem szállt ki.

- Nos, előre asszonyom, szólt a kalauz maga elé tuszkolva a holtrészeg asszonyt. Ott, ott, arra van a harmadik osztály. A részeg asszony eltántorgott Quest mellett, hangosan szitkozódva a kalauz udvariatlansága felett és felszállt a Questtel szemben levő árnyékba borult kocsiosztályba.

Ama coupék egyike volt az, melynek válaszfalai nem értek a padmalyig és a szokottnál is rosszabbul volt megvilágítva.

Edithán kívül senki sem ült benne. Mig a részeg asszony elhelyezkedett a sötét kocsiosztályban Quest oda sompolygott a kocsihoz és egy ugrással fönnteremve, nesztelenül csukta magára az ajtót és a legsötétebb szegletbe huzódott meg.

- Mehet, hangzott fel kinn, a mozdony egyet füttyült és a vonat dübörögve indult meg.

Egyszerre Quest látta, hogy Editha fölemelkedett a helyéről és a válaszfalon áthajolva, vizsga tekintetet vetett a szomszéd kocsiosztályba.

- Egy lélek sincs itt, suttofta, és mégis úgy érzem mindig, mintha az a sátán, az a Billy a nyomomban volna. Brr, az az ijedtség lehet, magam előtt látom még azokat az ördögi szemeket, a miket rám meresztett.

Néhány perczzel később a vonat megállt egy állomásnál, de senki sem szállt be. Most negyven percnyi ideje volt a következő állomásig és ezt az időt fel kellett használni. Egy ideig várt, míg végre a vonat rendes gyorsaságával robogott tovább. A vasút sok mértföldnyi távolságban csatornák révén termőre változtatott ingoványokon vezetett át és a nagy vihar üvöltve dübörögte tul még a vonat zakatolását is.

Quest halkan emelkedett fel a helyéről és az alacsony válaszfalon átvette magát. Editha hátradőlt fejfel kuporgott a kocsi egy szegletében, behunyt szemekkel - aludt.

Quest végig siklott az üléseken, míg vele szembe került, aztán merőn tekintett abba a gonosz szenvedélyes arcba, melyen a sok festék, a hosszú évekig folytatott kicsapongó életmód és a részegeskedés eltörölhetlen nyomokat hagyott hátra - és visszaborzadt. Ime, itt az ő gonosz szelleme, az az aljas teremtes, amely őt bünből bünbe sodorta és tönkre tette. Ha ez nincs, ő

most becsületes, köztiszteletben álló ember lehetne, nem számkivetett gonosztevő. Rövid néhány perc alatt egész eddigi hosszú, kinos élete minden küzdelmével és szenvedésével, bűneivel és hibáival vonult el a szeme előtt.

És ime itt kuporog előtte mindennek az oka.

Nem, nem szabad megmenekülnie, boszut akar legalább, boszut. Ha számára nincs más menekvés, mint a halál, haljon meg kinozója is.

Elszántan vonta elő a töltött pisztolyt és Editha mellének szegezte.

De mi az? Sohse volt még ilyen nehéz ez a fegyver?

Nem, erre nem képes. Nem volt rá lelke. Egy alvó asszonyt nem tudott megölni bármily rossz volt is. Egész lényre fellázadt ez ellen. A pisztoly ölébe hanyatlott és Editha a neszre felvetette a szemét. Mozdulatlanul, a rettegéstől kővé meredten, holthelvány arczzal nézett rá. Ajkai sikolyra nyilottak, de a hang a torkán akadt, Ujjai némán mutattak a fegyverre.

- Ha egy hangot hallatsz, megöllek, förmedt rá Quest.

- Mit akarsz tenni? nyöszörögte végre Editha, mit akarsz ezzel a pisztollyal és honnan kerülsz ide?

- A homályból, a hová most téged küldelek.

- Csak nem akarsz megölni?! jajgatott Editha remegve. Nem akarok meghalni. Félek a haláltól! A halál fáj! Jaj-jaj, ugye nem ölsz meg?

- De igen, megöllek, megígértem neked, hónapok előtt, hogy megöllek, ha alkalmatlankodol nekem. Te tönkre tettél és most nem marad számomra más menekvés mint a halál, azért meg kell halnod neked is.

- Oh nem, nem, nem! Mindent, csak azt nem. Részeg voltam, mikor az az ember oda vezetett; közel voltam az éhenhaláshoz, mindenemet elvették.

És tétova szemmel tekintett körül, vajjon nem jön-e valahonnan segítség, de hiába - egyedül maradt a fenyegető halállal. Lesiklott a padlóra és átölelte Quest térdeit, halálos rettegésben vonaglott lábainál s rekedt hangon könyörgött kegyelemért.

- Billy, te hajdan megcsókoltál, nem, nem ölheted meg azt a nőt, kit valamikor csókoltál. Oh kegyelmezz meg, kegyelmezz meg!

Quest összeszorított ajkakkal irányozta feléje a pisztoly csövét és Editha fogvaczogva rogyott le a földre.

De a lövés nem dördült el. Quest egész lelke fellázadt e tett ellen.

- Nem, nem, hadd maradjon életben, hisz mire felvirradt a hajnal, neki már nem árthat többé. Jobbja lehanyatlott és részvétellel vegyes megvetéssel tekintett le a lábainál vonagló kigyóra, Editha arcából olvasta, hogy sikerült neki, egy pillanatra legalább meglágyítani a szívét. Egy gondolat villant fel benne, ha tán most, amíg nem áll résen, fölébe kerülhetne. Quest nem erős ember. De a pisztoly!

Editha lassan felemelkedett.

- Jó, szólalt meg Quest, meggondolom, hogy életben hagyjalak-e? Ezzel egy pillanatra félrefordult és egy perczig nem hallatszott semmi nesz, csupán a kerekek sikongása és a vihar dühöngése a sötét éjben.

Editha elérkezettnek látta most az alkalmat. Vadsága újra felébredt és egy hirtelen lökéssel kicsapva Quest kezéből a fegyvert, mint valami vadmacska ugrott neki és sovány, csontos kezével hátulról kezdte fojtogatni, még mielőtt Quest jóformán tudatára jutott annak, hogy orvul megtámadta.

Dulakodás közben a neki vadult asszony oda nyomta Questet a kocsijához.

De oh egek - az ajtó a rá nehezedő súly alatt megmozdult. A rozsdás ódon tolózár felpattant. Oh Isten! hangos sikolylyal buktak ki mindketten a viharos éjbe, egymást átkarolva merültek le a feketén hömpölygő zugó folyami hullámaiba.

Együtt merültek alá a víz fenekére, a halál kifürkészhetlen mélyébe.

A vonat pedig tova robogott, a szélvész tovább dühöngött és koromfekete éj borult tovább is a tájra.

Lenn pedig a sötét hullámok két összefonódott hullám sodortak a tenger felé, két hullám, melyek a halálban is mint az életben egymáshoz vannak fűződve, két merev hullám, a melyeknek vonásain még egyre ott ült a gyűlölet vad dühe és a halálfélelem rettegése.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Tíz nap múlt el azóta, a tragikus eset híre bejárta az egész országot, és számtalan újságban számtalan cikk foglalkozott vele, de végre lelohadt az érdeklődés, hisz mindkét fél halállal mult ki és így nem volt kilátás érdekesítő perre.

A merev ölekezésben megdermedt két hullám a habok partra vetették a folyami egy mocsaras részén, aztán felvették a látéletet róluk és eltemették.

Majd más események vonták magukra a közfigyelmet és a boisinghami ügyvéd története, ki a kétnejűség vétkét követte el és ki aztán ilyen tragikus és rejtélyes halállal mult ki törvényes nejével együtt, el lőn feledve.

Bella iránt, kit tovább is Questnének nevezett mindenki, általános volt a részvét, de ő hidegen fogadta annak megnyilatkozását és visszavonultan élt.

Mihelyt férje halála kétséget nem szenvedett többé, Bella kinyitotta a pénzszekrényt és ráakadt a hátrahagyott iratokra.

Első dolga az volt, hogy Cossey Edwardnak magyarázó levél kíséretében visszaküldte a zálogleveleket és feszült várakozással nézett elébe válaszában. Nem kellett soká várnia, Cossey udvariasan nyugtázta a záloglevelek vételét és három nappal később Bella arról értesült, hogy újra felmondotta de la Mollenak a kölcsönt. Nyilván eltökélt szándéka volt, hogy nem mond le tervéről, az egyedüli eszköz pedig, melylyel czélt érhetett, az volt, ha de la Molle nyakának szegezi a kést, kérlelhetlenül, folyton, fáradhatlanul.

Bella maga örökre végzett vele, de mindamellett csodálkozott azon a szívósságon, melylyel Edward tervéhez ragaszkodik.

Néhány nappal később, épen két héttel Quest halála után, Cossey mélyen elmerengve üldögélt a szobájában. Asztalát levelek borították, melyek Londonba való utazását sürgették fontos üzleti ügyekben, de ő nem akart távozni; semmi a világon nem bírhatta volna rá, hogy Boisinghamból csak egy percre is távozzék. Hadd maradjanak elintézetlenül amaz ügyek, melyek nélküle el nem intézhetők. Eltökélt szándéka az volt, hogy Idát nőül veszi, és hasznára

fordítva Quest halálát, úgy akarta kiaknázni a kínálkozó alkalmat, hogy megírta de la Molle-nak, miként a záloglevelek újra kezei között vannak és a dolgok úgy állnak újra, mint azelőtt.

Ez az eljárás ugyan nem volt de la Molle inyére, hanem mindamellett nagyon udvariasan válaszolt Cossey levelére azzal a kijelentéssel, hogy neki mint azelőtt, most sem áll módjában, hogy lányát oly házasságra kényszerítse, melyről hallani sem akar, de hogy részéről nem áll semmi e frigy útjában.

Cossey egyetlen vigasza az volt, hogy gyűlölt vetélytársa szintén kitiltatott a kastélyból és hogy az sem érintkezhetik most Idával.

Szerelme ezalatt oly mérveket öltött, hogy határt nem ismert, és Cossey az egész környéken pletyka tárgya volt.

Igy például - egyebek között - Idának egy (Isten tudja honnan) előkerített arczképe nyomán életnagyságu olajfestményt készítettett egy hirneves angol festővel, mely képért ötszáz font sterlinget fizetett.

Most is e képpel szemközt ült a kandallónál és rábámult ama szép vonásokra, melyek a korai deczemberi szürkület homályában elmosódtak szemei előtt, midőn a cseléd váratlanul belépett és jelentette, hogy egy hölgy óhajt vele beszélni.

Cossey izgatott kérdezősködésére a cseléd azt válaszolta, hogy nem ismerhetett rá, mert a látogató sűrűn le van fátyolozva, csak annyit mondhatott, hogy a termete kicsiny.

Erre Cossey nyugodtan visszadőlt a karszékébe és újra elmerengett, mert most már tudta, hogy az alacsony termetű látogató nem lehet Ida, mintahogy egy perczig dőren remélte, Idán kívül pedig semmisem érdekelte őt. Nem is hallotta, hogy az ajtó nesztelenül felnyílik és így Bella - mert ő volt az - nyugodtan szemlélhette őt egy perczig.

Halovány bájos arczán a részvét meleg érzete tükröződött, a mint ott látta a beteges férfit mozdulatlanul elmerengeni a falon függő kép nézésébe.

- Szeretném tudni, mért vagyunk arra kárhoztatva, hogy mindig azt keressük, a mit soha fel nem lelhetünk? szólalt meg Bella hangosan.

Edward megfordult és a kandalló lobogó tüzének fényében megpillantotta Bella édes arczát és fekete köpönyeggel fedett alakját. Felpattant ültéből és Bella levetette a nehéz köpönyeget, mely karcsu babatermetét elfödte; de hová lettek aranyos csillogó fürtjei, hová gömbölyded idomai? Lesoványodott testét durva kék vászonruha fedte, melyen egy nagy kereszt feketélt és homlokát apácza főköttő koszoruzta.

Edward hangosan felkiáltott, nem hitt a szemeinek.

- Bocsáss meg Edward - suttopta Bella édes, dallamos hangján. Ez a látogatásom tán szin-padias jellegű, de azért öltöttem ezt az apáczaruhát, mert ismeretlenül akarom elhagyni a várost, és mert tudtodra akarom ezzel is adni, hogy nem fogok neked többé alkalmatlankodni. Nem gyujtanád meg a gyertyát?

Edward gépiesen engedelmeskedett.

Bella pedig leült és tenyerébe rejtette az arczát.

- Mit jelent mindez - Bella?

- Agnes testvér vagyok ezentul, szolt Bella lemondtam a világról és beléptem egy kolostorba, melynek tagjai betegápolással foglalkoznak. Azért jöttem, hogy bucsut vegyek tőled, hogy egy utolsó istenhozzádót mondjak neked.

Cossey meglepetten bámult rá, nem értette őt most sem, mint a hogy sohsem értette meg.

- Edward, folytatta Bella lassan, emlékszel, hogy minő kötelék fűzött össze bennünket és tudod, hogy mily jelentőségű az ilyen kötelék nőre nézve; azt is tudod, hogy - hogy egész szívemmel, egész lelkemmel szerettelek. Itt a hangja egy perczig elakadt de azután gyorsan folytatta. Arra is emlékszel, hogy az a viszony véget ért. Nem azért jöttem, hogy szemrehányásokkal illesselek, mert én voltam a hibás, és ha vétettél én ellenem, szívből megbocsátok. Bármily emlék is él tovább szívemben, esküszöm, hogy minden keserőséget elfojtva, imádkozni fogok érte, hogy boldog légy a saját módod szerint. Én voltam hibás, szerető, ha igaz ugyan, hogy mi emberek szabad akaratunk szerint cselekszünk, amit be nem lehet bizonyítani; mert így kötelességem lett volna a férjemet szeretni, vagyis inkább azt az embert, kit férjemnek tartottam, mert minden hibája mellett más agyagból volt ő gyurva mint te, Edward.

Edward egy szót sem válaszolt.

- Tudom, hogy szived még mindig rajta csügg - szólt a kandalló fölötti képre utalva és hogy engem már semmibe se veszsz, ha ugyan valamikor számítottam az életemben. Ha most távozom, tán nem is fogsz rám gondolni soha többé. Nem tudom, vajjon eléred-e a célodat, de amaz eszközöket, a melyek révén el akarod érni, utálatosoknak tartom. Bármilyen legyen is a vége, a sorod az lesz, a mi ez enyém; olyant szeretsz, a ki nemcsak közönyös irántad, hanem még gyűlöl is és mást ajándékozott meg a szeretetével; ennél nagyobb kint pedig nem tudok képzelni.

- Szép kilátásokkal kecsegtetsz, szólt Cossey boszusan.

- Igazat mondok. Mit gondolsz, milyen lehetett az én életem, hogy most oly teljesen reménytelenül, oly lesujtottan állok előtted örökre lemondva a világ gyönyöreiről. És most, tette hozzá rövid szünet után, most még egyet kell mondanom, mert nem akarok távozni, - ha ugyan még távozni engedsz - miután megtudtad - anélkül, hogy bevalljam neked.

És szemét merőn Cossey arcára szegezve, szilárd hangon szólt:

- Én szántsándékkal lőttem rád, Edward.

- Mit mondasz, kiáltott Edward felpattanva, meg akartál ölni?

- Igen! De ne ítélj el, Edward. Én is csak husból és vérből vagyok és a féltékenység megőrjített. Te azzal csufoltál, hogy szeretőd valék és hogy nem vagyok illő társaság a jövődöbeli feleséged számára. Ez örökltté tett és mivelhogy ép alkalom nyilott rá - fegyver lévén a kezemben - és én rád lőttem. Isten bocsássa meg a bünömet, de ugy hiszem, én többet szenvedtem még mint te.

Cossey mindeddig mozdulatlanul hallgatta, aztán mintha feleszmélne, a csengetyü után nyult.

Bella utját állta.

- Mit akarsz?

- Hogy mit akarok? A rendörségre akarok küldeni, hogy téged mint gyilkost bekísérjenek, egyébb semmit.

Bella megfogta a karját és mélyen a szemébe nézett, aztán elbocsátotta.

- Jogodban áll. Csengess és hozasd a rendöröket, csak el ne felejtöd, hogy mindeddig senki sem sejtí a valót, és hogy akkor minden ki fog derülni.

Ez észre térítette Cosseyt és keze lehanyatlott.

- Nos, mért nem csengetsz?

- Meggondoltam, jobb lesz ha utaidon indulsz. Nem akarok tudni rólad. Elég bajom volt már veled és a vége az volt, hogy meg akartál ölni. Menj, én is azt hiszem, hogy legjobb neked a kolostor, mert sokkal veszélyesebb és gonoszabb teremtes vagy, semhogy tanácsos lenne téged szabadon járatni.

- Oh, sohajtott fel Bella fájdalmasan. És te vagy az a férfi, akiért ennyire jutottam? Oh Istenem, be kinos ez az élet!

És keblére szorítva mindkét kezét az ajtó felé vánszorgott, ott még egyszer megfordult és elfojtott hangon kérde.

- Edward, én örökre távozom, nincs számomra engesztelő szavad?

Cossey haragos tekintetet vetett rá, aztán sarkon fordult.

Bella pedig fájdalomtelt szegény szívéhez szorítva a kezét hagyta el a szobát, a házat, és a várost, hogy örökre visszavonuljon a világtól. A sors könyvében meg volt ugyan írva, hogy évek múltán tragikus körülmények között kell egymást újra látniok, de ez nem tartozik történetünk keretébe.

Bella meghalt a világ számára, de van egy másik világ is tele betegséggel, nyomorral és gyalázattal, és ott ragyog fel napsugárként Agnes nővér szelid, bánatos arcza.

Szegény asszony! Végzetes szerelme és érzelmeinek hatalmas megnyilatkozása, mely szerencsésebb körülmények között minden szépre, jóra és nemesre pradestinálta volna, bűnbe sodorta őt. De bár hogy is vétkezett, megbűnhődött érte.

Isten veled, szegény Bella! Béke legyen veled!

HATODIK FEJEZET.

Ezalatt szomorú idők jártak Honham Castlere. Cossey ügyvédjei szigorúan ragaszkodtak az ő utasításaihoz és hallatlan makacssággal meg bámulatos találékonysággal sikerült napról napra valami új furfangot kieszelnőik, amivel a vérig kinzott földesurat zaklassák.

Majd a záloglevelek átíratása körül támadt költségekről volt szó, melyek igaztalanul irattak kliensük terhére, majd egy negyedévi kamathátralékról, melynek rögtöni törlesztését követelték, úgy hogy a szegény de la Molle majd elvesztette a fejét.

Erős idegrendszere is szenvedni kezdett a folytonos gondok terhe alatt és tíz évvel idősebbnek látszott mint azelőtt. Ida is halványan és betegesen járt-kelt, és arcza fáradt, nyugtalan kifejezést öltött.

December tizenötödikén tetőpontjukat érték el a gondok. Midőn Ida a reggelihez ült, apja a posta átnézésével foglalkozott.

- Mi ujság, apám?

- Mi az ujság, kérde az öreg ingerülten. Semmi csupán egy új követelés - semmi más. Ámbár százszor mondtam már nekik, hogy forduljanak az ügyvédemhez, ők következetesen én hozzám fordulnak és én nem tudom, hogy mit tegyek. Annyit tudok, hogy nekem most nincs se kétszáz fontom az adósság törlesztésére, sem a negyedévi kamatokat nem tudom kifizetni. Nekem végem van, számomra egy van csupán: a halál. Ez a sok szám megzavarja a fejemet. Öreg ember vagyok és ezt a sok gondot és bajt már nem tudom elviselni.

- Ne szólj így, apám, felelt Ida, de más vigaszt nem nyújthatott, mert ő maga is belátta, hogy a helyzetük kétségbeejtő.

- Könnyű ezt mondani, de a tények beszélnek. Tönkre jutottunk és bele kell nyugodnunk.

- Nem lehet hát pénzt keríteni sehonnan sem? Nem lehet ezen segíteni? kérde Ida.

- Minek kérded? Te ép oly jól tudod azt, mint én, hogy mi lehetne az egyetlen mentségünk de nincs rá jogom, hogy téged arra kényszerítselek. Csakhogy most már magam is hiszem, hogy legjobb lenne, ha rögtön elhagynók a házat és valahol valami paraszt kunyhóban letelepednénk, föltéve, hogy marad annyi pénzünk, a miből megélhetünk. Én már nem bírom tovább fenntartani a látszatot.

Ida felemelkedett és szomorúan, de elszántan odalépett az apjához, és a szemeibe nézett.

- Apám, kívánod, hogy nőül menjek ahhoz az emberhez?

- Hogy kívánom-e? felelt de la Molle ingerülten és komoly tekintete elől kitérve. Nekem ahhoz semmi közöm. Ha akarsz tudni, hát tudd meg, én gyűlölöm őt. Ugy viseli magát velünk szemben, mint egy gazember és aljas kényszer az, a mit ránk gyakorol, de mindamellet ez volna az egyetlen mentség.

- Apám, szólalt meg Ida újra, akarsz nekem még tíz nap időt hagyni karácsonyig. Ha mától fogva karácsony első napjáig nem történik valami csoda, a mely megment, nőül megyek Cosseyhez.

Hirtelen reménysugár villant fel de la Molle szemében, de rögtön elfordította a fejét, hogy palástolja az örömet, a melyet lányának e kijelentése okozott neki. Ida azonban észrevette.

- A mint akarsz, szólt az öreg közönyösen, a mint akarsz. Én már nem bírok a gondjaimmal; tégy úgy, a hogy jónak látod.

Ezzel felkelt, érintetlenül hagyva a feltálat reggelit.

Ida pedig az nap éjszaka írta meg ez elhatározását Haroldnak, a kit hetek óta nem látott már és ez a levél oly szeretetteljes és szenvedélyes volt, a minőt Ida higgadt nyugalmatól fel se tételezett volna senki.

»Igy hát arra az elhatározásra jutottam, Harold, így zárta be Ida levelét, hogy megteszem, a mit apám boldogsága megkövetel tőlem. Nem marad más választásom, ezt be fogod látni magad is. Tíz napi határidőt kértem még, ámbár magam se tudom mért. És most, mit mondhatnék egyebet, mint: Isten hozzád! Szeretlek, Harold, ezt nem titkolom és soha, soha más férfit nem fogok szeretni. Emlékezzél erre vissza, a mig élsz, hogy szeretlek, rád gondolok és sohase felejtlek. Számunkra egy remény marad csupán, a sir. A sirban vége szakad minden földi kötelességnek, a sirban ha nem is leszünk egymásé, de legalább feledés lesz ott számunkra. A szívem úgy fáj és nem tudom, mit mondjak neked, mert szavakba nem tudom azt foglalni, a mit érzek. Erőm megtört, agyam kiszáradt, és szeretnék meghalni. Néha még az Istenben való hitem is megrendül, abba az Istenbe, ki annyira kinozza a teremtményeit és csak azért ismerteti meg velünk a szerelmet, hogy eltiltsa tőle. De most itt a vég. Sajnálj engem, Harold és gondold rám!

Gondold rám és sajnálj, de ne jöjj közelembe. Mihelyt eljegyzésünk hírét veszed, menj el innen, menj el messze, minél messzebb, annál jobb. Igen menj el Újzeelandba, mint a hogy a multkor emlitted és az emberi gyengeség iránti könyörületből hadd ne lássam soha többé szeretett arcodat. Tán irhatsz néha onnan, ha Cossey ur megengedi. Menj el innen és keressél ott valami foglalkozást, az majd szórakoztat; te még sokkal fiatalabb vagy, semhogy szegre akasztanál minden foglalkozást, érdeklődjél a politika iránt, foglalkozzál irodalommal, tégy bármit a mi iránt érdeklődöl és a mi igénybe veszi gondolataidat. Itt küldöm az arcképemet és egy gyűrűt, a mit gyermekkorom óta éjjel-nappal viseltem, a kis ujjadra tán rá fog illeni. Viseld emlékül, az anyámé volt. És most Harold, későre jár az idő, kimerült vagyok és mit mondhat egy nő annak a férfinak, a kit szeret és a kiről örökre le kell mondania. Csak azt az egyet: Isten veled!

Ida.«

Midőn Harold e levelet vette, megsemmisülten rogyott le székébe. Új tápot nyert reményének e váratlan meghiusulása teljesen lesujtotta és sehol nem látott menekvést. Ida elhatározása ellen nem mert szót emelni, mert bármily rettenetes is volt annak következménye mindkettejükre nézve, Harold szíve mélyén meg volt győződve arról, hogy a szeretett nő nemcsak helyesen, hanem nemesen cselekedett. De ez a tudat majd megőrizte és a pokolnak nincsenek irtózatossabb kinjai, mint amilyeneket az ezredes e tiz nap alatt szenvedett.

Nem csoda tehát, ha jóságos szívében határtalan gyűlölet és harag ébredt szerencsés vetélytársa ellen. És mert bár méltányolni tudta Cosseynak Ida iránti szenvedélyét, Harold első sorban gentleman volt és nemes jelleme felháborodott annak láttára, hogy minő könyörtelenül kényszerít Cossey egy gyenge nőt arra, hogy ellenszenve daczára nőül menjen hozzá.

Feltette hát magában, hogy nyíltan szemébe mondja Cosseynak a véleményét, legazemberezi őt és párbajra hívja.

HETEDIK FEJEZET.

Harold békés kedélye rendszerint fellázadt ugyan az ellen, hogy valaki más ember vérét ontsa, de jelenlegi hangulatában legnagyobb öröme szolgálta volna, ha élethalálharcra nyílik alkalmá Cossey ellen. Cossey azonban udvariasan köszönte meg e kitüntető propozíciót és kijelentette, hogy neki egyelőre elég volt a lövésekből.

Ezzel a kérdés elintéztetett. Harold nem tehetett semmit, keze meg volt kötve. Válaszolt tehát Ida levelére és megírta neki, hogy bele nyugszik a változhatlanba. Tudomására jutott az is, hogy de la Molle Cosseyt arról értesítette, miként lánya karácsony napján döntő választ fog adni ajánlatára, úgy hogy az ügyvédek zaklatásai mintegy varázsűtésre véget értek, mert a válaszban többé nem lehetett kételkedni.

Harold pedig hozzáfogott az uti előkészületekhez és befolyásos barátjaihoz fordult, hogy újzeelandi hangadó előkelőségekhez ajánlják be őt. Aztán hirdette, hogy Molehill eladó vagy bérbe vehető.

Igy érkezett meg a karácsonyest, Ida döntő elhatározásának előestéje. Harold egyesegyedül vacsorázott szobájában és hallgatta a hózivatar dühöngését, mely a ház körül üvöltött. Izgatottan járkált fel és alá a tölgyfaburkolatu ebédlőben és addig törte a fejét ezerféle kalandos terven, míg a feje belefájdult. Az óra közelg, a vész borong azoknak feje fölé, a kiket ő szeret. Nincs hát menekvés? Oh Isten, ha most, a de la Molle család legnagyobb, legégetőbb szükségében előkerülne Sir James rejtett kincse. De mikor ez a kincs mese volt csupán és ha létezett is egykor, nyoma veszett régen. Harold elővette Sir James levelének másolatát.

- Mégis csak furcsa dolog! Mért ragaszkodott az öreg ur olyan makacsul ahhoz az utolsó óhajához, hogy ezt a bibliát a fiának kézbesítsék? És mért írta rá azt a kissé homályos üzenetet?

Ha Idának mégis igaza volna és ez a levél valami kulcsot vagy titkos írást tartalmazna, úgy az nem lehet valami nagyon bonyolódott vagy nehezen kitalálható, mert hisz arra kellett törekedni, hogy a fia, sejtve a benne rejlő titkot, ráakadhasson apja végső szavaira.

Harold maga elé tette a papírlapot és karosszékébe dőlve bámult rá ma is, mint a hogy azt már számtalanszor tette volt.

»Ha hozzád jut halálhirem fiam, azért ne busulj, hogy gyilkos lázadók áldozata lettem. Hidd meg, oh hidd meg, a Mindenható szent akarata ellen mi sem történik. Isten veled édes fiam. Ha a földön nem is, a menyországban. Isten trónja előtt látjuk egymást. A kincsemet, fiam, oly jól elrejtettem, hogy én miatta nyugodtan halhatok meg. Kinek jóságos teremőnk osztályrészül szánta, az megtalálja.«

Harold előlről és hátrafelé olvasta, aztán keresztbe illesztette össze a szavakat, mindhiába. Végre a nagy fáradságtól kimerülten elaludt. Álma oly mély volt, hogy midőn hosszabb idő múlva egyszerre csak minden átmenet nélkül annak tudatára jutott ismét, hogy felébredt, olyan gyors volt az átmenet álom és ébredés közt, mintha be se hunyta volna a szemét. Később azt szokta mondani, hogy úgy érezte, mintha valaki hirtelen költögetné. És olyan furcsa érzés fogta el, mintha álmában meghalt volna és most új életre ébredne.

De ez csak egy pillanatig tartott. Soká alhatott, mert lámpája elaludt és a tűz is alig pislogott a kandallóban. A sötétben tapogatózva kereste a gyufatartót. Végre rá is akadt és gyufát gyújtva, annak hirtelen felvillanó fénye ép a vele szemközti papírlapra esett.

És ime lehet, hogy csodás véletlen, lehet, hogy a sötétséget hirtelen felváltó villámszerű fénysugár következtében a tele irt papírlap soraiból, midőn Harold tekintete véletlenül azokra irányult, csupán hat betű bontakozott ki világosan, a többi úgy tűnt föl, mint alaktalan elmosódott fekete folt, a mely e hat betűt összekötötte.

E hat betű a következő volt

H. A. L. O. T. T.

És legnagyobb meglepetésére e betűk az első, hatodik, tizenegyedik, tizenhatodik, huszonegyedik és huszonhatodik szó kezdőbetűi voltak.

A gyufa kialudt és ő rögtön meggyújtott egy másikat.

»HALOTT« ismételte Harold hangosan gépiesen betűzgetve a szót. Ez a csodás véletlen élénk érdeklődést keltett benne.

Gyertyát gyújtott és tüzetesen vizsgálta az első sorokat. Legelőször is szemébe ötlött, hogy az a hat szó, melynek kezdőbetűi összefüggő értelemmé sorakoztak, majdnem egyforma távolságban vannak. Lehetséges volna e? Gyorsan megszámlálta a szavakat. Ugyvan! Az első szótól kezdve a betűk minden ötödik szó kezdőbetűi.

Izgatottságtól reszketve elővette a czeruzáját és aláhuzta minden ötödik szó kezdőbetűjét ilyformán:

***H**a hozzád jut halálhírem, fiam **A**zért ne busulj, hogy gyilkos **L**ázadók áldozata vagyok. **H**idd meg, **O**h hidd meg, a mindenható **T**eremtő akarata ellen misem **T**örténik, Isten veled, édes fiam. **H**a a földön nem is **A** menyországban Isten trónja előtt **L**átjuk egymást. A kincsemet fiam **O**ly helyre rejtettem, hogy én **M**iatta nyugodtan halhatok meg. **K**inek **J**óságos teremtnők osztályrészül szánta, az **M**egtalálja.*

Mikor ez megvolt, kiírta a betűket egy lapra:

- *Halotthalom J. M.*

Egy perczig merőn nézett rá, aztán világosan látott mindent.

Ráakadt a talány megoldására.

Ez a megoldás így hangzik:

- *Halotthalom J. M.*

Visszafojtott lélegzettel, dobogó szívvél számlálta meg még egyszer e szavakat, vajjon nem tévedt-e?

Nem, a megoldás helyesnek bizonyult!

Halotthalom, ez a neve az ő saját kertjében levő dombnak, a melynek eredete felett tudós régiségbuvárok vitatkoztak és a melynek tetejében az ő boldogult néne nagy költségen emeltetett egy kis tetőt, hogy ezzel bebizonyítsa, miként a domb közepén lévő mélyedés egy régi britt család hajdani lakhelye volt.

- Nem ez nem lehet véletlen, hogy minden ötödik szó kezdőbetűi együttvéve ezt a szót alkotják, az öreg földesur börtöne éjjelében találhatta ki ezt a titkos írást abban a reményben, hogy valamelyik utódja ráakad a nyitjára.

Misem természetesebb, mint hogy az öreg ur ezt a helyet választotta kincse rejtekéül, a melyről már akkor is azt hiesztelték, hogy ott kísértetek járnak, annál is inkább, mert az ő idejében Molehill és így a Halotthalom is családjáé volt még.

És mi sem hihetőbb mint hogy neki jutott az a szerencse, hogy a sok évszázadokon át hiába keresett kincsre ép a legégetőbb szükség perczében ráakadjon.

NYOLCZADIK FEJEZET.

Harold az órára nézett. Éjfél után egy órát mutatott, tehát itt volt az ideje a lefekvésnek, de Haroldnak eszébe sem jutott az alvás; ezzel a felfedezéssel úgy sem tudott volna aludni. És azonkívül a holnapi hajnallal felvirrad a döntő nap, mely mindkettőjük sorsa felett határoz. Ha jöhet segítség, úgy még ma éjjel kell annak jönnie, mielőtt a vár megadta magát. Mert ha az eljegyzés egyszer megvolt, akkor nehézségekbe ütköznék annak felbontása, még akkor is, ha megkerül a szükséges pénz.

De vajjon tényleg ráakadt-e a titok helyes nyitjára és ha ráakadt is, vajjon nem emelte-e el hivatlan kéz az ősök kincsét?

Harold feltette magában, hogy a helyszínére ellátogat és megnézi, mi itt a teendő. Vadász-csizmát huzott tehát, egy régi kopott kabátját vette fel, és a kert kulcsával, valamint egy széllámpással fegyverkezve az éjszakai expedícióhoz, nesztelenül lopózott ki a hátsó ajtón. A vihar künn dühöngve üvöltött, zord zimankós éj volt és oly csipős hideg dermesztette meg tagjait, hogy Harold egy perczig habozott.

De a következő perczben már elszántan mert neki a meredek halomnak. A halvány hold korongja sápadtan fehérlett az ólmos téli égbolton - a szél zokogva sivitott át a magas tölgyek lombtalan ágain, melyek úgy jajgattak mint kinzott hazajáró lelkek.

Harold nem volt külbenyomások iránt fogékony, ideges ember, de az egész helynek olyan kísérteties külseje volt, hogy önkénytelenül eszébe jutott mindama rémrege, ami ezzel kapcsolatosan a nép ajkán kering.

Egész Boisinghamban nem akadt volna ember ki naplemente után mert volna csak egy félórát is tölteni a Halotthalmon.

De Harold ezzel a mesebeszéddel nem törődött és rövid gyaloglás után felért a nyaralóba, melynek ajtaját kinyitotta. A nyaralónak szánt, de soha használatba nem vett házikó teteje egy körülbelül harmincz lábnyi átmérőjű mélyedés fölé borult, mert a halom teteje ki volt vájva mint azok a tennisbotok, amelyekkel a játsszók felfogják falapdáikat. Az épület idővel omlásnak indult és csupán kerti eszközök, tört palánkok, és mindenféle limlom raktárául szolgált.

Harold belépett és magára zárta az ajtót. Midőn a nagy üres terem közepén állt, felvillant benne az a gondolat, hogy a kincs, ha ugyan tényleg itt lenne elrejtve, nem lehet másutt mint a halom bensejében, a föld keblében. És feltette magában, hogy ha már itt van, hát hozzá fog az

ásáshoz, ha nem is vezet semmi eredményre. Az egyik szögletben ócska kapákra, ásókra és lapátokra akadt és saját dőreségén mosolyogva, hozzáfogott a munkához. A talaj homokos lévén, könnyen megmunkálhatónak bizonyult.

Már egy óra óta folyt a munka nagy buzgón és Harold homlokáról gyöngyözött a verejték, midőn az ásó egyszerre valami kemény tárgyba ütközött, a miben egy lándzsahegyre meg néhány csontdarabra ösmert. Ez ugyan nagyon érdekes lelet volt, de mégsem az, amit ő keresett.

Lankadatlanul dolgozott tovább, míg majdnem övig állt az önásta gödörben, aztán abbahagyta és feltette magában, hogy lemond a dologról, mert nem tudta, micsoda magyarázatot adjon reggel kertészének a gödör keletkezéséről. Hanem aztán újra meggondolta és arra számítva, hogy az egész ásatást az ide hazajáró kísérteteknek és szellemeknek fogják betudni, tovább dolgozott.

Egy nagy kosár segítségével kihordta a felhalmozott földet és eközben egy vas feszítő rudat pillantott meg a többi szerszám között, a melyet magához is vett és leszállta a gödörbe, beleverte azt a talajba. Midőn a feszítővas körülbelül két lábnyira beleszaladt a puha homokos talajba, valami keménybe ütközött. Semmi kétség, ott köre kellett akadnia. Harold ideges izgatottsággal dolgozott tovább, kihuzta a feszítő vasat és ujult erővel fogott az ásáshoz.

Egy órai ernyedetlen munka után kőfalazatra akadt, mely valami földalatti téglaboltozatnak látszott, mert a feszítővas kongó hangot adott, midőn oda ütődött a kövezethez, és így kétséget nem szenvedett, hogy üres tér rejlik alatta.

Kettőzött kíváncsisággal és izgatottsággal illesztette bele a feszítő rudat a kövezet egy repedésébe és nagy erőmegfeszítéssel sikerült egy nagy lapos követ kiemelni a boltozatból. Kezdetnek ez is megjárta és egész erejével neki vágta a rudat a boltozatnak, míg az végre engedett a hatalmas csapásoknak és darabonként lemorzsolódva hullott le a mélységbe, egy körülbelül négyszöglábnyi nyílást képezve.

Harold mohó kíváncsisággal hajolt e nyílás fölé, de a következő perczben már is levegő után kapkodva huzta vissza a fejét. A felcsapó romlott büzhödő lég majd megfojtotta és Harold belátta, hogy várnia kell, míg a levegő ott lenn felfrissül a fentről beáramló tiszta ozontól és hogy okvetlen szüksége van valakire, a ki segítségére legyen munkájában. De kit hívhatna ide éjnek idején? A saját kertészét a világ minden kincséért se lehetne rábirni, hogy éj idején ide tegye a lábát. De la Molle-t késő órában nem verheti föl az ágyából és azonkívül kerülték is egymást az utóbbi időben.

Hanem György. Az remek egy gondolat. Az lesz az ő embere. Mióta az egyszerű szolga a valódi Questnére rábukkant, Harold nem mindennapi észszel megáldott embert becsült benne.

Lélekszakadva futott hát a zugó szélvész daczára György közeli tanyájára. A ház az álom mély csendjében pihent, de egyik ablakában világosság piroslott, bizonyára nem alhattak a lakói a dühöngő vihar tombolásától. Harold kavicsokat dobált az ablakra, hogy észrevétesse magát és azoknak egyike berepesztette az ablaktáblát is, - mint a hogy Quaritch később értesült, - és György édesen szundikáló feleségét ép orron találta.

A következő perczben piros éjjeli sapka jelent meg az ablakban.

- György, ordította az ezredes, túlkiabálva a vihart.

- Ki az?

- Én! Quaritch ezredes. Jöjjön le, beszédem van magával.

A következő pillanatban a kapu kordult és Harold belépett a házba.

- Az Istenért, ezredes ur? Mit művelt? Milyen az arcza, a keze, a ruhája? Valami baj történt tán a kastélyban.

- Nem, nem! Hallgasson ide, ugye hallott maga is arról a kincsről, a mit az öreg James de la Molle elrejtett Cromwell idejében?

- Igen, hallottam róla! Tán felszínre hozta a vihar?

- Nem, de úgy hiszem közel állok annak a felfedezéséhez. Adjon valamit innom, vizet vagy tejet és elmondok mindent. Egész éjszaka ástam és a torkom olyan száraz, mint egy téglavető kemencze.

- Ásott? Hol?

- A Halotthalomban.

- A Halotthalomban? Köszönöm. Mondhatom kedélyes kis hely arra, hogy az ember ott egész éjjel ássa a földet, szólt György néma meglepetéssel és elsietett a kívánt tejért.

Harold megivott belőle három pohárral és aztán elmesélt a történetekből annyit, a mennyit György tájékoztatása céljából szükségesnek tartott.

KILENCZEDIK FEJEZET.

A hallottak után György készen nyilatkozott arra, hogy elkiséri az ezredes vihar és kísértetek dacára is. Mint a földesur meghittje, tudta, mi áll itt a koczán.

Az emberemlékezet óta hallatlan viharral küzdve, mely a templomhoz vezető ösvényt szegélyező nyárfákat sorba ledöntötte, végre valahára odaértek a nyaralóhoz, melynek ajtaját bezárva, menedéket találtak a vihar elől, ámbár a tomboló szélvészben csak úgy ingadozott a rozoga épület.

- Csak ránk ne szakadjon a tető, ordította György, de Harold rá sem figyelt. Meggyújtották a magukkal hozott három lámpát és leszálltak a gödörbe, ami a remegő Györgynek nem kis áldozatába került. Aztán letérdeltek és bevilágítottak a földalatti pinczébe, de a beható fény nem volt elegendő a sötétség felderítésére.

- Van-e hágcsója, ezredes ur? kérde György magához térve első meglepetéséből.

- Nem, arra nem gondoltam, hanem van itt egy erős nagy kötelem.

Ezt a vastag kötelet lebocsátották a pincze fenekéig, aztán felhúzták újra és megmérték a mélyét. A barlang körülbelül tizennyolcz lábnyi mélynek bizonyult.

Harold rákötötte a kötelet a nyílás fölé keresztbe fektetett feszítő rudra és hatalmas csomókot kötött, hogy azokon leereszkedjék.

De György megelőzte őt, égő kíváncsiságtól gyötrötten megfeledkezett a rossz hirben álló hely veszedelmes voltáról; fogai közé szorította az égő lámpás fogantyuját és keresztül bujva a szűk nyíláson, óvatosan leereszkedett.

- Szerencsésen érkezett le? kérde Harold izgatottságtól reszketve.

- Igen, felelt György. Harold belepislantott a nyílásba és látta, hogy György magasan tartja a lámpást a feje fölött és merőn bámul egy pontra.

A következő pillanatban rémes sikoly hangzott fel, a lámpás zörögve hullt a földre és a kötél megrándult.

Egy másodpercczel később György piros sapkájának a bubja piroslott a nyíláson át.

- Jaj, jaj, segítsen ki innen, ezredes ur, különben itt fog és leránt magához.

- Kicsoda? kérde Quaritch, kinek a háta is lúdbőrzött egy kicsit.

De György nem akart felelni, míg végkép ki nem került a pinczéből, és az ezredes kénytelen volt őt erőszakkal visszatartani, hogy örült futásnak eredve, meg ne szökjék.

- Mi van ott lenn? rivalt rá végre.

- Egy kísértet, egy igazi kísértet, felelt György fogvaczogva merőn a nyílásra szegzett tekintettel, mintha attól tartana, hogy ijedtségének a tárgya rögtön feltűnik ott.

- Eh, terefere. Micsoda szamarakat beszél maga? Milyen volt az a kísértet?

- Fehér, csupa csont.

- Csupa csont? Oh maga bohó, hisz az csontváz.

- Nem mondom, hogy nem az volt György válasza, hanem ha tényleg csontváz, hát hét láb hosszú, egy kőházban ül és lélegzik.

- Dőreség. Hogy ülhet egy csontváz? Hisz darabokra esnék.

- Oh igen, ha meg van halva, de ez él, mert intett nekem a fejével.

Harold érezte, hogy neki is inába száll a bátorsága, ha soká hallgatja ezt a beszédet, azért félbeszakította őt.

- Hallja György, én nem vagyok olyan ijedős. Brr, micsoda zivatar. Én lemegyek magam.

- Tessék, én megvárom, míg visszajön, ha ugyan visszajön.

Harold is nagynehezen átfurakodott a nyíláson és nem minden aggály nélkül leereszkedett. A nehéz fojtós sűrű levegő bénítón nehezedett az idegeire és majd megfosztotta a hidegvérétől. De aztán erőszakolt nyugalommal nézett széjjel.

Három lépésnyire tőle, a pincze közepén ült vagy inkább feküdt egy csontváz egy nagy kőkoporsóban hátra dülve, olyan forma helyzetben, mint a hogy egy magas férfi kuporog egy termete arányának meg nem felelő kádban. A csontos karok lecsüngtek mindkét oldalán, a csontos lábszárak Harold felé meredtek és a nagy fehér koponya lecsüggött a széles mellkasra.

A koponya pedig önmagától mozdult meg rezegve és ilyenkor az állkapocs csörömpölve csapódott a mellkashoz és a fogak is halkán zörögtek.

Harold rémulten nézte ezt és nem volt sok hiba, hogy ő is szökésnek eredjen, mint György. Hogy tudta ez a csontváz megmozgatni a fejét? Hisz akkor a fejének le kellett volna esni.

Már meg is fogta a kötelet, midőn György rákiáltott:

- Nos, ezredes ur, megfogta önt már?

Az emberi hang hallatára magához tért újra.

- Nem! felelt a lehető legnagyobb bátorsággal és aztán összeszorította a fogát és visszafordult.

Lámpása fénye mellett megvizsgálta a csontvázat és ráakadt, hogy a koponya rozsdás dróton van hozzá erősítve a gerincoszlop egyik gyűrűjéhez.

Ez emberi kéz művének bizonyult felfedezése Harold féltését, mert még e rémes környezetben is rögtön tisztában volt magával, hogy kisérteties csontvázak nem igen szoktak maguknál hordani drótot, amivel koponyájukat megerősítsék. A koponya ritmikus mozgását pedig a vihar okozhatta, mely a halmot fenéig megingatta.

Megkönnyebbülten sohajtott fel és körültekintett. Egy tágas téglaboltzatban látta magát, melynek falairól itt-ott leváltak ugyan egyes kövek, de mely szétmálló falazata dacára kitűnő szerkezetűnek bizonyult. A pallóra szegezve a szemét, észrevette azt is, hogy a bólogató csontváz nem az egyetlen itt.

A pince közepén nagy körben heverték különböző csontvázak, csupán egy hely volt üres, és az valószínűleg a kör középpontjául szolgáló kőkoporsóban elhelyezett csontváz helye volt.

Legelső dolga volt, hogy megvizsgálja magát a kőkoporsót, mely alakjáról következtetve ama kőládák egyike lehetett, amelyekben Anglia őslakói elégetett halottaik hamvait őrizték.

Aztán tüzetes vizsgálat alá vette az egész csontvázat és arra a felfedezésre jutott, hogy az egésztest erős drótozat tartja össze. Kétségtelenül oly kéz műve volt, melynek tulajdonosa akkor született csak, midőn a csontvázzal már rég leporladtak az izmok.

De hol van ám a kincs? Majdnem elvesztette a bizalmát és már azt kezdte hinni, hogy csupán érdekes régiségi lelet az egész. Hanem mielőtt tovább kutatott volna, felkiáltotta Györgynek, hogy jöjjön le, nincs itt lenni semmi se, amitől tarthatna, csupán egy halom emberi csont hever imitt-amott.

Hosszas rábeszélés után végre ráfanyalodott a hősies György és fogvaczogva állt meg lenni, mialatt Harold körüljárta a pinczét. De a kincznek nyoma se látszott. Balfelől, a honnan a kövek leváltak, valami nyílás feketélt ugyan, és Harold látta, hogy ott is van egy mélyedés, kétség kívül valami titkos kijárat, de a kincs ott semmiesetre sem rejlik. Ha ez a kincs nincs elásva, vagy ha abban a titkos folyosóban nem akadnak rá, akkor tán nincs itt semmi.

És mégis - mit jelent ez az összekötözött csontváz? Tán az őrzi a kincseket. Gyorsan oda sietett. Semmi, a csontváz medenczezsontjai a kőkoporsón nyugodtak.

- Tán a kőláda alatt van a kincs eltemetve, szólalt meg végre György, kinek a fogai még mindig összeverődtek.

- Pompás gondolat, Harold az elhunyt ősök egyikének a lapoczkájával felásta a puha homokot, a melybe a kőláda bele volt illesztve. - Ásott - ásott, de a láda feneke nem került a napvilágra. Vagy bele volt erősítve a koporsó a talaj kő üregébe, vagy kettős feneke volt a ládának. Harold gyors elhatározással fogta meg a csontvázat és olyant lökött rajta, hogy az messze röpülve szerte hullott.

Ugyan e percben a vihar oly erővel zúgott fel, hogy a domb a szó szoros értelmében fenéig ingott és közvetlenül utána rettenetes dörgés hangzott fel.

György kővé meredt ijedtében, és Harold sem tudta felfogni, hogy mi történt. A nyíláshoz sietett s íme a szabad ég kéklött feléje, és a hold sugarai hatoltak be a barlangba.

A kerti házat elsöpörte a vihar.

- Oda van a kerti lak, hál'Istennek, hogy nem voltunk benne, különben oda vesztünk volna.

- Oh uram, Istenem, nyögte György, minő borzadalmas egy éjszaka. Valóságos itélet éjszakája.

- Az lehetett volna, ha mi itt lenni biztonságban nem lennénk, felelt Harold. Hozza ide a másik lámpást.

György nagy nehezen állt rá, hogy az ezredessel együtt kikutassa a kőládát. A láda feneke más színű volt, mint az oldalfalai és a közepén nagy repedés vonult rajta keresztül. Harold kivette a tollkését, melynek egyik végében egy erős vaskampó volt és sikerült is neki annak segítségével egy kis kötőrmeléket lemorzsolva, olyan nyílást csinálni, melybe aztán egy, hosszú keresgélés után, lelt hosszú, hegyes kődarabot dughatott, hogy azzal feszegesse a kemény kőlapot.

A ketté repedt kőlap tényleg megmozdult néhány ujjnyira, úgy hogy ők belenyulhattak kezükkel és meggyőződhetek róla, hogy csakugyan kettős feneke van a ládának.

- Tartsa erősen, hörögte az ezredes és huzza, amíg csak bírja.

György egyet rántott a kőtalapzaton és a következő perczben mind ketten hanyatt feküdtek a földön, - a kőlap kifordult a helyéből.

György macska ügyességgel ugrott talpra. A kő élére volt állítva és alatta valami puha réteg fehérlett.

- A lámpát, György, szólt az ezredes lihegve.

A kő alatt elporladt vászonrétegre akadtak.

Vajjon halotti szemfedő ez?

Teli marokkal szedegették ki a szétporladt, foszladozó vásznat - és - ime - oh isten!

Alatta hosszú sorokban egymásra halmozva ott ragyogtak mesés értékű aranyak.

Egy perczig forgott Harolddal a világ, szemei előtt elsötétedett minden, és szívverése majd elállt, György pedig mozdulatlanul állt.

Aztán belenyult Harold és kivett két aranyat. I. Károly idejéből származó háromfontos aranypénzek voltak. Ez döntött. A napnál is világosabban bizonyította e tény azt, hogy az ama kincs, mit de la Molle James hajdanában elrejtett. Valószínűleg azért jutott arra a gondolatra, hogy kettős feneket csináltasson a ládának és ráültette a bólogató csontvázat, hogy a netán ide tévedő kalandorokat elriassza.

Az első izgatottság lecsillapultával György azt kérde:

- Milyen mély ez az aranyréteg?

Harold a tollkésével felturta a szorosan egymás fölé rakott aranyakat úgy, hogy szabadon bele nyulhatott. Aztán előszedegetett mindenféle akkor tájban használatban volt aranyat. Marokszámmal szedte ki, de soká tartott, míg a fenekére ért; körülbelül husz hüvelyk hosszú és három láb mély lehetett az az aranyréteg.

- György, ezt a házba kell szállítani, mielőtt valaki tudna felőle! lihegte az ezredes.

- Az bizonyos, de hogy fogjunk hozzá?

Harold egy perczig gondolkozott, aztán utasítást adott Györgynek, hogy maradjon ott a kincs mellett, a mire György csak nagy nehezen állt rá. Ő maga pedig felmászott a kötelen.

Kiérve a szabadba, látta hogy nemcsak a kerti lakot sodorta el a vihar, hanem gyökerestől kitépte a hatalmas gyönyörű tölgyek egy nagy részét is.

De mit törődött ő most tölgyfákkal és kerti lakokkal!

Megfeledkezett a fáradtságáról és a házba sietett. Mindenki mélyen aludt még, halkan lopózkodott be a hálósobájába, honnan egy erős börtáskával tért vissza a Halotthalomhoz.

- Na, hogy érzi magát, György? kiáltott oda a hű szolgának.

- Meglehetősen jól, de azért örvendek, hogy ön itt van újra, mégis kissé furcsa itt egyedül lenni ezekkel a régen volt emberekkel.

- Jó, jó, no most figyeljen, itt van egy bőrzsák, tömje tele arannyal és kösse aztán a kötélre.

Rövid néhány perc múlva György jelentette, hogy már tele van a táska. Harold nagy erőmegfeszítéssel felhuzta a kötelet, leoldotta róla a bőröndöt, a vállára vette és haza sietett.

A hálósobájába érve kinyitotta nagy málháját, mely tengeri utazásain hű kísérője volt és tarka összevisszaságban kidobva belőle mindent, beleöntötte a fénylő, ragyogó aranyakat.

Körülbelül huszszor kellett megtenni az utat, míg végre György kijelentette, hogy nincs több.

- No, most tegye a csontvázat a helyére.

- Ugy hiszem, nagyon jól és kényelmesen érzi az magát, ott a hol van és ha nincs ellenvetése, nem bolygatom meg a nyugalmát.

Harold nevetett és a következő perczben György porlepetten bujt ki a nyíláson.

- No, azt se hittem volna, hogy aranyak becsomagolásában fogok valamikor elfáradni. Furcsa egy világ ez a mi világunk. De ilyent! Nézze csak, ezredes ur, jaj a kerti lak oda van. És amott a kitépett tölgyfák.

- Nem baj. És most fedje be a nyílást deszkákkal és földdel és menjen reggelizni. Nyolczra jár az idő és a vihar kezd szünni. Boldog ünnepeket, György.

Ezzel feléje nyujtotta porlepett, felhorzsol, vérrel borított jobbját.

György melegen szoritotta meg az ezredes kezét.

- Boldog ünnepeket kívánok önnek is. Az uristen áldja meg azért, a mit az éjjel tett, ezredes ur. Ön a gaz bankárnak a körmeitől szabadította meg Ida kisasszonyt és ő az öné lesz. Oh hogy örülök ennek. És micsoda szemeket fog mereszteni az én uram!

És a derék szolga egy szemébe szökött könnyet törült le tenyerével és fékezhetlen örömeiben tombolva lengette poros sapkáját.

Harold annyira meg volt hatva, hogy nem tudott szólani, vállára vetve az utolsó aranyszállitmányt, haza sietett és bár Johnsonné és csacska huga fönn jártak már, szerencsésen jutott a szobájába anélkül, hogy észrevették volna.

Miután kiürítette az utolsó aranyakat, amugy porlepetten leült a láda tetejére és bár az álomtól és fáradtságtól félholtan, kibontotta az okmányt, amit György az aranyak között lelt.

Szétépte a tekercset összetartó selyemszalakat és a következőket olvasta:

»Tekintettel arra, hogy a jelenlegi szomorú időkben a tulajdon nincs biztonságban, én, James de la Molle egész arany-készletemet összeszededgettem ama helyekről, hova kamatozás végett befektettem és ide rejtettem ebbe a sirboltba, melynek bejáratára véletlenül ráakadtam. Hadd maradjon ez a kincs itt, a míg szerencsétlen hazámban helyreáll a béke. Tettem ezt pedig az ur 1643. esztendejének karácsony napján, míg künn a hózivatar dühöngött.

de la Molle James.«

Ezek szerint egy rég-rég letűnt karácsonynapján, nagy vihar közepett, rejtették el ide azt az aranyat, a melyre most ismét karácsony reggelén, tomboló szélvész mellett, akadtak rá, hogy az ősi család utolsó ivadékát oly sorstól mentse meg, mely rosszabb a halálnál.

TIZEDIK FEJEZET.

Az a vihar, mely az ódon kastély tornyait meg megingatta, nem volt iszonyubb annál a kétségbeesésnél, mely az éjjel Ida lelkében dult. Egész éjjel virrasztott. Ki is alhatott volna ilyen éjszakában, a mely olyan hajnal hirnöke?

A szél zokogó zugása és üvöltése, a kidőlő fák ropogó recsegése és a lezuhanó kövek koppanása illő kíséretül szolgált lelke bús melódiáinak.

Az ablaknál állva, szemmel kísérte a fák küzdelmét, melyek védték az életüket. Egy tölgyfa és egy nyirfa emelkedett közvetlen az ablak alatt. A tölgy ellentállt a viharnek - egy darabig. De aztán rettenetes szélroham kerekedett, a tölgy nem akart meghajolni és a vihar kettétörte büszke derekát mint egy gyenge szalmaszálat és lesodorta messze terjedő koronáját a parkba.

De a nyirfa engedett a szélnek; meghajolt és ingadozott, és finom ágazata lengett a szélben, mint szertekuszált dus asszonyi hajzat. A vad fergeteg pedig megtépázta és megkegyelmezett neki.

Ida keserű kacajjal szólt magában:

- Lám így járnak azok, a kik erősen megállják a helyüket és védekeznek. A nyirfa okosan tette.

Hiábavaló tépelődésben kinlódva járt fel és alá; megkinozta az agyát, de csak nem villant fel benne mentő gondolat és midőn felvirradt az ünnep hajnala, testben lélekben fáradtan, megtörten, dideregve, bujt az ágyába.

Későn jött le a reggelihez és bágyadt mosolylyal kívánt az apjának boldog ünnepeket.

- Sietnünk kell a reggelivel, szólt de la Molle. Tudod, hogy Cossey tíz órára itt lesz.

- Tizre? kérde Ida halkán.

- Igen, azt az órát tűztem ki, hogy aztán elmehessünk még a templomba. Igaz, hogy nem tudom még, hogy mire határoztad magadat és szeretném előbb a te ajkaidról hallani a döntő választ.

Ida feltekintett, apja arczába nézett és még egyszer habozott. Láta hogy az apja a theás findzsát tette ajkaihoz és hogy egész arczán tükröződik az a kimondhatatlan rettegés, melylyel lánya válaszát várja.

- Légy nyugodt apám, szólt Ida, nőül megyek hozzá.

Az öreg földesur csörömpölve tette vissza a csészéjét az asztalra, úgy hogy annak a tartalma majd kiömlött és elfordult.

- Szerencsét kívánok ez elhatározásodhoz, leányom. Hogy őszinte legyek, be kell vallanom, hogy az ezredes nem felelt volna meg nekem sem korát, sem vagyonát tekintve. Ha Cossey nem is egészen az, amit kívántam volna számodra, mégis egészben véve szerencsét kívánok neked.

- Apám, kiáltott fel Ida szenvedélyesen, csak azt ne tedd, tégy amit akarsz, csak szerencsét ne kívánj hozzá.

Apja feléje fordult, de Ida arcza máris visszanyerte szokott nyugalját.

- Nem értelek, hisz az emberek rendesen szerencsét kívánnak egymásnak ilyen esetben.

Egy szót se vesztegettek többé erről a dologról. Ida úgy tett, mintha egy vajás szeletet ennék és az apja letörölte a kabátjára frecsentett theát.

A perczek pedig könyörtelenül multak, még csak öt percz hiányzott a kitűzött időből. Pontban tíz órakor pedig itt lesz az a gyűlölt ember, azt ő tudta.

Az öt percz is elmúlt. Kocsizörgés hallatszott a puha fövényen.

Megérkezett a percz.

Az ajtó megnyílt és a szobalány jelentette:

- Cossey ur kíván tisztelegni.
- Hol van?
- A csarnokban vár.
- Jó, mondja meg, hogy rögtön jövök.

A szobalány visszavonult.

- Nos, Ida, úgy hiszem, legjobb lesz, ha rögtön elintézzük a dolgot.
- Rendelkezésedre állok, apám.

És egész erejét összeszedve a csarnok felé indult, sorsa elébe.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Midőn Ida és az apja beléptek a csarnokba, Cossey Edwardot már ott találtak, ki elegáns öltönyében halaványsága daczára szebb volt, mint valaha.

Csak akkor vette észre a belépőket, mikor közvetlen mögötte álltak. Elpirulva fordult meg és kezet nyújtott de la Mollenak és Idának, ki alig érintette azt futólag hideg ujjjaival.

Aztán néhány jelentéktelen megjegyzést tettek az időjárásról, ezt pedig kínos szünet követte, melyet de la Molle végre ötölve-hatolva bontott meg.

- Ugy hiszem, joggal tehetem fel azt, miként ön ma azért jött, hogy lányom döntő válaszát hallja. Minthogy rá nézve fontos kérdés lévén, tartózkodnom kell minden, még a legcsekélyebb beavatkozástól is s teljesen a lányomnak adom át a szót.

- Egy percznyi türelmet kérek még, szólalt meg Cossey, ki Ida fagyos tekintetéből nem olvasott biztató reményt. Azért jöttem, hogy megújítsam házassági ajánlatomat és arra kérem Ida kisasszonyt, vegye tekintetbe azt, minő mély és őszinte lehet az a szerelem, mely ennyi visszautasítást túlélt. Tudom, azaz félve sejtem, hogy nem foglalom el szívében azt a helyet, a melyet birni óhajtanék, hanem bizom abban, hogy az idővel megváltozik. Ami a dolog anyagi oldalát illeti, ismétlem azt, amit már felajánlottam.

- Jobb lesz, ha ezt a pontot nem érintjük többé, szakítá őt félbe de la Molle türelmetlenül.

- Oh miért ne, szólt Ida metsző gunnyal. Cossey ur tudja, hogy ez sokat nyom a latban. Remélem ön tudja, hogy eljegyzésem megújításáról csak úgy lehet szó, ha mindenek előtt véget ér apám üldöztetése.

- Természetes.

- És ha az eljegyzés nem történik, a kölcsön fölmondottnak tekintetik tovább is?

- Az ügyvédek azt tanácsolják, hanem lássa Ida, ön bátran szabhatja meg a feltételeit. Utóvégre a házasság sokban hasonlít alkuhoz és ön biztos lehet abban, hogy én nem fogok alkudozni.

- Ön valóban nagylelkű, felelt Ida oly keserű hangon, hogy apja megrezzent, mert ő jobban értette lánya hangulatát. Csak azt az egyet sajnálom, hogy nem tudom már megbecsülni az ön nemeslelkűségét. De hatalmamban áll, hogy önnek azt adjam, amit érdemel. Tehát nem habozom tovább és egyszer s mindenkorra kijelentem, hogy...

Hangja elakadt és szeme merőn tekintett az üvegajtóra, mintha valami kísértetet látna. Apja és Cossey követték tekintete irányát és látták mint vánszorog fel a lépcsőn Quaritch ezredes György kíséretében; mindkettő halványnak és kimerültnek látszott csak hogy az ezredes öltözete tiszta volt, míg György fejét a poros, vörös sapka takarta még mindig, ruháira oda tapadt a megszáradt homokos föld és porlepett kezeit véres horzsolások borították.

- Mi a manóba? - kiáltott de la Molle, midőn György előre sietve kopogtatott.

- Nem szabad bejönni. El vagyok foglalva!

- De be kell, hogy jöjjünk, felelt György az ajtót kinyitva, a mi mondanivalónk nem tűr halasztást.

- De én kijelentem, hogy el kell azt halasztanod! kiáltott az öreg földesur haragosan. Bevallom ezredes ur, hogy az ön magaviselete...

- Meg vagyok győződve róla, hogy meg fog bocsátani, ha meghallgatott.

- A legjobb mentség az lesz, ha rögtön távozik, felelt de la Molle méltóságteljesen. Más alkalommal örvideni fogok a szerencsének.

- Oh uram, ne legyen olyan bolond, megkövetem szépen, könyörgött György kétségbeesetten. Ne menjen fejjel neki a falnak.

- Nem lódulsz innen rögtön! förmedt rá az ura menydörgő hangon.

- Apám!

Ezalatt Ida magához tért bámulatából. Harold szeméből olvasta, hogy szólnia kell, oda lépett hát az apja elé és kijelentette:

- Apám, én nem akarom, hogy Quaritch ezredes ily módon utasíttassék el. Ha te nem engeded meg, hogy belépjen, úgy én megyek ki hozzá és meghallgatom azt, amit mondani akar.

De la Molle, ki nagy tiszteletben tartotta a lányát, nem ellenkezett tovább.

- Kérem, ha a lányom kívánja, tessék belépni, szólt meghajtva magát. Ha az ön illemről való fogalmi összeegyeztethetők ilyen tolaodással, bele kell nyugodnom.

- Elfogadom ezt a furcsa meghívást, szólt Harold méltatlankodva, mert olyasmit kell mondanom, a mit rögtön meg kell tudnia. Én oly szerencsés voltam, hogy megtaláltam azt a kincset, melyet de la Molle James 1643-ban elrejtett.

Általános meglepetés követte a szavait. Ida lehanyatlott a kandalló melletti karszékbe.

- Micsoda! kiáltott fel de la Molle meglepetten. Én meg valami mythosznak tartottam az egészet.

- Nem, az igaz való uram, én láttam, szólt György.

- Mennyit tesz ki az összeg? kérde Ida halkán mohó kíváncsisággal.

- Nem értem rá pontosan megbecsülésére, de az én számításom szerint körülbelül ötvenezer font sterling a tiszta értéke. Itt van belőle egy mutató.

És Harold egy marék aranyat szórt az asztalra.

Ida mindkét kezébe rejtette az arczát, Cossey pedig, a ki sejtette, minő jelentősége lehet a váratlan eseménynek, elsápadt és remegni kezdett egész testében.

- No, ennek kár lesz örvendezni, szólalt meg gunyosan, mert ha ez a mese igaznak bizonyulna is, a kincs mint lelet, a kincstáré.

- Igaz, szólt de la Molle, erre nem is gondoltam.

- De én igen, felelt Harold udvariasan. Ha nem csalódom az utolsó de la Molle végrendeletileg hagyta meg, hogy annak az elrejtett kincsnek örökösévé az ön ősapját nevezi ki. Még pedig, hogy ez az eredeti kincs, azt lesz szerencsém jelen végrendelettel bizonyítanom.

Ezzel oda nyújtotta a földesurnak az aranyak között lelt okmányt.

- Helyes, helyes, felelt az, már ez változtat a dolgon.

- Tán más nézetem lesz a pénzügyi bizottság elnöke, jegyezte meg Cossey gunyosan.

Ida e szavakra feltekintett. Könyök ragyogtak szemében és boldog mosoly villant fel arczán.

- Most, hogy meghallgattuk az ezredes ur mondanivalóját, elintézhetjük Cossey urral való ügyünket, szólt Ida szeliden apjához fordulva.

Harold és György távozni akartak, de Ida parancsoló kézmozdulattal intett nekik, hogy csak maradjanak és ott folytatta a mondatát, hol az elébb abbahagyta.

- Nem habozhatok tovább és kijelentem, hogy nem megyek önhöz nőül és hogy remélem, miként sohse fogom önt többé látni az életben.

E kijelentés hallatára apja meglepetten kapott a homlokához, Cossey pedig hátra tántorgott és kénytelen volt az asztalhoz támaszkodni, míg György hallhatóan dörögte.

- Ez pompás egy tréfa.

- Hallgasson meg, Cossey ur, folytatta Ida szikrázó szemekkel, vissza akarom hívni emlékébe ösmerkedésünk történetét. Néhány hónappal ezelőtt azt a döreséget követtem el, hogy öntől kértem a birtokunkat terhelő kölcsön fizetési határidejének meghosszabbítását. És ön mint tapintatos üzletember azt a feltételt kötötte kérésem teljesítéséhez, hogy én jegyet váltsak önnel, amikor kívánja. Nem lévén más választásom, beleegyeztem... De időközben még mielőtt önnek kedve kerekedett volna e feltétel teljesítését kívánni, másnak ajándékoztam a szívemet.

- Hanem miután ön gyáván elhagyta azt a nőt, a ki utját állotta - ne szakítson félbe, - mindent tudok - a szerencsétlen asszony ajkairól hallottam - és eljött hozzám, hogy ígéretem beváltását követelje, kénytelen voltam beleegyezni. Aztán alkalmam nyílt a megmenekülésre és én azt örömmel ragadtam meg. Mi volt ennek a következménye? Ön újra hatalmába kerítette az apámat és a birtokunkat, megsértette azt a férfit, akit én szeretek és minden törvénynyújtotta eszközökhöz nyult, hogy bennünket zaklasson. Ön ránk uszította az ügyvédjét, tönkkel fenyegetett és újra pénzt kínált nekem az esetre, ha az öné akarok lenni. Aztán nyugodtan várakozott és kétségbeesett helyzetünkbe vetette reményét.

- Láttam, mint lesz szűkebb és szűkebb a bennünket befonó háló, tudtam, hogy apámat öreg napjaira elűzik innen, ha csöddel meg nem adom magamat. Nem, apám, ne szakíts félbe, meg akarom mondani a véleményemet.

- És végre feltettem magamban, hogy meghozom azt az áldozatot, ha bármily nehezemre esik is. Isten a megmondhatója, vajjon ki tudtam volna vinni a tervemet. Valószínű az, hogy lakodalmam napján megöltem volna magamat. El voltam szánva. Még alig öt percze mult, hogy ajkaimon lebegett az a szó, mely örökre lepecsételte volna a sorsomat - ekkor megjött a

segítség. És most mehet! A pénzét kamatostul fogja megkapni az utolsó fillérig. Visszaadom a vételárt és mert megtanultam önt ismerni az ön visszataszító valójában, megvetem önt! Nincs több mondani valóm.

Ida, ki soha még nem volt oly szép mint a szenvedélyes kifakadás hevében, majd összerogyott volna a sok izgatottság után, ha Harold nem fogja őt karjaiba.

Cossey pedig Ida leplezetlen megvetésének e kifakadására rémulten hátrált, míg a falba ütdött. Holthelvány arczában, villogó fekete szemében harag, düh és kétségbeesés tükröződtek. Soha még nem tetszett neki Ida kíváncsibbannak, mint e percben, midőn látta, hogy számára örökre elveszett.

Egy pár perczig mozdulatlanul állt, aztán egy ugrással a terem másik oldalán termett, hol Harold állt, karjaiba zárva a félig eszméletlen lányt.

- A pokolba veled, sziszegte, neked köszönöm ezt, te obsitos kalandor!

És a karját felemelve arczul akarta őt ütni.

- Nono, kérem, szólalt föl most de la Molle, házamnál nem türök semmiféle czivakodást.

- Nem biz a, jelentkezett György is, széles termetével kettőjük közé furakodva. Megkövetem az urat, de azt tanácslom, hogy ne titulázzon kalandornak olyan embert, kinek a kis ujja is többet ér, mint az ur.

- Fogd be a szádat, rivalt rá de la Molle, ki rendesen rajta töltötte ki a bosszuját, ne avatkozzál bele oly dolgokba, melyekhez semmi közöd!

- Megengedi ön azt, ordította Cossey Haroldra és Idára mutatva, megengedi ön azt, hogy az az ember elvegye a lányát a vagyona miatt?

- Cossey ur, szólt de la Molle legudvariasabb, legósdibb meghajtásával, bármily nagy szimpathiával is viseltettem volt ön iránt, az ön magaviselete valóban lényegesen megváltoztatja jó véleményemet. Egyszer már volt szerencsém kijelenteni, hogy a lányom a maga szószólója. Ő úgy hiszem elég világosan beszélt és nem hinném, hogy szavai bővebb magyarázatra szorulanának.

- Ugy hát hadd beszéljek én is, szólt Cossey dühtől reszketve. Ön engem bolonddá tartott és én meg fogom magamat bosszulni mindnyájukon, olyan szentül, mint a hogy egy Isten van az égben. Az arany, mit az az ember talált, a királynőé és lesz rá gondom, hogy az illető hatóság értésére adjam a történeteket. Majd ha aztán elkobozták a kincset, ha ugyan az egész nem valami jól kiesztelt család, akkor majd meglátjuk, mi lesz önből. Magamhoz váltom ezt a birtokot és lerombolom minden kövét ennek a háznak, a mely oly drága a szívének. Darabonként fogom eladni a birtokot, hogy a neve se maradjon fönn. Ön bolonddá tartott, ön óhajtotta ezt a házasságot és kitiltotta azt az embert a házából.

Bosszutól lihegve szavak után kapkodott.

- Cossey uram, szólt de la Molle nyugodtan, mert neki megadatott az, hogy a legkritikusabb pillanatban is megőrizze a hidegvérét, - hallgasson meg egy perczig és aztán úgy hiszem, véget vethetünk e mindkét félre nézve kellemetlen beszélgetésnek. Midőn önnel megismerkedtem, ellenszenvvel viseltettem ön ellen. Később megváltoztattam az ítéletemet és előítéletnek igyekeztem tartani. Ha ön azt állítja, hogy én óhajtottam ezt a házasságot és eltoltam Quaritch ezredesnek a házamat, úgy önnek részben igaza van. Azért tettem, mert nem láttam más módot, hogy megóvjam családomat a bukás szégyenétől. Különben mindeddig nem tudtam, hogy a lányom mily mélyen érez az ezredes ur iránt; azért nyíltan vallom be, hogy nem tartottam őt elfogadható kérőnek. Beösmérem, hogy eljárásom helytelen volt és ezt nyíltan is bevallom. A mi az ön fenyegetéseit illeti, igyekezni fogok azoknak elejét venni; ha nem

sikerül, az az én bajom. Hanem egyet bizonyítanak az ön fenyegetései, hogy az én első benyomásom mégis helyes volt, hogy ön ugyanis nem gentleman és hogy ezért le kell mondanom az önnel való érintkezésről.

Ezzel meghajtotta magát és kinyitotta a csarnok ajtaját.

Cossey hangosan szitkozódva hagyta el a szobát.

György pedig egész a küszöbig ment utána, ott aztán megállt és egetrendítő hahotába tört ki.

- Micsoda lárma az? rivalt rá az ura, azon ugyan nincs mit nevetni.

- Ez, felelt György a távozóra utalva, ez akarja földig rombolni a de la Molle család kastélyát? Ez a semmiházi. No hiszen rég fog ő már porladni, mikor még ezek a tornyok fönnállanak. És a régi nemesek vére fog itt lakni, - tudom, tudtam én ezt mindig. Nos uram, ön mindig azt mondta, hogy én vén bolond vagyok, nos, hát most mit szól? Nem mondom, hogy nem az ezredes urnak köszönünk mindent. Ő találta meg, de az ur Isten vezette őt rá.

- Ez aztán az igaz gentleman, nem amaz, szólt újra arra mutatva, hol Cossey eltűnt.

- Már megint itt állsz és olyan dolgokról fecsegsz, a mikhez nem értesz, így lopod mindig az időt.

- Jól van, jól uram, megyek már.

Ezzel kifordult az ajtón.

- György! kiáltott az öreg ur utána, György! De a hü szolga nem állt meg. Nagyot hallott rendesen, ha nem volt kedve ura hívásának engedni. A manóba, nem hallod, ha hivlak! Hozd el a feleséged ma délből ebédre! Hallottad!

- Köszönöm alásan! felelt György visszafordulva és kalapot emelve.

- És hadd szorítsam meg a kezedet. Boldog ünnepeket kívánok neked is! Hosszu időket éltünk együtt, de most úgy látszik öreg napjainkra ránk is felvirrad.

- Boldog ünnepeket uram! - Biz a, nehéz időket éltünk James urfival, Questtel meg Cosseyval és a többivel. De az ur Isten áldja meg, uram; ha most, hogy nem lesz adósságunk és lesz egy kis pénzmagunk is, nem fogok olyan jövedelmet teremteni ebből a birtokból, a milyen egy hercegnek is beillik, akkor nevezhet engem számárnak.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Midőn de la Molle újra belépett, Harold Ida kezét megfogva közeledett az öreg földesurhoz.

- De la Molle ur, még egyszer kérem a lánya kezét. Tudom, hogy szegény ember vagyok és hogy nagy különbség van köztünk, de mindamellett remélem, hogy nem fogja megtagadni beleegyezését.

- Ezredes ur, felelt de la Molle, remélem, nem kell ismételnem azt, hogy mért fogtam pártját Cosseynek és mért elleneztem az önnel való házasságot. Ami a jövedelmét illeti, hát meg tud belőle élni, ha nem is lehetett volna Honhamot megmenteni vele a bukástól. De minthogy önnek köszönhetjük ama vagyron felfedezését, mely minden gondtól megszabadít és melyhez az ön segítsége nélkül soha se jutottunk volna, hát döreség volna ezt a kérdést tovább is feszegetni.

- A mi a korát illeti, hát az ember negyvenkét éves korában még az ifjúság határánál áll és ha Ida nem tekinti önt idősnak, úgy nekem sem az. A mi a foglalkozás hiányát illeti, a jószág

nem fog önnek időt adni az unalomra, mert én már kivénültem belőle és nem értek a mai divat szerinti gazdálkodáshoz. Én önt kitiltottam a házamból, de tévedni emberi dolog és ön nagylelkű ember; azért remélem, méltányolni fogja okaimat és nem neheztel értük. - Áldjon meg hát az Isten, gyermekeim remélem, hogy boldogok lesztek egymással. És most jöjj Ida, kedvesem és csókolj meg. Te jó lány voltál mindig és jó feleség válik majd belőled.

Ida átölelte az apját, aztán kedveséhez simulva, homlokra csókolta őt.

Megcsókolták egymást és ezzel pecsételték meg hallgatagon az eljegyzésüket.

A templom tornyán pedig hangos vidám csengéssel megkondultak a harangok és szerte hordták erdő-mező felett a boldogító hirt, rezgésük eltöltötte az egész völgyet és halkan elhalva végig zendült a Halotthalmon és az öröm szárnyán vitte ujjongva az ódon norman tornyok felé, a tölgyfa burkolatu csarnokba a szent megnyilatkozást:

- Dicsértessék az uristen az égben és béke jusson a földön az embereknek.

Ezt hirdették a csengőbongó hangok a boldog szerelmeseknek is, kik kezet kézben ott álltak a csarnok közepén és hálás szívvel emlékeztek meg a rettentő veszélyről, melyből megmenekültek és a nagy boldogságról, melyet osztályrészül nyertek.

* * *

- Nos Harold barátom, ha belefárad Ida szemlélésébe, és megunták azt, hogy egymás szemébe nézzenek, ami harmadikra nézve nem a legmulatságosabb, tán lesz oly szíves, nekem részletesen elmesélni azt, hogy jutott a kincs felfedezésére.

Harold szóról szóra elmondta a történeteket, mire az öreg birtokos, ki elálmélkodva hallgatta, megszólalt:

- Szavamra mondom, kezdek öreg napomra hinni a babonában. Mondom nektek, az a gondviselés ujjá volt, a mely rá mutatott azokra a betűkre. Mindenesetre meg akarom nézni azt a kincset. Vedd a kalapodat és menjünk.

És utnak indulva, Harold háza felé tartottak, hogy szemügyre vegyék az arannyal töltött ládát és annak rémes lelhelyét.

Midőn aztán iszonyodva tértek onnan vissza, rögtön befalaztatták a barlangot örökre.

* * *

Másnap reggel Boisingham lakói nagy meglepetésükre egy közönséges paraszt szekeret láttak végig robogni az utcákon, melynek lovait György maga hajtotta. Azt pedig lassu tempóban követte de la Molle, Quaritch ezredessel karöltve, míg végre a kocsi megállt a banképület előtt, de nem a Cossey cég bankháza előtt, hanem a konkurrens ajtajánál, hol az üzletvezető egy másik hivatalnok kíséretében várta őket.

De a meglepetés tetőpontját érte el akkor, midőn látták, hogy a kocsin néhány zsák volt csupán, melyeknek mindegyikét két három ember bírja csak nagy erőlködéssel leemelni.

Ott fönn megmérték az aranyakat, és megállapították, hogy a mostani pénzben ötvenhárom ezer aranyat ér. De mivel a pénz egy része igen ritka darabokból állt, melyek muzeumok és gyűjtők számára nagy értéknek bizonyultak, ötvenhat ezer fontért kelt el az egész kincs, a melynek legszebb példányát Ida megtartotta, hogy belőlük, az ősök kincséből, egy nyaklánczot és karpereczet csináltasson, mely a Quaritch család legdrágább kincséül fog szolgálni.

Ugyanaz este de la Molle Londonba utazott Harolddal, hogy a pénzügyi bizottság elnökével értekezzék és Sir James de la Molle végrendeletére hivatkozzák, ki unokatestvérét, Dufferleigh Geoffreyt és annak utódjait a rejtett kincs örökösének nevezte ki. Ez a végrendelet a másik két

okmányokkal kapcsolatosan a lelet oly autentikus bizonyítékaul szolgáltak, hogy még az állam érdekeit képviselő hivatalnokok sem kifogásolhatták és de la Mollenak ítelték oda a talált kincset azzal a kikötéssel, hogy ugyanannyi örökségi adót kell érte fizetni, mintha jelenleg szállt volna rá ez az összeg.

Első dolguk az volt, hogy kiváltották a zálogleveleket, minek folytán Cosseynak semmi igénye nem volt többé Honhamra.

Ez utóbbi egy ideig dühöngött, de aztán lecsillapult annyira, hogy egy csódba került angol peer egyetlen lányát vette nőül, kinek oldalán mindenütt látni őt a nagyok fényes palotáiban.

De ha elhagyjuk az arisztokratia ragyogó palotáit és London legszegényesebb városnegyedének utcáit bejárjuk, gyakran találkozhatunk egy bájos szelid, halovány gyermekarczczal, melyet az apáczai főkötő félig elfed. Ott a szegények és nyomorultak házaiban gyakorolja Agnes nővér a könyörületeség és felebaráti szeretet szent kötelességét és egy apácza se örvend oly közkedveltségnek, mint ez a mindig türelmes, mindig mosolygó szép betegápoló.

*

A tavasz első napjaiban lakodalmat ült Ida és a falusi apróság hóvirággal és ibolyával hintette tele a templomig vezető utat, ugyanazt az utat, melyen Ida ama téli éjjelen tépő lelki kinok közt azt hitte, hogy a sors örökre elválasztotta őket egymástól.

A templom ajtajánál pedig istenhozzádót mondunk a mirtuskoszorus, sűrűn elfátyolozott menyasszonynak és boldog jegyesének.

Lelkünk előtt elvonul a jövő képe, mely Idát mint boldog, fiatal asszonyt mutatja, mint ül évek múltán karácsony estéjén a kandallónál és mint meséli el a körülte szorongó gyerekeknek azt a csodás mesét, hogy miként akadt rá az apjuk ép ez éjszaka rémesen dühöngő vihar közepett az ősök ama kincsére, mely a késő utódok boldogságát alapította meg.

V É G E.

ALLAN FELESÉGE

**IRTA
RIDER HAGGARD**

I.

Missionárius fia vagyok. Apám Oxfordshire egy kis községének volt a lelkésze. A paplak egy hosszú szürke épület volt, amely az országra nézett, és a kert közepén egy nagy odvas fa állott, melynek odvában mi gyerekek játszani szoktunk. Tőlünk néhány lépésnyi távolságban nagy fehér kőpalota emelkedett, hatalmas vaskapukkal, melynek pillérein két hatalmas oroszlán fehérlett. Komor, ódon épület volt; csupán nyáron, midőn a házat körülfutó magas bokorsövény virágba borult és a ház előtti virágágyakon nyiladoztak a bimbók, öltött vidorabb kifejezést. Ez volt a kastély és ott élt Squire Carson, apám barátja.

Egy karácsonyestén nagy társaság gyűlt ott egybe és piros egyenruhás inasok segítették le a vendégek bundáit. A fekete tölgyfaburkolatu ebédlőben fel volt állítva a karácsonyfa. Az ajtóban Squire Carson fogadta a vendégeket. Mi gyerekek öreg embernek tartottuk azt a nagy, barna, csendes modoru férfit, de ő tényleg nem volt több negyven évesnél és hat év előtt nősült meg egy világutazási körutján. Egy csodaszép fiatal spanyol nőt vett el, egy pápistanót, ahogy apám bosszusan nevezte, aki furcsa kiejtéssel beszélt angolul.

Most is emlékszem rá, midőn ama karácsonyestén Carsonné, egy mellette álló idegen uri emberhez fordulva, rám mutatott és mosolyogva szólt:

- Nézze csak ezt a barnaszemű, kis fiut, hogy égnék mered az a sörtés haja, mint valami suroló kefe. Minő furcsa, kis fiu!

Mire az a magas fiatal ember megfogta a szép asszonyka kacsóját és mindaddig simogatta vele az én sörtés fejemet, míg Carsonné halkán odasugta:

- Bocsássa el a kezemet. Tamás ide néz és olyan sötét az arcza, mint fenyegető zivatar.

Én pedig elbujtam a legsötétebb sarokba és onnan bámultam a kis Carson Stellára, ki karácsonyangyalnak öltözve, a lenge fehér szövet hullámai közül kifehérlő arczával és nagy sötét szemével valami földöntuli lénynek tűnt fel előttem.

Végre rám került a sor és Stella a karácsonyfa ágáról leakasztva a nekem szánt meglepetést, dallamos hangján szólt:

- Ez az én karácsonyi ajándékom számodra, Allan Quatermain.

De amint az ágak közé felnyult, ujjának lenge fátolszöveve valami fénylő csecsebecsében megakadt, és a viaszgyertyák egyikét érintve, lángba borult. Stella mozdulatlanul állt még, az ijedtségtől kővé meredten és a körötte álló hölgyek nagyot sikítottak, de nem tettek semmit. Erre én, egy éveimet tulhaladó ösztön sugallatának engedve, rávettem magamat a gyermekre és tenyereimmel oltogattam a tüzet, úgy hogy mindkét kezem hosszú ideig tele volt égési sebekkel, de Stellának nem történt semmi baja. A mi ezután következett, arra nem emlékszem, csak annyit tudok, hogy néhány héttel később nagy csapás érte családjunkat, mert anyám és három testvérkém súlyosan megbetegedett.

Kemény hidegek jártak még és én apám dolgozószobájának kandallója mellett ültem és betűket rajzoltam a palatáblámra, míg apám fel és alá járkálva imádkozott kedvesei életeért.

Egyszerre csak halk kopogtatás hallatszott és Squire Carson lépett be, halálsápadt arccal és lángoló szemekkel.

- Bocsássa meg, hogy ily váratlanul toppanok be, Quatermain, szólalt meg rekedt hangon, de holnap örökre távozom innen, és mielőtt elmegyek, akarok önnel beszélni.

- Küldjem el Allant? - kérde apám rám mutatva.

- Hadd maradjon! Nem fogja érteni, amit mondok. De mindenekelőtt mondja meg, hogy vannak a betegei?

- A nőm és két gyermekeim életéhez nincs többé remény, - felelt apám nehéz sóhajjal. - Hogy a harmadikkal mi lesz, azt még nem tudom. Legyen meg az Ur akaratja.

- Legyen meg az Ur akarata, - viszhangozta Carson ünnepélyesen. - És most hallgasson meg, Quatermain. A nőm megszökött.

- Megszökött? Kivel?

- Azzal a külföldi unokafivérével. Hozzám intézett bucsusoraiból kitünt, hogy őt szerette mindig, nem engem. Csak azért ment nőül hozzám, mert dusgazdag angol lordnak hitt. Most elprédálta már vagyonomat - legalább annak legnagyobb részét - és megszökött. Nem tudom hová. Szerencsémre nem akarta új életét egy gyermekkel megterhelni; Stella rám maradt.

- És mit fog ön most tenni, Carson? Keresni fogja őt?

Carson keserű kacajra fakadt.

- Keresni őt, minek? Ha rájuk akadnék, egyiket vagy a másikat megölném, hogy megtoroljam azt a szégyenfoltot, amelylyel gyermekem nevét beszennyezték. Nem, soha se akarom többé látni az arcát. Én bíztam benne és ő megcsalt. Hadd menjen az ő utain. De én is megyek. Meguntam az életemet.

- Carson, - kiáltott fel az apám - csak nem akar...

- Nem, nem! A halál elég korán jön úgy is. Csak ettől a civilizált világtól akarok bucsut venni, ettől a világtól, mely nem más, mint egy nagy-nagy hazugság. A vadonba menekülök gyermekemmel, hogy oda rejtjük el gyalázatunkat. Hogy hová, azt még nem tudom. Bárhova, ahol nincsenek fehér arcok és sima, művelt nyelvek...

- Carson, maga örült. Hogy fog maga ott élni? Hogy fogja ott fölnevelni a gyermekét? Legyen férfi és tűrjön megadással.

- Férfi leszek és tünni fogok, de nem itt. Nevelés? Műveltség? Nem-e volt ő is, az az asszony, akit hitvesemnek neveztem, magas műveltségű nő? Sokkal műveltebb, sokkal okosabb, mint kellett volna. Stellát másképp fogom nevelni, még a nevét is el kell hogy felejtse, ha lehet. Isten önnel, öreg barátom, Isten önnel örökre! Ne keressen, ne kutassa hollétemet, mától fogva meghaltam mindenkire nézve, aki azelőtt ismert.

A következő perczben eltűnt.

- Megörült, - sóhajtotta az apám. - A nagy fájdalom megzavarta az esztét. De majd meg-gondolja még a dolgot.

E perczben bejött az ápolónő és valamit sugott apám fülébe. Magas alakja megingott, arcza elsápadt, az asztalba fogódzott, hogy össze ne roskadjon, aztán kíváncszorgott a szobából.

Anyám haldoklott.

Másnap az apám megfogta a kezemet és felvezetett az első emeletre, anyám hálósobájába. Anyám ott feküdt a koporsóban, virágok illatoztak kulcsolt kezeiben. A fal mentén három hófehér kis ágy volt megvetve és mindegyikben feküdt öcsém egyike. Csendesen feküdtek, mintha édesen aludnának és mindegyikük virágot tartott a kezében. Apám azt mondta, hogy csókoljam meg őket, mert sohasem fogom őket látni többé, és én remegve nyomtam egy-egy csókot mindegyiknek az arcára. Olyan hidegek voltak, hogy megrezzentem.

Aztán apám magához ölelt és halkán mormogta:

- Az Ur Isten adta, az Ur Isten elvevé, áldott legyen az ő szent neve.

Apám a nagy csapástól lesújtva, elhagyta Európát és Délafrikába, a kafferek közé ment hittérítőnek és ott nevelkedtem én nagyra néhány boer szomszéd és egy pár közelünkbe letelepedett fehér család közepett, kik közül a legintelligensebb egy iszákos skót kovács volt, aki józan óráiban szóról-szóra tudta idézni Burnst és az Ingoldsby legendákat, amiket tőle eltanultam.

Hogy ilyen környezetben teljesen vadul fel nem nőttem, azt csupán apámnak köszönhettem, ki a legfinomabb lelkű és legszelidebb emberek egyike volt, akivel valamikor találkoztam. Este végzett napi munka után házunk verandáján ülve, el-elénekelte az esti zsoltárokat, aztán velem együtt járta be a kaffer telepítvényt; de tudom, hogy lelke ilyenkor nem a kaffer-kunyhókat látta, hanem egy ódon, szürke angol egyházat és a mögötte egymáshoz sorakozó sirhalmokat.

Egy este, amint a szokott sétánkat tettük, szóba hozta a multat és elhunyt anyámat és elmondta, hogy soha egy perczig sem feledkezett meg a drága halotról és örvend, hogy már közel jár a béke ama boldog virányaihoz, hova anyám elköltözött. Aztán azt kérdezte tőlem, vajjon emlékszem-e még ama estére, midőn Squire Carson hozzánk betoppant és tudatta velünk neje szökését és ama szándékát, hogy nevet cserél és messze országra költözik.

- Vajjon hová ment és élnek-e még? - folytatta merengve. - Én sohse fogom őket látni többé. Hanem az életnek vannak furcsa esélyei és ha valamikor találkozónál velük, add át neki legmelegebb üdvözetemet.

Apám e szavak után visszavonult a hálósobájába, én pedig puskámhoz nyultam és távozni akartam, hogy rendes éjjeli őrjáratomat megkezdjem, melyre a kafferok gyakori tolvajkodásai kényszerítettek. Onnan ragadt rám a »Macumazahn« név, ami kaffer nyelven körülbelül annyit jelent mint »aki ébren alszik«.

De apám visszahítt és homlokra csókolt.

- Allan, - suttogta, - áldjon meg az Isten, remélem, hogy néha meg fogsz emlékezni öreg apádról és hogy boldog léssz.

Én e hangulatot az öt időnként megszálló buskomor csüggedésnek tudva be, nem nagy jelentőséget tulajdonítottam szavainak és lementem a král végébe. De midőn visszatértem, legnagyobb meglepetésemre ott láttam apámat karosszékében ülni. Eleinte azt hittem, hogy ültében elaludt.

Mély álmat aludt - a holtak álmát.

II.

Apám temetése után egy régi szándék érlelődött meg lelkemben, melyet eddig ki nem vihettem, mert apámat el kellett volna hagynom. Ez a terv abból állott, hogy felfedező utat tegyek a jelenleg Orange és Transvaal név alatt ismert vidékre és észak felé tartva, bejárjam Afrikát, ami az időben meglehetősen veszedelmes dolog volt.

Eladtam tehát összes ingó és ingatlan vagyonomat, csupán legjobb két kocsimat és legszebb ökörfogataimat tartottam meg. Azonkívül három jó lovat és hat erős kaffert vittem magammal, közöttük egy »Indaba-zimbi«, azaz »vasnyelv« nevű vén kaffert is, ki a szomszéd kaffertörzsök között nagy csodatevő hírében állott.

Ez az öreg csudálatos módon jutott hozzánk két évvel apám halála előtt, a midőn bejártam a környéket, hogy egynehány elveszett ökröm nyomára akadjak. Rájuk is találtam egy szomszéd kafferfőnök krájlában, ki szívesen fogadott és éjszakára magánál tartott. Midőn reggel bucsuzni akartam, legnagyobb meglepetésemre egy óriási csapat nőt és férfit láttam a kunyhó előtti térségen gyülekezni, kik néma kíváncsisággal lesték az égbolton fenyegetőleg gomolygó fellegeket.

- Várjon egy kicsit, - szólt hozzám a kafferfőnök - és nézze, hogy küzdenek az esődoktorok a villámmal.

Tudakozódtam ez értelmetlen szavak jelentősége után és megtudtam, hogy az egyik emberük, Indaba-zimbi hosszú éveken át töltötte be náluk a főboszorkánymester szerepét, ámbar nem az ő törzsükből való volt, hanem a zulu-kafferek országában született. Nemrég azonban vetélytársra akadt a főnök fiában, aki szintén emberfeletti erők birtokosának vallotta magát.

Ez mód felett bosszantotta Indaba-zimbit és ő versenyre hívta ki vetélytársát. Ugyanis be kellett várniok a legközelebbi nagy zivatart, akkor aztán ötven lépésnyire egymástól egy bizonyos helyen megállva, ahol régi tapasztalat után a sűrű fellegekből le szokott csapni a mennykő és assagaikkal felfegyverkezve, azon kell lenniök, hogy maguktól elhárítsák a villámot és ellenfelükre ráolvassák. Ebben egyeztek meg egy hónappal ezelőtt, de mind e napig nem akadt reá alkalmuk.

Kíváncsiságom maradásra birt és én is a nézők közé elegyedtem, miután a főnök engedelmével megvizsgáltam volt azt a helyet, melyről a bennszülöttek állították, hogy a villám ezt kedveli különösen. A talaj azon a helyen vastartalmunak bizonyult, ami megmagyarázta a villám e sajátságos előszeretetét e hely iránt, és a vaskőréteg két legszélső végén állottak a csodadoktorok mystikus öltözetükben, a derekuk köré aggatott emberi csontok, fogak, halhólyagok egész díszében és a kezükben tartott assagaikat villogtatva, kérelték a mennyei tüzet.

- Gyere tűz és emészd meg Indaba-zimbit!

- Hallgass meg, vihar szelleme és nyald meg ellenfelemet piros nyelveddel!

- Sodord el őt hatalmas lehelleteddel!

- Tedd őt semmivé, és olvaszd fel csontjaiban a velőt!

- Csapj bele a szívébe és égesd ki onnan hazugságait!

- Mutasd meg a népnek, hogy ki az igazi csodatevő!

- Oh, ne hadd, hogy megszegyenüljek ez előtt a fehér ember előtt!

Indaba-zimbi pedig hallgatta ezt és az assagaival ellenére mutatva, merőn bámult a keleti égre, melyen egy felhő se látszott. Furcsa ember volt, fekete gyapjas haja közepett egy hosszú ősz hajfürt fehérlett, és fejét bal vállára hajtotta, mint valami kis madár.

- Hát maga miért nem fordul a vihar szelleméhez, Indaba-zimbi barátom?

- A tűz a vasat is megfogja, azért jobb hallgatni. Hadd átkozódjék ő. Nézze, nézze, mi jó amott.

Oda tekintettem és láttam, hogy keleten egy kis fekete felhő mutatkozik, amely meglepő gyorsasággal nőtt nagygyá.

- Az a nagy zivatar ott nyugaton fel fogja falni a te kis fiók-felhődet, Indaba-zimbi barátom, ha nem sietsz.

- Csecsemőkből lesznek néha óriások, - szólt Indaba-zimbi, - nézze meg most az én fiók-felhőmet.

A keletről közeledő viharfelleg elborította a láthatár szélét, óriási emberalakot öltve, mely hatalmas fejét, karjait és lábait az égen kiterjeszti és amint oda tekintettem, a felhőóriás fejéből vakító villám gyúlt föl, mintegy tüzkoronával övezve azt.

- Ime, - suttogta Indaba-zimbi, - az én kicsikém a férfi jelvényt kapta, - ezzel rámutatott a saját fejét diszitő félkörre, mely a benszülötteknél bizonyos korral és méltósággal együtt jár. - No most, fehér ember, távozz innen, mert kezdődik a tüzsata.

- Isten veled, fekete bátyám, - szóltam. - Bánd meg a büneidet!

- Csak gondolj a saját büneidre, - felelt Indaba-zimbi vigyorogva.

Én visszatértem a halom tetejére, a honnan a törzs főnöke tanácsadóival együtt nézte a csatát és láttam az arcán, hogy nem nagyon bizik a fia diadalában és hallottam, mint sugja oda egyik bizalmasának:

- Ha Indaba-zimbi boszorkánymestersége győz, nem türöm őt tovább körünkben. Ha a fiamat megöli, engem is meg fog ölni, félek tőle. De a csodatevők is meghalnak, mint a kutyák, és a döglött kutya nem ugat többé. - Aztán valamit sugott a meghittje fülébe, mire a szomszédja igenlőleg intett.

Ezalatt a két viharfelhő gyorsan közeledett egymáshoz. Köztünk mint valami örvény kékllett az égbolt egy fellegtelen foltja és időről-időre vakító villámok czikkáztak át ezen az örvényen fellegről fellegre. Az az óriás alaku felleg Jupiterre emlékeztetett hatalmas mennyköveivel, ki a nappal küzd a hatalomért. De a villámokat nem követte dörgés, halálos csend borult a térre, a rémült csordák mozdulatlanul szorongtak a domboldalon. Mély árnyak hullottak a völgyre és a folyamokra, mind mélyebb lön a csend, mind feketébbek az árnyak; mig egyszerre az egész természet elkezdett a hirtelenül kerekedett jéghideg szélroham lehellete alatt feljajdulni, a folyam sima tükre fel-felhullámozott, a magas fű lelapult.

A két zivatarfelleg összecsapott. Mindegyikből rémitő lángözön gyuladt fel és a halmok megremegek a mennydörgés süketítő zajától. Az egész vidék mintegy tűzbe borult egy percze, aztán újra mély sötétség fedett mindent, melyet időről időre lángözön váltott fel.

Amint villám villámot ért, láttam, mint közelednek egymás felé a csodatevők.

A hirtelen ránk boruló sötétség elfedte őket egy percze a szemem előtt, aztán újra tűzben uszott a vidék, és láttuk őket, egymástól alig tíz lépésnyi távolban. Hatalmas villám csapott le közéjük és mindketten megingottak. De a következő villám fényében láttuk, hogy Indaba-zimbi magához tért és merőn áll ellenfelével szemben, kinek kezéből kihullott az assagai és aki tántorogva hajolt jobbra-balra.

Még egy vakító tüztenger, melynek közepett ott álltak a csodatevők, azután sűrű sötétség borult újra a tájra, és zuhogó eső omlott le a földre. A vihar elvonult, a dörgés elnémult és az oszladozó fellegek közül újra kisütött a nap.

- A tüzsata véget ért, szólt a főnök, megrázva a fejét, menjünk és nézzük meg: ki győzött.

Az egész telep népe követett bennünket, mig én kutatva jártattam körül a szememet. Egyszerre csak elnyomott sóhaj tört fel a vezér ajkáról. Oda siettem, előtte hevert a földön fia holtteste: haját leperzselte a villám, rézgyűrűi elolvadtak a karjain, az assagai nyele darabokra pattant.

- Indaba-zimbinek nagy a tudománya és hatalma, szólt az egyik kaffer.

- Akár nagy a hatalma, akár nem, meg fog halni és te is, ha el nem hallgatsz.

Indaba-zimbi pedig eltűnt.

Másnap a fájdalomcsújtott vezértől bucsuzva haza felé vettem az utamat, és ime az első, a ki elém jött, midőn kis telepünkre értem, Indaba-zimbi volt.

- Jó napot Macumazahn, így üdvözölt, kedélyesen pislantva felém. Hallom, hogy itt keresztények laknak és meg akarom próbálni az új vallást. Mert az én vallásom nagyon rossz lehet, ha a népem meg akar ölni, a miért egy csalót leálcáztam.

III.

Vajjon Indaba-zimbi tényleg rendelkezett-e emberfeletti erők felett, azt nem tudom, nem is vitatom; de annyi bizonyos, hogy nagyon okos ember volt, a ki még apámra is nagy befolyást gyakorolt. Apám ugyanis eleinte nem akarta őt közénk fogadni, mert irtózott a kaffer csodatevőktől, de Indaba-zimbi elhitette vele, hogy a keresztény vallás tanaival akar megismerkedni és apám beleegyezett az ő maradásába azon feltétel alatt, hogy nem fogja nálunk gyakorolni az ő boszorkány-mesterségét.

Egy évi itt tartózkodása után törzsének egy küldöttsége jött érte és arra kérték, hogy jöjjön vissza, mert távolléte óta rossz dolguk van és a volt főnök, az ő ellensége, meg is halt már, hát nincs mitől tartania. De ő tagadólag rázta a fejét és nálunk maradt.

Midőn az expedícióhoz készen, ellátogattam hozzá, hogy tőle bucsuzzam, meglepetésemre láttam, hogy ő is utra készül.

- Isten veled, Indaba-zimbi! megyek észak felé.

- Igen, Macumazahn, válaszolt ő, én is. Együtt megyünk.

- Majd ha hivlak, hogy jöjj velem, te vén csaló.

- Jobb is lesz, ha hiv, Macumazahn, mert különben nem kerül élve haza. A mióta az öreg vezér (apámat értette) meghalt, visszaestem régi rossz szokásomba és tegnap a jövődőbe néztem és mondhatom, hogy ha el nem visz magával, akkor nemcsak hogy meghal, hanem el fog veszteni valakit, a ki drágább önnek mint a saját élete. Elhatároztam hát, hogy önnel megyek.

Nem vagyok babonás, hanem szavai önkénytelenül némi benyomást tettek rám.

- Jól van, kinevezlek fizetés nélküli csodatevőnek az expedíciónál.

- Örvendek, hogy látom, miként magának több képzelő tehetsége van, mint a fehéreknek rendszeren. Mert az emberek ostobasága csak onnan ered, hogy nem hisznek abban, a mit nem értenek. Ön ép oly kevésbé érti az én jóslataimat, mint a hogy a králbeli főnök fia nem tudta, hogy én leszek a győztes. De ha én volnék az ön helyében, Macumazahn, csak egy kocsit vinnék magammal.

- Miért?

- Mert a kocsik el fognak veszni, és jobb egyet elveszteni mint kettőt.

- Eh, terefere!

- Jó, tanuljon a saját kárán.

Azzal felszállt a kocsira, elhelyezte holmiját, és mi utnak indultunk. Az első hetekben nem volt semmi különös kalandunk. Reggelenként hidegtől dideregve bujtam elő a kocsi belsejéből és körültekintettem. Első pillantásra rendszeren nem láttam egyebet egy sűrű, fehér köd-

fátyolnál, melyen keleten aranyos fény szűrődött át. És e sűrű ködből furcsa mekegő, ugató, bégető hangok bontakoztak ki és számtalan pata dübörgése hallatszott.

Amint a ködfátyol oszladozni kezdett, a merre szem látott, fekete volt a vidék a legelő csordáktól, itt egy sereg ugró kecske, a melyeknek végtelen sokasága kocsinkkal szembe jött és a váratlan akadályra bámult, aztán gyors elhatározással egy nagyot ugrott az első kecske, melynek szőre aranyként fénylett a napsugárban, ezt követi a többi, egymásután hatalmasakat szökve. Amott pedig a mimosa sudarai mögül zsiraffok törtek ügetve elő.

Bármerre haladtunk is, mindenütt lakatlan pusztaságra akadtunk, mert nem rég erre jártak a vérengző zuluk seregei a hirhedt Chaka vezérlete alatt. Utunk kaffer králok romjain vezetett keresztül és mindenütt embercsontok jelezték pusztító útját.

Egy reggelen friss hus hiányában lévén, egy antilopot lőttem, de a fürge állat megugrott, és én lóra pattantam, hogy nyomát kövessem, mert tudtam, hogy rövid futás után a kapott sebtől össze fog rogyni.

Utána iramodtam hát, de a megsebzett állat rövid pihenőket tartva mindig újra feltápáskodott, mihelyt közelébe értem, míg végre egy sziklafok mögött eltűnt szemem elől.

Felvágtattam a sziklára, mely kövekkel volt tele és mit láttak ott a szemeim? Egy zulukaffert.

Megdörzsöltem a szememet és újra oda néztem. Semmi kétség, körülbelül ötszáz ölnyi távolságban a folyam partján táboroztak, és nyilaik ragyogtak a napfényben.

Sarkantyut adtam hát a lovamnak és futásnak indultam, hogy megmentsem a kocsijainkat. Utközben egy karaván nyomára akadtam, mely szintén arra felé vette volt az útját, a hova én iparkodtam, így hát követtem a nyomait és a fensik egy emelkedettebb pontján a karaván kocsijaira akadtam, melyeknek közelében az én embereim is letelepedtek volt.

Midőn a boer karavánhoz közeledtem, egy ismerős arcz ötlött a szemembe; ama boerek egyike volt, a kikkel a fokföldön néhány évvel ezelőtt gyakran érintkeztem és később megtudtam tőle, hogy nem fért össze a telep többi lakóival, miért is elindult új lakhely keresésére.

- Jó napot Mynheer Botha, szölitottam meg őt hollandul.

Ő rám bámult és aztán meglepetten kiáltott fel:

- Hozta Isten, Heer Quatermain, mi az ujság a Fokföldön. Hallod-e asszony, itt van Allan urfi, a predikátor fia.

- Nem tudom, mi az ujság a fokföldön, hanem azt tudom, hogy a zuluk a nyomunkban vannak.

Mynheer Botha bronzszinü arcyszine holtsápadt lett és az asszonyok rémülten sikoltottak fel szavaim hallatára.

- Károly, szedjük össze a sátorfánkat és meneküljünk! kiáltott a felesége.

Indaba-zimbi pedig a fülembé sugta:

- Rossz hír, uram, nagyon rossz, holnap lesz itt sok halott boer. Holnap hajnalban ránk támadnak és eltörlik majd a föld színéről az egész tábor.

Ezzel végig vont a kezét az ajkain.

- Ne károgj, te fehér fejű holló, szóltam haragosan, ámbár tudtam, hogy igazat mond.

- Macumazahn, akar ön nekem egyszer szót fogadni?

- Nos?

- Hagyjuk hátra a kocsikat, szálljunk lóra és meneküljünk, amily gyorsan csak lehet. A zuluk nem fognak bennünket üldözni, mert a boerekre vásik a foguk.

- Nem hagyom el fehér testvéreimet. Az gyávaság volna. Ha meg kell halnom, hát meghalok.

- Jól van, Macumazahn, maradjon és ölesse meg magát.

Én hátat fordítottam neki és Bothához fordulva, azt tanácsoltam neki, hogy szálljunk valamennyien lóra és meneküljünk.

- Nem lehet, felelt a boer. Az asszonyok közül kettő sokkal kövérebb, semhogy egy mért-földnyi utat is megtegyen, az egyik pedig gyerekágyban fekszik és csupán hat lovunk van. Azonkívül pedig éhen kellene vesznünk a sivatagban. Nem, Heer Allan, küzdenünk kell a zulukkal és az Uristen legyen velünk.

- Gondoljon a gyermekeire, Botha.

- Nem tudom elviselni azt a gondolatot, szólt a boer fuldokolva, egyetlen gyermekére, egy gyönyörű, szőke fürtű, kék szemű leánykára szegezve szemét. Oh Heer Allan, az ön édes apja mindig figyelmeztetett, hogy ne induljak észak felé, de sohse akartam rá hallgatni, mert azt hittem, hogy ő is amolyan kutya angol. Most megbánom. Oh, Allan ur, ha ön túlél engem, mentse meg a gyermeket, vagy ha nem tudja megmenteni, ölje meg inkább.

- No még nem vagyunk annyira, Botha.

Aztán munkához fogtunk és úgy ahogy, erődívenyeket emeltünk. Négyszögbe állítottuk fel a kocsikat, összebogoztuk egymással a kerekeket és a hintó meg a föld közötti üres tért bogáncsokkal tömtük ki, meglehetősen erős sánczot emelve, melynek háta mögött elég hely maradt az embereink számára.

Indaba-zimbi pedig arra ajánlkozott, hogy ő fölkeresi lopva a zuluk táborát, hogy némileg tájékozva legyünk.

Botha eleintén nem akart erről hallani sem, mert, ugymond, ez is egy olyan »verdamde svarze«, de végre mégis ráállt és Indaba-zimbi utnak indult, magával vive az ő összes orvosi készletét. Kérdéseimre azt felelte, hogy ő magát sérthetlenné akarja tenni a zuluk assagaijai ellen, de én teljesen meg voltam győződve róla, hogy menekülni akar a biztos halál elől és nem akadályoztam meg benne. Pedig tévedtem, mert ő egy nagy hőstetre szánta el magát és az életét tette kockára, nem a boerek kedvéért, a kiket gyűlölt, hanem az én kedvemért, a kit szeretett.

Mi pedig pipára gyujtva, leültünk és vártuk az ellenséget. Így ültünk tétlen egész éjjelig, míg körülöttünk álomba merültek az asszonyok és a gyermekek, midőn egyszerre halk fütty hallatszott.

- Macumazahn, szólalt meg Indaba-zimbi hangja, gyujtson gyertyát, hadd lássam, merre kell felkapaszkodnom, hogy bejuthassak.

- Mi az ujság?

- Midőn besötétedett, odalopódkodtam a zuluk táborához és egy nagy kő mögé rejtőzködve, hallgattam a beszélgetésüket. Egy nagy csapat Umtetva kaffer az, kik a boerek kocsinyomaira akadtak és elhatározták, hogy holnap hajnalban megtámadják az egész táborát és lemészárolnak mindenkit. Legjobb volna, ha most felkerekednénk és meglepnők őket álmukban, akkor lehetne reményünk arra, hogy szétrebbentjük őket.

Én Indaba-zimbi véleményéhez csatlakoztam, de a boerek hallani sem akartak erről, így hát tovább virrasztottunk, míg hajnalodni kezdett és a nap felkeltét megelőző hideg szél majd megdermesztett. Botha egy palaczk brandyt adogatott kézről kézre, hogy lelohadt bátorságunkat újra éleszsze.

A kelő nap sugaraiban messziről láttunk valami mozgó felleget és egy halk zümmögés ütötte meg füleinket, a zümmögés mind hallhatóbbá vált, míg végre teljesen kivehető volt a zuluk csatadala - egy rettenetes dal.

Ölni fogunk, ölni fogunk, ugyebár barátom?
Tőreink vértől pirulnak, ugyebár barátom?
Mert a vér a táplálékunk, ugyebár barátom?
Ébredjetek Umtetvának hősi magzatjai!
A keselyű sikongat, és a sakálok üvöltenek.
Ébredjetek, kiáltsatok Umtetva gyermekei!
Itt az ellen, ölni fogunk, ugyebár barátom?

Ez a dallam nem nagyon imponáló így a papiroson, hanem ha egyszer biztos halálodat várva, hallottad volna, kedves olvasó, a légen át dörögni háromezer harcos ajkairól, tudom, hogy elég hatásosnak találtad volna.

Végre aztán felvillogtak a messzeségben a zuluk fényes fegyverei és csapat csapat után ereszkedett le a domboldalról. Midőn közelünkbe értek, új nótára kezdtek:

Ott van a fehérek királya - kis királ, oh testvérim.
Mind meg fogjuk őket enni, ugyebár, testvérim?
Hanem hol vannak a nyájak, hol vannak, testvérim?

Egy hatalmas zulufőnök, nagy elefántcsont karpereczekkel karjain, lépett elő és azt kérdezte tőlünk: hol vannak a nyájaink.

Mire Botha azt kiáltotta vissza válaszul, hogy keressék.

- Fogjuk is keresni, felelt a kaffer, aztán visszajövrünk, hogy megöljünk benneteket, mert ti nem menekülhettek előlünk, hanem ha soká várakozunk, lehet, hogy utol sem érjük a nyáját. Erre megfordultak és futásnak indultak, míg szem elől tévesztettük őket.

- Furcsa, szólt Botha, vajjon hova mentek?

- Ha velem jön Macumazahn, elmehetünk ama dombtetőre és körülnézhetünk.

Egy perczig haboztam, de fiatal voltam és bántott a kíváncsiság.

Négykézláb másztunk fel a dombra, de a zuluknak sehol nyoma se volt, csupán hatalmas, magas, sűrű bokrokkal benőtt sziklatömbök borították a vidéket.

De a következő perczben hangos harci riadó hangzott fel köröttünk, minden szikla, minden bokor mögül egy-egy zulu tört elő.

- Fogjátok meg, fogjátok meg a fehér szellemet. Fogjátok meg erősen, mert ki fog siklani a kezetek alól. Ne bántsátok, hanem fogjátok meg erősen. És Indaba-zimbi maradjon mellette.

- Elárultál, fekete ördög, förmedtem rá az öregre.

Ez hidegen vonogatta a vállát.

- Majd meglátjuk! Most kezdődik a harc.

IV.

Dühöm és meglepetésem határt nem ismert. Miért csaltak ki a táborból, és ha már elfogtak, miért nem öltek meg, mért hívtak fehér szellemnek? De nem kérhettem felvilágosítást, mert a következő perczben a zuluk mind csatarendbe gyülekeztek és engem közükbe fogva, lefelé haladtak. Az iménti szószólónak kiküldött zulu mellettem maradt és nagy érdeklődéssel mért tetőtől-talpig, időről-időre egy barátságos oldalba lökéssel győződve meg természetem erős voltáról. Aztán kíváncsian kérdezte, vajjon hány zulu fog elesni a mai ütközetben.

Haragra gyulva, azt válaszoltam, hogy egy óra múlva ő halva fog feküdni, mire a zulu mosolyogva felelte:

- Oh fehér szellem, nem bánom, hosszú utat jártunk be Zuluföldről ide és jól fog esni a pihenő.

Aztán elkezdte dalolni: Megfogtuk a, megfogtuk a fehér szellemet. Indaba-zimbi kiszaglászta az ő nyomait. Most testvérim, mienk már az egész ellenség.

Ez a dal napnál világosabban bizonyította, hogy Indaba-zimbi rútul megcsalt és elárult.

Aztán parancsszóra egy ugrással neki iramodtak a boer táborra, a fejüket diszitó tollbóbiták lobogóként lengedeztek a szélben, míg lépteik sulya alatt rengett a föld. Szegény boerek!

Sűrű golyózápor fogadta a zulukat, halomra döntve sok vad harczost, de a következő perczben hat zulu fenn termett a kocsikon és benyomultak a tábor közepébe, hol rögtön ledurrantották őket, de uj meg uj kis csapatok követték őket és egyszerre csak Botha, ki mindeddig egy kocsi tetején állva, ledurrogatta a támadókat, megsebezve zuhant le a földre.

A csatának vége szakadt és most a tartaléksereg is oda sietett az ütközet színhelyére, engem magukkal vonszolva. Fehérek és feketék hullái borították a földet és a vezér rögtön utasítást adott, hogy gyűjtsék halomra a halottakat. A boerek egytől-egyig ott heverték vérükben, csupán a kis Tota holtteste hiányzott, kit ugyanekkor az egyik zuluvezér hurczolt a fővezér elé.

- Megtaláltam a kis fehér kölyköt. Halva van?

A vezér egy pillantást vetett rá.

- Próbáld meg a töröddel. A fekete ördög felemelte a fegyvert, hogy sziven szurja a kis ájult gyermeket, de ezt már tovább nem tűrhettem, felpattantam hát helyemből és arczul ütöttem oly erővel, hogy elejtette a gyermeket.

- Brr! kiáltott fel, a fehér szellemnek jó ökle van, gyere ide, harczoljunk egymással, kié legyen a gyerek.

A zuluk vihogtak. - Igen, igen, assagaiakkal vivjanak.

Egy perczig haboztam, de hát megfogadtam Bothának, hogy megmentem a gyermekét, mire aztán Indaba-zimbivel tolmácsoltattam a fővezérnek, miként kegyesen ráállok egy párbajra, azon feltétel alatt, hogy a gyermek az enyém lesz Bombyane halála után.

A vezér jóváhagyólag intett a fejével és az egyenetlen párbaj kezdődött. Indaba-zimbi mögöttem állt és hallhatón suttozta.

- Legyen nyugodt Macumazahn, és várja be a támadást.

Eszem ágában se lévén, hogy én támadjak, fogadtam a tanácsát. Bombyane egy ugrással nekem rontott, a levegőben villogtatva az assagait. Mintegy félálomban láttam, mint veti magát rám az a hatalmas test és egy pillanatnyi sugallatnak engedve, térdre vetettem magamat, úgy

hogy dőfésre emelt karja a fejem felett csapott a levegőbe és assagaiom keresztül furta belém megbotló ellenfeletem.

Hatalmas alakja megingott és ő holtan bukott hátra.

Egy perczig a megdöbbenés mély csendje uralkodott közöttük, aztán hangos jajveszéklés támadt és száz ajakról hangzott fel egyszerre:

Meghalt Bombyane! A fehér szellem megölte őt. Öljük meg a varázslót, ki varázserővel ölte meg Bombyanet! Vad haragtól égő zuluk fogtak körül és a török vésztjósón villogtak fejem fölött.

Én keresztbefont karokkal vártam be a halált, mely alighanem rövid ideig váratott volna magára, ha e perczben Indaba-zimbi meg nem szólal:

- Vissza, lehet-e megölni egy szellemet?

- Lássuk, hogy szellem-e? Hogy tud egy szellem assagaival keresztüldöfni egy embert. Öld meg, Indaba-zimbi és bizonyítsd be.

- Hátra, majd bebizonyítom nektek. Meg fogom őt ölni és szemetek láttára uj életre fog kelni.

- Macumazahn, suttogta aztán alig hallhatón, bizzál bennem. Bizzál bennem és térdelj le előttem a földre és ha az assagaival megérintlek, bukjál a földre, mintha meghaltál volna, ha pedig a hangomat hallod újra, ébredj életre.

Nem lévén választásom, igenlőleg intettem, ámbár fogalmam se volt róla, mit akarhat velem.

- Nagy fehér szellem, diadal szelleme, szólalt meg Indaba-zimbi hangosan, felém fordulva. Hallgass meg és bocsáss meg! Ezek a gyermekek vakok és örültek és téged halandónak hisznek, mert megöltél egy halandót, ki ellentállni merészelt hatalmadnak. Kegyeskedjél előttem térdre borulni és engedd meg, hogy szivedbe mártsam a törömet és kelj fel aztán sértetlenül.

Letérdeltem, ámbár attól tartottam, hogy ez Indaba-zimbi egy furfangja, ki végleg meg akar szabadulni tőlem. Hanem az átélt borzalmak annyira megviseltek, hogy nem bántam: akármi történik is velem.

Miután egy pár perczig térdeltem, Indaba-zimbi újra megszólalt:

- Umtetva népe, Chaka gyermekei, vonuljatok félre, mert a levegő tele van most szellemekkel és valami bántódástok lehetne.

A zuluk remegve vonultak félre és Indaba-zimbi folytatta:

- Nézzétek most ezt a férfit, a ki itt előttem térdel és figyeljete Indaba-zimbi, az esőcsináló, a varázsló szavaira, kinek hirneve előttem se ismeretlen. Ugy-e, a ki előttem térdel, fiatal férfinak látszik! Nos, én azt mondom nektek, hogy ez nem ember. Ez a fehér szellem, a ki diadalra viszi a fehéreket és a ki adta nekik a mennydörgő assagaiokat. Miért vertek vissza a fehérek zulukat a vér folyó mellett? Mert ő volt velük. Miért mészárolták le az Unaconák Mosilikatre népeit ezrével? Mert ő volt ott. És azt is mondom nektek, hogy, ha én az én varázslatommal ki nem csaltam volna őt most a fehérek táborából, most szerte volnátok szórva, mint porfelleg a viharban, le volnátok tarolva, mint a prairie száraz füve, midőn a tűz üt beléje. De mert én szeretlek benneteket, mert a ti vezéretek Susura az én testvérem, azért jöttem el hozzátok és óva intettelek. De nem, ti nem értétek be a győzelemmel, midőn a fehér szellem jutalmul egy fehér gyermeket kívánt, hogy azt önmagának feláldozhassa és hamvából készítse csodatevő szereit.

Itt majdnem félbeszakítottam őt, de meggondoltam és hallgattam.

- Ti azt mondtátok rá: »Nem adjuk. Hanem harcoljon érte legnagyobb hősünkkel.« És ő kegyeskedett Bombyanet leszurni, és most ti azt mondjátok: »Öld meg, ő nem szellem.« Nos tehát szemetek láttára meg fogom ölni és ő újra fel fog ébredni. De ezzel nagy vészt hoztatok magatokra. Mert ha hittetek volna benne és nem sértettétek volna meg a szellemet, ő veletek maradt volna és ti örökre legyőzhetetlenek volnátok. De most életre fog ébredni és el fog benneteket hagyni és jaj nektek, ha őt tartóztatni merésznétek.

- Most nézzétek meg eme assagai hegyét. Ezzel felemelte Bombyane hatalmas fegyverét, úgy hogy mindenki láthatta. Minden szem a napfényben csillogó törre irányult, melyet Indaba-zimbi eleintén lassan, aztán mindig gyorsabban forgatott körbe a feje körül, érthetetlen szavakat mormogva.

Én növekvő aggálylyal néztem, mit művel, mert azzal az assagaival már elég közeli érintésbe jutottam volt ma és nem vágyódtam közelebbi ismeretség után.

- Nézzétek, nézzétek, nézzétek! ordította Indaba-zimbi és az assagaival keblemre csapott.

- Nézzétek, ordítottak a zuluk, nézzétek, Indaba-zimbi keresztül dőfte, az assagai hegye kijött a hátán!

- Bukjál a földre, suttogta, Macumazahn, vágódj le és tégy úgy, mintha meghalnál, frissen, frissen.

Én a lehető legügyesebben vettem magamat a földre, szétterpesztett karokkal és lábakkal és mozdulatlanul feküdtem.

- Nézzétek, suttogtak a zuluk, a fehér szellem meghalt. Lám, milyen piros az assagai az ő véréből.

- Vissza, vissza! kiáltotta Indaba-zimbi, hogy a szelleme ne bántson. Meghalt és most fel fog ébredni. Nézzétek, szólt, kihuzva a látszólag testembe döfött tört. Nézzétek, ugye vértől piros. Most figyeljete ide, - figyeljete. Lám, megfehéredik.

- Igen, igen, suttogták ijedten, megfehéredik.

- Megfehéredik, mert a vér visszatér oda, a honnan jött. És most hallgass meg, oh szent szellem. Te halott vagy és a lehellet elszállt a te ajkaidról. Hallgass meg oh, és ébredj fel! Ébredj, fehér szellem, és mutasd meg, hogy jelen vagy.

Én vigan siettem e felszólításnak eleget tenni.

- Ne oly gyorsan, suttogta Indaba-zimbi.

Igy hát először a jobb karomat mozgattam meg, aztán a bal lábamat.

- Ő él, Chaka szent nevére mondom, él! kiáltották a zuluk halálos rettegéssel.

Én pedig lassan és méltóságteljesen emelkedtem fel és dörzsöltem a szememet, mint a ki álomból ébredt, aztán körütekintettem, de a zuluk be se várták az én ébredésemet, hanem eszeveszett futásnak eredtek, úgy hogy rövid idő múlva magunkra maradtunk.

- Hogy vitted azt végre? kértem meglepetten.

- Ne kérdezze, Macumazahn. Önök fehérek nagyon okosak, de még se tudnak mindent; vannak a világon emberek, a kik más emberekkel el tudják hitetni, hogy látnak valamit, a mit nem látnak. Hanem most ne fecsegjünk, hanem induljunk, mert ők magukhoz térhetnek rémületükből és aztán ők kérdezhetnének oly dolgokat, a melyekre nem tudnék válaszolni.

V.

Megfogadtam a tanácsát és az alélt gyermekkel karjaimon lóra akartam szállni.

E perczben Tota magához tért.

- Jaj, szólalt meg, olyan rossz álmom volt, azt álmodtam, hogy a fekete emberek meg akartak ölni. Hol van apa?

- Apa hosszú utra kelt és azt mondta, hogy vigyelek magammal. Majd viszontlátod őt valamikor. Ugye nem bánod, hogy velem kell lenned?

- Nem, felelt Tota kissé habozva, aztán sirva fakadt. De csakhamar elapadtak a gyermek könnyei és vizet kért. Leszálltam hát a lóról és a patakhöz vezettem.

- Heer Allan, miért olyan piros a kezem? kérde a kicsike, Bombyane véres kezének nyomára mutatva.

- Piros festék az, babám, majd lemossuk rólad.

Mig én a gyermekről lemostam a rá száradt vért, Indaba-zimbi a táborból összeszedett némi élelmi szereket és egy kis pléhcsöbröt és gyufát.

Aztán lóra szálltunk és neki indultunk a mérhetetlen síkságnak, mig a kocsik teljesen eltűntek a szemünk előtt. Midőn jó messze voltunk már, azt kérdeztem Indaba-zimbitől, vajjon ne kövessük-e nyájaink nyomát, melyet egy csapat kaffer szolga kíséretében az előtte való éjjel elküldöttünk.

Ő tagadólag rázta a fejét.

- Az Umtetvák a nyáj nyomában vannak, és úgy hiszem, elég volt az egyszeri találkozásból.

- Teljesen elég, feleltem lelkesedetten, sohse kívánok több zulut látni életemben. De merre forduljunk?

- Menjünk egyenesen előre, mig beesteledik, aztán majd meggondoljuk a dolgot.

Kényelmesen ügetve haladtunk hát tova, mig bealkonyodott és mi a folyam partján tértünk éjszakai pihenőre. Miután egy kis vízbe mártott kétszersülttel csillapítottam Tota éhségét, lefektettük őt és tüzet raktunk, hogy magunk is kipihenhessük a nap izgalmaival.

Ekközben Indaba-zimbi elmondta nekem vélt árulása történetét. Ő ugyanis fiatal korában az Umtetvák között élt, hol nagyhatalmu jós és varázsló hírében állt. De midőn Chaka parancsot adott ki, hogy a jósek ölessenek meg mind, Indaba-zimbi megmenekült és a délvidékre költözködött. A veszély pillanatában értésére esett, hogy támadóink az Umtetva-törzsből valók és Chaka kegyetlensége elől menekültek. Ama merész ötletre jutott hát, hogy egyenest a vezérükhöz fordul és Susurát testvérének szólítva, elhiteti velük, hogy én vagyok a fehér szellem, a mely diadalra viszi a fehéreket, és hogy ő kész engem kicsalni a fehérek táborából és nekik átszolgálatni.

A többi már csak fél füllel hallgattam, mert a sok borzalomtól kimerülten elaludtam és csak akkor ébredtem fel, mikor már a hajnal bibor és arany csikokat festett az égre és Tota csók-jával ébresztett fel, apuskának szólítva.

Rövid reggelizés után rendbe szedtük a ruháinkat és felnyergeltük a lovainkat.

- Nos, Indaba-zimbi, merre menjünk?

- Egyenest éjszaknak. Négy nap múlva egy fehér ember králjába fogunk érni; aki nem boer, hanem született angol és gyönyörű telepe van.

- Ugyan ne beszélj! Ki hallotta már, hogy egy angol a vadon közepébe építsen magának házat. Jobb volna, ha Port-Natal felé vennők utunkat.

- A mint tetszik, de innen Port-Natalba három havi ut, ha ugyan kibírjuk, és a gyermek meg fog halni az uton. Mondja, Macumazahn, igaz volt, amit eddig mondtam, vagy nem. Hát most azt mondom, hogy tartson északnak, mert ott nagy örömet fog lelteni és nagy bánatot. De a bánat miatt nem szabad elszalasztanunk a boldogságot. Tegyen úgy, a hogy tetszik.

- Jól van, Indaba-zimbi, legyen úgy, a hogy mondod.

Napestig vágattunk hát előre, míg végre este felé egy kis folyamhoz értünk és én fegyveremet vállamra vetve, átgázoltam a sekély vizen és utat törtem magamnak a bokorsűrűsége, hogy valami ehető vad után lássak, mert egész nap nem bukkantunk vadra és én meguntam már a szárított bivalyhúst.

Nagy örömmre utamba vetődött egy kis antilop-őzike, amelyet nyomban le is lőttem és diadallal vittem Indaba-zimbinek, hogy husából vacsorát készítsünk.

Sötét lévén az éj, azt javasoltam, hogy kössük a lovakat valami közeli fához, hogy szükség esetén rájuk akadjunk.

Alig aludtunk el, midőn valami különös fájdalmas hang ütötte meg a fülünket, egy ló panaszos nyertése, és a következő perczben az egyik lovunk vágatott felénk, kidülledő szemekkel, tágra nyitott orrlyukakkal, míg kötőfékje zászlóként lobogott mögötte.

A hátán pedig kuporgott egy sötét, tüzes szemű alak és az alak rémitő ordítása szertehangzott az éjbe. Egy him oroszán volt.

A szegény pára egy szökéssel átugrott a tűzön, de szerencsésen el nem gázolt és aztán eltűnt az éjben.

Az éjjel nem igen volt kedvünk tovább aludni, hanem hajnalhasadtával a másik lovunk után néztünk, de nem leltük sehol; az oroszánok láttára megrémülve, valószínűleg széttépte az is a szíjat és elvágatott.

Egyedül voltunk hát a sivatagban, egy gyenge gyermekkel, mely alig tudott a lábain járni. Majdnem sirva fakadtam, de resteltem gyengeségemet Indaba-zimbi előtt. Elhatároztuk hát, hogy csupán a legszükségesebbet visszük magunkkal és gyalog indulunk el, felváltva karjainkon hordozva a kis lányt.

Lassan jutottunk fel a közeli dombra, de onnan kétségbe ejtő látvány tárult elénk, egy nagy homokos sivatag, melyen itt-ott elszórt sziklatömbök feketéltek. A messze láthatáron biboros dombsorok piroslottak, melyeknek közepén egy hatalmas sziklabércz emelkedett magányosan az égbe.

- Indaba-zimbi, szóltam csüggedten, ezt hat nap alatt sem tudjuk bejárni.

- Amint akarja, amott ama sziklabérczen lakik a fehér ember. Menjen amerre akar, de ha nem követi a tanácsomat, tönkre megyünk.

Egy pillanatig gondolkodtam. A mi helyzetünk majdnem reménytelen volt. Élelmiszerek és lovak híján a halál több volt mint biztos, így tehát egyre ment, akár a homoksivatagon megyünk tönkre, akár a domboldal lombos fái alatt, csupán egy csoda menthetett meg.

- Menjünk hát, szóltam elszántan, minden ut örök pihenőre vezet.

Négy napig bolyongtunk étlen-szomjan a sivatagban, mert a tömlőinkben megmaradt, csekély mennyiségű vizet a gyermek számára tettem el. Napestig hordozgattuk felváltva a szegény gyermeket, és éjjel rágcsáltuk a füvet és lenyaltuk róla a harmatot, hogy szomjunkt

enyhítsük. Sehol egy forrás, egy élvezhető vad. Harmadnap majd megőrültünk a szomjuságtól és a kis Tota már ájuldozott. Indaba-zimbi kitöltötte az utolsó pohárka vizet, azzal nedvesítettük meg égő ajkainkat és megfeketedett nyelvünket, a többit odaadtuk a kicsinek, a ki némileg felüdült és elaludt.

Hajnalhasadtával láttuk, mint mosolyognak felénk a zöld dombsorok. - Ott vizre fogunk bukkanni, szóltam, menjünk.

Indaba-zimbi a hátára vette Totát és újra utnak kerekedtünk. Egy jó órát gyalogoltunk, midőn végre száz lábnyi távolságban egy nagy baobab fát pillantottunk meg.

Fele uton Indaba-zimbi lerogyott. Egyikünknek sem volt már annyi ereje, hogy a gyermeket tovább vigyük. Kezénél fogva vonszoltuk hát tovább ötven méterre - ötven mértföldnek tetszett.

Végre a fához értünk, a sikság égő hősége után sűrű lombozatának árnyéka mint hűs barlang enyhítő levegője csapott meg. Annyira emlékszem csupán, hogy átvillant a fejemen az a gondolat:

- Itt jó lesz meghalni. - Aztán eszméletlenül rogytam össze.

Midőn magamhoz tértem, úgy éreztem, mintha üdítő eső csapdosná az arczomat. Lassan, nagynehezen nyitottam ki a szememet, de csakhamar be is hunytam. Most bizonyos voltam benne, hogy lázálmaim vannak, mert hogy láthattam volna különben magam előtt egy bájos, fehér arczu lányt, ki részvétteljesen locsolgatja az arczomat hideg vízzel.

És a lázálom folytatódott.

- Hendrika, szólalt meg angolul egy édes hang, a legédesebb, mit valaha hallottam életemben, oly lágyan susogva, mint midőn nyári éjszakákon az esti szél suttog a falombok között. Hendrika, attól félek, hogy meghal, a nyergemben van egy kis palaczk brandy, add ide nekem.

- Ah, hagyja meghalni, Miss Stella, felelt egy durva hang. Balszerencsét fog önnek hozni ez az ember, hagyja őt meghalni.

Ujra kinyitottam a szememet és újra láttam álmaim csodaszép megjelenését, egy magas, karcsu ifju nőt, ki haragtól szikrázó szemekkel parancsolt valamit az előtte álló kis fehérbőrű, görbelábu, szélesvállu asszonynak, ki hátragörbült homlokával elálló füleivel és előrenyuló állával inkább valami csinos majomra, mint emberi lényre emlékeztetett.

- Hogy mersz velem ellenkezni? Elfelejtetted, mit mondtam neked?

- Oh, Miss Stella, mormogta az asszony, ki szinte összezsugorodni és remegni látszott urnője rázúduló haragja alatt. Ne haragudjék rám, azt nem tudom elviselni. Csak azért mondom, mert igaz. Hozom már a brandyt.

- Nem brandyt, hörögtem oly érthetően, a mennyire dagadt nyelvem megengedte, vizet.

- Ah, ő él! kiáltott fel a szép lány és angolul beszél. Itt van víz, hisz ön a forrás szélén aludt el.

Nagynehezen feltápászkodtam, ajkaimhoz emeltem a palaczkot és ittam belőle. Oh, az az üdítő ital, új élet gyült fel ereimben.

- A gyermek, suttogtam, a gyermek. Meghalt?

- Még nem tudom, most akadtunk csak önökre és legelőször is önt iparkodtunk életrehozni.

Megfordultam és odacsusztam, ahol Tota feküdt eszméletlenül Indaba-zimbi oldalánál és a fiatal nő annak az arczát is kezdte locsolgatni, míg Hendrika Indaba-zimbivel foglalkozott. Nehány percczel később Tota legnagyobb örömömre kinyitotta a szemét, és elpityeredett, de

a szegény kicsikének ajkai és nyelve annyira meg voltak dagadva, hogy még sirni sem tudott. Az öreg Indaba-zimbi is feleszmélt és maga köré tekintve, rögtön tisztában volt a helyzettel.

- Nos, mit jósoltam, Macumazahn, szólt, a vizes palaczk után nyulva, a melyből egy nagyot huzott.

- Hendrika - szólt a fiatal nő - nézd meg, vajjon van-e amott a fán érett gyümölcs?

Hendrika szót fogadott és csakhamar visszatért, jelentve, hogy van biz ott érett gyümölcs, de a legmagasabb ágon.

- Hozd le.

Könnyű azt parancsolni, gondoltam magamban, de nehéz megtenni. Hanem tévedtem, mert a következő perczben az asszony egy hatalmasat ugrott, körülbelül három lábnyi magasságra, megragadta az ágak egyikét, és egy szökéssel, melyért bármely akrobata is megirigyelte volna, fönn termett.

Aztán felállt a hajlongó ágra és kezével a feje fölött himbálódzó legközelebbi ág után kapkodva, egy második szökéssel fönn termett azon is.

Oly merő bámulattal szegeztem rá szememet, hogy a fiatal nő észrevette meglepetésemet és mosolyogva szólt:

- Hendrika megszokta ezt, ne féljen, nem fog leesni.

Ezalatt Hendrika hihetetlen ügyességgel szökött ágról-ágra, mint valami mókus, míg végre fölért a fa tetejére és egy vékony ágon futott végig, hogy az érett gyümölcs közelébe jusson.

És most egy recsegés, egy ropogás, az ág letört alatta és én behunytam a szememet, hogy ne lássam őt lezuhanni a földre.

- Ne féljen, biztatott megmentőm. Nézze, sértetlenül ért le a földre.

És csakugyan Hendrika esés közben megkapaszkodott egy erős ágban és onnan ereszkedett alá, nagyokat ugorva, míg Indaba-zimbi növekvő érdeklődéssel nézte azt az ingyen akrobatamutatványt, de nem árult el különös meglepetést.

- Baboonnő, szólt nyugodtan hozzám fordulva és közönyösen nyult a leves gyümölcs után, melylyel őt a fiatal nő megkinálta. Más körülmények közt nem izlett volna ez a kissé fanyar gyümölcs, de három napi éhezés után az ember nem nagyon válogatós.

Kissé felüdülve, körül néztem és két paripát láttam közelünkben legelni, melyeknek egyike durva hölgynyерget viselt. A paripáktól néhány lépésnyire két nagy vadász kutya lebzsel, őrt állva egy lelőtt hatalmas antilope mellett.

Hendrika urnője parancsára az antilop lenyuzásához fogott, míg urnője maga száraz ágakból tüzet rakott, mely felett egy ügyesen készített nyáron jó adag friss hust sütött számukra. Aztán megmosta a szegény kis Totát és ölében altatta el.

Bármennyire óhajtottam is Tota példáját követni, az én kíváncsiságom még nagyobb volt, mint a kimerültségem.

- Szabad kérdezni, hogy hívják a megmentőt? szólaltam meg habozva.

- Nevem Stella.

- Stella? És?

- És semmi más! Így hívják és ezt a nevet nem nehéz megtartani. Apám neve Tamás és mi ott élünk. Ezzel délnek mutatott.

Meglepetten néztem rá.

- Régóta laknak önök itten?

- Hét éves korom óta. Angliából jöttünk ide, Oxfordshire egy kis helységéből, melyet a mappán meg tudok önnek mutatni. Szülőhelyem Garsingham.

- Azt hiszem újra, hogy álmodom. Ez nagyon nagyon furcsa, Miss Stella, oly furcsa, hogy majdnem lehetetlennek látszik, de én is évek előtt Garsinghamból költöztem ide.

A fiatal nő felrezzent.

- Ön angol? Ah, hogy vágyódtam mindig egy angol születésű ember után. Mióta itt lakunk, egyetlen egy angol embert láttam csupán és az nem volt ám gentleman, rajta kívül egy általán nem érintkeztem fehérekkel. Csupa néger és baboon népek között lakunk, az angolokat csupán könyvekből ismerem, rengeteg sok könyvből, regényekből és versekből. De mondja meg, kérem, hogy hívják önt. Mert ez a fekete Macumazahnnak hívta önt, hanem európai neve is kell, hogy legyen.

- Nevem Allan Quatermain.

A fiatal nő elsápadt e név hallatára, bibor ajkai megnyilottak és nagy sötét szeme meglepetten bámult rám.

- Bámulatos, szólt végre, én ezt a nevet gyakran hallottam. Apám mesélte, hogy egy Allan Quatermain nevű kis fiu egyszer megmentette az életemet, midőn tűzhalál fenyegetett és ő kezeivel oltotta el a lángot. Lássá - ezzel a hófehér nyakán pirosuló kis égés foltra mutatott, - ime itt a nyoma.

- Emlékszem, ön karácsony angyalának volt öltözve. Az a kis fiu én voltam.

Aztán mindketten elhallgattunk és szótlán bámultunk egymásra.

- Ez Isten műve, törte meg Stella végre a csendet, ön megmentette az életemet, midőn gyöngye gyermek voltam és én most az önét mentettem meg. Az ön lánya ez a gyermek?

- Nem, e gyermekhez egy történet fűződik.

- A melyet otthon el fog mondani, mert ideje, hogy hazafelé induljunk. Az ut amugy is három óra hosszáig eltart. Hendrika, vezesd ide a lovakat.

VI.

Hendrika némán engedelmeskedett.

- Szálljon föl az én lovamra, és az ön fekete kísérője hadd szálljon föl a másikra, én meg gyalog megyek majd. Hendrika pedig, viszi a gyereket. Oh, legyen nyugodt, ő nagyon erős, engem is elbírna. Ugy-e?

Hendrika valami rőfögésszerű hangot hallatott, a mi valószínűleg helybenhagyást jelentett. Sajnálom, hogy nem tudok beszédjének jellemzésére udvariasabb kifejezést találni, de tényleg úgy rőfögött néha, mint egy vadkan. Eleinte szabadkoztam és erősítettem, hogy én is tudok gyalogolni, a mi ugyan nagy füllentés volt, mert lábaim alig birtak, de Stella rám se hederített, úgy hogy végre föltápszkodtunk a lovakra.

- Vigyázzon, uram, hogy az a baboonnő meg ne szökjék a kicsikével a sziklarengetegbe, figyelmeztetett Indaba-zimbi. De Hendrika legnagyobb szerencsétlenségére értett kafferul és dühtől sápadtan, vonagló ajkakkal letette Totát a földre és majomként ugrott Indaba-zimbinek.

De az öreg, daczára az ő kimerültségének, ügyesebb volt nálánál és a lóról lepattant, úgy, hogy Hendrika a megüresedett ülésbe került.

- Nem jössz le, te vadállat, förmedt rá Stella haragosan.

A különös nő menten leugrott a lóról és urnője lábaihoz borulva, könyekre fakadt.

- Bocsásson meg Miss Stella, mormogta rettenetes angolsággal, de az az ember baboonnőnek csufolt.

- Mondja meg a szolgájának, Allan ur, hogy ezt a kifejezést sohase használja többé Hendrikával szemben, különben, tette hozzá suttogva, nem állok jól érte, hogy meg nem öli.

Én e szavakat Indaba-zimbinek tolmácsoltam, ki bocsánatot kért Hendrikától, a mire a béke látszólag helyre állt, de e perctől fogva gyűlölték egymást.

Végre utnak indultunk és körülbelül két mértföldnyi lovaglás után dus legelőkre értünk, melyeken át hatalmas folyam kigyózkodott. E folyamnak egy sekélyebb végén át kellett gázolnunk, Hendrika Totával karjain átszelte a hullámokat, Stella karcsu őzikeként szökött körülkőre, oly kecses mozdulatokkal, hogy alig tudtam betelni nézésével.

Midőn ujra a szárazra értünk, Stella megszólalt és arra kért, mondjam el neki találkozásunk kalandos történetét. Viszont aztán ő is elbeszélte mint indult ma reggel sétalovaglásra és mint akadt utjukba az a ritka szép vad, melyet folyamon és szárazon át követtek, míg a kutyák végre utolérték, és ő a hosszú vágtatástól kimerülve, pihenőre akart térni a forrás mellett, a sűrű fa árnyában, a hol aztán ránk akadt.

- Nem csodás véletlen ez?

- Nagyon csodás és most mondja meg, ki az a Hendrika?

Stella körül nézett, vajjon a furcsa némben nem hallhatja-e szavait.

- Különös történet az, uram. Tudnia kell ugyanis, hogy ez a vidék tele van baboon népekkel és tíz éves gyerek koromban sokszor jártam be egyedül a völgyet és megfigyeltem az ő életmódjukat. Különösen érdekelt egy közvetlen közelünkben lakó baboon család, mert náluk láttam egy furcsa teremtet, mely fehér arcbőrrel bírt és lány-gyerekek látszott és a melyet nagy hidegek idején valami szőrmefélébe burkoltak. Az öreg baboon különösen látszott őt kedvelni, mert sokszor láttam mint ölelgeti. Egy egész nyáron át figyeltem meg őket, míg végre győzött a kíváncsiság és föltettem magamban, hogy elviszem azt a kis fehér baboont. Arra kértem hát föl egy Hendrik nevű hottentott szolgánkat, hogy az öreg baboonok távollétében kerítse kézre a gyermeket, a miről Hendrik eleintén hallani se akart, mert azt mondá, hogy a baboonok megölnek bennünket érte.

- De egy nagy pengéjű késsel sikerült őt annyira megvesztegetnem és egy nagy zsákkal felfegyverkezve, meglestük az öreg baboonok hazulról való távozását és Hendrik kigyósimasággal oda csuszva a gyerekekhez és bele bujtatta a kis fehér baboont a zsákba és aztán gyors futásnak eredtünk mindketten, míg apám egy kőkunyhóházhoz értünk, melybe azokat a bennszülötteket szokta bezárni, kik valami gonosz csinyt követtek el.

- Itt kioldoztuk a zsákot, és a következő percben a kicsike egy ugrással kiszabadult és örülként kezdett ugrándozni, fölszökött az ablakrácsokhoz és azokba kapaszkodva, véresre ütögte a fejét a falba. Aztán levetette magát a földre és vadul hemperegve jobbra-balra, könyekre fakadt.

- A nagy zajra bejött az apám és töredelmes vallomásom után rám parancsolt, hogy bocsássam szabadon a baboon-gyereket De midőn közelebről vizsgálta meg, majd hanyatt esett megsebesítésében.

- Micsoda? kiáltott fel, hisz ez nem baboon gyermek, hanem fehér származású lányka, kit a baboonok valahol elloptak. Ezt itt kell tartani.

- Így is történt. Hendrika nálunk maradt és három éjjel három nap se nem evett, se nem ivott, csak ordított, úgy hogy azt hittük, éhen fog halni. Harmadnap odamentem a kunyhóhoz és az ablakon át oda nyújtottam neki egy kis tejet meg gyümölcsöt. Eleintén habozott, aztán nyögve kuszott fel és miután megitta a tejet, megette a gyümölcsöt is. E perctől fogva evett, de csak ha én etettem.

- A baboonok folyton köröttünk ólálkodtak, hogy rajtunk bosszút álljanak és midőn az öreg Hendrik egy nap a mezőkre ment gyógyfüveket szedni, többé vissza sem jött. Kutattuk hollétét és szolgálk egy nagy szikla tövében ráakadtak szétroncsolt hullájára. Hendrika pedig napról-napra jobban ragaszkodott hozzám és idővel sikerült őt beszédre is oktatnom. Azóta nem mozdul el mellőlem, egész nap velem van és éjjel szobám küszöbén hál. Sőt az életemet is megmentette egyszer. De borzasztó féltékeny is rám. Nézze, milyen szemeket mereszt önre, mert önnel beszélgetek. De im itt a lakházunk. Ugy-e szép?

A hegység egy hatalmas völgykatlanába értünk. Jobbról és balról hatalmas égbenyuló sziklák övezték, melyekből minden oldalról zugó vizesések zuhantak alá oromról-oromra. A buja növényzetű völgyben kaffer kralok sorakoztak és egy kitűnő karban tartott kocsit vezetett fel terrasról-teraszra a legfelső körülbelül tíz holdnyi fensikig, melyen virágba borult narancsfák közepett fehérlett egy a zulukunyhók alakjára, fényes márványból épült lakóház, melynek iv alaku boltozatai az építészet szabályainak bámulatos szem előtt tartásával voltak felépítve. E középső épülettől két fedett márványfolyosó vezetett két hasonló oldalépülethez, és az egészet egy négy láb magasságu fal köritette.

- Ki látott már fehér kőből épült krált! szólt Indaba-zimbi meglepetten.

- Az édes atya emeltette az épületet? kérdém bámulva.

- Dehogya, hová gondol? Így találtuk; az apám azt mondja, hogy ezek régi időkben maradtak meg, mert a mostani benszült nemzedék nem tud ilyent építeni. Közelünkben vannak a márványbányák is, a honnan e ház anyaga kerülhetett és mögötte van egy régi ezüst bánya bányája is. A világ nagyon régen áll már és sok nemzet lakott már rajta, a mely feledésbe ment.

Leszálltunk a lovakról és Stella Hendrikának utasítást adva, hogy adjon a gyerekeknek egy kis tejet és fektesse le az ő ágyába, egy keskeny kapuféle nyíláson át bevezetett a márványfallal körített udvaralaku térre, mely gyönyörű kertté volt átalakítva, hol mindenféle európai növény díszlett sok előttem ismeretlen délvi növényekkel együtt. A középső márvány-épülethez gyönyörű vöröses fából készült, kissé durva faragványu, de modern ajtó vezetett, és az épület belseje nagy tág csarnoknak bizonyult, melynek falai fényes márványból állottak, míg a szintén márványból készült padlót állatbőrök fedték. Hatalmas könyves állványok emelkedtek a mennyezetig és a terem közepén egy nagyszékekkel körülvett asztal állott. Az egyik ablakmélyedésben kényelmes nyugágyon egy ősz férfi feküdt, valami bőrkötésű könyv olvasásába merülve.

- Te vagy Stella, szólt, hol voltál édesem? Már azt hittem, hogy eltévedtél.

- Nem, édes apám, de találtam valakit.

Erre én néhány lépést tettem előre és az öreg ur felemelkedve nyugágyáról, udvariasan hajtotta meg magát. Hosszu, galambősz szakállal körített arcza sok testi és lelki szenvedés nyomát viselte és mélyen beesett szeme jóságos tekintetet vetett rám.

- Legyen üdvöz, uram. Rég nem láttunk már fehér arcot e vadonban és ön, ha nem csalódom, angol. Tizenegy év előtt járt ugyan erre egy angol, de az - sajnos - száműzött volt, ki a büntető igazság elől menekült.

Egy perczig szótlánul álltam vele szembe, egyszerre eszembe villant a neve.

Elfogadtam a felém nyújtott kezét.

- Hogy van, Mr Carson?

Az agg visszahökkent, mintha törsturás érte volna.

- Ki árulta el önnek a nevemet? Holt név az! Stella, te tetted ezt? Megtiltottam neked, hogy e nevet kimondjad.

- Én nem mondtam meg, apám.

- Uram, szólaltam meg újra, emlékszik ön arra a napra, a midőn ön sok-sok év előtt egy oxfordshirei pap dolgozó szobájába belépett és kijelentette, hogy örökre elhagyja Angliát.

- Emlékszem, felelt az.

- És emlékszik ön arra a kis fiura, ki a kandalló mellett kuczorogva irdogált.

- Emlékszem!

- Az a fiu én vagyok, nevem Allan Quatermain. Három testvérem, kik akkor betegségben feküdtek, meghaltak, az anyám is meghalt, és apám sincs többé az élők között. Anyám halála után ő is kivándorolt és itt halt meg Afrikában. Halála után vándorutra keltem és már három nap óta járjuk étlen-szomjan a sivatagot, míg végre aléltan rogytunk össze és tönkre mentünk volna; ha Miss - -

- Nevezze Stellának, szakított félbe az öreg, nem akarom hallani azt a másik nevet. Megesküdtem rá.

- Ha Miss Stella ránk nem akad és meg nem ment egy csodás véletlen folytán.

- Ne mondja ezt véletlennek, több ez, Isten ujját látom benne. Legyen üdvöz, Allan, régi barátom gyermeke. Minden, a mivel birunk, rendelkezésére áll mindaddig, a míg igénybe óhajtja venni. De ön bizonyára éhes. Stella, itt az ebéd ideje, ráérünk beszélgetni holnap is.

Bő vacsora után lefeküdtünk és midőn más nap reggel kis márvány hálósobám kényelmes ágyában fölébredtem, úgy éreztem magamat, mintha újjá születtem volna. Egy kaffer szolga kopogtatott be nemsokára tiszta fehérneművel és egy egész öltőnnyel karján és oh kéj! egy fából készült nagy fürdőkádat helyezett el az ágyam elé, melynek párolgó langy vize különböző mezei füvektől illatozott.

Midőn a fedett folyosón végig haladva, a középső csarnokba értem, hol a reggeli fel volt hordva, szembe láttam magamat Stellával, ki bő redőkben aláomló, bőrvvel összefoglalt világoskék ruhájában és a keblén illatozó narancsvirág csokorral még szebbnek tűnt föl, mint tegnap este.

Mosolyogva köszöntött, és elém vezette Totát, kire alig ismertem rá új ruhácskájában, melyet Stella ügyesen gyorsan összeöltögetett számára, gondosan kifésült hajával, mely most csak úgy ragyogott a tisztaságtól.

- Ma egyedül kell reggeliznünk, tegnapi megérkezése annyira felizgatta édes apámat, hogy még nem kelt fel. Oh, ön nem is sejtí, minő hálát adok az uristennek, hogy önt ide küldte nekünk. Ugy aggódtam az apámért, mert szegény napról-napra gyengül és néha úgy tűnt fel

nekem, mintha ereje lassankint elhagyná. Mindent magamnak kell ellátnom és ő nem tesz egyebet, mint olvas és gondolkodik.

E perczben Hendrika lépett be egy kávéskannával bal kezében és egy tejes kancsóval a jobb-jában. Nem nagyon barátságos pillantást vetve rám, az asztalra helyezte a forró italt és eltűnt.

- Vigyázz Hendrika, kiömlik a kávé, szólt Stella. Ugy-e, ön csodálkozik, hogyan kerül hozzánk a kávé. Magunk termeljük. Az én eszem volt az. Oh fogok önnek sok mindenfélét mutatni; alig győzzük a sok munkát.

- De hogy jutnak önök a civilizált emberek e szükségleteihez? kértem, a könyvekre, edényekre és evőeszközökre mutatva.

- A könyvek nagy részét apám hozta magával, midőn ide költözködtünk. De minden hét évben leküldünk néhány kocsit Port-Natalba, melyek meg vannak rakva elefántcsonttal és más értékes termékkel és azok aztán visszajönnek hozzánk megrakodva azokkal a holmikkal, a mik számunkra jönnek Angliából. Futárok három hónap alatt teszik meg az utat innen Port-Natalba és vissza és kocsik egy év alatt teszik meg ugyanazt az utat. Az utolsó küldemény egynéhány hó előtt érkezett.

- Volt ön már Port-Natalban azokkal a kocsikkal?

- Gyermekkorom óta nem hagytam el e helyet és ön az első élő angol, kit ismerek. Ugy-e bár nagyon vadnak és neveletlennek tetszem önnek, pedig szegény apám maga tanított mindenre és tán tudok sok olyant, a mit ön se tud. Én például tudok francziául és németül. Igaz ugyan, hogy apám szándéka eleintén az volt, hogy amugy vadul nőjjen fel, de később még is megváltoztatta e szándékát.

- És nem vágyódik ön néha társaság után?

- Néha, ha a magány elkomorit, de lehet, hogy apámnak igaza van és hogy a társaság megijesztene. Annyi bizonyos azonban, hogy apám sohse akar visszatérni a világba, ámbár nem tudom, mi annak az oka és mért nem akarja, hogy a nevét emlegessék. Hanem hát mi nem vagyunk sorsunk intézői és úgy kell venni az életet, a milyen. Megreggelizett? Igen, nos akkor jöjjön vélem, megmutatom önnek az otthonunkat.

Utközben hozzánk csatlakozott Mr Carson is, ki bennünket elkisért körutunkba, a kerteken végig a főépület bal és jobb szárnyai felé, melyeknek márványkunyhói részint raktárul, részint istállóul szolgáltak.

A középső kimagasló márványépület kápolnává alakítottatott át, melyben Carson ur, bár nem volt felkent lelkész, úgy az esketéseket mint a kereszteléseket végezte, ha a benszülöttek hajlamos mutattak az egynejségre.

Miután megtekintettük a remek szőlőket és a dúsan termő gyümölcsöst, leszálltunk a legközelebbi lépcsőzetesen leszálló fensikra, hol valóságos mintagazdaságot teremtett meg Mr. Carson, ki lánya karjára támaszkodva, jogos büszkeséggel tekintett körül.

- Lám, mindezt én teremtettem Allan Quatermain. Midőn a civilizált világtól bucsut véve, a véletlen ide sodort, itt elhagyatott vadonra leltem, a melynek közepén csupán e márványkunyhók fehérlettek. Én elfoglaltam azokat, narancsfákkal ültettem be a gyümölcsöst és kertet varázsoltam a vadont, hozzám csatlakozott hat benszülött segítségével. Idővel mások is hozzánk csatlakoztak és most ezer lelket számlál az én kis telepem és én itt békességben és nyugalomban élek, nem kívánok egyebet. Hanem most elfáradtam és hazafelé indulok. Ha ön a márványbányát és a volt ezüstmányák torkolatát akarja látni, Stella elkísérheti önt.

Azzal elbucsuzott tőlünk, mi pedig, Hendrika és Indaba-zimbi kíséretében, a márványbányának tartottunk, melyhez egy hosszú, keskeny folyosó vezetett. De alig tettük oda be a lábunkat, midőn minden oldalról fülsüketítő ugatás és rőfögés hangzott fel, és egy perc múlva az egész tér tele volt baboonokkal, kik a sziklákról szökelltek felénk.

Stella ijedten és sápadtan fogódzkodott belém és halkán a fülembe súgta:

- Nem vagyok ideges, de mióta ezek a vadak szegény Hendrikot meg ölték, azóta nem tudom őket látni, nevéssen ki érte.

A baboonok ezalatt mind közelebb értek és egészen körülfogtak, úgy hogy Tota rémületében elpityeredett, csupán Hendrika nézte őket egy darabig nyugodt mosolylyal, aztán egyet sikoltott, mire a baboonok mint parancsszóra elhallgattak.

Hendrika pedig beszédet intézett hozzájuk, az az olyan lármát csapott, a minő a baboonoknál a beszédet pótolja.

Nyafogás, miákolás, nyekegés, sikitás, rőfögés, bömbölés, sipogás tört fel egymásután ajkáról, de a baboonok, úgy látszik, megértették, és néhány perc múlva szétrebbentek.

Midőn a heves jelenet után hazaértünk, Indaba-zimbi megrántotta a kabátom ujját és a fülembe sugta.

- Macumazahn, Baboonasszony gonosz asszony. Vigyázzon Macumazahn. Ő szereti a »Csillagot« - így hívták Stellát a bensülöttek - féltékeny. Macumazahn vigyázzon, különben le fog hullani a Csillag.

VII.

Ha visszagondolok ama időkre, oly édes azoknak az emléke, mint nyiló virágok bódító illata, oly lágyság, mint nyári esték biboros alkonya. Első perctől fogva szerettük egymást, bár soha nem beszélünk szerelemről. De én reggeltől estig a sarkában voltam, midőn ő napról-napra gyengélkedőbb apja helyett végezte a gazdasági teendőket, a melyeket idővel én vettem át, míg ő kísért el mindenfelé. Vacsora után együtt bolyongtunk a kert utain vagy hallgattuk az öreg ur egy érdekes felolvasását, kit néha Stella váltott fel, dallamos hangján szavalva el egy-egy angol költeményt.

Napról-napra jobban szerettem meg őt. Vajjon a magány adta meg lelkének azt a sajátságos bájt és szendéséget? Vagy a természettel való hosszas közvetlen érintkezés ruházta fel őt azzal a különös vonzó kellemmel, mely a nyiló virágban és a rügyező fákban megnyilatkozik? Vajjon az otthona szikláiról lezuhanó vizeséstől leste el hangja azt a dallamos rezgést? Vajjon a délőrai alkonyat álmodozó édessége borult-e árnyként arczára és a csillagok szelid fénye ragyogott-e mély tüzü szemében?

Végre megérkezett egy nap, élttem legszebb napja, midőn bevallottuk egymásnak szerelmünket.

Egy szép nyári estén, míg Carson ur nyugágyán elszendergett, együtt mentünk ki a kertbe.

Csendes, langy nyári éj volt, és mi szótlanságig haladtunk végig a narancsfákkal szegélyezett uton le a sziklaszegélyig. A tengerről felénk áramló szellő meg-megrezegtette a narancsfák ágait, szirom záporát fejünkre hinté és bódító illatokat hozta felénk.

Csupán a vizesés időnkint elhaló és fel-felcsapó mormolása törte meg a csendet és a kelő hold ezüst özönével árasztott el eget és földet. És Stella, dallamos halk hangján elbeszélte nekem eddigi életét és hogy gyökerezett meg szívében a vadon iránti szeretet és minőnek képzelet a nagy, zajos világot. Sajátságos álma mind valóság, inkább fata morgana, mint tényleges való.

A nagy városok sürgés-forgása, az egymást lökdöső és egymást agyon gázoló embertömegek, kik egymást nem ismerve, lázasan hajhászszák a vagyont, az élvezetek utáni szenvedélyes vágyakozás, mindez új és hihetetlen volt előtte.

- Minek az, kérdé, mit keresnek? Miért törik magukat úgy, mikor amugy is olyan rövid az élet.

Igyekeztem neki megmagyarázni, hogy többnyire a szükség kényszeríti erre az embereket, de ő meg nem értett. Egy dusan termő rengeteg közepett nevelkedve, nem birta felfogni azt a tényt, hogy vannak milliók, kiknek napról-napra nincs betevő falatjuk.

- Oh sohse akarok abban a világban élni, folytatta rémülten. Halálra ijesztene engem az a zaj. Nem természetes az olyan életmód. Isten Ádámot és Évát egy nagy kert urává tette és azt akarta, hogy az ő teremtményei így éljenek és gyönyörködjenek mindenben, a mi szép. Én nem vágyódom más élet után.

- Pedig egyszer azt mondotta, hogy érezte a magány szomorúságát.

- Igen, felelt Stella ártatlanul, de mielőtt ön idejött. Most már nem vagyok magányos, most tökéletes az én boldogságom, oly tökéletes, mint ez a nyári éj.

E perczben a telihold korongja teljes pompájában bontakozott ki a felhők közül és a kék azurban uszva megezüstözte a völgy ködét, bevilágított a sziklák hasadékaiba és fényes menyasszonyi fátyollal borította a környéket, melynek titokzatos szövedékén át szépsége ingerlőn tündökölt.

Stella feltekintett az égre és aztán engem keresett a tekintete. Az éj egész bája ragyogott az ő arcán, az éj illata szállt föl hajából, az éj titokzatossága honolt sötét szemében. Egyikünk se szólt, de lassan-lassan közelebb huzódtunk, míg ajk ajkhoz forrt és mi örök frigyünket pecsételtük meg csókjainkkal.

Ő bontotta meg először a szent csöndet, édesen rezgő hangon, mint egy távoli hárfa mélabus dallama.

- Most tudom, mért érezzük magunkat elhagyatottaknak és hogy lehet segíteni a bajon. Most tudom, mi az, a mi felénk szól az ég szépségéből, a virágok illatából, a patak csobogásából. A szerelem az, mely mindenből megszólal, de mi nem értjük, míg a hangja szívünkhöz nem ér. Hanem aztán, ha megvan a talány megoldása, és szívünk kapuja feltárul, akkor látjuk előttünk az utat, mely a halál révén mennybe vezet, abba az örök fényességbe, melynek ragyogása előtt még földi szerelmünk is elhomályosul. És most jöjj, Allan, menjünk be, mielőtt a varázs eloszlik, hogy bármi érjen az életben, bú, válás vagy halál, e szent pillanat tökéletes emléke maradjon a mienk. Jöjj édes, menjünk be.

Félig álmodozva keltem fel ültömből Stella kezét fogva, de a mint tekintetem a mellettünk zöldelő narancs-bokor sűrűségére esett, valamit láttam a lombok mögött fehérteni. A szellő megmozgatta az ágakat és a holdsugár egy perczig rátüzött arra a fehér pontra.

Hendrika volt az, a baboonasszony, és szeméből a gyűlölet oly vad haragja villant felém, hogy a vér majd megfagyott ereimben.

Nem szóltam Stellának, hanem bekisértém őt szobája ajtajáig, a hol Hendrika már lesett bennünket az árnyékban.

- Hendrika, szóltam feléje, közeledve, mért leskelődött maga reánk ma este a kertben.

Hendrika haragosan vicsorgatta a fogait.

- Nem őriztem én őt hosszú éveken át, Macumazah? Ne őrizzem őt többé, mert egy fehér-bőrű eljött és el akarja rabolni? Mért csókolta meg őt a kertben Macumazah? Hogy meri őt megcsókolni, őt, aki egy Csillag?

- Megcsókoltam, mert szeretem és mert ő is szeret. Mi közöd hozzá?

- Mert szereti? pattant fel Hendrika. Hát tán én nem szeretem őt, én, a kit a baboonok kezéből kiszabadított. Én asszony vagyok, mint ő és maga, uram, férfi, és a kraal lakói azt mondják, hogy a férfiak jobban szeretik a nőket, mint asszony az asszonyt. De az hazugság, ámbár az igaz, hogy ha az asszony megszeret egy férfit, minden más szeretetről megfeledkezik. - Láttam. Én virágot szedek számára, gyönyörű virágot és felkuszok a sziklára, hová maga soha se merné tenni a lábát; és maga egy narancs virágot szakaszt le a kertben és mit tesz ő, a keblére tüzi a narancsvirágot és az én virágomat ott hagyja elhervadni. Én hívom őt, ő nem hallja, gondolkodik. Maga suttog és ő hallja és mosolyog. Azelőtt meg szokott néha csókolni, most azt a fehér kölyköt csókolgatja, mert maga hozta. Oh látom, látom, mindent látok, kezdettől fogva láttam, maga elrabolja őt tőlünk és azok, a kik szerették őt, mielőtt maga jött, el vannak feledve. De vigyázzon Macumazah, vigyázzon magára, mert meg találom magamat bosszulni. Maga engem megvet, a maga szolgája baboonasszonynak nevez. Igen, a baboonok közt nevelkedtem és ők sok mindenfélét tudnak, a mit maga nem tud, én pedig okosabb vagyok náluknál, mert a fehérbőrűek okosságát is eltanultam, óvakodjék hát tőlem Macumazah.

Ezzel eltűnt és én egy perczig mozdulatlanul álltam még és azon tűnődtem, vajjon miben töri a fejét ez az asszony, kiben a veszedelmes majmok ravaszsága emberi szenvedélyvel párosul.

És mégis volt ebben a szenvedélyes féltésben valami sajátyszerűen megható.

Rossz sejtelmeimet elhessegetve, beléptem az ebédlőbe, hol Carson ur nyugágyán feküdt, míg Stella mellette térdelt és arcát apja vállára hajtva, töredelmes vallomást tett.

- Jöjjön ide mellém, Allan Quatermain, szólalt meg az öreg komoran és szivem nagyot dobbant, mert attól féltem, hogy megvonja tőlünk apai áldását.

- Stella arról értesít, hogy önök eljegyezték egymást, hogy ő szereti önt és hogy ön viszonozza szerelmét.

- Szeretem őt forrón és igazán! kiáltottam fel szenvedélyesen, ha valaha nőt e világon szívből szerettek, úgy Stella az.

- Hálát adok érte Istennek! szólt az öreg. Hallgassatok meg, gyermekeim. Sok, sok év előtt nagy fájdalom és gyalázat ért, oly nagy, hogy néha azt hiszem, az eszem zavarodott meg beléje. E fájdalom hatása alatt elhatároztam magamat oly lépésre, a mit a legtöbb ember örütségnek tart, egyetlen gyermekemmel ide rejtőztem e vadonba, távol a civilizációtól és annak minden gázságaitól. Eleintén az volt a szándékom, hogy gyermekem nőjjön fel mint a természet vad gyermeke, minden tudás híján. De csakhamar beláttam e terv dőreségét. Nem volt rá jogom, hogy őt a köröttünk élő vad népek színvonalára degradáljam, mert ha a tudás fájának gyümölcse keserű is, de arra tanít, hogy a jót a rosztól megkülönböztethessük. Így hát tőlem telhetőleg mindaddig tanítottam, míg láttam, hogy ő nem áll alatta művelt testvéreinek. Stella felnőtt és akkor kezdtem belátni, hogy gyermekemen nagy bünt követtem el, midőn elszigeteltem őt a világtól e rengetegben, hol soha társra, férjre nem akadhat. De nem tudtam magamat arra határozni, hogy visszatérjek abba a világba, melyről örökre lemondtam. Ez év elején megbetegedtem és ámbár eleintén gyógyulást reméltem, nemsokára éreztem, hogy a halál árnya felettem borong már.

- Apám, ne mondd ezt! kiáltott fel Stella.

- Meg kell tudnod a valót, gyermekem, és most, új boldogságodban könnyebb lesz válásunk. Midőn arra a meggyőződésre jutottam, feltettem magamban, hogy utnak indulok Port Natalba, ámbar tudtam, hogy élve oda nem érek, mert az út fáradalmai megölnék. De mindenesetre jobb lett volna, mintha Stella itt maradna a vad népek között. Az nap, midőn az az elhatározás megfogamzott a lelkemben, Stella megmentette az ön életét és ön hozzánk került, épen ön, legjobb barátom fia, ki lányom életét egyszer megmentette volt. Én a gondviselés kezét láttam e véletlenben és hetek óta tudom már, mi megy végbe lelketekben, és imáimban arra kértem az Istent, hogy úgy legyen. Áldjon meg az Isten, gyermekeim, legyetek boldogok szerelme-
tekben és tartson szerelmeitek mind halálig és a siron túl.

Megcsókoltuk felénk nyújtott kezét és ő újra megszólalt:

- Ha úgy óhajtjátok, jövő vasárnap lehet az esküvőtök, szeretném, ha minél előbb történik, mert nem tudom, mennyi időm marad még. Ugy hiszem ugyan, hogy ez az esketési szertartás tanuk előtt törvényes házasságkötésnek felel meg, hanem megkövetelem, hogy mihelyt lesz rá alkalmatok, az egyházi áldást fogjátok kérni frigyetekre. És most még egyet. Midőn elhagytam hazámat, nagyon ziláltak voltak az anyagi viszonyaim, de az évek hosszú során át megjavultak és most meglehetősen vagyon van nevemre letéve a Port natali bankban, melynek Stella az egyedüli örököse. De utolsó akaratomhoz egy feltételt kötök. Mihelyt meghalok, hagyjátok el e helyet és térjete vissza Angliába. Nem követelem, hogy állandóan ott lakjatok, mert e vadon gyermekeire nézve tán kinos lehet a nagyvilágban való folytonos tartózkodás, de arra kérlek, hogy alapítsatok Angliában otthont. Megigéritek ezt nekem, gyermekeim?

- Igen, feleltem ünnepélyesen.

- Én is, suttogetta Stella.

- Áldjon meg hát az Isten, gyermekeim. Ki vagyok merülve. Isten veletek!

VIII.

- Másnap reggel arról értesítettem Indaba-zimbit, hogy Stellát nőül veszem.

- Sejtettem én azt, Macumazahn, szólt az öreg. Ugy-e, megmondtam, hogy boldogságra fog lelteni útjában. A legtöbb embernek be kell érnie azzal, hogy messziről feltekintsen a csillagára, ön uram, a szívére ölelheti az önét. Hanem óvakodjék, mert a csillagok lehullanak.

- Ugyan nem szüntethetné be a baljóslatu krákogásodat egy napig? feleltem haragosan, mert gonosz sejtelem borzongott át rajtam.

- Igaz próféta a jót ép úgy megjósolja, mint a rosszat, Macumazahn. - De hát mi van abban? Mi az élet más, mint vesztesség, még magát az életet is elvesztjük. De a halálban újra megtaláljuk mindazt, a mit elvesztettünk. Az édes apja tanított erre, uram, és az ő szavai bölcssek valának. Én nem hiszek a halálban, Macumazahn; a halál csak változás, semmi más. Nézze csak, az eső esik, a cseppek, melyek a felhőben egy nagy víztömeget alkottak, most egymás mellett peregnék a földre. A föld beszívja őket és nemsoká felkél a nap is, a föld megszárad, a csepp elpárolog. A dőre nézi és azt mondja, a cseppek eltűntek, soha se lesznek többé, soha se fognak többé egymás mellett a földre peregni. De én, én esőcsináló vagyok és ismerem a módját. A cseppek újra feljutnak a felhőkbe a reggeli ködben és újra azzá lesznek, a mik voltak. Mi vagyunk az esőcseppek Macumazahn, lepergésünk az életünk. A földre való elnyeletés a mi halálunk és ha újra felszállunk az égbe, mi az, Macumazahn? Nem, nem, midőn megtalálunk valamit, akkor elvesztjük, és a mikor veszteni véljük, akkor tényleg meg fogjuk

találni. Én nem vagyok keresztény, Macumazahn, de vén vagyok és sokat láttam. Legyen boldog a csillagával, Macumazahn, és a mikor lehull, várjon türelemmel, míg újra fel kel. Nem fog soká tartani, egy szép napon maga el fog aludni és a szemei más világon fognak újra felnyilni és ott ragyogni fog újra a csillaga, Macumazahn.

Hogy másra térítsem a beszédet, Hendrika fenyegetéseit meséltem el neki és ő rosszalva rázta a fejét.

- Macumazahn, szólalt meg végre, mondtam én azt magának, hogy ő gonosz asszony. Baboontején nőtt nagyra és baboon-gonoszság van az ereiben. Sok bajt fog ő önnek okozni, Macumazahn. De én örködni fogok.

E megnyugtató kijelentés után aludni tértem és semmi sem háborgatta a nyugalمامat szombat estig, esküvőnk előestéjeig, melyet, mint rendesen, menyasszonyom és apja társaságában töltöttem. Hálósobámba térve, kinyitottam az ajtót, hogy lássam: minő ott künn az idő. Künn zuhogott az eső és sűrű sötétség borult a földre, de az ajtón kiáramló világosságban valami gyorsan tova iramló alakot véltem látni.

Vajjon Hendrika volt-e? Egy perczig habozva álltam meg, hanem aztán magamra zártam az ajtót és nyugodtan fekdtem le, mert eszembe jutott, hogy szobáimba csak a fedett folyosón át lehet bejutni, ott pedig Indaba-zimbi alszik néhány nap óta, kiben jövet meg is botlottam. Egy ideig ébren álmodoztam boldog jövőnkéről, míg végre közös boldogságunkért imádkozva aludtam el és rettenetes álmot álmodtam.

Azt álmodtam, hogy az oltár előtt állok a menyasszonyommal, ki hófehér ruhájában földfeletti ijesztő szépségben tündökölt. Mert szeme ragyogott, mint az éj csillaga, arcából halvány láng gyult fel és fehér ruhája nem volt menyasszonyi ruha, hanem halotti köntös és az oltár, mely előtt álltunk, egy nagy földdomb volt, egy köztünk tátongó ür hantjai. Így álltunk egymással szemben, midőn a nyílt sirból egyszerre Hendrika pattant fel törrel kezében, melylyel Stella szívébe döfött, ki hangtalanul rogyott le a sirba, utolsó tekintetével engem keresve. Hendrika utána ugrott és hallottam a tompa zuhanást.

- Ébredjen Macumazahn! - kiáltott Indaba-zimbi.

Én halálos verejtékkel homlokomon ébredtem fel és szobám mély sötétségében kétségbeesett küzdelem nesze ütötte meg fületem. A gyufa után nyultam és meggyújtottam a gyertyát. A felvillanó sugárban láttam két egymásba kapaszkodó alakot hemperegni a pallón és észrevettem egy tör villanását. Indaba-zimbi volt az egyik, a másik Hendrika, és az asszony már-már diadalmaskodott és fölibe kerülve, fenn villogtatta a tört.

De a következő perczben mellettük termettem és egész erőmmel fogtam meg a kezét, ő hátra-bukott és estében kihullott a kezéből a kés. Most mindketten rávetettük magunkat, de uram Istenem, minő ereje volt ennek az asszonyi ördögnek. Karmolt, harapott, rugdalózkodott és kirántva magát kezeink közül, egy ugrással az ágyamon, onnan a tetőn termett. Soha még olyan ugrást nem láttam és nem is sejtettem, mit akar elérni. A szoba mennyezetén voltak sajátságos nyílások, melyeket kiálló márványlapok fedtek ivalakuan, és Hendrika e nyílások széleibe kapaszkodva, egy ujjal szökéssel át akarta magát vetni a tetőn, de itt ellankadt az ereje és ájultan rogyott össze.

- Brr, kötözzük meg azt az ördögöt, mielőtt eszméltre tér, - szólt Indaba-zimbi, és egy nagy bőrszíjjal megkötözte kezét, lábát; aztán melléje ült és a késsel kezében örködött felette reggelig.

- Tudja, hogy sikerült őt rajta kapnom? Már néhány éjszaka nyitott szemekkel alszom, mert sejtettem, hogy gonoszban töri a fejét. Miután ön elaludt, felkelt a hold és én láttam egy fénysugarat behatolni a tető nyílásán, mely csakhamar elsötétült. Eleintén azt hittem, hogy

felhő vonul el a hold felett, de aztán hallottam egyszerre, hogy valaki egy keskeny nyíláson átsiklik. Aztán újra behatolt a holdvilág és fényében láttam, mint csügg a baboonasszony a nyílás szélén és mint ereszkedik le a pallóra egy nagy késsel szájában. Amint leérkezett, rávettem magamat és átfogtam a derekát, ő belém akarta döfni a kést, de nem talált, aztán hajba kaptunk és a többit ön tudja.

Egész éjjel őriztük a foglyot, ki csakhamar magához tért és erőnek erejével szabadulni igyekezett; de az erős bivalybőrszíjj még az ő erejével is dacolt és azonfelül Indaba-zimbi minden teketória nélkül rávert, úgy, hogy végre megadta magát.

Felvirradt a reggel, nászom reggele és én rögtön beszólítottam néhány benszülöttet, hogy Hendrikát a börtönül szolgáló kunyhóba zárassam, melynek ajtajánál Indaba-zimbi maradt őrnek. Aztán visszasiettem a szobámba és felvettem legszebb ruhámat. De egy pillantás a tükörbe megrémített, mert arczom véresre horzsolták volt Hendrika körmei. Amennyire lehetett, orvosoltam a bajt, de nem sikerült teljesen, mert midőn az ebédlőbe léptem, hol Stella fehér ruhában, narancs-virágcsokorral várta jöttömet, menyasszonyom ijedten hökkent vissza.

- Az Istenért, Allan, mi bajod van?

- Mi történt veled, fiam! - kiáltott fel e perczben apja is.

És én kénytelen-kelletlen elmeséltem az egész esetet.

Stella arcza halványabb lett, mint a keblén illatozó virág, és apja elkomorult.

- Erről szólnod kellett volna már előbb, fiam, - mondá komolyan. - Rosszul cselekedtem, hogy megkísérlettem e gonosz vadállat emberré való nevelését. De még ma végzek vele.

- Oh apám, ne ölettesd meg, - könyörgött Stella, - hisz a dolog amugy is elég rettenetes, de az még borzasztóbbá tenné. Én nagyon szerettem őt és ő bármilyen rossz is, szeretett engem. Oh ne ölettesd meg esküvőm napján.

- Nem, nem fogom megöletni, bár megérdemelné a halált. Nem akarom a kezeinket az ő vérével beszennyezni, ő vadállat és állati ösztönét követte. Hadd menjen vissza oda, a honnan jött.

Reggeli után Carson ur kiadta a rendeleteit, és kiadta a tíz órai mise után tartandó esküvőhöz való utasításait. De a benszülöttek már jóval előbb gyűltek össze a templom előtti téren, csapatosan és énekelve, hogy tanui legyenek az esküvőnknek. A férfiak ünnepi díszben voltak, papirokkal és ijakkal fegyverkezve, a nők és gyermekek zöld ágakkal, páfrányokkal és virágokkal kezükben. Tíz órakor megjelent Stella fehér uszályos ruhában, redőkben aláomló fehér fátyolában, sötét hajában fehér narancsvirágkoszorúval, a megtestesült báj és kellem. A kápolna hajója tele volt benszülöttekkel kik zsoltárra gyujtottak, a mikor beléptünk, és Carson, mint rendesen, misézett, aztán elhagytuk a templomot és a szemközti nagy fa árnyékában álltunk meg, míg a kafferek körénk csoportosultak.

Carson ur a kafferek nyelvén kijelentette, hogy bennünket keresztény szertartás szerint tanuk előtt megesket és belefogott az egyházi szertartásba, amelyet megható ünnepélyességgel vitt véghez, elmondtuk a »Holtomiglan-holtodiglan«-t, Stella ujjára huztam a gyűrűt és - megvolt.

- Allan és Stella, - szólalt meg aztán apánk. - Én hiszem, hogy ez az esketési szertartás Isten és ember előtt érvényes házasságot köt, mert szem előtt tartottuk azt a szabályt, hogy az illető ország szokásaihoz hiven köttessék meg a házasság. Ennek jeléül irjátok alá ezt a jegyzőkönyvet, amazok nevei mellé, kik keresztény hitre tértek. De az esetre, hogy ha hiányzik e házasságnak valami törvényes kelléke, újra ama ünnepélyes ígéretet kérem tőletek, hogy legelső kínálkozó alkalommal meg fogjátok ujitani valami civilizált országban. Megígéritek?

- Igérjük.

Reszkető kézzel irtuk alá a nevünket, aztán a főbb rangu benszülöttek pingálták alá, mint tanuk a keresztjüket.

- És most, kedves népeim, - folytatta Carson, - Macumazahn és Stella lányom Isten és ember előtt férj és feleség és egy tető alatt fognak élni, egy tálból fognak enni és osztozkodni fognak jóban és rosszban mind a sirig.

- Most pedig figyeljete ide, ismeritek ezt az asszonyt?

Ezzel Hendrikára mutatott, kit tudtunk nélkül ide vezetett.

- Igen, igen, ismerjük, - feleltek khórusban a telep vénei, félkörben felállva. - Ismerjük, ez Hendrika, a Csillag komornája.

- Indaba-zimbi, állj elő és mondd el: mi történt Macumazahn hálósobájában.

Indaba-zimbi élénk kézmozdulatok és orrfintorgatások kíséretében adta elő történetét és bemutatta a corpus delictit, a nagy kést.

Aztán felhívott engem, hogy szavait bizonyítsam.

A vád előadása után Carson a bünöshöz fordult, ki daczosan hallgatott, földre szegezve a szemét és azt kérdezte: mit tud védelméül felhozni?

Hendrika merészen a szemekbe nézett és azt válaszolta:

- Macumazahn elrabolta urnóm szeretetét és én ezért meg akartam őt fosztani az élettől, ami édeskevés ahhoz képest, amit ő tőlem lopott. De nem sikerült, amit nagyon-nagyon sajnállok, mert ha megöltem volna, úgy hogy nyoma se maradjon, a Csillag megfeledezett volna róla és újra nekem ragyogna.

- Soha, - suttogta Stella, míg Carson ur haragjában elsápadt.

- Hallottátok ez asszony szavait. Hallottátok, mivel fizet ő az én jótéteményemért, nekem és az én lányomnak, kit szeret, ugymond. Kijelenti, hogy meg akarta ölni azt a férfit, ki őt soha se bántotta, aki a lányom férje. Mi szabadítottuk ki a baboonok kezeiből, mi szelidítettük meg, mi neveltük, mi tanítottuk és ez a hálája. Mit érdemel ez az asszony?

- Halált! - szóltak az idősek egyhanguan és a nép dörögve visszhangozta: Halált!

Ekkor Stella lépett elő és megható szavakban könyörgött Hendrika életéért, enyhítő körülményül hozta fel vadságát, hosszú szolgálatát és iránta tanúsított hűségét. Kijelentette, hogy én, akit meg akart gyilkolni, megbocsátok neki és hogy ő, kit majdnem özvegyggyé tett, még mielőtt asszonynya lett volna, szintén megbocsátja a tettét. Hadd bocsássonak meg hát ők is és ne szennyezzék be vérrel esküvője napját.

Apja hajlott a kérésére, de a feldühödt nép hallani se akart a kegyelemről, különösen, miután Indaba-zimbi szenvedélyes szavakkal buzdította őket, hogy öljék meg azt a gonosz ördögöt.

Már-már meg is fogták, hogy a vesztőhelyre vigyék, midőn Stella könyekre fakadva, addig rimánkodott, míg bánata láttára megkegyelmeztek neki.

A főinduna erre ráparancsolt Hendrikára, hogy hordja el magát innen és soha se merje ide betenni a lábát, különben lelövik mint egy sakált. Ekkor Hendrika oda sugta Stellának:

- Ölessen meg inkább, miss Stella, jobb lesz az mindenkire nézve, mert ha ön nem lesz velem, hogy szeressen, újra megörülök és baboon lesz belőlem ismét.

Stella nem felelt és az indusok feloldották kötelékeit. Hendrika vad gyűlölettel teljes pillantást vetett a kafferokra, aztán megfordult és mellettem elhaladva, a fülembe sugta:

- Majd máskor.

Megrezzentem, mert sejtettem, hogy még nem végzett velem, de ő villámgyorsan szökött el, és Indaba-zimbi kezeiből kiragadva a kést, vad sikolylyal eliramodott. Husz lépésnyire tőlünk megállt és hosszú szenvedélytől égő pillantást vetett Stellára, aztán eltűnt egy meredek szikla mögött.

- Ott megy a baboonasszony, szólt Indaba-zimbi halkan. De hallgasson rám, ő vissza fog jönni, oh mért nem hallgattak rám? Nem mondtam mindig igazat?

Egy ideig eltűnődtem e szavakon és Hendrika sokat mondó bucsuján, de mellettem volt csodaszép feleségem és mosolya eloszlatta aggályomat.

A mai nap további eseményeiről hallgatok, sokkal szentebbek és édesebbek azok, sem hogy profanizálnám.

IX.

- Szeretném tudni, vajjon minden fiatal házaspár olyan boldog-e, mint a milyenek mi voltunk. A skeptikusok azt mondják, hogy a házasság illúziója soha túl nem éli a mézesheteket. A mi illúzióink túlélte azokat, a szivemben él egész a mai napig, a válás hosszú esztendein keresztül.

Pedig a mi házas életünk ege nem soká fellegekbe borult. Három nappal az esküvőnk után szélhűdés érte Carson urat és mi egy reggelen mozdulatlanul és szótlanul találtuk őt nyugágyán. Azt hittük, hogy haldoklik, de négy nap múlva visszanyerte a beszélőképességét és meg is tudott mozdulni, de az emlékező tehetsége egészen kihalt, ámbár néha megismerte Stellát és hébe-korba engem is. Ez az állapot két hónapig tartott, miközben teste ereje szemlátomást fogyott, úgy hogy szó se lehetett arról, hogy elhagyjuk lakóhelyünket, noha Stella állapota kívánatossá tette volna a civilizált környezetet.

Egy este, midőn szokás szerint az öreg ur ágyánál ültünk, ez legnagyobb meglepetésünkre felemelkedett és szokatlan erős hangon szólalt meg:

- Hallom a hangodat. Igen, megbocsátok. Szegény asszony, te is szenvedtél.

Aztán halva dőlt vissza vánkosaira.

Stella oly mély keservvel siratta, siratta a szeretett apát, hogy egészsége miatt aggódni kezdtem. És gyászában osztozkodtak a kafferek is, a férfiak mélyen lehajtott fővel jártak-keltek és azt mondták, hogy a nap lement és csupán a csillag maradt fenn, és az asszonyok jajgatásától visszhangzott a vidék. Csupán Indaba-zimbi nem siratta, hanem nyugodtan monda, jobb meghalni, mint tovább élni, ha az ember már csak tehetetlen hustömeg és hogy jobb lett volna a bölcs öregre nézve már előbb meghalni, mint annyit szenvedni.

A temetést követő este, midőn Stella kimerülten szenderedett el és én a ház kapuja előtt szivaroztam, Indaba-zimbi felém közeledett és lábaimhoz kuporodott.

- Mi az ujság Indaba-zimbi?

- Mikor fogjuk elhagyni ezt a helyet, Macumazah?

- Nem tudom, Stella most nincs olyan állapotban, hogy utazhatnék, várunk kell.

- Nem, Macumazah, nem szabad várnia. Istenre kell bízni a dolgot. A Csillag erős és egészséges, nem lesz semmi baja. Minden jó lesz. De nem szabad várnia.

- Miért mondd ezt? Miért nem szabad várunk.

- Mert a baboonok ezrivel táboroznak itt a közelben, az egész hegyvidék tele van. Visszajöttek újra.

- Visszajöttek? Hát eddig nem voltak itt?

- Nem, az ön esküvője után elköltöztek innen, de most visszatértek és a vidék fekete a nagy embercsapatoktól.

- Ennyi az egész? No, légy nyugodt, én nem félek egy sereg baboontól.

- Ez nem az egész. Hendrika, a baboonasszony velük van ám.

Megrezzentem, mert a legközelebbi mult szomoru eseményei és házasságom derűs boldogsága eloszlatta volt félelmeimet és háttérbe szorította a baboonasszony fenyegetéseinek emlékét.

- Hogy tudod ezt?

- Mert láttam őt, Macumazahn. Ő álrühát hord, baboon bőrökbe van burkolva és arcza sötétre festve. De én megismertem az alakján és láttam egy percig kivillanni hófehér karját az állatbőrök résein. Ő visszajött, a világ valamennyi baboonjait összegyűjtve és azért jött vissza, hogy bajt hozzon ránk. Tudja már uram, hogy miért kell innen elmennünk?

- Igen, ámbár nem tudom, hogy mit tehetnének ellenünk; de még is jobb lesz, ha elmegyünk. Hanem ügyelj rám, Indaba-zimbi, nem akarom, hogy a Csillag ezt megtudja, mert nem akarom megijeszteni, és rendelj ki öröket a kertekbe és a házak körül, a kik éjjel-nappal öröködjének. Holnapig összecsomagolunk és holnapután indulunk.

Indaba-zimbi intett a fejével és távozott, én meg bementem Stellához és elmondtam neki, hogy gondolkodtam apja szavain és arra az elhatározásra jutottam, hogy kötelességünk apja akaratát teljesíteni és elhagyni ezt a vidéket. Stella egy kis vonakodás után beleegyezett és kijelentette, hogy elég erősnek érzi magát az utra és hogy miután édes atyja nincs már az élők közt, örvend, hogy elhagyhatja e vidéket.

Másnap reggel rögtön hozzáfogtam az uti készülétekhez és egy kinos jeleneten kellett még átessenem; mert leiríthatatlan volt a kafferek kétségbeesése, midőn megtudták, hogy elköltözünk, úgy hogy kénytelen voltam őket azzal vigasztalni, miként csupán egy évig leszünk távol tőlük és aztán visszatérünk újra.

- A mi elhunyt apánk oltalmában éltünk gyerekkorunk óta, a ki befogadott bennünket oltalmazó árnyékába, midőn nyomorult számüzött koldusok voltunk, a kiknek nem volt egy vánkosuk se, a mire lehajtsák a fejüket. Az ő árnyékában gyarapodtunk jólétben és tudásban. Aztán ő meghalt és a Csillag önhöz ment nőül, Macumazahn, és mi azt hittük, hogy ön velünk fog maradni és bennünket meg fog oltalmazni helyette. Mit csináljunk itt, ha nincs senkink, ki pártunkat fogná. A szomszéd vad népek, a fehér bölcstől való félelemben, nem mertek bennünket megtámadni, de most meg fognak bennünket enni.

Ebéd után le kellett mennem a kaffer kralokba, hogy kiválogassam a saját nyájainkat, melyeket magammal szándékoztam vinni, és miután Stella kijelentette, hogy a délután arra fogja felhasználni, hogy holminkat becsomagolja, nyugodtan távoztam hazulról, megígérve nőmnek, hogy minél előbb itthon leszek és fogok neki segíteni.

De a nyájak kiválogatása sok időt vett igénybe, úgy hogy bealkonyodott, mire visszatértem és a lovat egy kaffernak gondozására bízva, beszóltam Stellához. A földön szerte-szórva láttam a csomagolást bizonyító holmikat, de Stella nem volt sehol. Kísiettem a kertbe és az ott buzgólkodó kaffer kertésztől megkérdeztem, hogy látta-e az urnőjét?

- Igen, virágokkal a kezében ment le a kis fehér lánykával a temető felé, már régen, mikor még a nap amott állt az égen.

Ezzel a láthatár egy pontjára mutatott, a hol a napnak másfél órával ez előtt kellett állnia.

A kutyák vele voltak. Atyja sirjához ment bucsuzni, tehát nem volt okom aggodalomra és még is sajátságos nyugtalanság vett erőt rajtam.

A temetőhöz érve, egy benszülöttel találkoztam, ki oda volt állítva örnek. A mint feléje tartottam, láttam, hogy egy nagyot ásít és dörzsöli a szemét. Nyilván aludt, úgy hogy nem csodálkoztam azon, midőn kérdésemre: vajjon látta-e a Csillagot, nemmel felelt. Carson sirhalmához érve, láttam rajta a friss virágokból font koszorút, de Stellának és Totának nyoma se volt.

Hangosan kiáltottam Stella nevét, de senki se válaszolt. A kaffer-szolga pedig a földre kuporodva, vizsgálgatta a lábnyomokat, melyek egy nagy mimosa bokorhoz vezettek, mely a vizes szélén határolta a hajdani márványbányát. Ott megállt és rémülten sikoltott fel. Oda rohantam hozzá és a bokor mögötti kis tisztás puha talaján rettenetes küzdelem nyomai látszottak. Három pár láb körvonalai voltak határozottan kivehetők az agyagos földben, melyek közül az egyik meztelen volt. Stella, Tota és Hendrika lábnyomai. De még ez nem volt mind. A két kutya roncsolt hullái ott hevertek és mellettük egy haldokló baboon, kinek a kutyák átharapták a torkát. Köröskörül számtalan baboon lábnyom bizonyította, hogy itt rettenetes dolgok történtek.

Az első perczben tisztában voltam a helyzettel, a baboonok elvitték a nőmet, azok a vad állatias népek, ama ördög vezérlete alatt, magukkal hurczolták az én drága feleségemet, hogy elrejtsek vagy - oh iszonyu gondolat - megöljék.

Majd leroskadtam a rám zuduló nagy csapás kinja alatt. De hirtelen feleszméltem és utasítást adtam a kaffer örnek, hogy lármázza fel a telep egész lakosságát. Ő a szélnél sebesebben iramodott el, én pedig Indaba-zimbit kerestem fel, kivel fele uton találkoztam.

- Megtörtént, a mitől rettegtünk, szólalt meg, de legyen nyugodt Macumazah. A Csillag nem halt meg és rájuk fogunk akadni. Mert meg ne feledkezzék róla, hogy Hendrika szereti őt. Ő nem fogja bántani, és nem fogja megengedni, hogy a baboonok bántsák. Ő csupán el fogja őt rejteni az ön szemei elől.

Imádkozzunk, hogy megtaláljuk őket.

A hold három óra múlva kél, holdvilágnál fogjuk őket keresni. Most hiába indulnánk, a nap leszáll. Gyűjtsük össze az embereinket, és készüljünk utra. Hamba gaehle. Lassan járj, tovább érsz.

Lázasan fogtam a szükséges előkészületekhez, oh bár csak rájuk akadhatnánk. Milyen lassan multak az idők; de végre felkelt a hold és én Indaba-zimbi és száz kaffer kíséretében felkerekedtem.

X.

Csakhamar arra a tisztásra értünk, hol Stella küzködött a rablókkel, és a kafferok égre-földre esküdtek, hogy akár élve vagy halva akadnak Stellára, addig nem fognak nyugodni, míg valamennyi baboon ki nem irtották. Végig jártuk a folyam partját, de a sziklás partokon alig akadtunk baboonnyomokra. Egész éjjel bolyongtunk a holdsugaras völgyben, visszhangot ébresztő kiáltásainkkal, kutató pillantásokat vetve a páfránylepte sziklahasadékokba és a

végtelen fensikokra. Hogy remélhattunk a határtalan rengetegben két emberi lényre akadni, e járatlan vadonban, hová ember még nem hatolt.

Reménytelenül, csüggedve jártunk fel és alá, míg végre visszakerültünk oda, a honnan kiindultunk. Én megtört szívvel rogytam le egy nagy sziklatömbre és Indaba-zimbi mellém ült, merőn a magasba révedezve. Egy eszme villant meg agyamban. Tán Indaba-zimbi jóstehetsége segíthetne.

- Indaba-zimbi, szóltam, - te azt mondod, hogy a tér végtelenségén átlát a te szellemed és oly dolgokat lát, a miket más halandó nem tud észrevenni. Nem segíthetnél rajtam? Ha megtalálod a feleségemet, nyájaim fele a tied.

- Soha se mondtam azt, Macumazahn, hogy csodát tudok tenni, nem beszélek róla. Jutalmat sem kívánok érte. De jól tette, Macumazahn, hogy felkért segítségre, mert saját jószántamból nem tehettem semmit, különben megharagudott volna érte a szellemem. Nem, még az ön kedvéért sem, kit szeretek, és a Csillag kedvéért sem folyamodhattam földfeletti hatalmamhoz, ha meg nem akarom haragítani az én szellememet. - Most ugyanis magam nem forgok veszélyben, azért nem szabad az ön érdekében felhasználni a tudásomat, míg ön föl nem kér. És most Macumazahn, küldje el ez embereket és kövessen a folyam partjához.

Lementünk és Indaba-zimbi egy fa árnyékában gyújtott tüzet.

- Üljön le Macumazahn és bármit lát, meg ne mozduljon és ne szóljon.

Midőn a tűz javában égett, Indaba-zimbi pörére vetkőzött és a vízbe merült alá, aztán kijött és dideregve hajolt a tűz fölé, és az időközben szedett füvet rágcsálva, halk szavakat mormogott. Sűrű füst gomolygott fel a légbe és Indaba-zimbi beledugta a fejét abba a füstbe és tele tüdővel szivta be azt, míg a fulladozás minden tünete látszott meg rajta. Erei feldagadtak, szemei kidülledtek és sűrű könnyek peregtek végig orczáin. Egyszerre csak ájultan rogyott össze. Megijedtem és segítségére akartam sietni, de aztán eszembe jutottak előbbi szavai és vesztég maradtam.

Indaba-zimbi ott feküdt a földön merevülő tagokkal, mint egy halott, és már-már a rothadás szimptomái mutatkoztak rajta. Már azt kezdtem hinni, hogy szemem láttára porrá fog válni.

De legnagyobb meglepetésemre, a végtagok merevsége lassanként eltűnt, az élet színe visszatért arczába s egy kis idő múlva láttam, hogy Indaba-zimbi lassan felébredt.

- Láttam őt, Macumazahn! szólalt meg.

- Kit?

- A Csillagot, az ön feleségét és a kis Totát. Nagyon búsak, de nincs semmi bajuk. A baboon-asszony örökdió felettük. Hendrika örült, de a baboonok föltétlen engedelmeskednek neki, de nem bántják őket. A Csillag aludt és én fülébe sugtam, hogy ne féljen, mert nemsokára megmentjük őt.

- A fülébe sugtál? Hogy sughattál valamit a fülébe?

- Hogy tudtam látszólag meghalni és elrothadni? Ugy-e, nem érti? No lám, mondok önnek valamit. Meg kellett halnom, át kellett lépnem a földi élet küszöbét, az életet és az erőt össze kellett szedni a testemből, hogy a szellememnek legyen ereje. Veszélyes játék az, mert ha kelletnél tovább tartott volna önkivülemem, az élet többé nem térhetett volna vissza testembe. Maguk fehérek azt hiszik, hogy mindent tudnak. Pedig tévednek, önök a fellegekbe tekintenek és nem látják azt, a mi a lábaiknál fekszik. Ugy-e, nem hisz a szavaimnak, Macumazahn. Nos hát meg fogom önt győződtetni. Van-e önnek valami, a mit a Csillag hajdan megérintett vagy viselt?

Egy perczig gondolkodtam, aztán kivettem nőm egy hajfürtjét, a mit keblemen viseltem. Indaba-zimbi elégette azt a fürtöt és a hamuját megnedvesítette egy zöld növény levével.

- Most hunyja be a szemét, Macumazahn.

Engedelmeskedtem és ő megdörzsölte a szememet azzal a vegyülékkel. Szédülés fogott el egy perczre, aztán úgy éreztem magamat, mintha elveszteném lábam alatt a talajt. Indaba-zimbi odavezetett a folyamhoz.

- Nézzen bele a vizbe.

A folyam tükre elsötétedett, aztán kitisztult és egy kép tárult fel előttem, egy barlang képe, melynek háttérében Stellát pillantottam meg, a mint kimerülten alszik nyomoruságos fekhelyén. Szempillái vörösek voltak a sok könnyezéstől és arcza halovány volt, mint a halál. Mellette Tota kuporgott ébren és rémülten dideregve. A lobogó tűz mellett Hendrika ült és egy nagy fából kivájt edényben főzött valamit, időről-időre néma imádatban égő tekinteteket vetve Stellára. Szemeiben vad örület lángja égett és néha vad gyűlölettel vicsorította a fogát a szegény gyermeke. Nyilván féltékeny volt arra is.

Aztán eltűnt a látomány és a hullámok újra kristálytisztán csobogtak tovább.

- Láttá?

- Láttam. Van-e ösvény, mely oda vezet?

Indaba-zimbi intett a fejével. Igen, az embereink megebédeltek, mehetünk.

És utrakerekedve mindnyájan, Indaba-zimbi vezetésére bíztuk magunkat, ki szikláról-sziklára, kanyarulatról kanyarulatra, hasadékról hasadékra vezetett bennünket, hegyen völgyön keresztül, soha nem habozva, mint egy jó szimatu vízsla. Végre egy hatalmas sziklapárányhoz értünk és Indaba-zimbi megállt.

- Itt a hely! szólt, a szikla egy hasadéka mutatva, mely körülbelül husz lábnyi mély és tiz lábnyi széles lehetett és melyet sűrű páfránybokrok lepték el egészen, úgy, hogy az én éles szemem se vette volna észre. Midőn megvizsgáltuk a sziklahasadékot, valamit láttunk fönt a lombozat között fehérteni. Egy finom zsebkendő volt.

Szivem nagyot dobant, mert most ki volt zárva minden kétség és én lázasan lüktető erekekkel óvatosan mentem a sziklához, míg a zsebkendőt elértem. E perczben észrevettem egy baboon arcot, mely a szikla széléről felém pislantott és egyet ordítva, eltűnt. Gyorsan felkusztram hát, mert tudtam, hogy a baboon fellármázza most az egész csapatot és nem veszthetünk sok időt.

Midőn újra biztos talajt éreztem a lábam alatt, jelt adtam a többieknek, hogy jöjjenek fel lehető leggyorsabban és a folyosó alaku sziklahasadékba léptem, mely valami nagyobb barlangfélébe látszott vezetni. A következő perczben megtelt a nyílás s a bérz hasadékon kiözönlöttek százával azok a vad népek, ugatva, ordítva, fogaikat vicsorítva. Én nekik szegeztem a fegyveremet és a lövés százszorosán viszhangra lelve a sziklákön, eldördült, a sziven talált baboonok halálhörgései és süketítő zsvájába veszve.

Egy perczig haboztak, aztán sziklát rendítő zajjal rohantak rám és annyi időm se lett volna, hogy újra elsüssöm a fegyveremet, ha e perczben Indaba-zimbi elém nem kerül és fegyverével újra rést nem lő a rám zuduló csapatba. Ez alatt gyorsan megtöltöttem a fegyveremet és új golyó-záport röpitettem támadóimra, mely ép oly találó volt, mint az előbbi, és melyet rémitőbb nyöszörgés és dühöngő sikoltás követett. Mintha egy sereg pokolbeli ördög rontott volna ránk, úgy villogott a majom-arczu vadak tüzes szeme a szikla mély homályában.

A harmadik lövés után ijedten hátráltak és ezalatt valamennyi emberem fölért a sziklacsucsra és előre törtettünk a hegyi uton, mely egy nagy katlanalaku medenczére nyilott, míg felette girbe-görbe szikla-utak kanyarodtak a magasba.

Ezekén csak úgy feketéllett a baboonok számlálhatlan sokasága, élükön Hendrikával, ki az eszméletlen Totával karjain, leomló kuszált hajjal rohant előre s dühösen viczorította ránk fényes, fehér fogait. Aztán egyet sikoltott, egy tagolatlan felkiáltás tört fel ajkairól; de a baboonok értették és parancsszavára hatalmas szikladarabokat kezdtek le hengergetni a hegyről, melynek egyike mellettem zuhant a földre, míg egy másik az egyik kaffer szolgámat leütötte.

Erre én utasítást adtam az embereimnek, hogy álljanak csatarendbe és kezdjék meg a lövöldözést.

Halomszámra hullottak golyóink alatt, halomszámra vérzettek el a felénk röpített assagaioktól kapott sebektől; de Hendrika vad sikongással tört újra előre, a szegény kis Totát pajzsul tartva maga elé és új meg új támadásra tüzelte a baboonokat.

De egyszerre rémült rettegés vett erőt rajtuk és daczára Hendrika vad harczi riadójának, eszeveszett futásnak eredtek; míg sokan néma megadással vetették magukat a földre és nyöszörögve várták a halálos döfést.

Hendrika látva, hogy a csata vesztve van, leejtette a gyermeket és örült dühvel rontott nekem. Én neki szegeztem a fegyveremet, de nem vitt rá a lelkiismeretem, hogy agyonlőjjem; mert utóvégre mégis csak asszony volt és örült is; félre ugrottam hát és Hendrika egyenest Indabazimbinek rohant, a ki rögtön hanyatt vágódott. Aztán hangos jajkiáltással iramodott tovább és eltűnt előlünk.

XI.

A csatának vége szakadt. Mind együttvéve két embert veszítettünk és sokaknak többé-kevésbé súlyos harapási sebe volt, a mely mindörökre e csata emlékül szolgálhatott.

Most első gondunk az volt, hogy a félig eszméletlenül földön heverő Totát életre hozzuk újra. Rögtön rám ismert és sovány kis karjaival szenvedélyesen ölelt át, és oly erősen kapaszkodott belém, hogy nem mertem őt másra bízni, nehogy a szegény kicsikét újra megijesszem. Karjaimon hordva Totát, siettem előre, míg az a kínos kétség marcangolta lelkemet, vajjon élve vagy holtan fogom-e Stellát találni. A nehéz teher daczára szélvész gyorsasággal rohantam előre, mert az aggodalom szárnyakat kölcsönzött. Végre a hegyi ut kijáratához értünk és egy óriási térre jutottunk, egy amphitheatrum alaku óriási hegykatlanba, melynek falait óriási sziklák képezték. Virágba borult lombos fák árnyékolták be a sik katlant és egy hatalmas hegyi folyam, a mely a bércek egyikéről zuhant alá, kigyózkodott végig rajta hófehér habba szétporzó hullámokban.

Egy félóránál tovább kutattunk és keresgeltünk, de hiába, nem találtuk meg a barlangba vezető nyílást. Végre az amphitheatrum egy kiszögelő falához értünk, melynek szikláit mohok és kuszó növények borították.

Én végig haladtam a fal hosszában, hangosan kiáltva Stella nevét és egyszerre majd elállt a szívverésem, mert úgy tűnt fel előttem, mintha hallanám nőm halk hangját a sziklamélyből.

Odasiettem a sziklához és kerestem a bejáratot, letaposva a kuszó növényeket, de nem találtam a legkisebb rést sem.

- A barlang nyílását kő torlaszolja el, mozdítsd el a követ! kiáltotta Stella.

Lándzsával döftem egyet a vadul felburjánzott bokorrétegbe és a tör mélyen behatolt a sziklába. Eltávolítottam hát a növényeket és ime egy hatalmas sziklatömböt fedeztem fel, mely oly ügyesen volt a barlang szájába illesztve, hogy a legélesebb szem se vehette észre.

Nagy erőmegfeszítéssel mozdítottuk el ketten az óriás követ és én dobogó szívvel léptem be a keskeny sziklagádorba, mely egy nagy pinczealaku barlangba vezetett, a hová valami felül alkalmazott nyílásból egy kis világosság hatolt be.

A homályban egy fehér alak körvonalait különböztettem meg, mely félig ülve, félig fekvé kuporgott fekhelyén. Odarohantam, Stella volt az, Stella, megkötözve, felhorzsolta bőrrel, megsebzett testtel, de élve, élve.

Midőn meglátott, felsikoltott és ájultan hanyatlott vissza; karjaimon vittem ki a szabadba, hol leoldottuk róla a kötelékeket és életre ébresztettük. Halovány szép arcza karmolásokkal volt borítva és a sok sirástól és rettegéstől egészen kikelt szokott kifejezéséből. Dús hajzata kuszáltan omlott le vállain, ruhája majdnem darabokra tépetten csüngött le róla.

Csak miután vízzel locsolgattuk és egy kis barackpálinkát csepegtettem összeszorított fogai közé, tért végre magához és szemeit kinyitva, a nyakamba borult, mint tette volt Tota.

- Hál Istennek, zokogta egyre. Hál Istennek.

Midőn lecsillapult, megmosakodott a folyam vizében és néhány falatot evett a magunkkal hozott élelmiszerekből és aztán elmondta nekem elrablása rémes történetét.

Az nap délután ugyanis a csomagolásba belefáradva, apja sirjától kívánt bucsuzni, és magával vitte Totát és két nagy kutyáját is, mert attól tartott, hogy másnap reggel az indulás előtt nem jut idő arra, hogy apja sirját utoljára tekintse meg. A sirdombon leült és busan elmerengve üldögélt ott soká, midőn egyszerre hangos ugatás verte fel merengéséből, melyet Tota megrázó sikolya követett. Stella felpattant ültéből és odarohant, a honnan a kiáltás hangzott és maga előtt látott egy alakot, melyben, daczára az arcát átváltoztató fekete festéknek és a testét fedő állatbőröknek, rögtön Hendrikára ösmert, ki a sikoltozó Totát tartotta karjaiban, míg körötte számtalan baboon hempergett a földön, darabokra tépve a hű kutyákat.

- Hendrika mit jelent ez, hova viszed azt a gyereket, te vadállat? kiáltotta Stella.

E hang hallatára Hendrika feltekintett és Stella szemeinek vad lobogásán látta, hogy ez az asszony megőrült. Hendrika leejtette karjaiból a gyereket és Stellára vetette magát, ki hiába küzdött vele és igyekezett szabadulni. Hendrika felkarolta őt és a gyermeket, és kettős terhével villámgyorsasággal rohant el velük a sekély folyam mentén, míg a többi baboon követte őket.

Csak homályosan, mint valami iszonyu lidércnyomásra, emlékezett arra, hogy az a rettenetes némbér szikláról-sziklára szökött vele, míg körötte a baboonok vad üvöltése hangzott fel. Hiába kérlelte Hendrikát angolul és kafferul, Hendrika örültségében alig látszott megérteni szavait, csak csókolgatta és simogatta a haját és nem engedte, hogy a baboonok egyike hozzá érjen. Egyikök hozzá akart nyulni, azt egy nagy faággal úgy föbe csapta, hogy rögtön hanyatt esett. Kétszer-háromszor megkísérelte Stella a szökést, valahányszor a vad némbér erejének fogytán lévén, lepihent egy utszéli köre; de Hendrika mindannyiszor újra hatalmába kerítette és e kétségbeesett küzdelmek közepett tépte darabokra a ruháit.

- Midőn harmadszor megszöktem, folytatta Stella, Hendrika a dereka köré tekert szijakkal kötözött meg, és e percztől fogva nem emlékszem semmire, míg végre egy nagy barlangban tértem újra eszmélethez, hol állatbőrökből készített fekhelyen találtam magamat, míg Hendrika mellettem örködött.

Sirva könyörögtem Hendrikának, hogy bocsásson el; de vagy megzavarta az örület teljesen az eszét, vagy nem akart megérteni; csupán hozzám simult és szenvedélyesen csókolgatta a kezeimet és a ruháimat, de nem válaszolt. Tota ezt látva, rettegve huzódott közelebb hozzám, mire Hendrika oly gyűlöletteltjes pillantást vetett a szegény gyerekre, hogy a vér megfagyott ereimben, mert attól féltem, hogy megöli.

Másra akartam hát téríteni a figyelmét és jelekkel magyaráztam, hogy szomjas vagyok, mire egy facsészében nyújtott egy kis vizet, miből Tota is ivott.

Mindjobban meggyőződtem róla, hogy teljesen megőrült és vadállattá fajult, kiben az irántam való szeretet volt az egyetlen emberi vonás. Vad féltékenysége most is égett benne, ezt láttam ama pillantásában, a miket időről időre Totára vetett. Tudtam, hogy csak idő kérdése a szegény gyermek halála, és hogy szemem láttára fogja meggyilkolni. Szökésről szó se lehetett e sziklás vadonban és nem remélhettem szabadulást. Nem, szentül hittem, hogy e félig majom, félig asszonyi szörnyeteg hatalmában maradunk, míg tönkre megyünk és szívem majd megszakadt, ha rád és fájdalmadra gondoltam. Imádkoztam hát, hogy a jó Isten tegyen csodát velem vagy adjon rögtöni halált, és ima közben elaludtam.

Sajátságos álmom volt; azt álmodtam, hogy Indaba-zimbi mellettem áll és fejét bólogatva, azt mondja, hogy ne bánkódjam, mert te nemsokára kiszabadítasz Hendrika körmei közül, hogy bánjak szeretetteljesen azzal a vad néemberrel és hogy fel ne bősztsem.

Midőn felébredtem, némi vigasztalást merittem ez álmomból és Indaba-zimbi utasításaihoz hiven megfogtam Hendrika kezét és szeretetteljesen szoritottam meg; ő tényleg boldogan mosolygott és fejét ölembe rejtette. Aztán megértettem vele, hogy éhes vagyok, és ő rögtön tüzet rakott és valami ételt főzött számomra, a mi meglehetősen jó volt, de a miből alig tudtam valamit lenyelni.

Lehető hosszúra nyújtottam az étkezést, de midőn végeztem vele, láttam, hogy Hendrika újra vad pillantásokat vet Totára és majd rá, majd a derekához kötött nagy késre bámul, a melylyel annak idején téged is meg akart gyilkolni. Rettegéstől szinte kövé meredve vártam a történéndőket, midőn egyszerre eszembe jutott, hogy azelőtt, midőn még szolgálatomban állt, azzal tudtam őt csititgatni, ha dühbe jött, hogy valami szép dalt énekeltem el neki. Rázendítettem hát egy zsoltárra, és ő rögtön letette a kést, melynek nyele már a kezében volt és elragadtatva hallgatta énekemet, rövid idő múlva a baboonok is oda tódultak a barlanghoz és én több mint egy óra hosszát énekeltem el minden dalt, a mi csak az eszembe jutott.

Minő rettenetes volt az a helyzet, ott ülni és énekelni az örült néember és a majomarczu vadak gyönyörűségére, kik lábukkal toppantva és fejüket bólogatva hallgattak.

Egyszerre csak rettenetes z sivaj támadt ott künn és aztán egy lövést hallottam eldördülni. Ez volt a legkedvesebb hang, a mit életemben hallottam. Hendrika is hallotta, mert felugrott és Totát felkapva, kirohant. Én nem követhettem, mert meg voltam kötözve és egy percczel később hallottam, hogy a barlang bejáratot eltorlaszolták. Egyedül maradtam.

Sok sok idő múlva fülembé csengett a te hangod édesem és én utolsó erőm megfeszítésével válaszoltam. A többit tudod, én drága férjem. Hála Istennek.

XII.

Stella és Tota sokkal fáradtabbak voltak, semhogy megmozdulhattak volna, úgy hát nyugágyat rögtönöztünk számukra egy árnyas fa alatt, hogy a szabadban töltsék az éjt, a mit annál inkább meg mertem kockáztatni, mert e völgykatlan éghajlata oly enyhe és meleg volt, hogy nem kellett őt az éjjeli fagytól féltennem. Csak reggel felé, midőn nedves köd szállt fel a

vizből, bántam meg e tettemet; de minthogy úgy Stella, mint Tota elég jól érezték magukat, nem törődtek többé vele és rögtön hazafelé indultunk, hol szerencsésen megérkeztünk.

De, oh jaj, szegény nőm életerejét teljesen kimerítette az az átélt rettenetes éjszaka, mihez még egy erős lázroham is hozzájárult, melyet ama átkozott völgykatlan gyilkos levegőjében kapott. Idővel ugyan kigyógyult a lázból, de oly gyöngye volt, hogy nem remélhettük, miként túléli a rá várakozó nehéz órákat.

Ő sejtette közelgő halálát, mert egyre csak az én jövőmről - soha a mi jövőnkéről nem álmodozott és midőn elsőszülött fiamat karjaimban ringattam, Stella, az anyja megcsókolta, megáldotta és alélta dőlt vánkosaira.

Egy végtelenül kínos éjszakát töltöttem ágyánál, lesve a visszatérő életet.

Hajnalodott, a nap feltűnt a keleti égen és sugarai a nyugati láthatárt biboros pirba vonták. Stella feleszmélt és beletekintve az égi fénybe, utolsó pillantásával a kelő nap biborát kereste. Aztán rám nézett angyali mosolylyal és az égre mutatva, halkán sutogta:

- Ott, Allan, ott! Aztán elszállt a lelke és én törött szívvel maradtam vissza a földön és halotti ágyánál térdre borulva, azt rebeghettem csupán:

- Az Uristen adta, az Uristen elvevé, legyen áldott az ő szent neve. Eltemettem őt az apja mellé és egész kaffer népem zokogása tört fel az égbe, csak az én szemembe nem tolult könny.

A temetést követő éjjel nem tudtam aludni, felkeltem hát és kimentem a holdvilágos éjben Stella sirjához. Midőn egész közelébe értem, fájdalmas nyöszörgés ütötte meg a fületem. Ott kuporgott a földön Hendrika körmeivel felásva a hantokat, mintha ki akarná kaparni szeretett urnóját a föld alól. Lesoványodott arcából csupán nagy szeme villogott rémesen és kiaszott testének csontjai csak úgy zörögtek. Lépteim hallatára feltekintett és örült kacajra fakadt, midőn arczomba nézett. Aztán az övébe dugott kés után nyult és én fegyvertelenül lévén, védekezésre készültem; de ő rám se hederítve, fenn villogtatta egy perczig a kést, aztán tövig belemártotta a saját szívébe és lerogyott.

Egy ugrással mellette termettem, még élt és a mint kinyitotta a szemét, láttam, hogy a lelkére borult fátyol eloszlott.

- Macumazahn - szólt tompa nehézkes hangon, mint a ki valamire csak félig emlékszik, Macumazahn emlékszem! Örült voltam. Igazán meghalt a Csillag, Macumazahn?

- Meghalt, feleltem, és te ölted meg.

- Én öltem meg, sutogta a haldokló remegő ajkakkal és én szerettem. Igen, tudom most, vadállattá lettem és magammal hurczoltam őt az állatok közé és most újra ember vagyok és ő halva van és én öltem meg őt, mert olyan nagyon szerettem. Én megöltem őt, a ki megsza-badított a vadállatoktól. Nem haltam még meg, Macumazahn. Kinozzon halálra lassan, lassan. Féltékenységből örültem meg és most megöltem és ő sohse bocsáthat meg többé.

- Kérj bünbocsánatot az égtől.

- Nem kérek. Kinozzon Isten örökké a más világban, a mért őt megöltem, legyen én állattá, míg ő rám talál és megbocsát. Én nekem csak az ő bocsánata kell, és senki másé.

És szívet tépő kinjában felüvöltve, meghalt.

Én visszatértem a kraalba és el akartam őt temettetni; de midőn kiküldött embereim reggel odaértek, nem találták meg a holttestét, mert a benszülöttek ráakadtak volt és odadozták a keselyük zsákmányául.

*

Egy héttel később elhagytam a kaffer kraalt, melyet meggyölöltem nőm halála óta és megmondtam Indaba-zimbinek, hogy visszatérek Angliába.

- Jól teszi, Macumazahn. Itt az a gyönyörűség jutott önnek osztályrészül, mely önnek volt szánva és itt szenvedte el azt, a mit szenvedni kellett. És ámbár ön azt most nem érti: öröm és fájdalom, valamint vihar és napsugár, rokon egymással és ugyanabból az égből jönnek. Isten önnel, Macumazahn.

- Nem jössz velem?

- Nem, Macumazahn. Itt elválnak az utaink. A mi találkozásunk nem volt véletlen, hanem volt annak határozott célja. Az a cél el van érve. És most haladjon mindegyikünk a saját útjain. Ön előtt hosszú élet fekszik még, Macumazahn, előttem néhány év van csupán. Lehet, hogy viszontláthatjuk egymást, de nem e világban.

Igy hát bucsut vettem a hű öregtől és magammal vittem Totát, meg Harryt az én kis fiamat, kinek számára sikerült egy derék kaffer dajkát találnom, a kinek a férje a baboonokkal való csatában elesett.

Utunkban ama fa mellett haladtunk el, a hol Stella ránk talált; ott éjjeleztünk hát, és nagyon keveset aludtam egész éjjel, ámbár még is örvendtem, hogy nem mentem akkor tönkre a sivatagban. Reggel bucsut vettem Indaba-zimbitől.

- Isten veled, Macumazahn, szólt Indaba-zimbi, Isten veled. Én nem vagyok keresztény, az édes atyja nem tudott megtéríteni, de ő bölcs ember volt és ha ő azt mondta, hogy azok, kik elválnak, újra találkoznak, úgy nem hazudott. Én is bölcs ember vagyok a magam nemében, Macumazahn és én is azt mondom, hogy viszontlátjuk egymást. Minden jóslatom beteljesült eddig és ez is be fog teljesülni. Ön vissza fog térni a baboon kraalba, de nem fog itt találni, aztán hosszabb utra fog kelni szebb országba, és ott meg fog találni. Isten önnel.

Natalba érve, letelepedtem Port-Durbanban és fiam meg Tota nevelésének szenteltem az életemet. Az utóbbit egy angol ezredes neje fogadta gyermekéül, ki őt Angliába vitte később, a hol férjhez is adták, fiam pedig deli ifjává, derék férfiúvá nőtt fel, ki árva életem egyedüli öröme.

Egyetlen egyszer látogattam meg kedvesem sirját, tizenöt évvel halála után. Midőn a jól ismert völgy közelébe értem, aggódó sejtelemmel láttam, hogy bozót veri fel az utakat és az egész vidéken halotti csend uralkodott. A szántóföldeket felverte a gaz és midőn a kraalokhoz értem, csupán leégett romhalmazokra és emberi csontokra akadtam. Valami hatalmasabb szomszéd törzs tört be bizonyára e békés telepre és lemészárolta ennek lakóit; a benszülöttek jóslata beteljesült, elpusztultak.

A romokból csupán a márvány-kunyhók fehérlettek ki, melyek a tűzvészszel daczoltak. Beléptem volt lakóházunkba és eszembe jutott, hogy a falban van egy mélyedés, melybe Stella az ő apró kincseit elrejtette, és melyről az elutazás napján megfeledkeztem. Erős kézzel távolítottam el a rekeszt elzáró követ és meggletem Stella sokat keresett menyasszonyi ruháját, a melyet magamhoz vettem. Aztán a kerti fasoron végig haladva, Stella sirja felé vettem utamat. Egy vadul felnőtt narancsfa hullatta rája illatos szirmait és léptem neszére egy baboon ugrott el a felburjánzott fű alól. Mintha csak Hendrika hazajáró lelke volna, ki arra van kárhóztatva, hogy örökké őrt álljon annak a sirjánál, kit örült szenvedélyében megölt.

Hosszasan merengtem el kedvesem sirdombján, aztán felkerestem azt a helyet, hol először vallottuk be egymásnak szerelmünket. A narancsliget sűrű rengeteggé nőtt; de ott volt még az a szikla, melyen akkor este üldögéltünk és könytől homályos szememnek úgy tűnt fel, mintha ott ülne Stella szelleme ugyanazzal az átszellemült kifejezéssel arczán, mely szerelmi vallo-

másom estéjén tündöklött vonásain, ugyanazzal a dúsan leomló hajjal, és azokkal a ragyogó szemekkel, a melyekkel éltében mosolygott felém.

De a látomány szétfoslott, csupán a hold fénye füröszttötte ezüstjében a sziklát, köröttem nem hallatszott más, mint a vizesés buskomor danája.

Köröskörül az éj és lelkemben a bú - örökre.